

અર્પણ...

મહુમ

અમીરઅલી રાજકુસૈન ભોજાણી
(અમારડીવાળા)

વફાત : ૧૭ જ.સાની હી.સ.૧૪૨૩
(૧૧/૦૬/૨૦૦૯)

મહુમા

રૂકૈયાબાનુ અમીરઅલી ભોજાણી
(અમારડીવાળા)

વફાત : ૧૦ શવ્વાલ હી.સ.૧૪૩૫
(૦૭/૦૮/૨૦૧૪)

ની રુહના સવાબમાં વકફુ...

કિતાબનું નામ : ઇમામનો ઇન્તેઝાર અને ચારિત્ર્યનું ઘડતર
સંદર્ભ : મહદી ટૂર્સ એન્ડ ટ્રાવેલ્સ, મુંબઈ દ્વારા પ્રકાશિત
નૂર ડાયરી - હિ.૧૪૩૬ ૨૦૧૫

ગુજરાતી અનુવાદ

તથા ગ્રાફિક્સ : મકબૂલઅબ્બાસ કે. અસીલ - ભાવનગર
મો.9723748814 / 9510214110

પ્રકાશક : ભોજાણી પ્રકાશન
'આશિયાના' પ્રભુદાસ સર્કલ, ભાવનગર.
મો.9825309914

પ્રત : 1000

હદીથો : વાંચન / અમલ

E Publisher : www.hadilibrary.org

કિતાબમાં કંઈ પણ ભૂલ જણાય તો વિના સંકોચે ધ્યાન દોરવા ગુઝારિશ.

પ્રસ્તાવના

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ પ તઆલાએ ઇન્સાનને અશરકુલ મખ્લૂકાત એ માટે બનાવ્યો છે કે તેની મખ્લૂકાતમાં અમુક એવી છે કે જેનામાં અક્લ તો છે પરંતુ ખ્યાહિશાત નથી. અમુક એવી છે કે જેનામાં ખ્યાહિશાત છે, અક્લ નથી. અમુક એવી છે જેનામાં ખ્યાહિશા કે અક્લ કંઈ નથી. પ્રથમ પ્રકાર ફરિશ્તાઓનો છે. બીજો જાનવરોનો અને ત્રીજો જમાદાદ એટલે કે ઝાડ-પાન, પત્થર વિ. છે.

પરંતુ અલ્લાહે ઇન્સાનને અક્લ અને ખ્યાહિશા બન્ને ઇનાયત ફરમાવીને તેના ઊપયોગ માટે સ્વતંત્ર બનાવ્યો કે ઇન્સાન પોતાની જાતે ઈંસલો કરે. જો ઇન્સાન ખ્યાહિશાતની આંધીમાં ઊડી જાય તો તે અશરકુ કહેવાને લાયક રહેતો નથી. કારણ કે ઇન્સાન પાસે અક્લ હોવા છતાં ખ્યાહિશાતના કારણે એટલો નીચો પડી જાય છે કે જાનવરોથી પણ બદતરની હરોળમાં ચાલ્યો જાય છે. બીજી તરફ તેની જિંદગી ફક્ત અને ફક્ત અક્લથી ઈંસલો કરીને વીતાવે તો આવા લોકો કુરઆન પ્રમાણે ફરિશ્તાઓથી પણ અફઝલ છે. કારણ કે ફરિશ્તાઓ ખ્યાહિશાત નથી ધરાવતા, તેથી તેઓથી ગુનાહ શક્ય જ નથી. અને ઇન્સાન તો ખ્યાહિશાત ધરાવતો હોવા છતાં તેમાં લપસતો નથી અને અશરકુલ મખ્લૂકાત કહેવડાવવાને લાયક બની જાય છે. કારણ કે તે બૂરાઈ કરી શકતો હોવા છતાં નેકીઓ કરે છે.

જાહેરી રીતે આ વાત લખવી તેમજ વાંચવી આસાન છે, પરંતુ તેને અમલી જિંદગીમાં ઢાળવી કઠીન છે. કારણ કે જીવનમાં દિવસ-રાત એવી પળો પણ આવતી હોય છે તેમાં નક્સાની ખ્યાહિશાતોને કચડીને અક્લથી ઈંસલો કરવાનો હોય છે. આમ એક-બે વખત તો ખ્યાહિશાતોની સામે જીતી જવું આસાન છે, પરંતુ વારંવાર સફળતા મેળવવી ખૂબ જ કઠીન છે.

આ કઠીન કાર્યને સરળ બનાવવા દીને ઇસ્લામ તેમજ રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ અને આલે મોહમ્મદ અલય્હેમુસ્સલામે આપણને અમુક સરળ નુસ્ખાઓ બતાવ્યા છે જેના પર અમલ કરવાથી આપણે અશરકુલ મખ્લૂકાતની હરોળ સુધી પહોંચી શકીએ છીએ તેમજ તે સ્થાને બાકી પણ રહી શકીએ છીએ. જેમાંથી અમુક અત્રે આલેખવામાં આવે છે.

(૧) પોતાના તોહીદ, નબુવ્પત, રિસાલત, ઇમામત તેમજ વિલાયતના અકીદાની મજબૂતીની દલીલો શોધતો રહે અને ઊભરતા ફિત્નાઓનો જવાબ મેળવતો રહીને પોતે પણ મુત્મઈન રહે અને બીજાને પણ મુત્મઈન કરવાની કોશિષ કરતો રહે.

(૨) મૌત, કબ્રમાં પૂછાતા સવાલ-જવાબ, બરઝખ, સેરાત, મીઝાન, હિસાબ-કિતાબ, શફાઅત અને તે પ્રમાણે મળતી જન્મ તેમજ જહન્નમના અકીદા પર દરેક સમયે નજર રાખે અને એ ખ્યાલ રાખે કે મૌતનો કોઈ સમય નક્કી નથી. અને આજનો દિવસ છેલ્લો હોઈ શકે છે જેથી પૂર્ણ તૈયારીમાં રહે.

(૩) અકીદાના વિષયમાં એ ખ્યાલ રાખે કે કોઈ બીજાનો અકીદો આપણને કામ લાગવાનો નથી. અને તે પોતાની જવાબદારી છે.

(૪) આમાલના બારામાં એ ખ્યાલ રાખે કે અમુક અમલોનો સમય નક્કી છે. અને અમુક અમલો એવા છે કે જે આપણી જિંદગીથી જોડાયેલા છે અને તેનો કોઈ

સમય નક્કી નથી. જેમકે નમાઝ-રોઝા અને મા-બાપની ઇતાઅત વિ.

(૫) વાજિબ નમાઝોની સાથે મુસ્તહબ નમાઝોની પણ આદત કેળવે. કારણ કે ખરેખરી નમાઝ જ એહલેબૈત અલરહેમુસ્સલામથી મોહબ્બતની ઓળખાણ છે.

(૬) રોજબરોજ, અઠવાડિયે, મહિને કે વર્ષે એક વાર આવતા મુસ્તહબ્બી આમાલો પર ધ્યાન રાખે. (જેમકે જુમ્આ, ઇમામે ઝમાના અલરહિસ્સલામના ઝહૂરનો દિવસ છે) અને તે દિવસના મખસૂસ આમાલ અચૂક બજાવી લાવે. ક્યાંક એવું ન થાય કે જિંદગી લાંબી ન હોવાના કારણે તે અમલોથી હમેશા હમેશા માટે વંચિત રહી જવાય.

(૭) અઈમ્મએ માસૂમીન અલરહેમુસ્સલામથી નકલ થએલ દુઆઓ તેમજ તેના તરજુમા વાંચવાની આદત પાડે, તકવા ધારણ કરે, કેમકે અમલની કબૂલિયતનો આધાર તકવા પર છે.

(૮) હજ વાજિબ થયા પછી કોઈપણ સંજોગોમાં આવતા વર્ષ ઊપર ન ટાળે અને તેજ વર્ષે અંજામ આપે.

(૯) વર્ષમાં બે વખત અથવા તો ઓછામાં ઓછું ૧ વખત માસૂમીન અલરહેમુસ્સલામની ખિદમતમાં હાજર થવું અને તેવી નિચ્યત રાખવી. તેઓ મુસબ્બેબુલ અસ્બાબ છે, નિચ્યતો જાણીને તેમની ખિદમતમાં બોલાવીને આપણને માવનંતા બનાવશે અને તે માટેના ઝરિયાઓ પૈદા કરશે.

(૧૦) રોજ થોડીવાર માટે પણ ઈલમે દીન મેળવવાની કોશિષ કરે. આ બારામાં દીનના મસઅલાઓ, શરીઅતના અહેકામો, કુરઆનની તફ્સીર, ઈસ્લામનો ઇતિહાસ તેમજ ઈસ્લામના અખ્લાક વિ.ને લગતી કિતાબોનો અભ્યાસ કરે.

(૧૧) પોતાની આસપાસના માહોલમાં ખાસ કરીને દોસ્તોની પસંદગીમાં ખૂબ જ બારીકીથી કામ લે અને તેઓને પણ ઊપરોક્ત વાતો અમલમાં મુકવાની તાકીદ કરે.

(૧૨) પોતાનો રોજુંદો હિસાબ કરે, એટલે કે રાત્રે સુવા પહેલા દિવસની તમામ વ્યસ્તતાઓ અને કરવામાં આવેલ કાર્યોનો હિસાબ કરે કે તેમાં કેટલી ખૂબીઓ હતી અને કેટલી ખામીઓ હતી. અને કેટલી નેકીઓ અને કેટલા ગુનાહો થયા છે તે વિચારે. જો નેકીઓ વધારે હોય તો અલ્લાહનો શુક્ર બજાવી લાવે અને જો ગુનાહો વધારે હોય તો તોબા કરીને તેને ફરીથી ન કરવાની કોશિષ કરે.

ઊપરોક્ત વર્ણવાયેલી ૧૨ વાતો એ માટે બયાન કરવામાં આવી છે કે રોજ અમલ કરવા ઉપરાંત તેમાંથી દરેક કામો માટે વર્ષનો એક મહીનો ઇમામ અલરહિસ્સલામથી સબંધિત કરે અને તે કાર્ય અંજામ આપીને તેમની બાબરકત ઝાતથી બરકત મેળવવાની કોશિષ કરે. એક એક કામોમાં ઝીલાવટપૂર્વક ધ્યાન આપે. જેથી આપણી જિંદગી સંપૂર્ણ રીતે શરીઅત પ્રમાણે થઈ જાય. અને આપણે સાચા અર્થમાં અશરફુલ મખ્લૂકાત કહેવડાવવાને લાયક થઈએ.

ઇમામે ઝમાના અલરહિસ્સલામની ગૈબતમાં અમૂક જરૂરી મુદ્દાઓ તેમજ અમલી જિંદગીમાં ઊતારવા જેવા અખ્લાકીયાતના અમુક મુદ્દાઓ પર આ કિતાબમાં પ્રકાશ પાડવાની કોશિષ કરી છે. લાભલેનારથી ગુઝારિશ છે કે એ પ્રમાણે અમલ કરવાની કોશિષ કરે અને બીજાઓને પણ બતાવે.

અકલને પરિપક્વતા સુધી પહોંચાડવી

માનવનો વિકાસ બે રીતે થતો હોય છે, (૧) સ્વાભાવિક તથા પ્રાકૃતિક રીતે અને (૨) પોતાની મહેનત વડે. જે રીતે ઇન્સાનનો શારીરિક વિકાસ પણ સ્વાભાવિક રીતે થતો હોય છે તેમજ પોતાની જાત મહેનત વડે પણ કેળવાય છે. એટલે કે દરેક ઇન્સાનોના શરીર વૃદ્ધિ પામવા માટે પ્રગતિની તરફ આગળ વધતા રહે છે. પણ જ્યારે એક હદ સુધી આગળ વધી ગયા પછી વૃદ્ધિ પામવાનું અટકી જાય છે, પરંતુ મહેનતુ લોકો કસરતો વડે શરીરને ખડતલ બનાવીને કાર્યક્ષમતા વધારતા હોય છે. જે સ્વાભાવિક બળ સિવાયની શક્તિ હોય છે. એજ રીતે દરેક માણસોની અકલનો વિકાસ એક મર્યાદા સુધી થતો હોય છે અને સાડું-નરસું જાણી શકે છે. પરંતુ જ્ઞાની લોકો ઇલ્મ, વિદ્યા અને કળા પ્રાપ્ત કરીને પોતાની અકલનો વિકાસ કરતા રહે છે અને પોતાના મનોમંથનની પાત્રતાને ઉચ્ચ દરજ્જે પહોંચાડે છે.

અહીં એ કહેવું યોગ્ય છે કે અકલના વિકાસ માટે માટે શિક્ષણ એટલું જ જરૂરી છે જેટલું શારીરિક વિકાસ માટે કસરત. બીજા શબ્દોમાં શરીરના વિકાસ માટે કસરત અને અકલના વિકાસ માટે શિક્ષણ જરૂરી છે.

પરંતુ મહેબૂબે મુકદ્દસ હ.ઇમામે ઝમાના અલચ્છિસ્સલામ પોતાનો મુબારક હાથ જેના માથા ઉપર રાખી દે તો તેની અકલ અને બુદ્ધિ સંપૂર્ણ થઇ જાય છે. એટલે કે વર્ષો સુધી શિક્ષણ મેળવી, અભ્યાસ કરી, વાંચન કરી અને અનુભવોથી એક હદ સુધી જે પરિણામ મળતું હોય છે તે હઝરતના મુબારક હાથ રાખવાથી એક ક્ષણમાં મળી જાય છે. એ પણ પૂરેપૂરું દિલના ઊંડાણથી જોવામાં આવે કે એ ઝાત કોણ છે, તેમનો સ્થાન - મરતબો શું છે ? હઝરત મહેદીએ અસ અલચ્છિસ્સલામનું વજૂદ (અસ્તિત્વ) એક એવી પવિત્ર અને મુકદ્દસ ઝાત છે જેમની મુબારક અકલ કાલિમ અને બાબરકત છે. અને એવી શાખ્સીયત જેમના મુબારક હાથથી અકલ ટપકે છે અને જેમની મુબારક આંગળીઓમાંથી સમજદારી અને નમ્રતા વરસતા રહે છે. અને કેમ ન હોય જ્યારે કે એ ઝાત ખુદાઇ સિફતોને ઝાહેર કરે છે.

સિલે રહેમી

દીને ઇસ્લામે સમસ્ત માનવજગત માટે એક સંપૂર્ણ સમાજ વ્યવસ્થા તાલીમ કરી છે, અને તેનો પાયો સદ્વર્તન પર - સારા ચારિત્ર્ય પર રાખ્યો છે. સિલે રહેમી એટલે કે સગા-સબંધીઓ સાથે સબંધો જાળવી રાખવા. તેમજ તેઓની સાથે સારો વ્યવહાર રાખવો (કારણ કે) ઇસ્લામ સગા-સબંધીઓ સાથે સદ્વર્તન રાખવાનો હુકમ આપે છે અને કટએ રહેમી કરવાની (સબંધો તોડી નાખવાની) મનાઈ કરે છે. આ કામ ગુનાહે કબીરામાંથી છે. સિલે રહેમી એટલે કે સગા-સબંધીઓ સાથે સદ્વર્તન, મેળ-મિલાપ, સ્મિત સાથે મળવું,

તેમની સહાય કરવી, સલામ કરવી વિ. સિલે રહેમીથી દુનિયા તથા આખેરતના ઘણા ફાયદાઓ છે. જેમકે સિલે રહેમ કરવાવાળાની ઉમ્મ ફક્ત ૩ વર્ષ બાકી રહી ગઈ હોય તો તેમાં ત્રીસ વર્ષનો વધારો થાય છે. જ્યારે કે કત્એ રહેમી કરવાવાળાની ઉમ્મ ૩૩ વર્ષ બાકી રહી હોય તો ૩૦ વર્ષ ઘટી જાય છે અને ૩ વર્ષ બાકી રહી જાય છે. (અલ કાફી, જિ.૪, પેજ-૪૧)

સિલે રહેમી રોઝીમાં વિશાળતા અને કુટુંબમાં પ્યાર અને મોહબ્બત જેવી નેઅમતોનું કારણ બને છે.

જમીલ બિન દરાજનું કહેવું છે કે મેં હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સ્સલામથી આ આયતના બારામાં પૂછ્યું : “અચ લોકો ! પોતાના રબથી ડરતા રહો જેણે તમને એકજ વ્યક્તિથી પેદા કર્યા અને તેનાથી તેની ઔરત (હવ્વા) અને પછી તે બન્નેથી ઘણા પુરૂષો અને સ્ત્રીઓને (દુનિયામાં) ફેલાવ્યા અને તે અલ્લાહથી ડરો જેનો વાસ્તો આપી એક બીજાથી (પોતાના હકોની) માંગણી કરો છો અને સગાઓથી કત્એ રહેમ કરવા (સંબંધો તોડી નાખવા) થી ડરો, બેશક, ખુદા તમો સર્વેની ખબર રાખનાર છે.” (સૂ.નિસા આ.૧) આપે ફરમાવ્યું : અરહામથી મુરાદ લોકો પર રહેમ કરવી અને તેને ઉચ્ચ સમજવા. શું તમે નથી જોયું કે ખુદાએ પોતાના ઝિક્કની સાથે તેનો ઝિક્ક કર્યો છે. (અલ કાફી, જિ.૪, પેજ ૪૦)

એક શખ્સે હ.રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની ખિદમતમાં આવીને કહ્યું કે યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ ! મારા કુટુંબના લોકોએ મારી પર હુમલો કર્યો, મારાથી સંબંધો કાપી નાખ્યા, મને ગાળો આપી, મેં તેમની સાથે હળવું મળવું છોડી દીધું છે. આપે ફરમાવ્યું આ રીતે તો ખુદા તમો દરેકને છોડી દેશે. પછી તેણે પૂછ્યું હવે હું શું કરું ? ફરમાવ્યું : જેણે તારી સાથે કત્એ રહેમી કરી તેની સાથે સિલે રહેમ કર, જો તે આ પ્રમાણે કર્યું તો ખુદા તને તે લોકો પર પ્રભુત્વ અતા કરશે, સિલે રહેમની શ્રેષ્ઠ રીત એ છે કે ઈન્સાન પોતાના સગા-સંબંધીઓને પોતાનો નક્સ સમજીને તેમની સાથે સદ્વતર્ન કરે. જે પોતાના નક્સ માટે ચાહે તે તેઓ માટે પણ પસંદ કરે. તેમને જાએઝ રીતે ફાયદો પહોંચાડે અને મૂસીબત અને તફલીફના સમયે પોતાની શક્તિ મુજબ મદદ કરે.

સિલે રહેમી તથા કતએ રહેમી એ સગા-સંબંધીઓના સંબંધ ઉપર આધારિત છે. બની શકે છે કે કોઈ એક કાર્ય નજીકના સગા સાથે કત્એ રહેમીનું કારણ હોઈ શકે પરંતુ દૂરના સગા સાથે ન હોય. જેમકે ફક્ત સલામ કરે પરંતુ મળતા સમયે ખૂશી જાહેર ન કરે. એ જરૂરી નથી કે સિલે રહેમીમાં ઈન્સાન પૈસાદાર હોય અને આર્થિક મદદ કરે. પરંતુ સારા વર્તાવથી રહેવું, સુખ-દુઃખમાં ભાગીદાર બનવું એ પણ સિલે રહેમી કહેવાય છે. સિલે રહેમીના ઉચ્ચ દરજ્જાઓ મેળવવા માટેની શરૂઆત એક નાના કાર્યથી કરે, જે ઓછામાં ઓછું એક પાણી પીવડાવવું, સલામ કરવી કે તેના જવાબ દેવાથી જ કેમ ન હોય,

પછી યથાશક્તિ મુજબ સબંધો વિકસાવતો રહે.

મોહબતથી ઇન્તેઝાર સુધી

સત્યના અંતિમ એલચી હ.ઇમામ મહેદી અલચિહિસ્સલામનો ઝહૂર અને ક્રાંતિ એ આ સમયની સોથી મોટી હકીકત છે. જેને લોકો તીવ્રતાથી અનુભવી રહ્યા છે. જોકે આપ ગયબતના પરદામાં છે, પરંતુ આપને મળવું અને આપનો સંપર્ક શક્ય છે. અજબ નથી કે ઇન્સાન એટલો પાક અને પાકીઝા બની જાય કે જેથી પોતાના મહેબૂબ ઇમામ અલચિહિસ્સલામની મુલાકાત અને નજદીકી મેળવવા માટે લાયક બની જાય. પરંતુ તેના માટે ગુનાહોથી દૂરી, ગફલતોથી દૂરી, બેકાર બેસી રહેવાથી દૂરી અને એ તમામ નાપસંદીદા કાર્યોને છોડી દેવા જરૂરી છે કે જેને ઇમામ અલચિહિસ્સલામ પસંદ કરતા નથી.

ઇમામ અલચિહિસ્સલામના ઝહૂર માટે તમામ સમય તથા શક્તિનો પૂરેપૂરો ઉપયોગ કરે અને પોતાની જાતને સક્રિય બનાવે કે જેથી એ શક્તિઓ વડે ઇમામ અલચિહિસ્સલામના મીશન માટે, ઇમામ અલચિહિસ્સલામના ઝહૂર માટે માર્ગસંતુલિત થાય. કુલોને એ સમયની વાટ હોય છે કે પોતાના મહેરબાન માળીના પ્રેમભર્યા હાથોથી પાણીનો છંટકાવ થાય. એવી જ રીતે બેચેન દિલ ઇન્તેઝાર કરે છે કે પોતા પર એવી મીઠી નજર થાય કે તેનું જીવન હર્થુ-ભર્થુ થઇ જાય. આજ એ ઘડી છે કે જેમાં ઇન્તેઝારનો સાચો અર્થ અંકાય છે. ઇન્તેઝાર એ રોશની છે જે એક મુન્તાઝિર ઇન્સાન અને સમાજની રગોમાં દોડે છે. ઇન્સાનની જિંદગીના દરેક પાસાઓને ઇલાહી રંગ અર્પે છે. અને કયો એવો રંગ છે કે જે ખુદાઇ રંગથી વધારે બહેતર હોઇ શકે ? (સૂ.બકરહ, આ.૧૩૮)

ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામ ફરમાવે છે કે “કોઇ ચીઝ અમને તેમનાથી (શીઆઓથી) અલગ નથી કરતી, પરંતુ ફક્ત તેમના નાપસંદીદા કાર્યો જે અમારી સુધી પહોંચે છે જ્યારે કે અમોને તેઓથી એ અપેક્ષા પાડા નથી હોતી.”

માતા-પિતા સાથે અહેસાન

વ્યક્તિના કે પરિવારના જીવનમાં મા-બાપ એક મહત્વનો ફાળો છે. એ માટે કુરઆને મજીદે ન ફક્ત તેમની અઝમત બયાન કરી, પરંતુ ૫ જગ્યાએ તેમના હક્કોની અદાયગી અને તેમની સાથે સદ્વર્તનનો હુકમ કર્યો છે : (૧) સૂ.બકરહ, આ.૮૩ (૨) સૂ.નિસા, આ.૩૬ (૪) સૂ.અન્આમ, આ.૫૧ (૪) સૂ.ઇસરા, આ.૨૩ (૫) સૂ.લુકમાન, આ.૮૩

“માતા-પિતાની આજ્ઞા પાળવી અને તેમની સાથે સદ્વર્તાવ કરવો એ ખુદાની તોહીદ પછીના તમામ વાજિબ કાર્યોથી વધારે અહેમ અને તેમના હક્કોની અવગણના કરવી એ શિક્ક પછીનો સોથી મોટો ગુનોહ છે.”

(અલ મીઝાન, જી.-૩૮, પેજ -૩૧)

હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તુફા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે અલ્લાહની રજામંદી અને મા-બાપની રજામંદીને એક સાથે વર્ણવી છે તેમજ મા-બાપ સાથે નેકી કરવી અને સારી વર્તણૂક કરવાને ગુનાહોનો કફ્ફારો ગણાવ્યો છે. જેમકે હ.ઈમામ ઝયનુલ આબેદીન અલચ્છિસ્સલામથી રિવાયત છે કે એક શખ્સ પેગમ્બરની પાસે આવીને કહેવા લાગ્યો કે યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ ! હું દરેક પ્રકારના ગુનાહોને અંજામ આપી ચૂક્યો છું. શું મારા માટે તોબા કરવા માટે કોઈ મોકો છે ? આપે ફરમાવ્યું : તારા મા-બાપ માંથી કોઈ જીવંત છે ? તેણે જવાબ આપ્યો, મારા પિતાજી હયાત છે. આપે ફરમાવ્યું : જા અને તેની સાથે સારી વર્તણૂક કર. જ્યારે તે ચાલ્યો ગયો તો આપે ફરમાવ્યું કે કાશ, તેની માં જીવંત હોત.

(બેહાર, જી.-૭૪, પેજ-૮૨)

એવી જ રીતે રિવાયતમાં મળે છે કે જ્યારે આપના દૂધ બહેન આપને મળવા આવતા તો આપ તેના ભાઈની સરખામણીમાં તેનો વધારે ઉમળકાભેર આદર-સત્કાર ફક્ત એ માટે કરતા કે તેણી પોતાના બાપ સાથે તેણીના ભાઈ કરતા વધારે સાડ વર્તન દાખવતી હતી.

આપે ફરમાવ્યું : નેક છોકરો અથવા નેક છોકરી જે પોતાના મા-બાપના ચહેરા સામે ખાસ મોહબ્બતની નજરથી જુએ, તો ખુદાવંદે આલમ દરેક નજરનાં બદલામાં ૧ કબૂલ થયેલી હજનો સવાબ અતા કરશે. આપના અસ્હાબોએ જ્યારે આ અઝીમ ખુશખબરી વિશે સાંભળ્યું તો પૂછ્યું કે જો કોઈ માણસ દિવસમાં સો વખત આ રીતે નજર કરશે તો પણ આજ સવાબનો હકદાર થશે ? આપે ફરમાવ્યું : જી હાં, ખુદાવંદે આલમ તો આનાથી ક્યાંય બહેતર છે. (બેહાર અન્વાર, જી.-૨૮, પેજ-૮૦)

મા-બાપ સાથે નેકી કરવાના સંદર્ભમાં હ.ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચ્છિસ્સલામે સૂબની ઈસરાઈલની આયત નં.૧૭ માં અહેસાન શબ્દની છણાવટ કરતાં ફરમાવ્યું : “અહેસાન એ છે કે તમે તેમની સાથે સદ્વર્તણૂક કરો, અને તેઓને પોતાની જરૂરી ચીજ વસ્તુઓ મેળવવા માટે તેમને સવાલ કરવાની તકલીફ ન આપો, યાહે એ ધનવાન પણ કેમ ન હોય ?”

(ઊસૂલે કાફી, આ.૪૫, બાબુલ બર્ બિલ્વાલેદૈન)

આપે ફરમાવે છે : નાફરમાની નો સૌથી પ્રથમ દરજ્જો ‘ઊફ’ કહેવું છે. જો તેનાથી પણ કોઈ નીચલો દરજ્જો હોત તો ખુદાવંદે આલમ તેની પણ મનાઈ ફરમાવત. (કાફી : બાબલ હુફૂક, ૩૪૯ : ૧, ૨)

હ.ઈમામ મૂસા કાઝિમ અલચ્છિસ્સલામે બાપના હકના બારામાં ફરમાવ્યું : “(૧) તેમને તેમના નામથી ન પુકારો. (૨) તેમનાથી આગળ ન ચાલો. (૩) તેમના બેસવાની પહેલા ન બેસો. (૪) કોઈ એવું કાર્ય અંજામ ન આપો જેના કારણે તમારા મા-બાપને ગાલી-ગલોચ કરવામાં આવે અથવા

બૂઝ-ભલુ કહેવામાં આવે.”

હદીસોની રોશનીમાં મા-બાપ સાથે સદ્વર્તન કરવું વાજિબ છે, યાહે તે નેક હોય કે બદ, મુશરિક હોય કે મુસ્લિમ.

ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની મઅરેફત અને તેઓની યાદ

ઇન્સાનના જીવનમાં અમુક કાર્યો એવા મહત્વના બની જાય છે જેના વગર માણસ પોતાને અધૂરો સમજતો હોય છે. જેમાંથી એક તો ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની યાદ છે. અને એથી વધારે મહત્વ ધરાવે છે ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની મઅરેફત કે મઅરેફત વગરનું મૌત પણ જાહેલિયત વાળું છે. એટલે કે ઇસ્લામ (સ્વીકારવા) પહેલાનું મૌત ગણાશે.

શૈખ સદૂક અલચિહ્સ્સલામને અહેમદ બિન ઇસ્હાક બિન સઅદુલ અશઅરીથી રિવાયત નોંધી છે જેઓ એક ભરોસાપાત્ર બુઝુર્ગોમાંથી છે. તેઓ કહે છે કે હ.ઇમામ હસન બિન અલી અલચિહ્સ્સલામને આપના જાનશીન વિશે સવાલ કરવા ગયો. હજુ તો હું કંઈક પૂછું એ પહેલાં જ હઝરતે ફરમાવ્યું : “અય અહેમદ બિન ઇસ્હાક ! ખુદાવન્ટે તબારક વ તઆલાએ જયારથી જનાબે આદમ અલચિહ્સ્સલામને ખલ્ક (પૈદા) કર્યા છે ત્યારથી ઝમીન પોતાની હુજ્જતથી ખાલી નથી રાખી અને કયામત સુધી પોતાની હુજ્જત વગર ખાલી નહીં રાખે. તે પોતાની હુજ્જતના ઝરીએ ઝમીનવાળાઓથી બલાઓ દૂર કરે છે અને પોતાની હુજ્જતના ઝરીએ વરસાદ વરસાવે છે તેમજ પોતાની હુજ્જતના ઝરીએ ઝમીન ઉપર બરકતો નાઝિલ કરે છે.”

અહેમદ બિન ઇસ્હાક કહે છે કે મેં પૂછ્યું : યબ્ન રસૂલિલ્લાહ ! આપના પછી ઇમામ અને આપના ખલીફા કોણ છે ?

હ.ઇમામ હસન અસ્કરી અલચિહ્સ્સલામ ઊભા થઇને અંદરનાં ઓરડામાં ગયા અને પોતાના ખભા ઉપર એક ત્રણ વર્ષના બાળકને બેસાડીને બહાર આવ્યા, જેમનો ચહેરો પૂર્ણિમાના ચંદ્રની જેમ ચમકી રહ્યો હતો. પછી હઝરતે ફરમાવ્યું : “એ અહેમદ બિન ઇસ્હાક ! જો તમે ખુદા અને તેની હુજ્જતોની નઝરમાં મોહતરમ (ભરોસાપાત્ર-આદરણીય) ન હોત તો હું તમને મારો પુત્ર ન દેખાડત. આ મારા પુત્રનું નામ અને કુન્નિયત હ.પૈગમ્બરે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચિહ્સ્સલામનું નામ અન કુન્નિયત છે. આ એજ છે જે જમીનને અદલ અને ઇન્સાફથી ભરી દેશે. જેવી રીતે ઝુલ્મ અને અત્યાચારથી ભરાઈ ચૂકી હશે.

એ અહેમદ બિન ઇસ્હાક ! આ ઉમ્મતમાં આ (મારા પુત્ર) ની મિસાલ જ.ખિઝર અને જ.ઝુલ્કરનેન જેવી છે. ખુદાની કસમ આની ગૈબત એવી હશે કે હલાકતથી કોઈ બચી નહીં શકે. સિવાય એ કે જેને ખુદા મારા આ ફરઝંદની ઇમામત ઉપર સાબિત કદમ (મક્કમ) રાખે અને ખુદાએ જેને ઝહૂરમાં જલ્દી

થવાની દુઆ કરવાની તોફીક આપી હોય.”

તો આપણે પણ ખુદાવન્ટે તઆલા પાસે ખુદા કરીએ કે આપણને ઈમામ અલચ્હિસ્સલામના ઈન્ટેઝારમાં સાબિત કદમ રહેવા અને તે માટે કાર્યો (અમલ) કરવાની તોફીક અતા કરે. આમીન યા રબ્બલ આલમીન.

હ. ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની મઅરેફત માટે કોશિષ કરવી

જમીન (પૃથ્વી) ઊપર ઈન્સાફ કાયમ (પ્રસ્થાપિત) કરવો એ ઈલાહી પ્રતિનિધીઓ વિના શક્ય નથી. તેથી જ તો અલ્લાહે પોતાના પ્રતિનિધીઓ મોકલવાની સાથોસાથ દરેક ઈન્સાનો ઊપર ઈન્સાફની જવાબદારી પણ રાખી છે. (સૂ.હદીદ-૨૫)

નબીઓ અને ઈમામો પણ ત્યારે જ ઈન્સાફ સ્થાપી શકે છે. જ્યારે લોકો પણ તેઓની મદદ કરે, અને તેઓના આદેશનું પાલન કરે અને તેઓને પોતાના હાકિમ માને.

તેથી લોકોને અલ્લાહની હુજ્જતની અને તેમની વિશિષ્ટતાઓની ઓળખાણ કરાવીને તેઓના આજ્ઞાંકિત બનાવવા એ અદલની બુનિયાદ (પાયો) છે અને ઈન્સાનોની સૌથી મોટી ખિદમત છે. અને એમાં જ ઈન્સાનોના દરેક દર્દની દવા છે. એટલા માટે જ તો હ.રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે ઝહૂરના ઈન્ટેઝારને સર્વશ્રેષ્ઠ ઈબાદત તથા જેહાદ કહ્યું છે.

(કમાલુદ્દીન જિલ્દ-૧, પાના નં.૨૮૭) ● બેહાર જિલ્દ ૭૪, પાના ૧૪૩)

તો એક સાચો મુન્ટઝિર (ઈમામના ઝહૂરની રાહ જોનાર) ઈમામ અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરમાં થતી રૂકાવટોને દૂર કરવામાં તેમજ આ ગૈબતના ઝમાનામાં લોકોને ઈમામથી નઝદીક રાખવા માટે રાત-દિવસ લાગ્યો રહે છે. તે ફક્ત પોતાના જ અકીદાવાળા (સહપંથી) ઓ સુધી સીમિત ન રહે, પરંતુ દરેક માણસોને શક્ય તેટલી ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની ઓળખાણ કરાવે અને એની આવશ્યકતા વિશે સમજણ આપે એટલે દીનથી અપરિચિત એવા વિદ્યર્થીઓને દીન તરફ લક્ષ અપાવે કારણ કે જ્યાં સુધી સારા અને નેક લોકોને સાથ આપવામાં, બૂરાઈ અને ફસાદ કરનારઓને રોકવામાં સાથીઓની બહુમતિ નહીં હોય, તેમજ હેતુને પાર પાડવાના આ કાર્યમાં પોતાનો કોઈ ભોગ નહીં હોય, ત્યાં સુધી વિશ્વમાં ન્યાય સ્થાપિત કરવાનું અને અત્યાચારને નાબૂદ કરવાનું માત્ર એક સ્વપ્ન રહી જશે.

મઝહબ સાથે સંકળાએલા લોકો નજાત આપનારનો ઈન્ટેઝાર કરી રહ્યા છે. તેઓને તેઓના મઝહબની તાલીમની યાદ અપાવવામાં આવે જેથી તેઓ પોતાના રબની બારગાહમાં એક નજાત આપનારનું શાસન જલ્દી સ્થપાય, તે માટેની ખાલીસ દિલથી દુઆ કરે. કેમકે એમાં જ દરેકની ભલાઈ

છે. જે મુસલમાનો ઇમામ મહેદી અલચિહ્સસલામના ઝહૂર તેમજ ઇમામના હાથે જ અદલ સ્થાપિત થવા પર એકમત છે. તેઓને એકબીજા સાથે એકતા માટે અને દીની તાલીમની જરૂરત તરફ પ્રેરિત કરવા જોઈએ, કારણ કે ઇમામ અલચિહ્સસલામના આવવા પછી ફિરકાવાદ કે જ્ઞાતિભેદ આપ મેળે જ ખત્મ થઈ જશે.

અહેલેબૈત અલચહેમુસ્સલામની તાલીમ ઉપર ચાલનારાઓને ઇમામ અલચિહ્સસલામની ઓળખાણ અને તેમના લક્ષ - ધ્યેય માટે જાગૃત કરવા જોઈએ કે કરબલામાં આજે પણ ઇમામે વક્ત મદદ માટે પુકારી રહ્યા છે, પણ પોતાને તેમની મદદ માટે લાયક બનાવે. કેમકે હ.ઇમામ હુસૈન અલચિહ્સસલામે કદીપણ ઝાલિમોનો સાથ નથી લીધો. તેથી તેઓને એ યાદ અપાવે કે ઇમામ અલ્લાહ તરફથી ચૂંટાએલ અને નિયુક્ત થયેલ પ્રતિનિધી હોય છે. ગુનાહો અને દરેક પ્રકારની ભૂલોથી દૂર અને પવિત્ર હોય છે. સર્વ પ્રકારના ઇલ્મના ખજાના છે અને સર્વ પ્રકારની વિશિષ્ટતાઓમાં સર્વ લોકોથી અફઝલ હોય છે. જમીન તથા આસમાનનું અસ્તિત્વ અલ્લાહે ઇમામ થકી જ બાકી રાખ્યું છે. ઇમામના ઝરીઆથી જ રોઝીની વહેંચણી કરે છે. ઇમામ મહેદી અલચિહ્સસલામ જ દરેક નબીઓના અને ઇમામોના વારિસ (વારસદાર) છે, આપ જ સચ્ચદુશ્શોહદા હ.ઇમામ હુસૈન અલચિહ્સસલામના ખૂનનો બદલો લેનાર છે. અને આપ જ જનાબે ફાતેમા ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલચહાની તૂટેલી પાંસળીઓની દવા છે.

જે કોઈ મોઅમિન દીન શીખવા કે શીખવવામાં તેમજ પોતાના અકીદાઓ તથા અખ્લાક સુધારવામાં ગાફિલ છે તે દિલથી ખરેખર અહેલેબૈત અલચહેમુસ્સલામની મોહબ્બત ધરાવતો હોય પણ ચઝીદની ફોજ (લશ્કર) માં ઊભો છે. તેણે પોતાના કિરદાર અને ચારિત્ર્ય વડે હરમે અહેલેબૈતને દરિયાએ કુરાતની જેમ ઇમામ અલચિહ્સસલામના ઝહૂરની ઠંડકથી દૂર રાખ્યા છે.

કુરઆનથી હુજ્જતે ખુદાની પહેચાન

ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામ કુરઆને નાતિક (બોલતું કુરઆન) છે. જો કોઈ ઇમામ અલચિહ્સસલામના કિરદારનો અભ્યાસ કરવા માંગતો હોય તો તે કુરઆનનો જ સહારો લે તો તેને ઇમામ અલચિહ્સસલામના અસ્તિત્વ અને આપના થકી થનારા વિશ્વ પરિવર્તનના વિષયમાં ઘણી બધી આયતો જોવા મળશે.

આપણે જ્યારે લોકોને ઇમામ અલચિહ્સસલામની મઅરેફત કરાવી રહ્યા હોઈએ તો કુરઆનના માધ્યમથી જ પુરવારિત કરવું જોઈએ જેથી લોકો ઇમામ અલચિહ્સસલામની ઉચ્ચતાને સમજી અને જાણી શકે. આ વિષયમાં અત્રે અમુક આયતોનું વર્ણન છે.

સૂ.બની ઇસરાઈલ, આ.૪, ૮૪, ૭, ૫	સૂ.મુદસ્સિર, આ.૪૦, ૮૬
સૂ.તાહા, આ.૧૩૨	સૂ.અબ્બિયા, આ.૧૨, ૧૦૫
સૂ.હજ, આ.૨૦, ૩૯	સૂ.શોઅરા, આ.૪
સૂ.નહલ, આ.૬૨	સૂ.અન્કબૂત, આ.૧૦
સૂ.શૂરા, આ.૪૧	સૂ.કમર, આ.૧
સૂ.રહેમાન, આ.૪૧, ૬૪	સૂ.સફ, આ.૧, ૮, ૧૩, ૯
સૂ.જિન, આ.૨૪	સૂ.તારિક, આ.૧૭
સૂ.લય્લ, આ.૧	સૂ.મુલ્ક, આ.૨૦
સૂ.તૌબા, આ.૩૨, ૩૩	સૂ.ઈબ્રાહીમ, આ.૫
સૂ.ગાસેયહ, આ.૧	સૂ.અન્આમ, આ.૧૫૯
સૂ.તકવીર, આ.૧૨	સૂ.બકરહ, આ.૩, ૧૪૮
સૂ.ઝારેયાત, આ.૨૨, ૨૩	સૂ.હદીદ, આ.૧૬, ૧૭
સૂ.કસસ, આ.૫	સૂ.ઈમરાન, આ.૧૪૦
સૂ.માએદાહ, આ.૩	સૂ.નહેલ, આ.૪૬
સૂ.મુદસ્સિર, આ.૮	સૂ.નૂર, આ.૫૫
સૂ.હૂદ, આ.૮	સૂ.હજ, આ.૩૯
સૂ.સજદા, આ.૨૧	સૂ.નમ્લ, આ.૬૬
સૂ.કલમ, આ.૧૫	સૂ.હા-મીમ, આ.૫૩

તહેઝીબે નફ્સ (સ્વઘડતર) માટે દરજજાઓ

કોઈપણ કાર્ય કરવા માટે તેના મૂળ પાયાના અમુક મુદ્દાઓ હોય છે. તેથી સ્વઘડતર (આત્મસુધારણા) માટેના પણ પાયાના અમુક મુદ્દાઓ જાણવા જરૂરી છે. અને તે માટે પ્રથમ તો વાજિબાતની અદાએગી અને ગુનાહોથી બચવું એ છે. જો કે વાત એટલા પૂરતી સિમિત નથી પણ એના સાથે એક મોટો મકસદ જોડાએલો છે. જેને કુરઆનની આ આયતના અનુસંધાને વર્ણવામાં આવે છે.

સૂ.આલે ઈમરાનની આ. ૩૧ માં અલ્લાહ તઆલા ફરમાવે છે :

“મારૂં અનુસરણ કરો, અલ્લાહ તમારાથી મોહબ્બત કરશે.”

જે ઠિયારતે જામેઆમાં આ રીતે બચાન થયું છે. “મન અહબ્બકુમ ફકદ અહબ્બલ્લાહ - જેણે તમારાથી મોહબ્બત રાખી તેણે અલ્લાહ સાથે મોહબ્બત રાખી.”

તેનો અર્થ હઝરત વલીએ અસ્સ અલચ્છિસ્સલામ સાથે મોહબ્બત અને મોવદૂત છે.

આ મોહબ્બતનો હક અદા કરવાના પ્રથમ પગથિયા તરીકે જરૂરી એ છે કે જે કાર્યો ઇમામ અલચ્છિસ્સલામને નાપસંદ છે તેવા કાર્યોથી બચવું. આત્મ સુધારણાની બુનિયાદના આ પગથિયામાં જો આપણે આપણા અમલને ખાલિસ (શુદ્ધ - ખુલુસવાળા) કરી લઈએ તો ખુદાવન્ટે તઆલાના ફઝલનો પણ સાથ અને ઇમામ અલચ્છિસ્સલામની મદદ પણ મળશે. શર્ત એ છે કે દરેક આમાલ અને ઇબાદત ફક્ત અને ફક્ત અલ્લાહ માટે જ હોય. કારણ કે ઇબાદતને લાયક તે જ છે.

પેંગમ્બરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલરહ્ને વઆલેહી વસલ્લમ તથા અહેલેબૈત અલરહ્નેમુસ્સલામની ઇતાઅત પણ તેઓના મરતબાને જાણીને કરવી જોઈએ. જેના પરિણામે માણસ ચોક્કસ આપોઆપ કેળવાઈ જશે.

અને ખરી મોહબ્બતની એ અસર થશે કે નેઅમતો મેળવવા માટે અમે શિષ્ટાચારનું આચરણ નથી કરતા પરંતુ એક એવા ઉચ્ચ ધ્યેયને સિદ્ધ કરવા પ્રયાસ કરીએ છીએ જેના માટે અમારૂં સર્જન થયું છે અને તે માત્ર ઇબાદત અને ઇતાઅત જ છે.

આ કાર્યોમાં તિલાવતે કુરઆન હોય કે હ.ઇમામ હુસૈન અલચ્છિસ્સલામની ઝિયારત હોય, સદકા હોય કે મોઅમિનોની મદદ હોય, દરેક કાર્યનો સવાબ ઇમામે ઝમાના અલચ્છિસ્સલામને હદિયો કરે. કારણ કે તેઓની મોહબ્બત હાસિલ કરવા માટે તેઓથી તવસ્સુલ (વસીલો) જરૂરી છે. જો આપણી રોજંદા કાર્યોમાં ઇમામ અલચ્છિસ્સલામની યાદને હર હંમેશ તાજી રાખશું તો ખરેખર ઇમામ તરફથી આપણા ઉપર નઝરે કરમ રહેશે જે હકીકતમાં આપણા આત્મઘડતરની મેઅરાજ હશે. એ માણસ કેટલો સદ્ભાગી હશે જે પોતાના મોલાની નઝદીકી હાસિલ કરી શકે છે. તો આપો આપણે આપણા મોલાને ફરી વચન આપીએ કે અમે અમારી જાતને કેળવશું અને તૈયાર રહીશું. અને દુઆ કરીએ કે મોલાની મદદ મળતી રહે. (આમીન, યા રબ્બલ આલમીન)

ગૈબત : ઇમાનવાળાઓને તારવી લેવા અને કાફિરો માટે નાબૂદીનું માધ્યમ છે.

કિતાબ ‘કમાલુદ્દીન વ તમામુન્નેઅમહ’ માં ઇબ્ને અબ્બાસથી રિવાયત છે કે હ.રસૂલ અકરમ સલ્લલ્લાહો અલરહ્ને વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું છે.

હ.અલી ઇબ્ને અબી તાલિબ અલરહ્નેમુસ્સલામ મારી ઉમ્મતના ઇમામ છે અને ઉમ્મત ઉપર મારા પછી મારા જાનશીન છે. અને તેમની ઓલાદમાંથી કાએમ મુન્તઝર હશે જેઓ ઝુલ્મ અને અત્યાચારથી ભરાએલી દુનિયાને અદલ

અને ઇન્સાફ્ટી ભરી દેશે.

જેણે મને હકની સાથે બશીર (જન્નતથી ખુશખબરી આપનાર) અને નઝીર (જહન્નમથી ડરાવનાર) બનાવીને મોકલ્યો છે. એ ઝાતની કસમ કે તેમની ગેબતના સમયમાં તેમના ઉપર અકીદો રાખવા વાળા લાલ ગંધક (એક કિંમતી પદાર્થ) કરતાં પણ ઓછી માત્રામાં હશે.

જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહે અન્સારીએ ઊભા થઈને કહ્યું :

ચા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વસાલેહી વસલ્લમ ! શું આપના ફરઝંદ મહેદી અલચ્છિસ્સલામ ગેબતમાં ચાલ્યા જશે ? આપે ફરમાવ્યું : “જી હાં, મને મારા રબની કસમ.” વલેયોમહેલ્લેલ્લાહુલ્ લઝીન આમનૂ વયમહેલ્લેલ્લાહુલ્ આ આઝમાઈશથી અલ્લાહ તેમને અલગ કરી દેશે અને કાફિરોના સર કચડી નાખશે.

આં હઝરતે વધારેમાં ફરમાવ્યું : “જાબિર ! આ ખુદાની તરફથી નિશ્ચિત (નક્કી થઈ ગયેલું) છે અને આ ખુદાના મખસૂસ રહસ્યોમાંનું એક રહસ્ય છે અને ખુદાના બંદાઓથી આ વાત છુપી છે. ખબરદાર ! તેમાં શક ન કરવો, કારણ કે ખુદાના કાર્યોમાં શંકાશીલ થવું એ કુફ છે.”

પરવરદિગારા ! અમને એ લોકોમાં ન ગણજે કે જેઓ આ ગેબતમાં શંકાના વમળમાં ફસાયેલા છે, પરંતુ એ લોકોમાં કરાર દેજે કે જેઓએ ગેબતની આઝમાઈશમાં પણ પોતાને પોતાના મોલા અને આકાથી ખૂબ જ નઝદીક રાખ્યા અને તેમના મુબારક હાથના સાચા હેઠળ રહ્યા.

ખરાબ વર્તન અને બદકલામીથી દૂરી

અખ્લાક એ એક એવા ઝાડનું ફળ છે કે જેની ડાળો એ કુરૂએ દીન તથા તેમના મૂળ એ ઊસૂલે દીન છે. જેટલી પણ મજબૂત અને સશક્ત મૂળ હશે તેટલી જ સારી તેની ડાળો હશે. તેજ રીતે જેટલી પણ તંદુરસ્ત ડાળો હશે તેટલું જ સાડ અને મજેદાર તેનું ફળ હશે. તેજ રીતે અખ્લાક જેવા ફળની ખરાબીનું કારણ કુરૂએ દીન એટલે કે તેની ડાળો માં ખરાબી અથવા તેના મૂળ એટલે કે ઊસૂલે દીનમાં કોઈ ખામી હોય છે.

જેવી રીતે સદ્વર્તન એ દુશ્મનને પણ ચાહક બનાવી શકે છે એજ રીતે ખરાબ વર્તન એ પોતાના નજીકના મિત્રોને પણ દુશ્મન બનાવી શકે છે. સારી વાત કરવી એ સદકએ જારીયા છે જ્યારે કે કડવી વાતો બૂરાઈનું ઝરણું છે. કોઈ માણસ જ્યારે બુરી વાત કરે છે જો કે તે બીજાને પોતાની વાત માનવા માટે કહેતો નથી હોતો તો પણ બીજા લોકો તેની તે વાત સાંભળીને બીજા લોકોને કહીને આગળ વધારે ત્યારે જે બુરી વાત આગળ વધી રહી છે તેના કેન્દ્રમાં, તેનો જવાબદાર એજ વ્યક્તિ છે જેણે આ વાતની શરૂઆત કરી હતી. જો કોઈને એ વાતની જાણકારી મેળવવી હોય કે પોતાના અખ્લાક એ સારા છે કે બૂરા તો

તેણે પોતાનું ધ્યાન લોકો સમક્ષ કેન્દ્રિત કર્યું જોઈએ. કારણ કે માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામનું કથન છે કે “લોકો એ એક અરીસો (કાચ) છે કે જેમાં ઈસ્લામ પોતાના અખ્લાકને જોઈ શકે છે, પોતાના સારા કાર્યોને પોતાના દોસ્તો વડે, તેમજ પોતાના ખરાબ કાર્યોને પોતાના દુશ્મનો વડે.” એટલે કે સારા તેમજ ઉમદા કાર્યો કરાવાવાળાના મિત્રો વધારે હશે, જ્યારે કે ખરાબ કાર્યો કરવાવાળાના દુશ્મનો વધારે હશે.

અઈમ્મએ માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામની ઝિંદગી આપણા માટે ઉદાહરણરૂપ છે. તેમાં આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામ બદઅખ્લાકીનો પ્રત્યુત્તર એવી હસમુખી રીતે આપતા હતા કે આપનો મોટામાં મોટો દુશ્મન પણ આપનો કલમો પડવા માટે મજબૂર થઈ જતો હતો. એક સારા અને ઉમદા સમાજની સ્થાપના માટે ફક્ત કાનૂનો તેમજ નિયમોનું હોવું પુરતું નથી, એ માટે અલ્લાહે સંપૂર્ણ દીને ઈસ્લામ અને કિતાબે ઈલાહીની સાથે સાથે ખૂબસુરતી ભર્યા શ્રેષ્ઠ તેમજ ઉચ્ચોચ નેક અમલી ઉદાહરણ પણ સમાજને અર્પણ કર્યા છે.

હ.રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમ અખ્લાકના સૌથી ઊંચા દરજ્જા પર બિરાજમાન છે, એક વખત એક બદદુ અરબે આપનું ધ્યાન ખેંચવા માટે આપની અબા મુબારકને એવી સખ્તીથી ખેંચી કે આપની મુબારક ગરદન ઉપર તેના નિશાન ઉપસી આવ્યા. તેણે સવાલ કર્યો કે મને ખુદાના માલમાંથી કાંઈક આપો, આપે પોતાનું રૂખ તે તરફ કર્યું અને મુસ્કુરાઈને તેની ઝોળી ભરી દીધી. આપની આ કમાલ અને શ્રેષ્ઠ અખ્લાક વિશે કુદરતે “ઈન્નક લઅંલા ખાલોકિન અંગ્રીમ - બેશક આપ અખ્લાકના ઉચ્ચોચ દરજ્જા ઉપર છો.” નો તાજ આપના મુબારક માથા ઉપર શાણગારી દીધો. પરંતુ શું કહેવું આપના એ કમાલને કે તેઓ આ હોવા છતાં પણ આ દુઆ કરતા હતા કે “એ અલ્લાહ ! મારા ઝાહિર અને મારી સિફતને સારી બનાવી દે અને મારાથી બદઅખ્લાકીને દૂર રાખ.”

એ માટે ઈમામે ઝમાના અલચ્હેસ્સલામનો ઈન્તેઝાર કરવાવાળાઓને જોઈએ કે પોતે બદઅખ્લાકીથી દૂર રહે અને પોતાની ઝબાનથી નેકી જ ઉચ્ચારે અને બદકલામીથી દૂર રહે.

પોતાના ઝમાનાના ઈમામની મદદ જ દીન છે

શું આપણે જેની નુસરતનો દાવો કરી રહ્યા છીએ તેમની મઅરેફત મેળવી છે ? શું નેક ચારિત્ર્ય તેમજ રૂહાનિયત વગર ઈમામની મદદ થઈ શકે છે ? શું એવી હપસ્તી કે જેઓ આખી દુનિયા જેના ઈખ્તેયારમાં છે અને ખુદ પોતે સંપૂર્ણ છે તેઓ પોતાના ચાહવાવાળાઓથી એ અપેક્ષા નથી રાખતા કે તેઓ પણ પાકો અકીદો અને સંપૂર્ણ ચારિત્ર્ય તથા રૂહાનિયતની સાથે પોતાને

પોતાના ઇમામની સમક્ષ રજુ કરે. ચકીનન ઇમામની પવિત્ર નઝરો લાયકાત પર છે, સંખ્યા પર નથી. ઇમામે મઝલૂમ ઇમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામની જેમ, પોતાના અસ્હાબોને વીણી વીણીને કરબલાના મિશનમાં લઈ ગયા હતા. આપણે પોતાની જાતને રૂહાનિયત વડે શક્તિમાન બનાવવાની છે. જ્યાં સુધી આપણી તૈયારી પોતાના તન, મન તથા ધન તેમજ ખાનદાન, ઇઝઝત, આબરૂ વિ. ઇમામની ઉપર ન્યોછાવર કરી દેવાની ન હોય ત્યાં સુધી આપણે ઇમામના સાચા મદદગાર નથી બની શકતા. આપણા ગુનાહોની કાળાશ જે આપણી અંદર છે તે નેકીઓમાં બદલવી પડશે. હુર ઇબ્ને ચઝીદે રિયાહીની જેમ કે તેમના માટે ઇમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામની વહી તેમજ ઇલ્હામથી ભરપૂર ઝબાન મુબારકથી ઉચ્ચારેલ શબ્દો કે જે આજ સુધી ગુનેહગારોના માટે તોબા કરવા માટે પ્રેરણાદાયક છે કે “હું તમારાથી થયેલી જબરદસ્તીઓ તેમજ ગુનાહોથી તોબા કરવા માટે બોલાવુ છું, હજુ પણ સમય છે, મારી મદદ કરીને તમે તોબા કરી શકો છો.”

આવો ! આપણે આપણા ઝમાનાના ઇમામ અલચિહિસ્સલામની પવિત્ર ઝાતને આપણા ચારિત્ર તેમજ અમલ વડે આપણી મદદની ખાત્રી આપીએ. આપણા વિચારો, આપણા શરીરો, આપણી રૂહોને પાકીઝા બનાવીને ચૂસૂકે ઝહેરા અલચિહિસ્સલામની સમક્ષ પેશ કરીએ. તોબાનો દરવાજો ખુલો છે. ઇમામ અલચિહિસ્સલામ ખુદ તોબાના દરવાજા છે તો પછી વિલંબ શા માટે ? આજના ઇમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામ અને આજના સમયના અલ્લાહના સંપૂર્ણ નુમાઈન્દા જેઓ આપણી ઉપર અલ્લાહની તરફથી આપણી દેખરેખ રાખનાર આંખ છે જે આપણે પોતાના મદદગારોમાં શામિલ થવા માટે આમંત્રિત કરી રહ્યા છે. યાદ રાખો ! મદદ ન કરવાથી તેમનું કોઈ નુકસાન નથી, ફરમાવે છે કે જો આખી દુનિયા અમને છોડી દે તો પણ અમારા માટે કોઈ ભય નથી.

ઈન્સાની અક્લ માટે હિદાયત અને ઇમામ અલચિહિસ્સલામ

હદીસમાં ખૂબ જ ચિંતન કરવાથી અંતે એ તારણ મળી આવે છે અને માણસને વિવશ થઈને હ.ઈમામે મુન્તઝર અલચિહિસ્સલામની બુલન્દ અઝમતની સામે જુકવા પર મજબૂર કરી દે છે. અને આપ અલચિહિસ્સલામની મોહબ્બત અને વિલાયતને ઇન્સાનના દિલના ઊંડાણ સુધી ઉતારી દે છે. તે એ છે કે ઇન્સાની અક્લ અશરકુલ મખ્લૂકાત હોવા છતાં આપ અલચિહિસ્સલામની હુકૂમત અને વિલાયતની તાબેદાર છે. એજ પ્રમાણે અન્ય દરેક મખ્લૂક (સમસ્ત સર્જન) પણ એથી વિશેષ રીતે આપ અલચિહિસ્સલામની કુદરત અને ઇરાદાને આધિન છે.

જે હંમેશાની જન્મત મેળવવાનો ઝરીયો છે. તેથી આ સંજોગોમાં ઇન્સાની

અકલ ઈમામે અસ્ત અલચ્હિસ્સલામના તાબા હેઠળ છે. અને આપના ફરમાનથી જ અસ્તિત્વમાં આવે છે. તો ચોક્કસ એ બાબતે વિચારવું ઘટે કે જે હસ્તીની હુકૂમત તથા વિલાયત અકલો ઊપર હોય તો અન્ય બીજી મખ્લૂક (સર્જન) ઊપરની હુકૂમત પણ કેવી હશે ?! તેથી માનવું જ રહ્યું કે સમગ્ર સૃષ્ટિ ઊપર પણ તે હસ્તી હાકિમ અને સુલતાન (રાજચક્રતા) છે.

હવે વિચારો કે જે હસ્તી પોતાના નૂરાની હાથોથી ઈન્સાની અકલને પ્રકાશિત કરે છે તે હસ્તી ખૂદ કેવું નૂર હશે ? અને કાએનાતમાં તેમની શું તાસીર હશે ?! નિસંશય તે ઝાત સૂરજ અને ચાંદ ઊપર પણ હાકિમ છે તે તેમના સાયામાં છે. અલ્લાહ સિવાય સર્વ કંઈ તેમની વિલાયત અને હુકૂમતની તાબેદાર છે.

અને હઝરત ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામ અત્યારે પણ હાદી (હિદાયત કરનાર) તરીકે મૌજૂદ જ છે. તેથી આપણી ફરજ છે કે આપણે તેમનાથી હિદાયત મેળવીએ. એવી રીતે કે વરસાદ તો દરેક જગ્યાએ પડે છે. પણ જે જમીનમાં લાયકાત છે એ જમીન જ વરસાદના પવિત્ર અને જીવનદાન આપનાર ટીપાઓને પોતાનામાં લઈને ગુલિસ્તાં (બગીચો) બનાવી દે છે.

ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના ફેઝ અને બરકત તથા આપના તરફથી થતી ઈનાયતો, દુઆઓ અને ગેબી મદદનો આપણને ફાયદો મળી રહ્યો છે. આપ હઝરતના મુબારક વજૂદથી આપણી રૂહો અને શરીરો પરવરરિશ પામી રહ્યા છે. આ ખુદાની એક મદદ છે જે આપણને મળી છે. છતાં પણ આપણું આમાલનામું ખાલી છે. તેથી જ તો મૌલાની બારગાહમાં શરમીંદગી અને ક્ષમાચાચના સાથે અર્ઝ કરીએ છીએ કે મૌલા ! અમે ન તો આપના હક્કને ઓળખ્યો અને ન તો આપની કદર કરી. ડગલે ને પગલે અમને આપ હઝરતનો ફાયદો મળ્યો છે પણ આપના માટે અમે કંઈ જ ન કર્યું. આપના ઝરીયાથી જ તો રોઝી મેળવી રહ્યા છીએ છતાં આપના માર્ગમાં કંઈ જ ખર્ચ ન કર્યું. દરેક જગ્યાએ દરેક કામ માટે આપનો વસીલો મળ્યો, પણ આપના મીશન માટે અમે કંઈ જ ન કર્યું અને ન તો કોઈ તકલીફ વેઠી.

એ અમારા મૌલા ! આપનો ખાદિમ શરમીંદગીથી મસ્તક જુકાવીને અર્ઝ કરી રહ્યો છે કે મુજ નાચિજ તણખલાને ગોહર બનાવી દેવો આપનું જ કામ છે. આપના લુલ્ફો કરમ ખાસ અને સામાન્ય દરેકને મળે જ છે, પણ જે આપના દર ઊપર આવીને પડ્યો છે તેનું ધ્યાન રાખવાનું આપનું જ કામ છે તો મૌલા વિલંબ શાનો !

ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની મઅરેફત એટલે શું ?

હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની દરેક વાત વહી પ્રમાણે જ હોય છે, અને વહી કદી પણ ખોટી હોઈ શકતી નથી. જેથી એ

ભરોસાપાત્ર અને સનદવાળી હદીસ પ્રમાણે દરેક સમયમાં એક ઇમામ જરૂર હશે, જેમની માઅરેફત મેળવવી એ વાજિબ અને જરૂરી છે. આ હદીસ મુબારકને દરેક આમ તથા ખાસ આલિમો તથા હદીસવેતાઓએ નકલ કરી છે. જેથી આ હદીસ દરેકની ઝબાન પર છે. પરંતુ જેમ આ હદીસ મશહૂર છે તેજ રીતે મઝહૂમ પણ છે. એટલે કે દરેક આ હદીસના શબ્દોને ઠોઠાવે છે પરંતુ તેના પરિણામને ભૂલી જાય છે. એજ રીતે જેવી રીતે આ સિલસિલામાં પ્રથમ, પ્રથમ મઝહૂમ હઝરત ઇમામ અલી અલચિહિસ્સલામ છે, આપનો ઇરશાદે ગિરામી છે કે “ઇહતજજુ બિશશજરતે વઅઝાઊી તમરહ”

આપો જોઇએ કે આ મઅરેફતે ઇમામ શું છે ?

એટલે કે તે ઓહદો તેમજ સ્થાન કે જે ખુદાવન્ટે આલમે તેઓને અતા કર્યા છે. ખુદાવન્ટે આલમે તેમને ઝમીન પર પોતાના ખલીફા કરાર દીધા છે. (સૂ.બકરહ, આ.૩૦)

તેઓ દરેક ગુનાહો તેમજ ભૂલચૂક પાક છે. (સૂ.અહઝાબ, આ.૩૩)

તેમની ઇતાઅત એ દરેક પર વાજિબ છે. (સૂ.નિસા, આ.૯૫)

તેમની પસંદને પોતાની પસંદ પર અગ્રતા આપવી વાજિબ છે.

(સૂ.અહઝાબ, આ.૬)

તેમના દરેક હુકમોને માનવા અને તેમના કોઈપણ ફેસલાને કબૂલ કરતા અટકાવ નહીં. (સૂ.અહઝાબ, આ.૬૩)

પોતાના દરેક અમલ, દરેક આચાર-વિચાર માટે તેમને સાક્ષી માનવા.

(સૂ.બકરહ, આ.૧૪૩)

બેશક ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામની આ રીતેની મઅરેફત રૂઠ તેમજ દિલની સુધારણા માટેની ઝમાનત છે.

અમ્મ બિલ મઅરૂફ અને નહી અનિલ મુન્કર

સચ્ચાઈની દાવત તેમજ ફસાદનો સામનો કરવો એ દીનનું એક અહેમતરીન કાર્ય તેમજ સમાજ માટે કવચરૂપ છે જે જમાઅતને સુરક્ષિત રાખે છે. ખુદાવન્ટે મુતઆલે તેને મોઅમિન મરદો તેમજ ઔરતો માટે વાજિબ ગણાવ્યું છે. (સૂ.તૌબા, આ.૭૧)

ઇમામ રઝા અલચિહિસ્સલામ ફરમાવે છે :

“નેકીઓની પ્રેરણા આપો તેમજ બૂરાઈથી રોકો, નહીંતર ફાસિક, ફાજિર અને બૂરા લોકો તમારા પર પ્રભુત્વ પામી લેશે. પછી તમારી (નેક લોકોની) દુઆઓ પણ કબૂલ નહીં થાય.” (વસાએલુશ્શીઆ, જિ.૧૬, બાબ ૧૦)

સાલારે હુરૈયિત સચ્ચદુશ્શોહદાએ પોતાના અઝીમ કયામનો મકસદ અમ્મ બિલ મઅરૂફ તેમજ નહી અનિલ મુન્કર અને રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલરહે

વચ્ચેથી વચ્ચેની ઉમ્મતની સુધારણા ગણાવીને અમ્મ બિલ મચરૂ અને નહી અનિલ મુન્કરને અલ્લાહના દરેક હુકમો ઉપર ઉચ્ચતા અતા ફરમાવી છે.

અમ્મ બિલ મચરૂ તેમજ નહી અનિલ મુન્કરના બે પ્રકાર છે. વ્યક્તિગત અને સામાજિક રીતે. વ્યક્તિગત જોવામાં આવે તો ખુદાવંદે આલમનું ફરમાન છે : “તમામ લોકો નુકસાનમાં છે, સિવાય તેઓના કે જેઓ ઈમાનની સાથે અમલે સાલેહ કરે છે અને હક્ક તેમજ સબ્હની વસિયત કરે છે.”

સામાજિક રીતે જેમાં એક સમૂહની જવાબદારી છે કે તે સમાજમાં અમ્મ બિલ મચરૂ અંજામ આપે અને બૂરાઈને રોકે. હઝરત પેગમ્બરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલરહે વચ્ચેથી વચ્ચેની ફરમાવતા હતા કે “જ્યારે મારી ઉમ્મતના લોકો અમ્મ બિલ મચરૂ અને નહી અનિલ મુન્કરના ફરીઝાને એક બીજાના ખંભા ઉપર નાખવા લાગે તો (જાણે કે) તેમણે ખુદાથી જંગનું એલાન કરી દીધું.” (વસાએલુશ્શીઆ, જિ. ૧૧)

નેકી ફેલાવવી, ખુદાની તરફ દાવત દેવી અને ફિત્ના ફસાદનો સામનો કરવા માટે સાચી નિચ્યત, અને પાકીઝગી એ પાયાની શરતો છે. અને જરૂરત સિવાય દરેક મોકા ઉપર સંપ-સુલેહથી કામ લેવું જોઈએ. અને એ પણ કે અમ્મ બિલ મચરૂ તેમજ નહી અનિલ મુન્કર કોને કરવું જોઈએ ? ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સસલામ ફરમાવે છે : “નિ:સંદેહ, અમ્મ બિલ મચરૂ અને નહી અનિલ મુન્કર તે જ કરે છે જેમાં ત્રણ ખુસૂસીયત જોવા મળે.

(૧) જે વાતનો હુકમ આપી રહ્યો છે તેનાથી જાણકાર હોય (અને તેના પર અમલ કરતો હોય) અને જેનાથી રોકતો હોય તેનાથી પોતે પણ પરહેઝ કરતો હોય.

(૨) પોતાના અમ્મો નહીમાં વચલો માર્ગ અપનાવતો હોય (ન સખ્ત હોય, ન નરમ હોય)

(૩) પોતાના અમ્મ નહીનો લેહાઝ રાખતો હોય.” (મિશકાતુલ અન્વાર ફિ ગોરૂલ અખ્બાર, સફા ૧૩૨, જિલ્દ ૧, અલી તબરસી)

એક મહત્વની વાત તરફ ધ્યાન દેવું જરૂરી છે કે જ્યારે પણ કોઈ ઈમાન ધરાવતી વ્યક્તિને સત્કાર્યો તરફ પ્રેરણા કે બૂરાઈથી રોકવામાં આવે તો તેનું ધ્યાન તેના અંદર પહેલાથી જ રહેલી ઈમાની તાકત તરફ દોરવું જોઈએ. જો આપણે ખુદાવંદે આલમની સુન્નત જોઈએ તો ખ્યાલ આવશે. ખુદા ફરમાવે છે કે “યા અચ્યોહલ્લઝીન આમનૂ એટલે કે એ ઈમાનવાળાઓ ! અકીમુસ્સલાત - નમાઝ કાએમ કરો.” ખુદાએ આપણા અંદર પહેલાથી જ રહેલી ઈમાની તાકત તરફ આપણું ધ્યાનાકર્ષિત કર્યું છે કે (એ ઈમાનવાળાઓ) ઈમાનની તાકત તો છે જ, હવે નમાઝ પડવામાં, ખુદાની રાહમાં ખર્ચ કરવામાં શું તકલીફ છે. ?!

જો અમ્મ બિલ મચરૂની જઝા (બદલો) જોવામાં આવે તો હ.અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહ્સસલામ ફરમાવે છે : “હઝરત પેગમ્બરે અકરમ

સલ્લલાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમે એક હદીસ વિશે ફરમાવ્યું કે જે શખ્સ અમ્મ બિલ મઅરૂફ તેમજ નહી અનિલ મુન્કર કરે અથવા ખેરો નેકીની તરફ માર્ગદર્શન આપે અથવા ફક્ત નેકીની તરફ ઇશારો કરે તો તે પણ સવાબમાં બરાબરનો ભાગીદાર છે.” (ખસાએલ શૈખે સદૂક, જિ.૧, સફા ૧૫૨, વસાએલ, જિ.૧, પેજ ૩૯૮)

ઇમામની મઅરેફત કેવી રીતે મેળવવામાં આવે (૧)

ઇમામે બરહકની સાચી મઅરેફત મેળવવાના બે રસ્તા છે.

(૧) કુરઆને કરીમની પવિત્ર આયતો

(૨) અઇમ્મા અલચ્હેમુસ્સલામની નૂરાની હદીસો

ઇમામ ઝયનુલ આબેદીન અલચ્હિસ્સલામ ફરમાવે છે “બેશક અમારા કાએમ માટે બે ગેબતો છે. તેમાં એક - બીજાથી લાંબી છે બીજી ગેબત એટલી લાંબી હશે કે અમુક લોકો કે જેઓ તેમની ઇમામત પર અકીદો ધરાવતા હશે તેઓ પોતાના અકીદાથી વિમુખ થઇ જશે. તેમની ઇમામત પર સાબિત કદમ નહીં રહે, સિવાય એ માણસ કે જેનું ચકીન મજબૂત હોય અને જેની મઅરેફત સાચી હોય. તેનું દિલ અમારા અહેકામો સ્વીકારવા માટે સખ્ત ન હોય, અને અમો અહેલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામને તાબેદાર હોય.”

- **સમર્પણ :** ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના તાબેદાર બન્યા સિવાય તેમની મઅરેફત મળી નથી શકતી. હ.ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “જ્યાં સુધી સાચી મઅરેફત મળી નથી ત્યાં સુધી મઅરેફત નથી અને જ્યાં સુધી ઇમામ અલચ્હિસ્સલામનું આજ્ઞાપાલન નહીં થાય ત્યાં સુધી સમર્થન નહીં થઇ શકે.” જેથી મઅરેફતની શર્ત સમર્થન છે અને સમર્થનની શર્ત એ આજ્ઞાપાલન - તાબેદારી છે.
- **મોહબ્બત :** સમર્પણ એ મોહબ્બતની શર્ત છે અને મોહબ્બત ઇમાન માટે જરૂરી છે. હ.ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “દરેક ઇબાદત કરતા બીજી બહેતર ઇબાદત છે અને અમો એહેલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામની મોહબ્બત સૌથી બહેતર ઇબાદત છે.”
- **અતિ મોહબ્બતમાં ગિર્યા કરવું :** હ.ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “ખુદાની કસમ, તમારા ઇમામ લાંબા સમય માટે ગેબતના પરદામાં રહેશે અને મોઅમિનની આંખો તેમની જૂદાઇમાં અશ્રુભીની હશે.”
- ઇમામના દોસ્તોથી દોસ્તી અને તેમના દુશ્મનોથી દુશ્મની
- ઇમામના દોસ્તોની તકલીફોને દૂર કરવી.
- એવી મજલિસોમાં ભાગ લેવો જ્યાં તેમને યાદ કરવામાં આવી રહ્યા હોય.

મુસ્તહબ રોઝા

મહત્વ : નફ્સની પાકીઝગી માટે રોઝો એ ખૂબ જ અસરકારક ઇબાદત છે. રોઝાની ફઝીલતમાં ઘણી બધી હદીસો વારિદ થઈ છે. જેમકે હ.રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું : “જે શખ્સ સવાબ મેળવવા માટે એક મુસ્તહબ રોઝો રાખે તો તેનું બક્ષાઈ જવું વાજિબ છે.”

હદીસે કુદસીમાં છે કે : “નેક બંદાઓના આમાલ દસથી લઈને સાતસો બરાબર સવાબ રાખે છે, સિવાય રોઝા કે જે મારા માટે મખ્સુસ છે, તેનો બદલો હું આપીશ.”

અને જે કાર્યોની જઝા ખુદા આપે, તેની ગણતરી મખ્લૂકની અક્લ માટે અશક્ય વાત છે. ફક્ત એ વાતથી અંદાજો લગાડી શકાય છે કે જનાબે મરિયમ અલય્હેસ્સલામ જેવા ઊંચો મરતબો ધરાવતા અને ખુદાની બારગાહમાં માનવંતા ખાતૂન મુસ્તહબ રોઝા માટે થઈને દુનિયામાં પાછા ફરવાની તમન્ના રાખે છે.

અસરો : રોઝો નફ્સને ગુનાહો તથા ખરાબ અખ્લાકથી પાક કરવા માટે અસરકારક છે. અને તકવા અને પરહેઝગારી માટે મદદરૂપ થાય છે. અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે કે “એ ઈમાનવાળાઓ ! તમારા પર રોઝા વાજિબ કરવામાં આવ્યા છે..... જેથી તમે તકવા ધારણ કરો.”

રિવાયતમાં છે કે હ.રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે શબે મેઅરાજ અલ્લાહને સવાલ કર્યો કે “એ મારા ખાલિક ! પ્રથમ ઇબાદત કઈ છે ?” અલ્લાહે ફરમાવ્યું : “ચૂપકીટી ધારણ કરવી અને રોઝા છે. એટલે કે નેકીની વાતો સિવાય દરેક વાતોથી ખામોશી અપનાવવી.”

રોઝા અલ્લાહની નઝદીકીનું કારણ બને છે. ઇન્સાનમાં ઈખ્લાસ - યોખ્ખાઈ પેદા થાય છે. નફ્સની તરબીયત કરે છે. રિવાયતોમા છે કે રોઝેદારનો શ્વાસ લેવો અને સુવું પણ ઇબાદત છે. રોઝામાં દંભનું પ્રમાણ ખૂબ ઓછું જોવા મળે છે. તે સિવાય રોઝાના ઘણા બધા શારીરિક ફાયદાઓ પણ છે. ઇન્સાન દરરોજ ખોરાક ખાય છે જેથી તેનું પેટ સતત કાર્યરત રહે છે, જ્યારે તે રોઝો રાખે છે તો પેટને આરામ મળે છે અને શાંતિ પામે છે. અને શરીરમાં પેદા થવાવાળો તેમજ એકત્ર થયેલો કચરો નિકળી જાય છે જેનાથી ઇન્સાન ઘણી બધી આવવાવાળી બીમારીઓથી સુરક્ષિત રહે છે. રોઝો એ ફક્ત મેદસ્વીતાપણું (જાડાપણું) ઓછું કરવા માટે રૂહાની કોર્સ નથી, પરંતુ તેનાથી ભૂખ્યાઓની ભૂખ તેમજ તરસ્યાઓની તરસની અનુભૂતિ થાય છે અને તેઓની મદદ કરવા માટે તૈયાર કરે છે.

મક્સદ : હ.ઈમામ હસન અસ્કરી અલય્હેસ્સલામ થી સવાલ કરવામાં આવ્યો કે અલ્લાહે રોઝો કેમ વાજિબ કર્યો આપે ફરમાવ્યું :

“લેયજેદૂલ ગૌનિય્યો મસ્સલ્ જૂર્મ્ ફયમુન્નો અંલલ્ ફકીર - જેથી

માલદારોની ભૂખનો અહેસાસ ગરીબો પર અહેસાસ કરે.”

શર્તો : જો રોઝાને તેની એ હાલત તેમજ તેની શર્તો સાથે અંજામ આપવામાં આવે જે શરીર અતે નક્કી કરેલ છે, તો પછી રોઝા એક ખૂબ જ કિંમતી અને અમૂલ્ય ઇબાદત છે. કારણ કે રોઝા ફક્ત ખાવા-પીવાને છોડવાનું નામ નથી, પરંતુ હકીકતમાં રોઝા એ છે કે જેમાં તમામ અંગો ઉપાંગો ગુનાહોને તર્ક કરે. (એટલે કે આંખ, કાન, જીભ, હાથ, પગ.) આવા રોઝા ખુદાના ખાસ બંદાઓની સિફત છે. અને સવાબના પ્રમાણમાં તેનાથી પણ વધારે ઉચ્ચ રોઝા એ છે કે જે ખાસમાં ખાસ બંદાઓનો છે કે જેમાં આ ચીઝોને છોડવા સિવાય પોતાના દિલને પણ એવા વિચારોથી મુક્ત કરવું કે જે ખુદાની ચાદથી રોકે.

અલ્લાહ તઆલા આપણને ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના સદકામાં સાચા રોઝેદાર બનવાની તોફીક અતા ફરમાવે. (આમીન)

ઇમામની મઅરેફત કેવી રીતે મેળવવામાં આવે (૨)

ઇલ્મ : આલે મોહમ્મદ અલચ્હેમુસ્સલામના ઇલ્મને શીખવું તેમજ બીજાઓને શીખવાડવું તે ઇમામે કાએમ અલચ્હિસ્સલામની મઅરેફત મેળવવાનું એક માધ્યમ છે. હ.ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામ ફરમાવે છે : “એકબીજાને મળવા માટે જાઓ, અને હદીસોના બારામાં ચર્ચા કરો. એ માટે કે અમારી હદીસો વડે નજીસ દિલ પાક થાય છે તેમજ અમારા કાર્યો જીવંત થાય છે, અને ખુદા રહેમત કરે એ શખ્સ ઉપર જે અમારા કાર્યોને જીવંત કરે છે.”

ઇન્તેઝાર : ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરનો ઇન્તેઝાર કરવો. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું :

“અફઝલુ અબાદતે ઇન્તેઝારુ ફરજે - ઇમામનો ઇન્તેઝાર કરવો એ બહેતરીન ઇબાદત છે.” (કમાલુદ્દીન, જિ. ૧, સફા ૨૮૭)

ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરને નઝદીક સમજવો.

ઇન્તેઝાર કરવાવાળાની નિચ્ચત ઇમામની મદદની હોવી જોઇએ.

દુઆ : ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરમાં જલ્દી થવા માટે દુઆ કરવાની ખૂબ જ વધારે અહેમિયત છે.

ઇમામ હાજરોનાજર છે તેવો અહેસાસ : ઇમામે અસ્ર અલચ્હિસ્સલામે પોતાની એક તોફીઅમાં શૈખ મુફીદ અ.ર.ને ફરમાવ્યું : “તમારા પર જે કંઈ ગુઝરે છે તે અમે જાણીએ છીએ, તમારી ખબરો અમારાથી છુપી નથી. અમે તમારી હિફઝત કરવામાં ઉણપ આવવા દેતા નથી, અને અમે તમારી ચાદથી બેખબર નથી.”

પરહેઝગારી : ગૈબતના સમયમાં મોઅમિનોએ અમ્બિયા અલચ્હેમુસ્સલામની સુન્નતોની પાબંદી રાખવી.

નામહેરમ ઉપર નજર કરવાથી બચવું

મર્દ માટે નામહેરમ ઔરતોનું શરીર તેમજ બાલોને જોવું હરામ છે. એ જ રીતે ઔરત માટે નામહેરમ મર્દના શરીર પર નજર કરવી પણ હરામ છે. આહે તે લગ્નગતના ઇરાદાથી ન પણ હોય તેમજ હરામમાં પડવાનો પણ સંભવ ન હોય, હરામ છે. મોઅમિન ઔરતનો કમાલ એ છે કે તે નામહેરમોની નજરોથી સુરક્ષિત રહે. જનાબે ફતેમા ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલવ્હાને પૂછવામાં આવેલ એક સવાલ કે ઔરતના માટે સૌથી બહેતર શું વસ્તુ છે ? ના જવાબમાં ફરમાવ્યું કે “ઔરતના માટે સૌથી બહેતર એ છે કે ન તેના પર કોઈ નામહેરમ મર્દની નજર પડે અને ન તે કોઈ ના મહેરમ મર્દને જુએ.”

હરગિઝ આનો અર્થ એ નથી કે ઔરત ફક્ત ઘરમાં બેઠી રહે, પરંતુ જ્યારે તે ઘરમાંથી બહાર નિકળે તો પોતાના કપડાને વ્યવસ્થિત રીતે જોઈ લે કે જેથી કોઈ જગ્યા નામહેરમનું ધ્યાન કેન્દ્રિત થાય તેમ તો નથી. અને જ્યારે ઘરમાં હોય ત્યારે પણ પોતાને નામહેરમ મર્દથી સંપૂર્ણ રીતે સુરક્ષિત રાખે. આપણા સમાજમાં મૂળભૂત કાયદા-કાનૂન ભૂલાઈ જવાના કારણે તેમજ ઈસ્લામે બતાવેલ રીતે સાચી કેળવણી ન થવાના કારણે જ્યારે એક બાળક બાલિગ થવાની મન્જિલ સુધી પહોંચે છે ત્યારે છોકરો બદનઝરનો તેમજ છોકરી બેપર્દગીનો શિકાર બની ચૂક્યા હોય છે. તેના બે કારણો છે.

(૧) નામહેરમ પર નજર પડવાનો એક સૌથી મોટો સ્ત્રોત આપણા ઘરોમાં રહેલું ટીવી છે, જેમાં સવારથી લઈને સાંજ સુધી આખો દિવસ નામહેરમ ઔરતો તથા મર્દોની વણજાર હોય છે, તેમાંથી કદાચ જ એક ચેનલ એવી હશે જે ઈસ્લામનો લેહાઝ રાખતી હોય. પછી આજે વિકાસવંતા સમયમાં કોમ્પ્યુટર, ઈન્ટરનેટ, ફોન વિ.નો દુરઉપયોગ આ તરફ વધારે ખેંચી જાય છે.

(૨) આપણા સમાજમાં મોટા ભાગના લોકો નામહેરમની શબ્દની વાસ્તવિકતાથી જ પરિચિત નથી. જો તેઓને પૂછવામાં આવે કે નામહેરમ એટલે શું ? તો તેઓનું કહેવું હોય છે કે અજાણી વ્યક્તિ કે જેનાથી આપણો કોઈ સંબંધ ન હોય. ભાઈ, દેર, સાળી, કુઈ, મામી, પિત્રાઈને તો નામહેરમ સમજવામાં જ નથી આવતા. જ્યારે કે મહેરમ વ્યક્તિઓ ફક્ત તેઓ જ છે જેમનો ઝિક્ક કુરઆનમાં સૂ.નિસા, આયત નંબર ૨૩ માં કરવામાં આવ્યો છે. હવે રહી વાત આપણા સમાજના રિવાજની. તો નિ:સંદેહ એ લોકો આપણા નજદીકના સગાઓમાં ગણાય છે, પરંતુ તેઓથી પણ પરદો વાજિબ છે. તે હાલતમાં એ હુકમે ખુદાને બજાવી લાવવો ખૂબ જ કઠીન છે, અલબત્તા એ ખુદાની તરફથી એક ખાસ લુત્ફ છે કે અલ્લાહના હુકમ પર અમલ કરવો જેટલો કઠીન હોય છે તેટલો જ તેનો સવાબ પણ વધારે હોય છે.

માસૂમીન અલરહેમુસ્સલામનું ફરમાન છે “જો કોઈ મોઅમિન બંદો ખુદાના ખોઈથી નામહેરમ પર નજર ન કરે અને નજરોને નીચી કરી લે તો તેની

નજર જમીનમાં મોજૂદ જેટલી પણ વસ્તુઓ પર પડે તેટલો જ અજરો સવાબ લખવામાં આવશે.”

ખુદાવંદા ! તુ સત્તારૂલ ઓચૂબ છો, બેહકકે વલિચ્ચિલ્લાહિલ અઅઝમ (અલચ્ચિહ્સસલામ) અમને અમારી નજરોને પાકીઝા બનાવવાની તોફીક અતા ફરમાવ, જેથી અમારી નજરોને જમાલે પાક યૂસુફે ઝહેરા (અલચ્ચિહ્સસલામ) થી ખુશબૂદાર કરી શકીએ. આમીન.

ઝિયારતે ઇમામ મહેદી અલચ્ચિહ્સસલામ અને આ મુબારક કલેમાત

“સલામ થાય આપ પર એ અલ્લાહની તરફથી તેની મખ્લૂક ઊપર નિમાચેલા રક્ક.”

ઇમામ એ માથી વધારે મમતા રાખવાવાળા તથા બાપથી વધારે મહેરબાન હોય છે. પરંતુ અફ્સોસ કે આજે આપણે તેજ બાપના દીદારથી વંચિત છીએ. એ ઇમામે માસૂમ અલચ્ચિહ્સસલામથી બેખબર છીએ કે જેમનો વખૂદ મુબારક જ સમગ્ર કાએનાતના બાકી રહેવાનું કારણ છે. એ માસૂમ હસ્તી કે જે અલ્લાહના તરફથી નિમાચેલા મખ્લૂકના રક્ક છે. ઇમામ મહેદી અલચ્ચિહ્સસલામની તોફીઅ મુબારક કે જેમાં આપે શૈખ મુફીદ (અ.ર.) ને ફરમાવ્યું.

ઇમામ અલચ્ચિહ્સસલામનું ફરમાન છે કે તેમના જ કારણથી આપણા ઊપર બલાઓ અને મૂસીબતો દૂર થાય છે. તો કેટલું જરૂરી છે કે જે ઇમામ આપણી મુશકેલીઓને દૂર કરે છે તો તેમના ઝહૂર માટે દુઆ કરવામાં આવે તેમજ અમલી કાર્યો વડે તેમના ઝહૂર માટે તેમનો માર્ગ સમતલ બનાવીએ.

ઇમામ મહેદી અલચ્ચિહ્સસલામ એ માસૂમ હસ્તી છે કે તમામ ઇમામો અલચ્ચેમુસ્સલામ અને ઘણા બધા નબીઓએ તેમની હુકૂમત તેમજ ગેબતના વિશે બતાવ્યું છે. આ એજ હસ્તી છે કે જેઓ પોતાની જદૂ જનાબે ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલચ્ચહા ઊપર પડેલા મસાએબનો બદલો લેશે. જનાબે ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલચ્ચહાનું એક આંસું કેટલું કિંમતી છે તે કોઈ આપના ફરઝંદ હઝરત ઇમામ મહેદી અલચ્ચિહ્સસલામને પૂછે. ઇમામ મહેદી અલચ્ચિહ્સસલામ જ એ હસ્તી છે કે જે હઝરત ઇમામ અલી અલચ્ચિહ્સસલામની તન્હાઈનો બદલો લેશે. એ કઠીન સમય કેવી રીતે કોઈ ભૂલાવી શકે છે કે મુશ્કિલ કુશા ઇમામ અલી અલચ્ચિહ્સસલામ પોતાના દિલનો હાલ શહેરથી ઘણો દૂર આવેલા એક ફૂવામાં મોઢું રાખીને બચાન કરતા હતા.

ઇમામે ઝમાના અલચ્ચિહ્સસલામ મુન્તકિમે ખૂને સય્યદુશ્શોહદા છે, આપ આવીને ઇમામ હુસૈન અલચ્ચિહ્સસલામના ખૂનનો બદલો લેશે.

આવો ! આપણા વિચારોને બદલીએ ! આપણા મક્સદને આપણા

હેતુને સમજીએ જે ફક્ત ઈમામની મદદ છે. અને આ હેતુના માટે પોતાની ક્રિંદગીને ન્યોછાવર કરી દઈએ કારણ કે તેઓ ખુદાની તરફથી આપણા રક્ષક છે તેમજ અલ્લાહની આંખ છે, અને જ્યારે ખુદા ખુદાની હુજ્જત પોતાની દુઆઓમાં આપણને જગ્યા આપે તો એ કેટલું જરૂરી બને છે કે આપણે તેમના ઝહૂરના માર્ગોને સમતલ બનાવીએ. તેમાં જ બીબી ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલવ્હાની ખુશી છે, તે ઝહૂરમાં જ હઝરત ઈમામ અલી અલવ્હિસ્સલામનું સુકુન છે. અને તે હસ્તીની હુકૂમતમાં જ અલ્લાહનો નિઝામ ઈન્સાફ કાએમ થવાવાળો છે.

ગીબતથી બચવું

જે ગુનાહોનું ગુનાહે કબીરા હોવું સાબિત છે તેમજ જેના માટે કુરઆને મજીદ અને માસૂમ ઈમામો અલવ્હેમુસ્સલામની રિવાયતમાં અઝાબનો વાચદો કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં મોઅમિન ભાઈની ગીબત - નિંદા કરવી પણ શામિલ છે. ગીબતનું ગુનાહે કબીરા હોવાનું કારણ એ છે કે તેનાથી મોઅમિનની બેઈઝઝતી ની સાથે સાથે સમાજમાં ભય તેમજ બીક ફેલાય છે.

હ.રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલવ્હે વઆલેહી વસલ્લમનું ફરમાન છે કે : “ગીબત એ છે કે તુ પોતાના દીની ભાઈની બૂરી વાતનો ઉલ્લેખ કર અને તુ પોતાના દીની ભાઈનો એ એબ બયાન કરે છે કે જેને ખુદાવન્દે આલમે છુપાવીને રાખ્યો છે.” (મકાસિબ)

એવી જ બૂરી વાત અથવા એબ જે કોઈ મોઅમિન બંદામાં મોજૂદ હોય તેની ગેરહાજરીમાં બયાન કરવામાં આવે જ્યારે કે લોકો તેનાથી જાણકાર ન હોય તો એ ગીબત છે. અને કોઈ એવી વાત કે જે તેનામાં ન હોય અને બયાન કરે તો તે બોહતાન - આક્ષેપ છે અને સખ્ત ગુનાહ છે. ગીબતના ખુદા-ખુદા કારણો છે. (૧) કોઈ મોઅમિનની શાન ઘટાડવા માટે તેની છુપી બૂરાઈ જાહેર કરવી, કોઈનું દિલ ખુશ કરવા માટે, દલીલ દેવા માટે, કોઈ વાતની સાબિતી આપવા માટે તેમજ હમદઈ દેખાડવા માટે કોઈનો છુપો એબ જાહેર કરવો અને મોઅમિનના એબનો મજાક ઉડાડવો (કે તેને નાપસંદ હોય) યાહે જીભથી હોય યા ઈશરાથી, યા જાહેરી રીતે કહેવામાં આવે કે કેટલો સારો માણસ છે, પણ અફ્સોસ શૈતાનના ચક્કરમાં આવી ગયો છે વિગેરે.

“વયલુલ લેકુલ્લે હોમોઝતિલ્ લોમઝહે.”

તફ્સીરે મજમઉલ બયાન પ્રમાણે આ કથન ખુદાની તરફથી દરેક ગીબત કરવાવાળાઓ તથા એ યુગલખોરો ના માટે અઝાબનો વાચદો છે જે મિત્રોમાં ફાંટા પડાવે છે.

રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલવ્હે વઆલેહી વસલ્લમની હદીસ છે કે “જે શખ્સ લોકોની ગીબત કરીને તેનું ગોશ્ત ખાય છે, તે પોતે વિચારે કે પોતે

હલાલઝાદો છે તો તે ખોટું વિચારે છે. ગીબતથી બચો, કેમકે તે જહન્નમના કુતરાઓનો ખોરાક છે.” (મકાસિબ)

રિવાયતમાં છે કે ગીબત કરવાવાળો તોબા કરી લે તો તે છેલ્લો શખ્સ હશે જે જન્નતમાં જશે, અને જો તોબા કર્યા વગર મરી જાય તો તે પહેલો શખ્સ હશે જે જહન્નમમાં જશે.

હ.ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “ગીબત કરવી દરેક મુસલમાનો માટે હરામ છે. તેમાં કોઈ જ શક નથી કે ગીબત નેકીઓને એવી રીતે ખાઈ જાય છે કે જેવી રીતે આગ લાકડીઓનો નાશ કરી દે છે.” (ઊસૂલે કાફી)

જોકે ખુલ્લમ ખુલ્લા ગુનાહ કરવાવાળાની ગીબત કરવી, ઝાલિમનો ઝુલ્મ બચાવ કરવો, નહીં અનિલ મુન્કરની નિચ્ચત હોય જેથી એ કાર્યને અંજામ આપવાવાળો હરામને છોડી દે આ સંજોગોમાં ગીબત જાએઝ છે. એવી જ રીતે કોઈ મંતવ્ય માગે તો સચ્ચાઈ બચાવ કરી શકાય છે.

ખુદાના કલામ તેમજ માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામની રોશનીમાં ગીબત સાંભળવાવાળો પણ એ જ બૂરાઈમાં બરાબરનો ભાગીદાર છે. અને કોઈ મુસલમાનની ગીબત કરવી કુફર કરવા બરાબર છે. જ્યારે કે ગીબત સાંભળવી અને તેના પર ખુશ થવું એ શિક્કની બરાબર છે.

જ્યારે એ ખબર હોય કે ગીબત કરવાથી ઇન્સાનની નેકીઓ બીજાના આમાલનામામાં અને તેની બૂરાઈઓ પોતાના આમાલનામામાં આવી જશે તો પોતાની જીભનું રક્ષણ કરીને તેમજ ખુદાનો તેમજ આલે મોહમ્મદ અલચ્હેમુસ્સલામનો ઝિક્ર કરીને અને ગીબતને તર્ક કરવાનો ખાલિસ અહેદ કરીને આ ગુનાહ ખતમ કરી શકાય છે.

દુનિયાની સૌથી મઝલૂમ હસ્તી

હુજ્જતુલ ઇસ્લામ વલ મુસ્લેમીન મરહૂમ આકાએ હાજ સચ્ચદ ઇસ્માઈલ શરફીએ લખ્યું છે કે “જ્યારે હું ઊંચા દરજ્જે ફાએઝ થયો અને સચ્ચદુશ્શોહદા અલચ્હિસ્સલામની ઝિયારતમાં લીન હતો. ઇમામ હુસૈન અલચ્હિસ્સલામની કબ્રના સરહાના બાજુ ઝાએરીનની દુઆઓ કબૂલ થાય છે, જેથી મેં તે જગ્યા પર ખુદા પાસે દુઆ માંગી કે અમને હઝરત મહેદી અલચ્હિસ્સલામની બારગાહમાં માનવંત ફરમાવ, અને મારી આંખોને તેમના બેમિસાલ જમાલથી પૂરનૂર કરી દે.

હું ઝિયારતમાં તલ્લીન હતો કે પૂરી દુનિયાને રોશન કરવાવાળા સૂરજના જમાલ (ઇમામ અલચ્હિસ્સલામ) ઝાહેર થયા. જો કે તે સમયે આપને મેં ઓળખ્યા ન હતા, પરંતુ ખૂબજ તત્પરતાથી તેમની પાસે ગયો સલામના પછી પૂછ્યું : આપ કોણ છો ? ફરમાવ્યું : “હું દુનિયાની સૌથી મઝલૂમ હસ્તી છું.”

મેં ધ્યાન ન આપ્યું અને મનોમન કહેવા લાગ્યો કે આપ નજરના કોઈ બુદ્ધિ આલિમોમાંથી હશે, પરંતુ તેમની તરફ કોઈએ ધ્યાન ન આપ્યું તે માટે તેઓ પોતાને દુનિયાની સૌથી મઝલૂમ હસ્તી સમજતા હશે. પરંતુ તેજ સમયે મને એવો અહેસાસ થયો કે તે પવિત્ર હસ્તી મારી સાથે ન હતી.” (સહીફએ મહેદીચ્યા)

જરા વિચારો ! યુસુફે ઝહેરા અલચિહ્સસલામનો આ ઉચ્ચાર કેટલો દર્દભર્યો છે ? મોટાભાગના લોકો હજી આપના વજૂદ મુબારકથી પરિચિત જ નથી. થોડા ઘણા લોકો જે આપનાથી પરિચિત છે તેમને આપની સાચી માઅરેફત નથી. થોડાક લોકો જેમની પાસે આપની થોડી ઘણી માઅરેફત છે તેઓમાંથી અમુક પોતાની જવાબદારીઓથી બેખબર છે. ખરેખર કેટલા થોડા લોકો છે જેઓ ઝહૂરના જલ્દી થવા માટે દુઆ કરે છે, તેઓનો કિરદાર પણ તેઓના કૌલ સાથે મળે છે, તેમજ તેમની દુઆ ફક્ત જીભથી ઉચ્ચારાયેલ શબ્દો જ સાબિત નથી થતા. અલ્લાહ આપણને પોતાના તેમજ સમાજના આચરણ શુદ્ધિ માટે પ્રયત્ન કરતા લોકો તથા ઈમામના દિલને ખૂશ કરવાવાળા લોકોમાં શામિલ ફરમાવે.

જૂઠ તેમજ કીનાથી બચવું

અલ્લાહ કોઈ ખોટા માણસની રાહનુમાઈ કરતો નથી. (સૂ.ઝુમર, આ.૩) અને અલ્લાહ જેને પોતાના હાલ ઉપર છોડી દે તે કેવી રીતે નજાત મેળવી શકે છે ? રિવાયતોથી જાણવા મળે છે કે ગુનાહે કબીરામાંથી મોટા મોટા ગુનાહો શિક્ક, વાલેદૈનની નાફરમાની અને જૂઠ છે. તમામ ગુનાહોને એક રૂમમાં બંધ કરીને તેના દરવાજા પર તાળુ લગાવી દેવામાં આવે તો તે તાળાની ચાવી જૂઠ છે. જ્યારે કોઈ મોઅમિન વિના કારણે જૂઠ બોલે છે તો તેના પર એક હજાર ફરિશ્તાઓ લાનત મોકલે છે અને તેના દિલમાંથી એક એવી બદબૂ નિકળે છે જે અર્શ સુધી પહોંચે છે.

ખોટું બોલવાનું કારણ ક્યારેક દુશ્મની, હસદ અને ગુસ્સો હોય છે. ક્યારે લાલચ અથવા સરચાઈનો સામનો ન કરવાની ઈચ્છા હોય છે. હ.રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વસલ્લમની હદીસ પ્રમાણે જૂઠ ઈન્સાનને જહન્નમમાં લઈ જશે. કારણ કે જૂઠ એ ગુનાહનું કારણ છે, ગુનાહ કુફુનું કારણ છે અને કુફુ જહન્નમમાં દાખલ થવાનું કારણ છે.

હ.ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સસલામે ફરમાવ્યું : “ખોટાની સજા એ છે કે ખુદાવન્દે આલમ તેના ઊપર ભૂલ ગાલિબ કરી દે છે. જેથી તે એક જૂઠ બોલે છે અને પછી એવી વાત કહી બેસે છે કે જે પહેલી વાતની વિરુદ્ધ હોય છે. આમ ખોટો માણસ પોતાની મેળે લોકો સામે પોતાને બેઈઝઝત કરે છે. ખોટો માણસ અગર સાચુ બોલે છે તો પણ લોકો તેના પર ચકીન નથી કરતા.”

હ.ઈમમ અલી અલચ્હિસ્સલામ ફરમાવે છે : “મોઅમિન ઈમાનના ઉચ્ચ દરજ્જા ઉપર ત્યાં સુધી નથી પહોંચી શકતો જ્યાં સુધી તે જૂઠને તર્ક ન કરી દે, યાહે એ જૂઠ હસી-મજાક હોય કે કોઈ ગંભીર બાબતે હોય.”

જૂઠના પ્રકારો

હ.ઈમમ મોહમ્મદ બાકિર અલચ્હિસ્સલામ ફરમાવે છે કે “અમારા ઉપર એક આક્ષેપ પણ ન મુકતા, કારણ કે એ જૂઠ તમને દીને ઈસ્લામથી ખારિજ કરી દેશે.” માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામની તરફ ખોટી વાત સંબંધિત કરવી તે દુનિયાની સૌથી ખરાબ જૂઠ છે. અને રોઝાને પણ બાતિલ કરી દે છે. જૂઠ જીભથી બોલવામાં આવે, કલમથી લખવામાં આવે કે ઈશારાથી બતાવવામાં અથવા સમજાવવામાં આવે તેના હરામ હોવામાં કોઈ ફર્ક નથી પડતો. જે જૂઠના ગુનાહે કબીરા હોવામાં કોઈ શક નથી તે જૂઠી કસમ, જૂઠી ગવાહી, અને ગવાહીને છુપાવવી છે. જૂઠ નાનું હોય કે મોટું, મજાક હોય કે ગંભીર બાબત હોય, હંસી મજાકમાં કે કોઈના ગમ દૂર કરવા માટે હોય જૂઠ બોલવું, જૂઠ સાંભળવું તેમજ તેને દોહરાવવું બધું હરામ છે.

જ્યાં જૂઠ બોલવું જાએઝ છે. હ.રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વખાલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું : “ખુદાની ખોટી કસમ ખાઈને પણ પોતાના મુસલમાન ભાઈને બચાવી લ્યો, અને બાદશાહના શરથી બચવા માટે જૂઠી કસમ ખાવામાં કોઈ વાંધો નથી. બીજા મુસલમાનોનો માલ બચાવવામાં જૂઠી કસમ ખાવામાં કોઈ વાંધો નથી.”

એ જ રીતે બે વ્યક્તિઓની વચ્ચે સમાધાન કરાવતી વખતે જૂઠ બોલવું જાએઝ છે.

હ.રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વખાલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું “લોકોની વચ્ચે સમાધાન કરાવવું, તે વિશે વિચારવું, અને ઝઘડાથી અટકાવવું નમાઝ રોઝાથી અફઝલ છે.”

આવો ! આપણે ઈમામે અસ્ર અલચ્હિસ્સલામની ખાતિર જૂઠ અને કીના જેવી રૂહાની બીમારીઓને ગોતીને તેનો ઈલાજ કરીએ અને એવી જ રીતે બીજાઓને પણ આમંત્રિત કરતા રહીએ જેથી કાલે ઈમામે અસ્ર અલચ્હિસ્સલામ સામે માનવંતા બનીએ.

ઈમામ મહેદી અલચ્હિસ્સલામની હુકૂમતની એક ઝલક

હઝરત ઈમામ અલી બિનુલ્હુસૈન અલચ્હેમસ્સલામથી રિવાયત છે કે આપે ફરમાવ્યું : “જ્યારે અમારા કાએમ કયામ કરશે ત્યારે અલ્લાહ તઆલા અમારા શીઆઓની દરેક મૂસીબતો દૂર કરી દેશે, તેમના દિલ ફૌલાદ જેવા (લોખંડી) થઈ જશે. એક એક માણસમાં ચાલીસ ચાલીસ વ્યક્તિઓ જેટલી

તાકાત આવી જશે, અને જમીન ઉપર તેઓ જ હાકિમ હશે.”

તે સમય જ્યારે દુનિયાવાળાઓએ જેને કમઝોર બનાવી દીધા હતા, તેઓ જમીન પર હાકિમ થશે, લોકો પર કોઈ ઝુલ્મ નહીં થાય, ઝાલિમો તથા જાબિરોની લગામ પકડી લેવામાં આવી હશે, ખુદાનો દીને તમામ દીનો ઉપર પ્રભુત્વ પામી લીધો હશે, ઇન્સાન પોતાના રબને ઓળખી લેશે અને તેના સાચા પ્રતિનિધિની ઝિયારત અને તેના દ્વારા સાચો માર્ગ ધારણ કરી લેશે, તે સમય કેટલો સારો હશે, હ.અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહિસ્સલામે ફરમાવ્યું :

“અમારાથી જ અલ્લાહે શરૂઆત કરી છે, તેમજ અંત પણ અમારાથી જ થશે. અલ્લાહ અમારા કારણે જ દુકાળને દૂર કરે છે, અમારા વાસ્તાથી જ અલ્લાહ પાણી વરસાવે છે, અમારો કાએમ જ્યારે કયામ કરશે, આસમાન પણ પાણી વરસાવશે, જમીન પોતે છોડવાઓ ઉગાડશે, બંદાઓના ટિલોમાંથી કીનો તેમજ દુશ્મની પણ ખતમ થઈ જશે, ફાડી ખાનાર જાનવરો તેમજ ચોપગા જાનવરો (ગાય-બકરી વિ.) માં સંપ-સુલ્હ થઈ જશે, અને એવો અમ્ન, એવું અમાન, એવો લીલોતરીથી હર્યોભર્યો સમય હશે કે કોઈ ઓરત ઈરાકથી શામ તરફ રવાના થશે તો તેના પગની નીચે હરિયાળી જ હરિયાળી (લીલોતરી) હશે. અને તે નિર્ભય થઈને ચાલી જશે, કોઈ ફાડી ખાનાર જાનવર પણ તેને નહીં સતાવે.” (બેહારૂલ અન્વાર, પેજ ૧૦, જી. ૧૦૪)

જ્યારે હુકૂમત આટલી ખુબસૂરત હશે તો ચૂસુકે ઝહેરા અલચિહિસ્સલામનો જમાલ કેટલો બેનમૂન હશે ! જેને જમીન પર કમઝોર બનાવી દેવામાં આવ્યા છે તેઓની એકતા, લગન તેમજ કોશિષ એજ ઈમામ મહેદી અલચિહિસ્સલામની હુકૂમત સ્થાપિત કરવામાં મહત્વનો ફાળો છે. આવો ! આપણે પોતાના તેમજ સમાજના આચરણ શુદ્ધિના પ્રયત્ન વડે ઈમામના ઝહૂરના માર્ગમાં આપતી રૂકાવટને દૂર કરીએ અને કાએમે આલે મોહમ્મદ અલચિહિસ્સલામના સાચા મુન્તાઝિર બનીએ.

ઈમામ મહેદી અલચિહિસ્સલામની હુકૂમત અને ઈસ્લામી સંસ્કૃતિની બુલંદી

ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામની હુકૂમત એ સાચા અર્થમાં ઈસ્લામની હુકૂમત હશે. જેમાં ઈસ્લામી સંસ્કૃતી પોતાની બુલંદી ઉપર પહોંચી જશે. હઝરત ઈમામ મહેદી અલચિહિસ્સલામની હુકૂમતમાં લોકો પહેલા કરતા ઉલ્ટું ઈસ્લામ તરફ આકર્ષિત થશે. બેચેની તેમજ ગભરાહટ અને દીનદારોનું કચડાઈ જવું અને ઈસ્લામની નિશાનીઓ જાહેર કરવા ઉપર પાબંદીનો સમય ખતમ થઈ ગયો હશે. દરેક જગ્યાએ ઈસ્લામની બોલબાલા હશે, દીન વૈભવશાળી બની જશે, અમુક રિવાયતો પ્રમાણે ઈસ્લામ દરેક ઘર, દરેક ખેમા તથા દરેક મોહલ્લામાં એ રીતે પહોંચી જશે જે રીતે ઠંડી તથા ગરમી ફરી વળે છે.

ઠંડી તથા ગરમીનો નમૂનો એ માટે આપવામાં આવ્યો છે કે તેનાથી બચવા છતાં તે બધે પહોંચીને પોતાની અસર દેખાડે છે. તે સમયમાં ઇસ્લામનો વિરોધ હોવા છતાં ઇસ્લામ શહેર, ગામ, રણ તેમજ દુનિયાના ખૂણે ખૂણે પહોંચીને દરેકને પોતાની અસર હેઠળ લઈ લેશે. આવા વાતાવરણમાં કુદરતી રીતે દીનની ફરજો તેમજ દીનના ઝાહેર થવાની જગ્યાઓ પ્રત્યે લોકોની દિલચસ્પી ખૂબ જ વધી જશે.

લોકોનું કુરઆનની તાલિમ મેળવી, જુમ્આ તેમજ જમાઅતમાં શિરકરત કરવી એ જોવા જેવું હશે. મસ્જિદો લોકોની ઝરૂરતો પૂરી નહીં કરી શકે. રિવાયતમાં છે કે એક મસ્જિદમાં બાર વખત નમાઝે જમાઅત થશે. આ ખુદ એક એવી દલીલ છે કે જે ઇસ્લામ જાહેર થવાની જગ્યાઓ (મસ્જિદો વિ.) લોકો કબૂલ કરશે તે વાતની સાબિતી આપે છે. એ સમયે દીની તેમજ મઝહબી જવાબદારીઓ સંભાળવાવાળાઓનો એક મહત્વનો ફાળો હશે. મસ્જિદો આબાદ થવા માટે બનાવવામાં આવશે. રિવાયતમાં છે કે તે સમયે સૌથી નાની મસ્જિદ એ આજની મસ્જિદે ફૂફા જેટલી હશે, જ્યારે કે મસ્જિદે ફૂફાની ગણતરી આજે દુનિયાનો મોટી મસ્જિદોમાં થાય છે.

અહીં અમે રિવાયતોનો રોશનીમાં હઝરત ઈમામ મહેદી અલચિહ્સ્સલામની હુકૂમતના સમયમાં કુરઆનની તાલિમ, દીનની મઅરેફત, દીની મસ્જિદો, રૂહાની પ્રગતિ તેમજ મહેરબાની ભર્યો અખ્લાક ઉપર પ્રકાશ પાડશું.

(૧) કુરઆન અને દીનની મઅરેફતની તાલિમ : હ.અમીરૂલ મોઅમેનીન અલી અલચિહ્સ્સલામ ફરમાવે છે : “જાણે કે અમે અમારા શીઆઓને મસ્જિદે ફૂફામાં એકત્ર થયેલા જોઈ રહ્યા છીએ કે તેઓ (ચાદરો પાથરીને) ચાદરો ઉપર લોકોને કુરઆનના નાઝિલ થવા પ્રમાણે તાલીમ આપી રહ્યા હશે.” (બેહારૂલ અન્વાર, જિ.૫૨, પેજ ૩૬૫)

(૨) હ.ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચિહ્સ્સલામ ફરમાવે છે કે “હઝરત ઈમામ મહેદી અલચિહ્સ્સલામના સમયમાં તમને એટલી બધી સમજદારી તેમજ હિકમત પ્રાપ્ત થશે કે એક ઓરત પોતાના ઘરમાં ખુદાની કિતાબ તેમજ પૈગમ્બર સલ્લલ્લાહો અલયહે વઆલેહી વસલ્લમની સુન્નત પ્રમાણે ફેસલો કરશે.” (અલ ઇરશાદ, પેજ ૩૬૫)

(૩) મસ્જિદોની તામીર : જ્યારે અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહ્સ્સલામ ‘હીરા’ ની સરજમીન તરફ રવાના થયા ત્યારે ફરમાવ્યું : “ચકીનન, હીરા શહેરની અંદર એક મસ્જિદ બનાવવામાં આવશે જેના ૫૦૦ દરવાજા હશે, અને ૧૨ આદિલ ઈમામે જમાઅત તેમાં નમાઝ પડાવશે.”

ઝહૂરની નિશાનીઓનો હેતુ શું છે ?

નિશાનીઓ વિશે ચર્ચા એ શીઆઓના દિલમાં ઉમ્મીદનો ચિરાગ પ્રજ્વલિત રાખવા માટે, બેચેન દિલને ઈત્મીનાન બક્ષવા માટે, નિરાશાથી છુટકારા માટે તેમજ ઈન્કારથી સુરક્ષિત રાખવા માટે એક મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. કારણ કે હઝરત ઈમામ મહેદી અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરનું સાચુ ઈત્મ ફક્ત ખુદાને જ છે. શરૂઆતમાં આ વિશે ઉત્તેજ થઈ ચૂક્યો છે કે ઝહૂરના વિશે લોકો પાસે જે કંઈ છે તે ફક્ત નિશાની જ છે. કોઈપણ એક નિશાનીના જાહેર થવા પર મુદા થએલ દિલમાં જાન આવી જાય છે. અકીદો વધારે મજબૂત થાય છે, ઈન્તેઝારની સુવાસ વધતી જાય છે, હઝરત ઈમામ મૂસા કાઝિમ અલચ્હિસ્સલામના અઝીમ સહાબી અલી બિન ચકતીનના પિતા ચકતીન બની અબ્બાસના તરફદારોમાંથી હતા અને તેમના ફરઝંદ અલી અહેલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામના ખાલિસ શીઆઓમાંથી હતા. જેમની જન્નતની ઝમાનત ખુદ ઈમામે આપી હતી. એક દિવસ ચકતીને પોતાના ફરઝંદને મજાકમાં કહ્યું : “પેગમ્બર સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમે અમારા વિશે જે કંઈ ફરમાવ્યું હતું (બની અબ્બાસની હુકૂમત હશે) તે બધું થઈ ગયું પરંતુ તમારા વિશે જે કંઈ ફરમાવ્યું હતું (હઝરત ઈમામ મહેદી અલચ્હિસ્સલામનો ઝહૂર અને શીઆઓની મૂસીબતોથી છુટકારો) તે હજુ સુધી થયું નથી ?” અલી બિન ચકતીને જવાબ આવ્યો : “અમારા તેમજ તમારા વિષયમાં જે કંઈ ફરમાન થયું છે તે બંનેનું માધ્યમ એક જ છે (લખ્હે ઈત્મુલ કિતાબ) ફક્ત એટલો ફર્ક છે કે તમારો સમય આવી ગયો છે અને તમારાથી જે વાચદો કરવામાં આવ્યો હતો તે પૂરો કરી દેવામાં આવ્યો, પરંતુ અમારા વાચદાનો સમય હજુ સુધી નથી આવ્યો, અમે એ દિવસની રાહ જોઈએ છીએ. જો એમ કહી દેવામાં આવે કે આ વાત બસ્સો-ત્રણસો વર્ષ પછી જાહેર થશે, તો લોકોના દિલ સખ્ત થઈ જાત અને સામાન્ય લોકો દીનથી ફરી જાત. (હઝરત ઈમામ મહેદી અલચ્હિસ્સલામનો ઈન્કાર કરી બેસત) એ માટે કહેવામાં આવ્યું કે ઝહૂર જલ્દી થશે. અને સફળતા નજીક જ છે. જેથી દિલ રોકાઈ રહે અને લોકો દરેક સમયે ઈન્તેઝાર કરતા રહે.” (ગૈબતે નોઅમાની, સફા ૧૫૮)

બારે ઈલાહા ! આં હઝરતની મોહબ્બત પર અમારા દિલોને અડગ રાખજે, અને તેમના દ્વારા અમારી ઈઝઝત સાથે મદદ ફરમાવ.

વિલાયતના રક્ષણને પ્રાથમિકતા

અમાનત ફક્ત એ નથી કે રૂપિયા વિ. કોઈને દેવામાં આવે અને તે તેને પાછુ આપી દે. મહત્વની અમાનત એ છે કે ઈન્સાન એ ચીઝને કે જે લોકો વચ્ચે અલ્લાહની અમાનત છે તેને તેની મૂળ જગ્યાએ રાખે અને તેને તેના હક્કદાર સુધી પહોંચાડી દે.

‘અલ્લાહની ઇતાઅત’ એ ઇન્સાનની અલ્લાહ સાથેની સંધિ છે, અને તેની અમાનત ખુદાને પાછી આપવી એ છે કે ઇન્સાન તેની ઇતાઅત કરે જેનો ખુદાએ હુકમ આપ્યો છે. આ અમાનદારીની ઉત્તમ સાબિતી છે.

વલીએ અમ્મ : ખુદાની તરફથી નિયુક્તિ પામેલા એ પવિત્ર હસ્તી છે કે જેમની ઇતાઅત જરૂરી છે અને તેમને અમાનત સમજીને તેમનું રક્ષણ કરવું પણ જરૂરી છે. જે શખ્સ ઉલિલ અમ્મની ઇતાઅત નથી કરતા તે તાગૂતની પેરવી કરે છે.

ખુદા તઆલાનો ઇરશાદ છે “અને જે અલ્લાહ અને તેના રસૂલ અને ઇમાનવાળાઓને અપનાવી લે તો (તે અલ્લાહની જમાઅતમાં શામિલ થઈ જશે) અલ્લાહની જમાઅત જ પ્રભુત્વ પામવાવાળી છે.”

એક સમાજમાં ઇન્સાફ ત્યારે જ પ્રસ્થાપિત થઈ શકે છે જ્યારે ત્યાં વલીએ અમ્મની હુકૂમત હોય. જો વલીએ અમ્મની મઅરેફત ન હોય અને લોકો વલીએ અમ્મના વિષયમાં અદાલતથી કામ ન લે અને હકદાર પાસેથી હક છીનવી લેવામાં આવે તો દરેક મોઅમિનની ફરજ બને છે કે તે વલીએ અમ્મનું રક્ષણ કરે, અને પોતાની તન, મન અને ધનથી તાગૂત અને તેના જેવી બીજી તાકતોનો સામનો કરે.

સંજોગો એવા જ કંઈક હતા કે લોકો વલીએ બરહકની બચાવતથી વિમુખ થઈ ચૂક્યા હતા, અહીં સુધી કે તે લોકોનું સમર્થન કરતા હતા કે જેઓએ વિલાયતના હક્કને છીનવી લીધો. તેઓએ નમાઝ, રોઝાને જ દીન સમજી લીધો અને વિલાયતને છોડી દીધી કે જેની રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે સૌથી વધારે તાકીદ કરી હતી. એ વેળાએ એવું કોઈ ન હતું કે જે વલીએ બરહકનું રક્ષણ કરે અને તેના હક માટે બચાવ કરે. હાં, બિન્તે રસૂલ સલામુલ્લાહે અલય્હા કે જેમના ઘરમાં કુરઆન નાઝિલ થયું હતું જેઓ પોતાના સમયના વલીએ અમ્મની સાચી મઅરેફત ધરાવતા હતા, તેઓ પોતાની સઘળી તાકત વડે અલ્લાહની વિલાયતના કયામ માટે કોશિષ કરી. કારણ કે તેઓ જાણતા હતા કે જો તાગૂત શક્તિ પ્રાપ્ત કરી લેશે તો ઇસ્લામનો મરતબો બદલાઈ જશે, અને લોકો અવળો માર્ગ ધારણ કરી લેશે. રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમના દુખ્તર સલામુલ્લાહે અલય્હાએ ન ફક્ત વિલાયતનું રક્ષણ કર્યું, પરંતુ ઇતિહાસ ગવાહ છે કે હક્કના માટે અવાજ ઊંચો કરવાવાળાઓ (હક્ક માટે બાતિલ સામે વિરોધ કરવાવાળાઓ) માં આપ મોખરે હતા, સૌથી પ્રથમ વ્યક્તિ હતા.

જનાબે મોહસિન અલય્હિસ્સલામ વિલાયતના રક્ષણ કાજે પહેલા શહીદ છે અને તેમના વાલેદા સલામુલ્લાહે અલય્હા પહેલા શહીદા છે.

ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સલામનો ખાસ લકબ અને આપની મોહબ્બતથી ભરેલી નજર

ઇલ્લામુત્રાસિબમાં તઝ્ઝીયુલ ખાતિરથી નકલ છે કે હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલામથી પૂછવામાં આવ્યું કે ‘કાએમ અલચિહ્સલામ’ જે હઝરત હુજ્જત અલચિહ્સલામનો લકબ છે, તેના ઉલ્લેખ વખતે ઊભા થઇ જવાનું કારણ શું છે ? તો આપે ફરમાવ્યું : “આપની ઘણી લાંબી ગેબત હશે, જેથી આપ એ શખ્સની તરફ મોહબ્બતથી ભરેલી નજરથી જોશે જે આપને આ લકબથી સાથે યાદ કરતો હશે.” આ લકબ આપની હુકૂમતની તેમજ આપની ગુરબતની અફ્સોસનાક યાદ અપાવે છે. અને આ તાઝીમની રીત છે કે જ્યારે મૌલા પોતાની મુબારક નજર બંદાની તરફ નાખે તો તેણે ઊભા થઇ જવું જોઇએ અને અલ્લાહ પાસે આપનો ઝહૂર જલ્દી થાય તે માટે દુઆ કરવી જોઇએ. એક બીજી રિવાયતમાં હઝરત ઇમામ રઝા અલચિહ્સલામથી નકલ થએલું છે કે જ્યારે ખુરાસાનમાં આપની મજલિસમાં ‘કાએમ’ શબ્દ આવ્યો તો આપ ઊભા થઇ ગયા અને આપે પોતાના બન્ને હાથો પોતાના મુબારક માથા ઉપર રાખ્યા અને કહ્યું : અલ્લાહુમ્મ અજિજલ ફરજહ વ સહિલ મખરજહ અને તે પછી ઇમામે રઝા અલચિહ્સલામે આપની હુકૂમતની અમુક ખાસિયતો બયાન ફરમાવી. મોહદ્દિસે નૂરી તાબસરાએ પોતાની કિતાબ ‘નજમુરસાકિબ’માં તહેરીર ફરમાવ્યું છે કે આપનો લકબ ‘કાએમ’ નો એહેતેરામ કરવો એ અરબો અજમ, તુર્ક, હિન્દુસ્તાન તેમજ દેલમના શીઆઓની સીરત છે.

અને અહેલેસુન્નત વલ જમાઅતનો પણ આજ તરીકો છે. અલ્લામા જઝાએરીના નવાસા સૈયદ અબ્દુલ્લાહ અલ્લામાની અમુક કિતાબોમાં તહેરીર છે કે તેઓએ એ રિવાયતને જોઇ છે જે હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલામથી સબંધિત છે અને અહેલેસુન્નતને ત્યાં આ સુન્નત મૌજૂદ છે.

લહેવો લએબ (ખેલકુદ - હસી મખાક) થી દૂરી

લહેવો લએબનો અર્થ વ્યર્થ કામ છે, ફક્ત એ ફર્ક છે કે લએબ (હસી મખાક) માં ટૂંક સમય પુરતો આનંદ આવે છે, જ્યારે લહવ (ખેલકુદ) માં એ પણ નથી થતું, અને ઇન્સાન દરેક રીતે બેખબર બની જાય છે.

ગાવા-વગાડવાનું ઇલ્મ હોવું, ફિલ્મ, નાટક, કોમ્પ્યુટર, ચેટીંગ, ફેસબુકનો નાજાએઝ ઊપયોગ આ બધું લહેવો લએબમાં આવે છે. અને આ સમયને બરબાદ કરવાનું સાધન છે.

એક ઘરનું દૈન્ય : મમ્મી મમ્મી ! માઝ મનગમતું નાટક શઝ થઇ રહ્યું છે, બાકીનું કામ હું પછી કરી લઇશ.

મમ્મી : બેટા, નમાઝ ?

છોકરી : મમ્મી, મેં અવ્વલે વકતમાં નમાઝ પડી હતી, અને કુરઆને પાકની તિલાવત પણ કરી હતી. હવે થોડો સમય જાએઝ દિલખુશી માટે પણ.

મમ્મી : બેટા, ગીત-સંગીતના અવાજ બંદ કરી દેજે.

છોકરી : મમ્મી, તમને ખબર છે કે રીમોટ વગર હું નાટક જોઈ જ નથી શકતી, રીમોટથી સંગીત આવતાંની સાથે જ મ્યુટ કરી શકાય છે. કારણ કે ઇમામ રઝા અલવિહિસ્સલામનું ફરમાન છે કે “ગીત-સંગીત સાંભળવું ગુનાહે કબીરા છે.” (મુસ્તદરક, બાબ ૯૭) અને હઝરત ઇમામ અલી અલવિહિસ્સલામનું પણ ફરમાન છે કે “જે ઘરમાંથી ગીત-સંગીત વગાડવામાં આવતું હોય તો તેમાં ફરિશ્તાઓ દાખલ નથી થતા, તે ઘરમાં રહેવાવાળાઓની દુઆ કબૂલ નથી થતી, અને તે લોકો ઉપરથી બરકત ઉઠાવી લેવામાં આવે છે.” (વસાએલુશીઆ)

માસૂમીન અલવિહિસ્સલામની આ હદીસોની રોશનીમાં ગાવું-વગાડવું તેમજ ગીત-સંગીતની અવાજ હું કેવી રીતે સાંભળી શકું ?, મમ્મી આજકાલનું સંશોધન પણ ગીત-સંગીતનો વિરોધ કરે છે.

મમ્મી : બેટા, તારા મામા હમણા ગુનાહે કબીરાની કિતાબ વાંચવા માટે આપી ગયા છે, તે પણ વાંચજે અને તેને પરત પણ કરવાની છે.

છોકરી : સાહ, પરંતુ નાટક પછી.

લહેવો લએબના અનુસંધાનમાં સૂબની ઇસરાઈલની આયત “બેશક, કયામતમાં કાન, આંખ અને દિલને એ બારામાં પૂછવામાં આવશે કે જે સાંભળ્યું, જોયું તેમજ તેને માન્યું (સમર્થન કર્યું) હતું.” સાંભળીને વિચાર્યું કે કોશિષ કરશું તો ગીત-સંગીત ન સાંભળીએ તો અલ્લાહના ફઝલથી તેનાથી બચી શકીએ છીએ. તેનાથી આગળના પ્રકરણમાં એક રિવાયત ઊપર નજર પડી તો ઝટકો લાગ્યો. શૈખે સદૂકે હઝરત ઇમામે સાદિક અલવિહિસ્સલામથી રિવાયત કરી છે કે આપને લોકોએ પૂછ્યું : શું વાર્તાઓ સાંભળવી હલાલ છે ? આપે ફરમાવ્યું : નહીં, જે કોઈ કહેવાવાળાની વાત સાંભળે તો તેને માની લેશે, જો તે ખુદાની વાત કરશે તો સાંભળવાવાળો ખુદાનો ગુલામ થઈ જશે, અને જો તે શૈતાનની વાત કરશે એટલે કે ખોટું બોલશે તો તે ઇબ્લીસનો પૂજારી બની જશે. (કિતાબે એઅતેકાદ) જૂઠ સાંભળવું હરામ છે તે અનુસંધાનમાં બે આયતો : “વજતનેબૂ અકવલઝ ઝુર્ફ” અને “વલ્લઝીન લા યશહદૂનઝ ઝુર્ફ” ની તફસીર પ્રમાણે કોલે ઝુરનો અર્થ જૂઠ થાય છે.

અચાનક વિચાર આવ્યો કે નાટક પણ તો જૂઠ હોય છે, અલ્લાહ તઆલાથી માફી માંગી અને નૂર ડાયરીમાં જાએઝ ખેલફૂદનું લીસ્ટ જોયું જેમાં ક્રિકેટ, હોકી, ફુટબોલ અને વિડીયોગેમ હતા, ખાસ કરીને મેદાનમાં રમવામાં આવતી રમતો તો કસરત તેમજ વ્યર્થ વાતોથી દૂરીનું કારણ છે. જ્યારે આ વાંચ્યું તો વિચાર્યું કે હવે નિરાતના સમયમાં મમ્મી સાથે બેડમિન્ટન રમીશ.

અલ્લાહથી દુઆ છે કે તે આપણને સ્વાસ્થ્યને નુકસાન પહોંચાડવા વાળા, સમયની બરબાદીવાળા અને પેદાઈશનું કારણ (ઈબાદત) થી દૂર રાખવાવાળા દિલખુશ કરવાના સાધનોથી દૂર રાખે. આમીન

નોંધ : ઊપરની તમામ વાતોમાં લહેવો લએબના દરેક પાસાઓને આપરી લેવામાં નથી આવ્યા, પરંતુ વર્તમાન સમયની એક ઝલક દેખાડવામાં આવી છે. વિસ્તૃત જાણકારી માટે ફિક્હા તેમજ રિસાલએ અમલીયા તરફ રજૂ થાય.

ખુદાની હુજ્જત ઊપર ઈમાન બીબી હાજરાથી શીખો

હઝરત ઇબ્રાહીમ અલય્હિસ્સલામ જ્યારે ખુદાના હુકમથી પોતાના બીબી જનાબે હાજરા અલય્હિસ્સલામને પોતાના નાના બાળક સાથે એક એવા રણમાં મૂકી આવ્યા કે જ્યાં જીવન જીવવું શક્ય ન હતું. ગરમીનું પ્રમાણ બચાવ ન કરી શકાય તેટલું હતું. આવા સંજોગોમાં એક મા હોવાને લીધે પોતાના બરયા માટે તેઓ ત્યાં રોકાવાની મનાઈ કરી શકતા હતા. જીહા, આ એક નબી અને સમયના હુજ્જતનું ઇમ્તેહાન હતું. તેમની પૈરવી કરવાવાળા જો કે તેમના બીબી હતા તેમનું પણ ઇમ્તેહાન હતું. પરંતુ આપે માની મમતા પર હુજ્જતે ખુદાના હુકમને અગ્રતા આપી. આજ ઇમ્તેહાન વેળા એક એવો સમય આવ્યો કે મા તેમજ દિકરા બન્નેની હાલત તરસથી બેબાકળી હતી. મા પોતાના બરયાની તરસને બુજાવવા માટે ખુદાની રહેમતથી નિરાશ ન હતા. એજ બેકરારી અને બેચૈનીમાં સફા તેમજ મરવાની વચ્ચે લગાવેલ ચક્કરો ખુદાને આટલા પસંદ આવ્યા કે કયામત સુધી તમામ ઇન્સાનોની માટે બીબી હાજરાની સુન્નતને હજના રૂકન તરીકે વાજિબ કરી દીધા. તે બીબીએ બે ઉદાહરણ પૂરા પાડ્યા (૧) હુજ્જતે ખુદાના હુકમ પર અડગતાથી (કોતાહી કર્યા વગર) અમલ (૨) ખુદાવંદે આલમથી અખૂટ ઉમ્મીદ. ખુદા આપણને પણ એવી તોફીક અતા ફરમાવે કે આપણે આજ રીતે આપણા ઈમામો તેમજ ઈમામે વક્તના હુકમો ઉપર અમલ કરીએ તેમજ ખુદાવંદે આલમથી આપના જલ્દી ઝહૂરની ઉમ્મીદ લગાવી રાખીએ.

ગઝબ અને ગુસ્સાથી દૂરી

ગુસ્સો તેમજ ગઝબના બે પાસા છે : એક બાજુ તો એ હરામ ગણવામાં આવ્યું છે અને બીજી બાજુ ગુસ્સો એ ઇઝતદાર માણસની નિશાની કહેવામાં આવી છે. હવે વિચારવાની વાત એ છે કે હરામ હોવા છતાં ઇઝતદારની નિશાની કઈ રીતે ??

હરામ એ માટે ગણવામાં આવ્યું છે કે ગુસ્સામાં ઇન્સાન બેકાબૂ બની જાય છે, અને એવા કાર્યો કે જે કાર્યો ઇન્સાન હોશમાં મુશ્કિલથી કરે છે તે

ગુસ્સામાં આસાની કરી નાખે છે. ગુસ્સામાં શૈતાન ઇન્સાનને પોતાના કાબૂમાં લઇ લે છે. ગુસ્સાની આ હાલતને હરામ કહી છે કારણ કે ગુસ્સો દરેક બૂરાઈની યાવી છે, એવો ગુસ્સો કે જે ઇન્સાનના હોશો હવાસ ઉડાવી દે છે, આનાથી બચવું જોઈએ. હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચ્છિસ્સલામના કથન પ્રમાણે જે લોકો ઇન્સાનના ઇખ્તેચારમાં હોય છે તેના ઊપર ગુસ્સો ઠલવો તે હલકા માણસની નિશાની છે.

બીજી બાજુ ગુસ્સાને ગૈરતની નિશાની કહેવામાં આવી છે. જ્યારે ઇન્સાનની અંદર ગૈરત હોય છે ત્યારે જ તે હિમ્મતની સાથે સામનો કરે છે. કારણ કે જ્યારે ઝુલ્મનો રસ્તો સદ્વર્તન તેમજ નેકીથી ન રોકી શકાય, ખુદાની હદો પાયમાલ થઈ રહી હોય તો ઇન્સાનની અંદર તેને રોકવાની અસામાન્ય તાકાત ઉભરી આવે છે. જેના દ્વારા તે ઝુલ્મનો સામનો કરે છે. ક્યારે દોસ્તો, સગા-સબંધીઓ અને ઘરવાળાઓ થકી લગાતાર અલ્લાહની હદોને પાયમાલ થતી હોય, અને મોહબ્બત તેમજ નસીહતથી કામ ન થતું હોય ત્યારે ગુસ્સો કરવો જરૂરી બને છે, જેવી રીતે આપણે પોતાની પસંદ-નાપસંદ ઊપર ગુસ્સો જાહેર કરીએ છીએ, એજ રીતે ખુદાની પસંદ-નાપસંદ ઉપર પણ કરવો જોઈએ. એજ તેનો સાચી રીત છે. જોકે એ કામોમાં અમ્મ બિલ મઅરૂફ અને નહી અનિલ મુન્કરના હુકમોથી જાણકાર હોવું ખૂબ જરૂરી છે કારણ કે જ્યાં નરમીથી કામ લઈ શકાય છે ત્યાં સખ્તી કરવી હરામ છે.

ગુસ્સો આપવો એક સ્વભાવિક છે, આ કુદરતી કાર્યમાં હોશો હવાસ કાબૂમાં રાખવા જરૂરી છે. જંગના મૈદાનમાં દુશ્મનને ઘુળચાટતો કરનાર શક્તિશાળી હોય છે, પરંતુ ખરો પહેલવાન તે હોય છે જે પોતાના ગુસ્સાને કાબૂમાં રાખી શકે.

હઝરત અલી અલચ્છિસ્સલામે જ્યારે દુશ્મને ઇસ્લામ અબ્દયૈદને મારવા માટે તેની છાતી પર સવાર થઈ ગયા, અને તે મોલા ઊપર થૂંક્યો, તે સમયે તરત જ મોલા તેની છાતી પરથી ઉતરી થયા, કારણ કે મોલાને પોતાની જાત માટે ગુસ્સો આવ્યો, જો કે આ ગુસ્સો બરહક હતો. પરંતુ તે સમયે તેને કત્લ ન કર્યો અને પછી બીજી વખત જઈને કત્લ કર્યો. આપને પૂછવામાં આવ્યું, પહેલા કત્લ શા માટે ન કર્યો અને એક ખતરનાક દુશ્મનને છોડી દીધો ? જવાબ મળ્યો કે પોતાના જાતી ગુસ્સાના કારણે કત્લ ન કરવો જોઈએ, અને પછી ગુસ્સો કાબૂમાં લઈને અલ્લાહની ખુશ્નુદીની ખાલિસ નિચ્ચતથી તેને કત્લ કર્યો. તો બહાદુરીનું મૂળ એ જ છે, ખરી બહાદુરી એ છે કે દરેક કામ અલ્લાહની ખાતિર કરવામાં આવે અને પોતાની જાત માટે કોઈને પણ પોતાના ગુસ્સાનો શિકાર ન બનાવવો જોઈએ, પરંતુ તે સમયે આપણે સદ્ર તેમજ સહનશીલતા જાળવવી જોઈએ. અને ઇસ્લામની બકા માટે પોતાના જાતી ફાયદાને ધ્યાનમાં લીધા વગર ગુસ્સાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

હઝરત ઇમામ અલી અલચિહ્સ્સલામનો ઇરશાદ છે કે :

“વાત વાતમાં જલ્દી ગુસ્સો થવું જાહિલોની આદત છે.”

જો ઇન્સાનને વધારે ગુસ્સો આવતો હોય તો તેને પોતાના વિશે ચિંતન-મનન કરવું જોઈએ કે તેનું કારણ શું છે ? તેનું કારણ બીજાના બદલે પોતામાં શોધવું જોઈએ.

માહે રજબુલ મુરજબબની દુઆ

માહે રજબમાં દરેક નમાઝ પછી આ દુઆ પડવી જોઈએ.

બિસમિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

યા મન્ અરેજૂહો લેકુલ્લે ખંચરિયે વ આમનો સખંતેહૂ ઈન્દ કુલ્લે શર્ યા મંચ યુઅંતીલે કસીર બિલે કંલીલે યા મંચ યુઅંતીય મન્ સઅલહૂ યા મંચ યુઅંતીય મલે લમ્ યસઅલેહો વ મલે લમ્ યઅરિફેહો તહેન્નોનમ મિનેહો વ રહેમહે અઅંતેની બેમસઅલતી ઇચ્યાક જમીઅં ખંચરિયે દુન્યા વ જમીઅં ખંચરિલે આખરેતે વસરિફે અંન્ની બેમસઅલતી ઇચ્યાક જમીઅં શરરિયે દુન્યા વ શરરિલે આખરેહ. ફઇન્નહૂ ગંચરો મનેકૂસિંમે મા અઅંતેયત વ ઈદની મિને ફઝીલેક યા કરીમ.

તે પછી પોતાના ડાબા હાથથી પોતાની દાઢી પકડે અને જમણા હાથની શહાદતની (પહેલી) આંગળી ને હલાવતા ગિર્યાઝારી સાથે આ પડે.

યા ઝલે જલાલે વલે ઇકરામ યા ઝનનેઅમાએ વલે જૂદ યા ઝલે મન્ને વતે તંવેલ હેરરિમ શયબતી અંલન્નાર

તરજુમો : ખુદાના નામથી જે રહેમાન અને રહીમ છે. અચ તે કે જેનાથી હું દરેક ભલાઈની ઉમ્મીદ રાખું છું. અને દરેક બૂરાઈના સમયે તેના ગઝબથી અમાનમાં છું. અચ તે કે જે થોડા અમલનો પણ વધારે બદલો આપે છે. અચ તે કે જે દરેક સવાલ કરવાવાળાને આપે છે. અચ તે કે જે તેને પણ આપે છે કે જે સવાલ નથી કરતો અને (તેને પણ આપે છે) જે તેને નથી ઓળખતો. તેના પર પણ પોતાનો રહેમ અને કરમ કરે છે. તો મને પણ મારા સવાલ પર દુનિયા તેમજ આખેરતની તમામ ભલાઈ અને નેકી અતા ફરમાવ. અને તમામ દુનિયા તેમજ આખેરતની તમામ તકલીફો અને મુશ્કેલીઓ દૂર કરીને મને સુરક્ષિત રાખ. કારણ કે તું જેટલું પણ અતા કરે, તારી પાસે કોઈ કમી નથી હોતી, અચ કરીમ, મારા પર તારા ફઝલનો વધારો કર.

અચ જલાલત અને બુઝુર્ગીના માલિક ! અચ નેઅમતો અતા કરવાવાળા સખી ! અચ અહેસાન કરવાવાળા તેમજ અતા કરવાવાળા ! મારા સફેદ બાલો પર (દોઝખની) આગને હરામ ફરમાવ.

માહે રજબુલ મુરજબની શાન

માહે રજબને અલ્લાહે એટલો બુલંદ દરજ્જો ઈનાયત કર્યો છે કે તેની અઝમત તેમજ ફઝીલતને બીજો કોઈ મહીનો પહોંચી શકતો નથી. માહે રજબમાં ઘણા બધા આમાલ વારિદ થયા છે. આમાલે મુશ્તરેકા તેમજ આમાલે મખ્સૂસા કે જે ખાસ દિવસોમાં કરવામાં આવે છે. આ મહીનામાં ગુરૂવાર, શુક્રવાર અને શનિવારે રોઝા રાખવાનો સવાબ સો વર્ષની ઈબાદતના બરાબર છે. અચ્યામે બીઝ એટલે કે મહીનાની ૧૩, ૧૪ અને ૧૫ મી તારીખે રોઝા રાખવાનો ઘણો સવાબ છે. માહે રજબની ૨૭ મી શબ બેઅસતની મુબારક રાત્રિ છે. જ્યારે કે ૨૭ મીનો દિવસ ઈદનો દિવસ છે. એટલે કે આ દિવસે રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ મબહીસ થયા હતા. આ મહીનાના આખરી દિવસનો રોઝો પાછલા તેમજ આગલા તમામ ગુનાહોનો કફ્ફારો છે. માહે રજબમાં ખુદાની ખુશનુદી માટે રાખેલ રોઝાની ખૂબ જ ફઝીલત છે. જે શખ્સ માહે રજબમાં એક રોઝો રાખે તો ખુદાની ખુશનુદીનું કારણ બનશે અને ખુદાનો ગઝબ તેનાથી દૂર રહેશે. અને જહન્નમનો એક દરવાજો તેના પર બંધ કરવામાં આવશે. હઝરત મૂસા કાઝિમ અલય્હિસ્સલામથી રિવાયત છે કે “જે શખ્સ માહે રજબમાં એક રોઝો રાખે તો જહન્નમની આગ તેનાથી એક વર્ષના રસ્તા જેટલી દૂર થઈ જાય છે, અને જે શખ્સ આ મહીનામાં ત્રણ રોઝા રાખે તો તેના માટે જન્નત વાજિબ થઈ જાય છે.” અને એ પણ ફરમાવ્યું કે “રજબ જન્નતની એક નહેરનું નામ છે, જે દૂધથી પણ વધારે સફેદ તેમજ મધથી પણ વધારે મીઠી છે. જે માહે રજબમાં એક દિવસ રોઝો રાખશે તો તે રજબ નહેરનું પાણી પીશે.”

ઈબ્ને બાબવરહેએ જ્યારે માહે રજબમાં એકેય રોઝો ન રાખ્યો તો તેમને ઈમામ જઅફરે સાદિક અલય્હિસ્સલામે આમ ફરમાવ્યું : “તમારાથી એટલો બધો સવાબ છુટી ગયો કે જેને ખુદા સિવાય કોઈ નથી જાણતું જે શખ્સ દરરોજ રોઝા ન રાખી શકતો હોય તો તે રોજ સો વખત આ તસ્બીહ પડતો રહે જેથી રોઝાનો સવાબ મળે.”

સુબ્હાનલ અલાહિલ જલીલ સુબ્હાન મલ લા યખ્બગીત તસબીહાઈ ઈલ્લા લહૂ સુબ્હાનલ અઝીઝલ અકરમ સુબ્હાન મલ લબસલ ઈઝ વ હોવ લહુ અહલ.

માહે રજબ ઈસ્તેઝાર તેમજ ખુદાની રહેમતનો મહીનો છે. એ માટે તેને ‘અસબ’ પણ કહેવામાં આવે છે. જેથી આપણે આ મહીનામાં વધારેમાં વધારે આ પડવું જોઈએ : અસતગફરૂલ્લાહ વ અસઅલોહુત તવબહે.

માહે રજબ વિલાદતો તેમજ શહાદતોનો મહીનો છે. અને માસૂમીન અલય્હેમુસ્સલામનું ફરમાન છે કે અમારા શીઆઓ અમારી વધેલી માટીમાંથી પૈદા કરવામાં આવ્યા છે. અમારી ખૂશીઓમાં ખૂશ થાય છે તેમજ અમારા

ગમોમાં ગમગીન થાય છે. જેથી આ ખાસ દિવસોમાં શીઆઓ તેમજ અહેલેબેત અલચ્હેમુસ્સલામથી સબંધિત લોકો ઊપર વાજિબ છે કે રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વખાલેહી વસલ્લમની ભાર મુકીને ફરમાવેલ વસીયત કે જે હદીસે સકલૈન અને બીજી હદીસોના રૂપમાં આપણા સુધી પહોંચી છે તેના ઊપર અમલ કરે. અલબત્તા આ મહેફીલોમાં જેટલું જરૂરી ફઝાએલ તેમજ મસાએબ છે તેટલું જ જરૂરી છે કે એ પણ બયાન કરવામાં આવે કે આપણું ચારિત્ર્ય એ પવિત્ર હસ્તીઓથી વધારે છે કે તેમના દુશ્મનોથી ?

ટૂંકમાં માહે રજબ એ ઈબાદતોનો, ઈસ્તેગ્ફારનો, ખુદાની રઝા મેળવવાનો તેમજ આપણા પ્યારા ઈમામોની ખૂશી તેમજ ગમ મનાવવાનો મહીનો છે. ખુદા આપણી નેક તોફીકોમાં વધારો કરે અને તેની રહેમતોથી ફાયદો ઊપાડવાનો તોફીક અતા ફરમાવે.

દુઆ અને ઝહૂરની યાચના

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હેસ્સલામે અબ્દુલ્લાહ બિન સિનાનને ફરમાવ્યું : “ઈમામ અલચ્હેસ્સલામની ગૈબતમાં એજ માણસને નજાત મળશે જે ડૂબતા માણસની જેમ દુઆ કરશે.”

શું તમે ડૂબતા માણસની કલ્પના કરી શકો છો ? સમુદ્રમાં જ્યારે તોફાન આવે છે તો ઉછળતા મોજાઓ હોડીને ડામાડોલ (હાલક-ડોલક) કરતા રહે છે. વાદળોના ભયાનક ગડગડાટથી શરીર કંપી જાય છે. મૂશળધાર વરસાદ વરસી રહ્યો હોય છે, ચોતરફ અંધકાર છવાઈ જાય છે. પાણીના તોફાનમાં પ્રચંડ મોજાઓની થપાટથી હોડી પલ્ટી ખાઈ જતા તેમાં સવાર થએલા લોકો ગભરાટ અને ભયભિત બની સમુદ્રમાં પડી જતા હોય છે અને દૂર દૂર સુધી કિનારાનું નિશાન ન હોય એવા મધદરિયામાં તેઓને વિફરાએલા મોજાઓ મૌતને હવાલે કરી દે છે.

હવે વિચારો કે આ લોકો પોતાના છુટકારા અને સલામતી માટે કેવી રીતે દુઆ કરતા હશે ?! અને કેવી રીતે બારગાહે ખુદાવંદીમાં કરગરીને ખુદાને પુકારીને તેની પાસે યાચના કરતા હશે.

ઈમામ અલચ્હેસ્સલામનો એક ચાહવાવાળો ગૈબતના ઝમાનામાં ઘટનાઓથી વિફરેલા અને ભયાનક મોજાઓની વચ્ચે અને તોફાની દરિયાની વચ્ચે, માનવ સમાજના અંધકારમય વાતાવરણમાં પોતાના મુકદ્દરની હોડીના ટુકડા થતા જુએ ત્યારે પોતાના આકા અને ઈમામ અલચ્હેસ્સલામની જુદાઈમાં પોતાનું દિલ બેચેની અને વ્યાકુળતા અનુભવે છે. અને કોઈપણ જાતની રિયાકારી અને દેખાવ વગર ખુલુસથી અને દિલના ઊંડાણથી પુકારી ઉઠે છે. “અચ્ન બકીયતુલ્લાહ, અચ્ન બકીયતુલ્લાહ”

ખરેખર ગૈબતનો ઝમાનો (સમય) એ જનાબે નૂહ અલચ્હેસ્સલામના

સમયના દરિયાનું તોફાન છે. અને ઈમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામ નૂહ અલચિહ્સ્સલામની (નજાત માટેની) કશ્તી છે.

દંભ (દેખાવ કરવા) થી બચવું

નેક તેમજ પસંદીદા કાર્યો કોઈની નજીક માન-મરતબો પામવાની અને વિશ્વાસ અપાવવાની નિચ્ચતથી અંજામ આપવા એ રિયાકારી (દંભ) છે. એવી જ રીતે એવી નિશાનીઓ આપવી કે જેનાથી નેક કાર્યો સાબિત થતા હોય જેમકે પોતાનો ઓછો ખોરાક, રોઝો અથવા રાત્રે જાગવું વિ.નું ઉદાહરણ આપે અથવા બેઈખ્તેચારીથી એવું વર્તન કરે કે જેનાથી ખુદા માટેના વિચારો કરવામાં આવી રહ્યા હોય એવું લાગે આ સર્વે કાર્યોને રિયાકારી કહે છે.

કુરઆને મજીદમાં એ નમાઝ પડવાવાળાઓને ઘિક્કારવામાં આવ્યા છે કે જેઓ પોતાની નમાઝોમાં લાપરવાહી તેમજ આળસ કરે છે અને તે લોકો કે જેઓ રિયાકારી કરે છે, એટલે કે પોતાની ઈતાઅત બીજાના વખાણ કરવા માટે અથવા ફાયદો પહોંચાડવાના ખ્યાલથી કરે છે.

હઝરત રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમનો ઈરશાદ છે કે “હું તમારા માટે એ બદસિફ્તથી ડરૂ છું કે જે શિર્કે અસગર છે.” પૂછવામાં આવ્યું કે તે શું છે ? ફરમાવ્યું : “રિયા” કયામતમાં ખુદાવંદે મુતઆલ જ્યારે બંદાઓના આમાલની જઝા દઈ રહ્યો હશે ત્યારે રિયાકારને ફરમાવશે કે તમે એની પાસે જાઓ જેના માટે તમે આમાલ કરી રહ્યા હતા, અને તેની પાસેથી જ બદલો લઈ લેજો.

પછી ફરમાવ્યું : “મારી ઉમ્મત ઊપર એ સમય જલ્દી આવવાવાળો છે કે લોકોના અંતઃકરણ દુનિયાની લાલચ માટે ખરાબ હશે અને જાહેરી રીતે નેક હશે. તેમનો દીન રિયા હશે. હોશિયાર રહો કે તેઓ કોઈ મૂર્તિ, સૂર્ય, ચંદ્ર કે પત્થરને નહીં પૂજે પરંતુ પોતાના આમાલમાં દેખાવ કરશે અને જ્યારે અલ્લાહ તઆલાનો અઝાબ તેને ઘેરી વળશે, ત્યારે તે ખુદાને એ માણસની રીતે પુકારશે જે રિયામાં ડૂબેલો હોય, તેની દુઆ કબૂલ નહીં થાય.” (ઓરૂજુલ સઆદત)

આપણા કાર્યોનું શુદ્ધ હોવું ચોક્કસપણે કાર્યના મહત્વને વધારે છે. આપણે અઝાદારી કરીએ છીએ, અઝાદારીની મજલિસો બર્પા કરીએ છીએ, ઈમામ અલચિહ્સ્સલામને યાદ કરીએ છીએ, શું આપણે એ ખુદાની રઝા માટે કરીએ છીએ ? વિચારની પળો છે, જો ખરેખર આપું છે તો અલ્હમ્દોલિલ્લાહ. અને જો એવું નથી તો આપણે આપણી નિચ્ચતોને ચોખ્ખી કરીને ભવિષ્યમાં મજલિસ તેમજ અઝાદારીમાં ભાગ લેવો જોઈએ. એવી જ રીતે જો આપણે ઈમામ અલચિહ્સ્સલામના ઝહૂર માટે નુદબા, દુઆ વિ. એ માટે કરીએ કે આપણા બાપ-દાદા કરતા હતા, અથવા એ માટે કે ઈમામ અલચિહ્સ્સલામના સિપાહી તરીકે મશહૂર થઈને જઈએ, પાક કપડા એ માટે કે લોકો પોતાના પાકો

પાકીઝગી જાણે. આર્થિક તંગી ન હોવા છતાં એવા સાદા અને સામાન્ય કપડા પહેરવા કે લોકો તેને ઝાહિદ સમજે. જવાનીના સમયમાં માથુ એ માટે મૂંડાવી દેવું કે લોકો તેને પવિત્ર સમજે તો આ બધું રિયાકારી છે તેમજ ઈસ્લામ તેની નિંદા કરે છે.

એક આલિમે દીન સ્વપ્નની હાલતમાં જોવે કે છે હશ્રનું મૈદાન છે અને એક ફરિશ્તાઓ માઝ આમાલનામું એક કોથળામાં નાખી રહ્યા છે. કોથળો વજનદાર લાગતો હતો. ફરિશ્તાઓએ મારી નમાઝોને કાઢી, હું શું જોઈ રહ્યો છું કે તેઓએ એક નાના સફરજન જેવી કોઈ વસ્તુ કાઢી કે જે ખરાબ રીતે સડી ગઈ હતી, અને તેની ઉપર કીડા-મકોડા ચોખ્ખા દેખાઈ રહ્યા હતા. ફરિશ્તાઓએ તેને તરાઝુ ઉપર રાખવાને બદલે ફેંકી દીધું. તે વખતે મને (આલિમે દીનને) ઝરરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામની હદીસ યાદ આવી.

“કયામતના દિવસે એક નમાઝીને લાવવામાં આવશે, તે અર્ઝ કરશે, ખુદાયા ! મેં તારી ખુશ્નુદી મેળવવા માટે નમાઝો પડી હતી. તેને કહેવામાં આવશે, તે એ માટે નમાઝો પડી હતી કે લોકો તને સારો સમજે. લઈ જાઓ, આને દોઝખમાં ફેંકી દ્યો.”

ઈમામ અલચ્હિસ્સલામનું વજૂદ અને આપણી જવાબદારીઓ

ઝરરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલી બિન અબી તાલિબ અલચ્હિસ્સલામથી લઈને ઈમામ હસન અસ્કરી અલચ્હિસ્સલામ સુધી દરેકનું અસ્તિત્વને દરેક મુસલમાન માને છે. કોણ છે કે જે એ પવિત્ર હસ્તીઓનું દુનિયામાં તશરીફ લાવવા તેમજ તેમના ઈરાદા અને હિમ્મતથી ઝિંદગી ગુઝારવી, અને શહાદતના અઝીમ મકામ સુધીની ઝિંદગીને નકારી શકે ? વિરોધ એ વાતનો છે કે શું એ હસ્તીઓ અલ્લાહ તરફથી છે કે નહીં ? જ્યારે કે (આ ઝમાનાના) ઈમામની વાત બીજા ઈમામોથી થોડી અલગ છે. અમુક લોકો બિલ્કુલ ઈમામને માનતા જ નથી, તો અમુક તેમની વિલાદત ઉપર એઅતેરાઝ કરે છે અને અમુક કહે છે કે જો પૈદા થઈ ગયા છે તો પછી ગેબત શા માટે છે ?

દિલમાં સૌથી મોટી ઠેસ તો એ સમયે પહોંચે છે કે જ્યારે માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામના માનનારાઓ તેમની યાદથી ગાફિલ રહે છે. સૈયદ ઈબ્ને તાહિસ એ હાલતને આ રીતે બયાન કરે છે “લોકોની પુષ્કળ સંખ્યા કે જે પોતાના ઝમાનાના ઈમામના વિષયમાં અકીદો ઘરાવતી હોય પરંતુ તેમના કથનો તેમજ અમલ તેમના અકીદાથી વિરૂદ્ધ હશે. આ લોકો ઈમામના પવિત્ર અસ્તિત્વ ઉપર અકીદો અને ઝહૂર પર ચકીન તો રાખતા હશે પરંતુ તેમની કહેણી તેમજ કાર્યોમાં ઈમામની યાદ અને તેમના ઝહૂરનો કયામ ક્યાંય નહીં દર્શાવો હોય.”

સૈયદ ઈબ્ને તાહિસની ઉપરોક્ત વાતની રોશનીમાં આપણી એ

જવાબદારી બને છે કે આપણે ઈમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામના મુન્કિરોને (ઈન્કાર કરવાવાળાઓને) ઈમામના મુબારક અસ્તિત્વનું ચકીન અપાવીએ. કુરઆન તેમજ હદીસ અને અકલ દ્વારા તેમના ઊંચકાયેલા માથાઓને પકડીએ અને ઈમામના વજૂદ અને ગૈબત ઊપર ચકીન રાખવાવાળા અને તેમના માનવાવાળા દિલોને તેમની ચાદોથી આબાદ રાખીએ. તેમના દિલોમાં ઈમામ અલચિહ્સ્સલામની મોહબ્બત, ઈમામથી લગાવ અને તેમના મિશનની સંપૂર્ણતા કરવા માટેની ઈચ્છા પેદા કરીએ.

હસદ (ઈર્ષા) થી બચવું

અન્યની પાસે જે નેઅમત હોય તેનો નાબૂદ થવાનું ઈચ્છવું તેને હસદ કહે છે. ભલે તે નેઅમત હસદ કરનારને મળે કે ન મળે.

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સ્સલામ ફરમાવે છે કે “કુફ્રું મૂળ ત્રણ વસ્તુ ઊપર આધારિત છે. (૧) લાલચ (૨) અભિમાન (૩) ઈર્ષા” (વસાએલુશ્શીઆ, વિભાગ જેહાદ, બાબ પર)

કારણ કે કોઈ ઈર્ષાળુ માણસ નેઅમતને અલ્લાહ તરફથી ન સમજતો હોય તો જાણે તેણે અલ્લાહની સાથે કોઈ અન્યને શરીક બનાવી દીધો. જે તે નેઅમત અલ્લાહ તરફથી જ સમજતો હોય તો તે અલ્લાહને આદિલ અને હકીમ નથી સમજતો અને અલ્લાહના કાર્યોથી નારાઝ છે. (જેને અલ્લાહ નેઅમત આપે તો અલ્લાહનું આ કાર્ય તેને પસંદ નથી) તો શું અલ્લાહથી નારાઝગી અને દુશ્મનીથી બહેતર કોઈ કુફ્ર હોઈ શકે છે ? તેથી તે પોતાને મોઅમિન કઈ રીતે કહી શકે છે. આમ આ ઈમાન નથી પણ ખોટો દંભ છે.

હ.રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ ફરમાવે છે કે નિસંશય જે બીમારી અને મૂસીબતો પહેલાના સમાજમાં હતી તે તમારા સુધી પણ પહોંચી ગઈ છે, અને તે હસદ છે. જે કૌમનો નાશ કરી નાખે છે. તેથી નજાત એમાં છે કે માણસ પોતાની જીભ અને હાથને ઈર્ષા કરવાથી રોકે અને પોતાના મોઅમિન ભાઈ સાથે દુશ્મની ન રાખે. (વસાએલુશ્શીઆ, બાબ ૫૪)

સમગ્ર માનવ સમાજના ઇતિહાસમાં વ્યક્તિગત અને સામૂહિક જીવન ઊપર જે વર્તાણુંકની ઉલટી અસર પડી છે તે ઈર્ષા છે. ઈર્ષા કરનાર માણસ હકીકતમાં તો અલ્લાહ તઆલાની હિકમત ઊપર વિરોધ કરે છે તેથી તો તેને કુફ્રે ખડ્ડી (છુપુ કુફ્ર) નો એક પ્રકાર કહેવામાં આવે છે.

હસદથી ઉલ્લું ખેર ખ્વાહી (ભલુ ઈચ્છવું) છે. તેનો અર્થ એ કે બીજાને મળેલી નેઅમતથી માણસ પ્રસન્ન થાય અને તેની હિક્કાઝત કરવાની કોશિષ કરે. પોતાના ભાગ્યને બીજાના સદ્ભાગ્યમાં છુપાવેલું સમજે અને બીજાના ફાયદાને પોતાનો ફાયદો સમજે.

ઈર્ષાનું એક વિકૃત રૂપ પોતાની બરબાદી કરનારી અસરોની સાથે

આપણી સામે આવે છે તે હઝરત યૂસુફ અલચિહિસ્સલામનો પ્રસંગ છે. હઝરત યૂસુફ અલચિહિસ્સલામ ઝાહેરી ખૂબસૂરતી સાથે પોતાના અંતઃકરણ, નેક ચારિત્ર્યની ખૂબસૂરતીથી પણ ભરપૂર હતા. તેથી જ તે પોતાના પિતા હઝરત યાકૂબ અલચિહિસ્સલામની નઝરોમાં માનવંત થઈ ગયા હતા. અને આજ વસ્તુએ તેમના મોટા ભાઈઓના દિલમાં યૂસુફ અલચિહિસ્સલામની વિરૂદ્ધ ઈર્ષ્યા ઉત્પન્ન કરી દીધી. ઈર્ષ્યા એટલું ખતરનાક રૂપ ધારણ કરી લે છે કે ભાઈ ભાઈના કલ્લ માટે તૈયાર થઈ જાય છે. તેમજ બીજા અનેક ગુનાહોનું કારણ પણ બની જાય છે. જેમાનું એક જૂઠ પણ છે. જેમકે હઝરત યૂસુફ અલચિહિસ્સલામના ભાઈઓ પોતાનો આ અપરાધ છુપાવવા માટે પોતાના પિતા હઝરત યાકૂબ અલચિહિસ્સલામ પાસે જૂઠ બોલ્યા હતા અને એક નબી પાસે જૂઠ બોલી નબીની તોહીન પણ કરી.

હસદ (ઈર્ષ્યા) ના બીજા ઘણા કારણો છે. જેવા કે દુશ્મની, કિનો, અભિમાન, સત્તાનો મોહ, પોતાને તુરુછ અને હલકો સમજવો, પોતાનો ધ્યેય ન પામવાનો ભય, કંજૂસી (લોભ) અંતઃ કરણની મલિનતા વિગેરે.

એક વખત હ.મૂસા અલચિહિસ્સલામ અલ્લાહ સાથે મુનાજાત કરી રહ્યા હતા તેવામાં આપની નઝર એક એવા માણસ ઊપર પડી જે અર્શો ઈલાહીના સાચા નીચે ઊભો હતો. હઝરતે પૂછ્યું : “યા અલ્લાહ ! આ કોણ છે જેના ઉપર તારા અર્શનો સાચો છે ?” અલ્લાહે જવાબમાં ફરમાવ્યું : “એ મૂસા (અલચિહિસ્સલામ) ! અલ્લાહે પોતાના ફઝલથી લોકોને જે જે કંઈ અતા કર્યું છે તેના ઊપર આ માણસે ક્યારેય ઈર્ષ્યા નથી કરી.”

(બેહાર અન્વાર, જિ.૭૦, પાના ૨૭૫)

ઈમામની ગૈબતનો અફસોસજનક ઝમાનો

બે અબી વ ઉમ્મી સમ્મી વ શબીહતી

મારા મા-બાપ આપ ઉપર કુરબાન થાય એ મારા હમનામ

વ શબીહે મૂસબન ઈમરાન અલચિહિસ્સલામ

એ મારા મૂસા અને મૂસા બિન ઈમરાનના હમશકલ

જલાબીબિન્નૂરે ચતવકકેદો મિન શોઆઈલે કુદૈસ

આપનું મુબારક પહેરણ કુદસના કિરણોથી ચમકે છે.

આ ઈરશાદે ગિરામી ખાતેમુલ મુરસલ હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તુફા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમનો છે. જે આપે ઈમામે અસ્ર અલચિહિસ્સલામની ગૈબતના અફસોસજનક ઝમાનાના ઉલ્લેખ કરતી વેળાએ ફરમાવ્યું. તેમજ ઈરશાદ ફરમાવ્યું : “એજ ઈમામે અસ્ર અલચિહિસ્સલામની

ગૈબત કે જેના ફિત્ના એટલા બધા તબાહી મચાવવાવાળા હશે કે તે હોશિયાર તેમજ દાનિશમંદ લોકોને પણ પોતાની લપેટમાં લઈ લેશે. જો કે તે દીન અને દીનદારીના દાવ કરતા હશે પરંતુ તેમની ગુમરાહીના કારણે ઇમામે અસ્ર અલવિહિસ્સલામને એકલતા એ રીતે ઘેરી વળશે કે આસમાન તેમજ ઝમીન અને દરેક હોશિયાર તેમજ દર્દમંદ દિલ આપના માટે રૂદન અને વિલાપ કરશે.” આપો હુઝુરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલરહે વઆલેહી વસલ્લમના આ ચેતવણીવાળા કલામ જોઈએ કે જે આપે મોલાએ કાએનાત હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલવિહિસ્સલામની સામે ફરમાવ્યા : “મારા પછી એવો ફિત્નો થશે કે જે લોકોને બહેરા કરી દેશે. ઘણો જ કઠીન સમય હશે, તે ખૂબ હોશિયાર વ્યક્તિને પણ પોતાની લપેટમાં લઈ લેશે. તે એ સમય હશે જ્યારે તમારા શીઆઓ તમારા ફરઝંદોમાં સાતમા ફરઝંદમાંથી પાંચમા ફરઝંદને ખોઈ બેસશે. કેટલાયે બાઈમાન એવા હશે કે જેઓ તેમની ગૈબતના સમયમાં ગમગીન હશે.” આટલું કહીને આપે ધીમેથી પોતાનું સર મુબારક નમાવી દીધું અને ફરમાવ્યું : “મારા મા-બાપ આપ ઊપર કુરબાન થાય એ મારા હમનામ અને મૂસા બિન ઇમરાનના હમશકલ. તેમના મુબારક જિસ્મ ઊપર એ પહેરણ છે કે જે કુદસના (પ્રકાશના) કિરણોથી રોશની (ચમક) મેળવે છે. ”

સુવા પહેલાના આમાલ

જો આપણે આપણી જિંદગીઓ ઊપર વિચાર કરીએ તો જાણવા મળશે કે એક વૃત્યાંશ (ત્રીજો) ભાગ આપણે સુવામાં કાઢી નાખીએ છીએ. આ વિચાર આપતાની સાથે જ શરીરમાં એક કપકપી આવી જાય છે કે કેવી રીતે ઇન્સાન તે સમયને ફાયદાકારક બનાવી શકે. કિતાબ લેકાઉલ્લાહમાં આકાએ અલ્હાજ મિઝા જવાદ મલ્કી તબરેઝીએ ફરમાવ્યું છે : “જો ઇન્સાન મઅરેફતની વાતો ઊપર વિચાર કરતો કરતો સુએ તો શું કહેવું ! નહીંતર ઓછામાં ઓછું ઝિક્કે ખુદા અથવા બીજો કોઈ ઝિક્કે ઇલાહી પડતો રહે. આવા સમયે જો ઇન્સાન સુઈ પણ જાય તો દરેક શ્વાસ આજ ઝિક્કે ખુદા દોહરાવશે. એવું પણ બને છે કે આજુબાજુના જાગૃત વ્યક્તિઓ પણ શ્વાસના એ ઝિક્કને સાંભળી લે છે.”

કુરઆને શરીફની આયતમાં ઊંઘ એ નાની મોત કહેવામાં આવ્યું છે. ઇન્સાન જાણી લે કે ઊંઘના સમયે તેની રૂહ ખેંચી લેવામાં આવે છે. જો ખુદાપંદે તઆલા તેની રૂહને તેના શરીરમાં પાછી ન મોકલે તો એ મુર્દા થઈ જશે અને પોતાના ઇરાદાથી ઉભો નહીં થઈ શકે. અને જો ખુદાપંદે તઆલા તેની રૂહને પાછી મોકલી દે તો એ તેનો કરમ હશે. એ માટે મોઅમિને સુતા પહેલા ખુલુસથી દુઆ માંગવી જોઈએ.

“રબ્બિર જેઉની લઅલ્લી અઅમલ સાલેહા” સુવાથી પહેલા ઘણું

જરૂરી છે કે ઇન્સાન વિચારે કે આજે તેણે કોઈનો હક તો નથી છીનવી લીધો ને ! કોઈનું દિલ તો નથી દુભાવ્યું ! પોતાના ગુજરેલા દિવસનો હિસાબ કરે અને સારા આમાલો હોય તો ખુદાનો શુક બજાવી લાવે. અને ગુનાહો હોય તો ઇસ્તેગ્ફાર કરે. તે સિવાય તહારતની સાથે, પાકો પાકીઝા હાલતમાં સુવું જોઈએ.

હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “જે શખ્સ તહારતની સાથે સુશે તો ઊંઘમાં તેની ગણતરી એવી રીતે થશે જાણે કે તેણે મસ્જિદમાં ઇબાદત કરી હોય. અને ઊંઘ આવવા સુધી ખુદાના ઝિક્રમાં લીન રહે, પોતાની રૂહ, પોતાનું દિલ તેમજ શરીર અને પોતાના તમામ કાર્યો ખુદાને સોંપી દે.”

તે સિવાય ઘણી રિવાયતોમાં છે કે તસ્બીહે ઝહેરા સલામુલ્લાહે, સૂ. હમ્દ અને સૂ.તૌહીદ (૩ અથવા ૧૧ વખત) અને આયતુલ કુરસી પડવું જોઈએ. તહારતની સાથે અને પુઝુ કરીને સુએ. જમણી બાજુ સુએ, ચહેરો બિલ્કુલ એવી રીતે કિબ્લા રૂખ રાખે જેવી રીતે ભેયતને કબ્રમાં સુવરાવવામાં આવે છે.

બંદો જ્યારે નીંદમાંથી જાગૃત થાય છે તો એક નવી જિંદગી પામે છે. તેને જોઈએ કે આ નેઅમત બદલ ખુદાનો શુક અદા કરે. જે મોકો આપ્યો તેને ગનીમત સમજીને એ કોશિષમાં લાગી જાય કે તેની આ જિંદગી એક મજબૂત જિંદગીનો પાયો બની જાય. દુન્યવી જિંદગી એ એક દૌલત છે કે જે ખુદા તરફથી અતા કરવામાં આવી છે, એ માટે કે તે તેનાથી વેપાર કરે. તેનાથી તે ઘણી કીમતી ચીઝો પણ ખરીદી શકે. બસ તેણે આગસ ન કરવી જોઈએ. તેણે એ જાણવું જોઈએ કે ખુદાથી બહેતર કોઈ હસ્તી નથી. જો ઇન્સાનને ખુદા મળી જાય તો તેને બધુ મળી ગયું. તેની દુનિયા પણ બની ગઈ અને આખેરત પણ.

કોલિલ્લાહો સુમ્મ ઝરહુમ - ખુદા ખુદા કહો અને બાકી બધું છોડી દ્યો.

આવો આપણી જાતને જ પૂછીએ

મોહબ્બતનો કંઈ અમુક સમય પુરતો જ ઉમળકો નથી હોતો, પરંતુ મોહબ્બત તો સદાને માટે દિલમાં હોય છે. અને ઇમામ અલચ્હિસ્સલામ માટે તો મોહબ્બતથી ચે વધીને દરજ્જો હોવો જોઈએ તે ‘મોવદૂત’ છે અને તે માટે પુલે સેરાત પરથી પસાર થવું પડશે. મોવદૂત જે નફ્સની, જાનની, માલની, ઔલાદની કુરબાની માંગે છે. અને કુરબાની ફક્ત પોતાનાથી બહેતર માટે આપી દેવામાં આવે છે. આજે કુરબાની આપવાનો સમય છે. કાલે હિસાબ-કિતાબ થશે. મોલા નિચ્ચતોને જાણે છે. તેમની બારગાહમાં અકીદો, ઇરાદો અને નિર્મળતાને જ નવાઝવામાં આવે છે. તેમની પાસે ચાલાકી, ધોખાબાજી વિ.થી કામ નહીં ચાલે, તે આપણા જાહેર તેમજ અંતઃકરણથી બાખબર છે.

તેમને ત્યાં નિચ્યતોને જોવામાં આવે છે. તેઓ તો પોતાના કાતિલોથી પણ સદ્વર્તાવ કરવાવાળા ખાનદાનના વ્યક્તિ છે. તેઓ પોતાના (અનુચારીઓની) ભૂલો ને તો નઝરઅંદાઝ કરી દે છે, પરંતુ ખરાબ નિચ્યતવાળા માટે કોઈ ઠેકાણું નથી. અને આપ તો દરિયા જેવું વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે.

ફેસલો આપણે પોતાએ કરવાનો છે. અમુક સવાલોનો સાચા દિલથી જવાબ આપવાના છે કે આપણે ખૂદ કેવા છીએ ? શું આપણા કાર્યો અને આપણું ચારિત્ર્ય ઈમામના માટે શાંતિરૂપ છે ? શું આપણે તેમની પવિત્ર ઝાત માટે મુખ્લિસ છીએ ? ક્યાંક આપણે પોતાને એક મુત્તકી અને પરહેઝગાર સમજવાની ભૂલ તો નથી કરી રહ્યા ? શું આપણાથી આપણો બીજા મોઅમિન ભાઈઓ રાજી છે ? શું આપે ઈમામનો હક અદા કરીને હલાલ રોઝી ખાઈએ છીએ ? શું આપણે તેમની સેહત તેમજ સલામતી માટે રૂદન-વિલાપ કરીએ છીએ ? શું આપણે આપણી દરેક મહેફિલોને તેમના ઝિક્કથી રોશન કરીએ છીએ ? આપણે પોતાનો હિસાબ કરવો પડશે કે આપણે ઈમામથી કેટલી મોહબ્બત કરીએ છીએ. શું આપણું સર્વસ્વ તેઓ (ઈમામ અહિસ્સલામ) ની ખિદમતમાં નઝર કરી શકીએ છીએ ? આપણે આપણી દિવસ-રાતની ઈબાદતનો હિસાબ કરવો પડશે કે ક્યાંક આપણી ઈબાદત તેમના ઝિક્કથી ખાલી તો નથી ? શું આપણા દિલને તેમની જુદાઈમાં ઠેસ પહોંચી છે ? કરબલાના ખૂનનો બદલો લેવાવાળા ખૂનના આંસુઓથી રોવે છે તેઓ કેટલા બેચેન છે ? શું આપણે તેમની બેચેનીમાં ભાગીદાર છીએ ?

ઈમામ અલહિસ્સલામની ગૈબત એ સૌથી મોટી મુશ્કેલી

જ્યારે કોઈનું નાનું બાળક બીમાર પડી જાય, જોકે તેની માતા બીમાર નથી હોતી, પરંતુ મોટા ભાગે બાળકની માતા બાળકની બીમારીના કારણે બીમાર જેવી દેખાવા લાગે છે. માં પોતાની બીમારી સરળતાથી સહન કરી લે છે, પરંતુ બાળકની બીમારી જોઈ શકતી નથી. અને બાળક જેટલું નાનું હોય, મા તેનાથી વધારે મોહબ્બત કરે છે. બાળકને બીમાર જોવા એ માતા માટે એક ઘણી કઠીન ઘડી હોય છે.

આનું કારણ માનો પોતાના બાળક સાથે ગાઢ પ્રેમ છે અને જેની વચ્ચે આવો સંબંધ નથી હોતો તેની આવી પ્રતિક્રિયા નથી હોતી. આજ મા પોતાના મોટા દીકરાને બીમાર જુએ તો એટલી પરેશાન નથી થતી, તેના નિત્યક્રમમાં ખાસ્સો ફેરફાર થતો નથી, અને માનસિક રીતે આટલી વ્યાકુળ નથી રહેતી. જ્યારે કે આજ મા પોતાનું નાનું બાળક બીમાર થાય ત્યારે આકુળ-વ્યાકુળ થઈ જાય છે અને બેબાકળી બની જાય છે, ત્યાં સુધી કે બાળક તંદુરસ્ત ન થઈ જાય

તેને ચૈન મળતું નથી.

“ઇમામ મહદી અલચ્હિસ્સલામના ઇન્ટેઝાર” ની ચર્ચામાં મુખ્ય વાત એ છે કે આપણે એ જોઈએ કે આપણે ઇમામની ગૈબતથી કેટલા વ્યાકુળ છીએ ? ઇમામની ગૈબતની દૂરી કોઈના માટે પરેશાનીનું કારણ હોય તો તેનો ઇન્ટેઝાર અર્થસભર છે. તેથી જેટલી વધારે વ્યાકુળતા હશે તેટલો જ વધારે ઇન્ટેઝાર હશે. કોઈ માણસ ઇમામની દૂરીથી કેટલો પરેશાન છે તે ઇમામની સાથે તેની મોહબ્બત ઊપર આધારિત છે. શક્ય છે કે એવા પણ માણસો હોય કે જેને ઇમામની ગૈબતથી કોઈ બેચેની ન હોય અને તેના માટે આ કોઈ ગંભીર બાબત જ ન હોય અને આ ગૈબત દૂર થવા વિશે કાંઈ વિચારે. તો શું આવા માણસોને ઇમામનો ઇન્ટેઝાર કરનારો કહી શકાય ? આવા લોકોમાંથી જો કોઈ માણસના હજાર રૂપિયા ખોવાઈ જાય તો બેબાકળા થઈને શોધવા લાગે છે. ઓછામાં ઓછું અમુક ક્ષણ તો એ પરેશાન રહે છે. તો શું આવા માણસો ઇમામની ગૈબતના કારણે ક્યારેય પરેશાન રહે છે ? શું થોડી પળો માટે પણ એવું વિચાર્યું છે કે ઇમામના ઝહૂર માટે શું કરવું જોઈએ અને ગૈબતે કુબરાના સમયમાં આપણી શું જવાબદારી છે કે જે અદા કરીએ. કેટલાય લોકોને ઇમામની જુદાઈના કારણે ઊંઘ નથી આવતી. ભલે એ થોડી વાર માટે હોય. જોકે દરેક લોકો માટે આવી અપેક્ષા નથી રાખી શકાતી. પરંતુ શું આપણે ક્યારેય એવું વિચાર્યું છે કે ઇમામને ગાએબ થયાને ૧૧૭૬ વર્ષનો સમય થઈ ગયો છે, તેમની જુદાઈ તેમજ દૂરીથી આપણે કેટલા ચિંતિત છીએ ?

જો કોઈને કેન્સરની બીમારી લાગુ પડી જાય અને તેને ખબર પડી જાય તો તે આ બીમારીથી છુટકારો મેળવવાની તનતોડ કોશિષ કરશે. પણ ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામ આપણાથી ગૈબતમાં છે અને ખુદાના હુકમથી ગૈબ છે, એ ખબર સાંભળીને આપણે ક્યારેય પરેશાન થયા છીએ ? એ વિશે વિચાર્યું છે કે આપણી સાથે આવું કેમ થયું તેમજ તેનાથી નજાતનો માર્ગ કયો છે ? તો આ ક્ષણોમાં આપણે એ વિચારવું જોઈએ કે કેવા કાર્યો કરવાથી આપણને તેનું ફળ મળે ? એ કયો અમલ છે કે જેનાથી આપણને ચૂસૂકે ઝહેરા અલચ્હિસ્સલામથી નઝદીક કરી દે. કઈ રીતે આપણે તેમની ગૈબતના સમયમાં પણ તેમને મોઢું દેખાડી શકીએ.

ઇમામ મહદી અલચ્હિસ્સલામની દુઆ

ઇલાહી બે હૈકકે મને નાજાક વ બે હૈકકે મને દયાંક ફિલ બરરે વલે બહરે તફર્રાલે અંલા ફાકર્રાઇલે મુઅમેનીન વલે મુઅમેનાતે બિલે ગાંનાએ વસે સરવતે વ અંલા મર્રાલે મુઅમેનીન વલે મુઅમેનાતે બિશે શિફાએ વસે સિંહૈલે વ અંલા અહ્યાઇલે મુઅમેનીન વલે મુઅમેનાતે બિલે લુત્ફે વલે કરમે વ અંલા અમવાતિલે મુઅમેનીન વલે

મુઅમેનાતે બિલ મર્ગે ફરતે વરે રહેમતે વ અંલા ગોરબોઈલે મુઅમેનીન વલે મુઅમેનાતે બિરે રદે અંલા અવતાનેહિમ સાલેમીન ગાંનેમીન બેહેકકે મોહેમ્મદિવે વ આલેહી અજમેઈન.

“ખુદાવંદા ! તને એ લોકોનો વાસ્તો જેઓ તારી સાથે મુનાજત કરી છે અને તેને એ લોકોનો વાસ્તો કે જેઓ જમીન તથા દરિયામાં તને પુકારે છે. મોઅમિનો તથા મોઅમેનાત ફકીરોને બેનિયાઝ તથા માલો દોલતથી નવાઝ, તેમનામાંના બીમારોને શફા તેમજ તંદુરસ્તી અતા ફરમાવ, તેમનામાંના જીવતાઓ ઉપર તારા લુલ્ક કરમ અને તેમના મુદાઓ ઉપર તારી રહેમત ઉતાર તથા તેમના ગુનાહોને માફ ફરમાવ. તેઓમાંના મુસાફિરોને સફળતા સાથે સહી-સલામત તેમના ઘરોમાં પાછા ફેરવ. મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલરહે વઆલેહી વસલ્લમ તથા તેમની પાક આલ અલરહેમુસ્સલામના સદકામાં.”

બદગુમાની (કોઈના વિશે ખરાબ વિચારવા) થી બચવું

જ્યારે સમાજમાં ઝુલ્મ તેમજ ફિત્ના-ફસાદનું પ્રમાણ વધી જાય તો કોઈપણ જાતની જાણકારી વગર કોઈના ઉપર ભરોસો કરી લેવો એ પોતે પોતાની જાતને ખતરામાં નાખવું છે. તેનાથી ઊલટું જ્યારે સમાજમાં આપું ન હોય તો બદગુમાની કરવી હરામ છે. નેકગુમાન રાખવું એ બહેતરીન ઇબાદત છે. તેમજ તે અલ્લાહની અઝીમ અતાકરદા (અતા કરેલું), દિલની રાહત, દિલની સલામતી અને રંજો ગમને હળવું કરી નાખવાવાળું છે. તેનાથી વ્યવહારો સરળ રહે છે તેમજ ઇન્સાન બીજાઓથી મોહબ્બત કરે છે. તેનાથી વિરૂદ્ધ બદગુમાની કરવી એ ઘણી ખરાબ રૂહાની બમારી છે. અને બધી નાકામી અને નિરાશાઓનો સ્ત્રોત છે. તે ઇન્સાનની રૂહને અઝાબમાં ઘેરી લે છે અને તેની બૂરી અસરો ઇન્સાનની શખ્સીયતથી ભૂંસી શકાતા નથી. બદગુમાનીથી વિચારો ઉપર વિપરીત અસર થાય છે. ઘણા લોકો પોતાના ફાયદાનું જ વિચારતા હોવાથી બદગુમાનીનો શિકાર થઈ જાય છે. અને પોતાના માટે જ મુશ્કેલીઓ ઊભી કરે છે. મોલા અલી અલરહિસ્સલામે ફરમાવ્યું કે જે માણસ પોતાના વિચારો ખરાબ રાખતો હોય છે તેનું અંતઃકરણ ખરાબ થઈ જાય છે. જો લોકો એવો ખ્યાલ રાખે કે તે પોતાને બદબખ્તીમાં જ રાખે તો તે પોતાની જિંદગીને અંધકારમય બનાવી દે છે અને જરૂરથી વધારે લાગણીશીલ બની જવાથી મૂસીબતોનો સામનો કરવાની શક્તિ નષ્ટ કરી બેસે છે.

લોકોના વિશે બદગુમાની કરવી પણ હરામ છે અને ગૈર શરઈ કાર્ય છે. હઝરત ઇમામ અલી અલરહિસ્સલામનો ઇરશાદ છે કે : “ફક્ત બદગુમાની ઉપર જ ભરોસો કરીને કોઈના વિરૂદ્ધ હુકમ આપી દેવો તે નાઈન્સાફી છે.” આપ ફરમાવે છે કે “ખબરદાર ! કોઈનાથી બદગુમાની ન કરો, કારણ કે

બદગુમાની ઇબાદત ઊપર પાણી ફેરવી દે છે તેમજ ગુનાહોનો બોજ વધારી દે છે.”

નેક લોકોથી બદગુમાની કરવી એ બદતરીન ગુનાહ છે અને ઝુલ્મ છે. દોસ્તોથી બદગુમાની કરવી એ મોહબ્બત, દોસ્તી અને સબંધો તૂટવાનું કારણ બને છે. નેકગુમાની રાખવાવાળો માણસ ખુશ રહેતો હોય છે. તેના સારા વિચારો આસપાસના લોકોને પ્રભાવિત કરતા હોય છે અને તેવો માણસ લોકોની સારી ધારણાઓને આશાસ્પદ બનાવે છે. એવી જ રીતે બદગુમાન કરવાવાળો માણસ પોતે ઊદાસ રહેતો હોય છે તેમજ પોતાની આસપાસના રહેવાવાળા માણસોના દિલોમાં પણ રંજો ગમના બીજ વાવે છે.

જ્યારે માણસ બૂરાઈની આશા રાખતો હોય તો તેનું વલણ બીજાને બૂરો બનાવી દે છે. જ્યારે માણસ બીજાથી નેક ગુમાન રાખતો હોય છે તેનાથી બીજાઓ પણ તેવા બનવાની કોશિષ કરતા હોય છે તેને માનસશાસ્ત્રમાં આત્મશ્લાધા પસંદ માણસ (સ્વાર્થી - Sel-fulfilling prophency) કહેવાય છે.

હઝરત ઇમામ અલી અલચ્હિસ્સલામ ફરમાવે છે “બદગુમાની ઘણા બધા કાર્યો ઊપર પાણી ફેરવી દે છે, અને બૂરાઈઓ માટે તૈયાર કરે છે.”

ઘણા લોકો એક બીજાના બારામાં જે વિચારો ધરાવે છે તે તેના વિશેની જાણકારી કરતા વધારે પોતાની બદગુમાન ઊપર આધારિત હોય છે. અને આવા લોકો કાંઈપણ વિચાર્યા વગર માની લે છે. કારણ કે તેની વાતચીતમાં પોતાની જાતનો સ્વાર્થ દેખાઈ આવે છે અને એજ સૌથી મોટો એબ છે જેના કારણે મોહબ્બતનો રિશ્તો કપાઈ જાય છે અને દિલોની એકતા તૂટી જાય છે.

ઇમામે ફરમાવ્યું : જે બદગુમાની રાખે છે તે દરેકથી ભયાનકતા અનુભવે છે.”

જેથી આપણે આપણા વિચારોને સારા રાખવા જોઈએ, ત્યારે જ દુનિયા તેમજ આખેરતમાં આપણે બચી શકીએ છીએ.

ગૈબતે કુબરામાં ઉર્ય અખ્લાકી ચારિત્ર્ય અપનાવવું

હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તુફા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું : “હું બહેતરીન અખ્લાકની પરિપૂર્ણતા માટે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો છું.”

જીહાં ! ફક્ત ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામનું નામ અને કુત્રિયત જ હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તુફા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમેના જેવી નથી, પરંતુ મિશને મોહમ્મદી એટલે કે ઉત્તમ વર્તણૂંકની પરિપૂર્ણતા પણ મિશને મહેદી છે. અને જે આ મિશનમાં આગળ વધીને હિસ્સો લેશે, ચકીનન ઇમામની ખાસ નજર તેના પર હશે.

હઝરત અલી અલચ્હિસ્સલામનું ફરમાન છે કે : “તલવાર કરતા બહેતર છે કે સારા અખ્લાકથી જીત મેળવી લ્યો.”

ઈમામની ગૈબતમાં આપણું શ્રેષ્ઠ ચારિત્ર્ય જ લોકોના દિલ જીતી શકે છે અને જો આપણો કિરદાર તેનાથી વિરૂદ્ધ હશે તો ચકીનન તેની અસર ઈમામની તરફ સંબંધિત કરવામાં આવે છે. અથવા તો આપણે ઈન્તેઝારનો દાવો છોડી દઈએ. ચકીનન જો આપણે જાગૃત ઝમીર ધરાવીએ છીએ તો આમ કરવાનું વિચારી પણ શકતા નથી. અથવા તો પોતાના અંદર સારી વર્તણૂકની બુલંદ સિફાત પેદા કરી લઈએ કે આપણને જીતવા માટે તલવારની જરૂર ન પડે. અને જો જરૂર પડે તો ફક્ત એ લોકો માટે કે જેઓના દિલો ઊપર તાળા લાગેલા છે.

જો ખરેખર આપણે ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની ઋચારત તેમજ તેમના ઈન્કેલાબ માટે ઉત્સુક છીએ તો આપણે ઈન્તેઝારનો દાવો છોડશું જ નહીં પરંતુ સારા વર્તણૂક તેમજ ઉત્તમ ચારિત્ર્ય પ્રાપ્ત કરી લેશું.

પંદરમી શાબાન

૧૫ મી શાબાન એ દિવસ છે કે જે આપણને યૂસૂફે ઝહેરા ઈમામે આખેરૂઝમાન અલચ્હિસ્સલામની યાદ અપાવે છે. આજ એ દિવસ છે કે જે દિવસે અલ્લાહ તરફથી હિદાયત માટે આવતા અંતિમ એલચી આ દુનિયામાં તશરીફ લાવ્યા. જેથી દુનિયાને ઈલાહી રંગ આપે. જે હાલતમાં આપની ગૈબત થઈ એજ હાલત આજ સુધી મોજૂદ છે. જ્યારે કે ઈમામના માનવાવાળાઓ અને ચાહવાવાળાઓ પોતાના ઈમામની ગૈબત ઊપર ચકીન ધરાવે છે પરંતુ ગૈબતની મજબૂત અને લાંબી દોરીને કાપવા માટે તૈયાર નથી. તે ઈમામે મઝલૂમ અલચ્હિસ્સલામના જલ્દી ઝહૂર થવા માટે દુઆઓ તો કરે છે, પરંતુ પોતાના અમલની રોશનીથી ગૈબતની અંધારી રાતને પ્રકાશિત નથી કરતા. તેઓ પોતાના સમયના ઈમામ અલચ્હિસ્સલામને અલ અજલ, અલ અજલ તો કહે છે, પરંતુ ખુદ પોતાને ઈમામ મહદી અલચ્હિસ્સલામના ઈન્કેલાબને સફળતા અપાવવામાં આળસ દેખાડે છે. તેઓ પોતે ઈમામને મદદ માટે બોલાવે છે, પરંતુ ઈમામની મદદ માટે તૈયાર નથી. એ માટે તો આલિમે રબ્બાની અલ્લામા હિલ્લીએ કહ્યું : “ગૈબત ન તો ખુદા તરફથી છે, ન તો ખુદ હઝરત મહેદી અલચ્હિસ્સલામ તરફથી છે. પરંતુ ગૈબતનું કારણ ખુદ આપણે છીએ.”

વિચારો ! જે ઈમામ અલચ્હિસ્સલામ આખી દુનિયામાં ફેલાયેલા ધમંડને તોડીને તેની સામે ઈલાહી ઈન્સાફનો પરચમ ઊઠાવવાવાળા છે તે ઈમામના હુકમ ઊપર કાન ધરવાવાળા હજી ગફલતમાં હોય ! તેમના ચાહવાવાળાઓના કાન પોતાના ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની અવાજ સાંભળવા માટે તૈયાર ન હોય ! તેમની નજરો ઈમામને શોધતી ન હોય ! તેમને અઠવાઈયે,

મહિને તો શું પરંતુ વર્ષે પણ ઇમામની યાદ આવતી ન હોય ! જ્યારે કે આ એજ લોકો છે જેઓ ઇમામનો પરિચય લોકોને કરાવવાવાળા છે, ઇમામના મિશન માટે માર્ગ સંતુલિત કરવાવાળા છે, ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના ઇન્કેલાબ માટે પાચો નાખવાવાળા છે.

બતાવો ! આવી હાલતોમાં આપનો શું નિર્ણય હશે ? આપણું અંતઃકરણ તો એ જ છે કે હજી આપ ઝહૂર ન ફરમાવે, કારણ કે મારા હજી ઘણા મહત્વના કાર્યો બાકી છે, તેનાથી પરવારૂ પછી આપની મદદ કરીશ.

આવો ! આવા થકવાડી દેનારા તેમજ ગડ્ડલતના કારણે આડા આવતા વિચારોને છોડી દઈએ અને યૂસુફે ઝહેરા અલચ્હિસ્સલામની યાદ અપાવનારા ચિરાગોને સૌપ્રથમ આપણા દિલમાં રૌશન કરીએ. ઇમામના વિચારોથી આપણે ખુદને તૈયાર કરીએ. આજથી જ ઇમામના ઝહૂર માટે પોતાને તૈયાર કરીએ અને ઇમામના ઇન્કેલાબ માટે માર્ગ સંતુલિત કરીએ. પોતાની ઔલાદને કેળવીએ, ઇમામની યાદમાં મહેફિલો ગોઠવીએ, ઇમામથી લોકોને પરિચિત કરીએ, ઇમામના માટે સદકો આપીએ, ઇમામના માટે દુઆ કરીએ જેથી ઇમામનો ઝહૂર થાય તો સુલેમાને અસ્ર અલચ્હિસ્સલામની ખિદમતમાં એક કીડીની જેમ પોતાની નઝર પેશ કરી શકીએ અથવા તો યૂસુફ અલચ્હિસ્સલામના ભાઈઓની જેમ હાથ જોડીને અર્ઝ કરવાને લાયક થઈ શકીએ જેમકે :

“એ અઝીઝ ! અમે તેમજ અમારા પરિવારજનો ખૂબ જ મુશ્કેલીમાં છીએ, અને અમે ખૂબ જ નાની રકમ લઈને આવ્યા છીએ, અમને પુરૂ અનાજ આપો અને ખેરાત પણ આપો. અલ્લાહ ખેરાત આપવાવાળાઓને ચકીનન અજર અતા ફરમાવે છે.” (સૂ. યૂસુફ, આ. ૮૮)

ગૈબતના ઝમાનામાં ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની મઅરેફત

અત્રે એક પ્રશ્ન ઉદ્ભવી રહ્યો છે કે ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની ગૈબતના સમયકાળમાં આપની મઅરેફત કેવી રીતે મેળવવી. એ તો આપણે જાણીએ જ છીએ કે મઅરેફત એટલે ફક્ત નામ અને કુળ તેમજ જાહેરી ખૂબીઓ વિશે જાણવું જ પૂરતું નથી. પરંતુ અલ્લાહ તઆલા પાસે આપ અલચ્હિસ્સલામનો શું મરતબો અને સ્થાન છે એ બાબત જાણકારી મેળવવાને મઅરેફત કહે છે.

આપ અલચ્હિસ્સલામ જ એ હસ્તી છે સંપૂર્ણપણે શરીઅતનું રક્ષણ કરનાર છે અને તેઓના વાસ્તાથી જ અલ્લાહની મખ્લૂકને ફેઝ અને બરકત મળે છે. તેઓ જ અલ્લાહના ઇરાદા અને ઇજાઝતથી ઇન્સાનોના નફ્સ ઊપર કાબૂ અને અધિકાર ધરાવે છે. અને હક અને સચ્ચાઈની તરફ માર્ગદર્શન કરે છે. શરૂઆતથી જ આખિર સુધીના તમામ ઇલ્મના સંગ્રહ છે. તેઓના વક્તીલાથી જ અલ્લાહ તઆલા લોકોને રોઝીની વહેંચણી કરે છે. અને આપના

વસીલાથી જ જમીન તથા આસમાન પોતપોતાના સ્થાન ઊપર સ્થાયી છે. અને (જમીન) પૃથ્વી કશી રૂકાવટ વિના સતત ફરતી રહે છે. શરીરતના હુકમો બચાવ કરવા તથા તેના પ્રચારનો ઝરીયો આપનું મુબારક વજૂદ જ છે. આપ અલચ્છિસ્સલામ એ ઊચ્ચોચ્ચ સ્થાન પર છે કે આમ અને ખાસ રીતે શરીરતના રક્ષક છે. આપની પવિત્ર ઝાત અલ્લાહ તઆલાની નઝદીકી પ્રાપ્ત કરવાનો ઝરીઓ છે તેમજ સર્વ લોકો માટે અલ્લાહ તઆલાને પામવા માટેના સ્થાન સુધી પહોંચવાનો વસીલો છે. આપનો મુબારક વજૂદ જાનશીનની હૈસિયતથી છે. આપના વજૂદના લીધે જ કાફિરો દીનમાં ફેરફાર કરવાથી માયૂસ થઇને રહી ગયા.

જો આપણે ઇમામે ઝમાના અલચ્છિસ્સલામની મઅરેફત તથા મોહબ્બત મેળવવા ઇચ્છતા હોઈએ અને આપની નારાઝગીથી દૂર રહેવા માંગતા હોઈએ તો આપણે તકવા ધારણ કરવો જોઈએ. તેથી આપણે એવા કાર્યો કરીએ જે આપણને હઝરતથી વધુને વધુ નઝદીક કરી શકે.

વહેલી સવારે (પરોઢિયે) જાગી જવું

વહેલી સવારે (ફજર વહેલા) જાગીને ખુદાવંદે આલમની યાદમાં મશ્ગૂલ થઈ જવું. પોતાના દિવસની શરૂઆત પરવરદિગારે આલમની હમ્દો સનાથી કરવી. સહેરીનો સમય એ અઝીમ નેઅમત છે કે જેમાં મેઝબાન ખુદા છે અને અલ્લાહના ખાસ બંદાઓ તત્પરતાથી આ ઘડીના ઇન્તેઝારમાં હોય છે. આજ પળો ખુદાની રહેમત પ્રાપ્ત કરવા માટે તેમજ ઇન્તેઝાર માટે બહેતરીન છે. આવા સોનેરી સમયમાં સર્વ મખ્લૂકાતે ખુદા પોત-પોતાની ભાષાઓમાં ખુદાવંદે આલમની હમ્દો સનામાં લીન હોય છે.

બાબરકત તેમજ મુબારક શખ્સ છે તે કે જે પોતાના દિવસ તેમજ વ્યવહારોની શરૂઆત ઇબાદત તેમજ ખુદાના ઝિક્કથી કરતો હોય છે. અને આ કિંમતી પળોનો ઊપયોગ દિવસે થવાવાળા કાર્યોના આયોજન માટે કરે છે. બહેતરીન આયોજન અને વિચારોના કારણે જ દીની તેમજ દુન્યવી કાર્યો ખૂબ જ સરસ રીતે આટોપાય છે તેમજ સમતલ પણ રહે છે. હઝરત અલી અલચ્છિસ્સલામ ફરમાવે છે : “કાર્યોમાં સૌથી બહેતરીન કાર્ય મધ્યમ માર્ગ અપનાવવું તે છે.”

જેમ વહેલા જાગીને ઇબાદત કરવી એ રૂહાની બીમારીઓની દવા છે તેમ શારીરિક બીમારીઓથી છુટકારો મેળવવા તેમજ તંદુરસ્તી જાળવી રાખવા માટે શારીરિક કસરત પણ દવા છે. પરોઢિયાના સમયના એ કુદરતી દશ્યો કે જે દિલ તેમજ દિમાગને તાજગી બક્ષે છે. દષ્ટિને શક્તિ તેમજ ચમક આપે છે ખુશનુમા વાતાવરણની સૈર અને તાજી હવામાં શ્વાસ લેવો ઇન્સાનના આંતરિક અંગો માટે ખૂબ જ જરૂરી છે.

પરોઢિયે જાગી જવાના ફાયદા પ્રાપ્ત કરવા માટે ઇન્સાન તે કાર્યોને અંજામ આપવા વિશે વિચારે કે જે તે માર્ગમાં અવરોધરૂપ બને છે. જેમકે કુઝુલ કામો માટે રાત્રે મોડે સુઢી જાગવું, વહેલા જાગવા માટે ઇરાદો ન કરવો, રાત્રે મોડેથી જમવું તેમજ વઢારે જમવું વગેરે આ સર્વ કામો એ છે કે જે બીમારીઓનું કારણ બને છે સાથે સાથે નફ્સને તબાહો બરબાદ કરે છે તેમજ રૂઢને બીમાર કરે છે.

શારીરિક તેમજ રૂઢાની રીતે પોતાને તાકતવર કરવા માટે વહેલા જાગવાને ઇન્સાન પોતાનો નિત્યક્રમ બનાવે. રોજંદા કાર્યોને સરસ રીતે આટોપવા અને રોઝીમાં વિશાળતા મેળવવા માટે સવારના સમયનો ભરપૂર ફાયદો ઊઠાવે કેમકે સૂર્યોદય સુઢી ન સુવું એ રોઝીમાં વિશાળતાનું કારણ બને છે. અને આ રીતે દુનિયામાં પોતાની જવાબદારીઓ ઊપાડીને આખેરતમાં પણ સફળતાના માર્ગો આસાન કરે. ખુદાવંદે આલમ આપણને આ અઝીમ પળોનો ફાયદો મેળવવાની તોફીક અતા ફરમાવે. આમીન.

ઇમામનો ઇન્તેઝાર કરવો એ

ઇમામે અસ્ર અલચિહ્સ્સલામ માટે ઊચ્ચ મરતબો - ૧

ગેબતના સમયમાં ખુદાની ખુશ્નુદી અને મોઅમિનો માટે ઇમામ અલચિહ્સ્સલામનું દુઃખ-દર્દ અને તકલીફો બીજાઓ કરતા અનેકગણી વઢારે છે. કારણ કે સર્વ મખ્લૂકમાં ખુદાની નજદીક તેમનો માન-મરતબો વઢારે છે. એ માટે જે શખ્સ આ કારણે ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામના ઝહૂરનો ઇન્તેઝાર કરે તો તેણે ઇબાદતનો ઊચ્ચ દરજ્જો મેળવી લીઢો. રિવાયતો પ્રમાણે હ.અચ્ચૂબ અલચિહ્સ્સલામની એક સુન્નત ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામમાં મોજૂદ છે અને તે એ કે “મૂસીબત પછી વિશાળતા”

ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામ ગેબતના સમયમાં હ.અચ્ચૂબ અલચિહ્સ્સલામની જેમ સખ્તી તેમજ મૂસીબતોથી પસાર થઈ રહ્યા છે. દરેક દિવસની તકલીફો અને મૂસીબતો જેના પર સબ્ર કરવી આં હઝરત અલચિહ્સ્સલામ માટે ખૂબ જ કઠીન છે. પરંતુ આપ હ.અચ્ચૂબ અલચિહ્સ્સલામની જેમ પરંતુ તેમનાથી પણ વઢીને એ તમામ મુશ્કેલીઓ ઊપર સબ્ર કરી રહ્યા છે. હવે જો એક શીઆનું ઇમાન એ હદ સુઢી પઢાંચી જાય કે તે પોતાના ઇમામ અલચિહ્સ્સલામ માટે દરેક ચીઝથી વઢારે આપના ઝહૂરને યાહે તો એ ઉત્તમ અને સંપૂર્ણ ઇન્તેઝાર છે. આવી હાલત ઇન્સાનના ઇમાની વૃક્ષનો મેવો તેમજ ફળ છે. આવું વૃક્ષ ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામની મઅરેફ્ત તેમજ મોહબ્બતના બગીચામાં ઊગે છે, કોઈ એ અપેક્ષા ન રાખે કે મઅરેફ્ત કે પૂર્ણ ઇમાન વગર મોઅમિન માટે આવી હાલત પેદા થઈ જશે, પરંતુ માસૂમીન અલચહેમુસ્સલામથી નકલ થએલા કાર્યો પર અમલ કરવાથી

ધીમે ધીમે એ મેદાનમાં પોતાને આગળ ધપાવે. અને જો મઅરેફત વગર આ હાસિલ થઈ જાય તો તે એના જેવું છે કે એક વૃક્ષ ઊપરથી મેવો તોડી લઈને બીજા વૃક્ષ ઊપર કુત્રિમ રીતે આરોપણ કરવામાં આવે. અને એ હકીકત છે કે દીનનો ખુલાસો રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વસાલેહી વસલ્લમના ખાનદાનની મોહબ્બત સિવાય કંઈ જ નથી. અને એ જ રીતે ઇન્તેઝાર એજ દીનની પાયો તેમજ અસ્લ દીન છે. જો કોઈ મોહબ્બત અને ઇન્તેઝારની આ મંઝિલ સુધી ન પહોંચે તો તેને જોઈએ કે ઊંડી મઅરેફતની શોધ અને ઈમામે ઝમાના અલચ્છિસ્સલામની મોહબ્બત માટે સખત કોશિષ કરે.

નમાઝે શબ

નમાઝે શબ માટે મૌલા અલી અલચ્છિસ્સલામનો શેર છે :

ઈલાહી હૈલીકુલ્ હુંબે બિલ્ લયલે સાહિર યોનાજી વ ચઈઉ વલે મુગંફફલો
ચહજઅં.

“એ મારા માઅબૂદ ! તારાથી મોહબ્બત કરવાવાળો રાત્રે જાગે છે, તને યાદ કરે છે, દુઆ માંગે છે અને તને ભૂલવાવાળો સુઈ રહ્યો છે.”

દરેક ઇન્સાન યાહે છે કે પોતાના મહેબૂબને એકાંતમાં મળે, બિલ્કુલ એજ રીતે ખુદાની રાહના આશિકો પણ પોતાની એકલતાઓને ખુદાની યાદથી આબાદ કરે છે અને પોતાના માઅબૂદની મોહબ્બતમાં રાત્રિઓમાં જાગીને તેની યાદ મનાવે છે અને દુઆ માંગે છે.

હઝરત ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન અલચ્છિસ્સલામથી તેમના એક સહાબીએ સવાલ કર્યો : તેનું શું કારણ છે કે જે લોકો નમાઝે શબ અદા કરે છે, તેમનો ચહેરો બીજાઓથી વધારે નૂરાની હોય છે ? ઈમામે જવાબ આપ્યો : “તેનું કારણ એ છે કે તે લોકો અલ્લાહની સાથે એકાંતમાં મળે છે, અને અલ્લાહ તઆલા તેને પોતાના નૂરથી ઢાંકી દે છે.”

રાત્રે જાગવું મોઅમિન માટે શરફનું કારણ છે. નમાઝે શબ શરીરની તંદુરસ્તીનું કારણ છે અને દિવસના ગુનાહોનો કફ્ફારો છે. કબ્રની વહેશત દૂર થવાનું કારણ છે. ચહેરાની રૌનક, શરીરની ખુશબૂ અને રોઝીમાં વધારાનું કારણ છે. એ માટે કોઈ શખ્સ એમ નથી કહી શકતો કે રાત્રિની ઊંઘ બગડવાના કારણે મારી તબીયત બગડી અથવા ચહેરાની રૌનક ચાલી ગઈ. તે માણસ ખોટો છે જે એમ કહે છે કે હું નમાઝે શબ પડુ છું અને ભૂખ્યો રહું છું. કારણ કે નમાઝે શબ રોઝીની જમાનત છે.

હઝરત રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વસાલેહી વસલ્લમ ફરમાવે છે : “રાતના અંધારામાં બે રકાત નમાઝ પડવી મારી નઝદીક દુનિયા અને તેમાં જે કાંઈ છે તેના કરતા બહેતર છે.”

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચ્છિસ્સલામથી એક માણસે પૂછ્યું :

હું નમાઝે શબ પડવાથી વંચિત છું. આપે ફરમાવ્યું : “તુ એવો માણસ છો કે ગુનાહોએ તને ઘેરી લીધેલો છે અને કેટી બનાવી લીધો છે એ માટે જ તને નમાઝે શબની તૌફીક નથી મળતી.”

ગુનેહગાર માણસ પોતાના ગુનાહિત કાર્યોના કારણે નમાઝે શબ પડવાથી વંચિત રહે છે.

ઘણું જ મુશ્કેલ છે કે ઈન્સાન નમાઝે શબ માટેની વ્યવસ્થા કરે પણ તેનાથી વંચિત રહી જાય. લગભગ અશક્ય છે. તેની વ્યવસ્થા સુવાથી પહેલા કરવામાં આવે છે. અલ્લાહથી મુલાકાત તેમજ રાઝોનિયાઝના શોખમાં ઈન્સાન જલ્દી સુઇ જાય, પેટ ભરીને ન સુએ, દિવસે તેમજ રાત્રિએ ગુનાહોથી દૂર રહે, જે દિલમાં ઊંઘ, કુઝુલ, ગુનાહો અને ખાવા-પીવાની મોહબ્બત અલ્લાહની મોહબ્બતથી વધારે હોય અને નમાઝે શબ માટે ન ઊઠી શકવાની ફરિયાદ પણ કરે તો તેની ફરિયાદ અજબ છે. જે લોકોને શૈતાન બૂરાઇ માટે તૈયાર નથી કરી શકતો તો તેને તે વ્યર્થ કામો દ્વારા ગુમરાહ કરી દે છે. તેને રાત્રે એવા ઈલ્મની પ્રાપ્તિમાં લગાવી દે છે કે જે કદાચ ખુદાની નઝદીકીનું કારણ તો છે, પરંતુ તે ખુદાની યાદને ભૂલાવી દેવાવાળું અને નમાઝે શબથી વંચિત રહેવાનું કારણ બની જાય છે.

ઈમામનો ઈન્તેઝાર કરવો એ

ઈમામે અસ્ર અલરિહ્સલામ માટે ઊચ્ચ મરતબો - ૨

એક મશહૂર દુઆમાં આપણે પડીએ છીએ જે હઝરત ઈમામે ઝમાના અલરિહ્સલામના પ્રથમ નાએબે પડી અને પડવાની તાકીદ કરી.

“અય મારા પરવરદિગાર ! તુ એજ હસ્તી છે જે મહેબૂબ ઈન્સાનની મૂસીબત તેમજ પરેશાનીને દૂર કરે છે જ્યારે તને પુકારે છે તો કબૂલ કરે છે અને મોટી મૂસીબતોથી નજાત અતા ફરમાવે છે. જેથી પોતાના વલીની તકલીફોને દૂર ફરમાવ.”

ઝુર્ફ - અરબી ભાષામાં શારીરિક અને રૂહાની નુકસાન માટે બોલવામાં આવે છે અને દરેક પ્રકારની રૂહાની પરેશાનીની સાબિતી છે. આ દુઆમા આપણે ખુદાને વિનંતી કરીએ છીએ કે પરેશાનીને ઈમામથી દૂર ફરમાવ અને તેમને ઝહૂરની પરવાનગીથી ખૂશી ઈનાયત ફરમાવ. આ એક વસીલો છે જે મઅરેફતવાળાઓને ઝહૂરના ઈન્તેઝારના બહેતરીન મરતબા સુધી પહોંચાડે છે. જુહાં ! જે કોઈ પોતાના ઈમામને પોતાનાથી વધારે યાહતો હોય, ઈમામના ઈન્તેઝાર કરતા ઈમામથી વધારે મોહબ્બત હોય. તે મુશ્કેલીઓમાં પરેશાન થાય છે ત્યારે તેની પરેશાનીઓથી ઈમામ પરેશાન થતા હોય છે. તે ઈમામની પરેશાનીઓમાં ગમગીન થાય છે. એક ફરઝંદ કે જે મા-બાપને ખૂબ જ યાહતો હોય તે પોતે કોઈ બીમારીમાં સપડાઈ જાય જેમકે કોઈ લાઈલાજ બીમારીનો

શિકાર બની જાય તો તે તેની બીમારીઓથી તકલીફ ઉપાડતો હોવા છતાં તેની મા-બાપ સાથેની મોહબ્બતના કારણે પોતાની બીમારીઓને તેમનાથી છુપાવતો હોય, કારણ કે તે જાણતો હોય કે તેના મા-બાપ તેની બીમારીનું સાંભળીને તેના કરતા પણ વધારે દુઃખી થશે. એ બીમાર ફરઝંદનું પોતાની બીમારીને સહન કરવું, મા-બાપને (ખબર આપીને) દુઃખી કરવા કરતા સરળ છે. એજ કારણે ઇમામના ખરેખર ચાહવાવાળાઓ પોતાની જાતી તકલીફોમાં ઇમામ અલચિહ્સ્સલામ માટે વધારે પરેશાન થાય છે. કારણ કે તેમના માટે પોતાના શીઆઓના કારણે ઇમામનું દુઃખ અને રંજ ઉઠાવવા કરતા તેને સહન કરવું સરળ છે. ખુદ પોતાની પરેશાનીઓ હોય કે બીજાઓની ત્યાં સુધી કે તમામ ઇન્સાનોની પરેશાનીઓ સોંથી વધારે ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામને ગમગીન કરે છે. એ માટે ઇમામ અલચિહ્સ્સલામના ઝહૂર માટે પૂરી દુનિયા તીવ્રતાથી તત્પર છે. મોઅમિન પોતાના ગમને વકફ કરી દે છે અને દરેક સમયે દુઆ કરે છે ખુદા તેમના ઝહૂરથી પૂરી ઇન્સાનિયતને નજાત આપે. પરંતુ ઝહૂરના ઇન્તેઝારની નિચ્યત એ સર્વશ્રેષ્ઠ અને શુદ્ધ નિચ્યતોમાંથી છે. ઝહૂરનો ઇન્તેઝાર કરવામાં અલ્લાહની નઝદીકીનો ઇરાદો કરવો એ બહેતર નિચ્યત છે. કારણ કે એ દલીલ છે કે તેની મોહબ્બત શુદ્ધ તેમજ અમૂલ્ય છે. અને તે પણ ખુદા અને ખુદાની ખુશનુદી માટે, ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની મોહબ્બત ખુદાની મોહબ્બતથી અલગ નથી. પરંતુ આ એક અનિવાર્ય અને ખૂબ જરૂરી છે. જેની પાસે ખુદાની મોહબ્બત ખાલિસ હશે તેની હુજજતે ખુદા સાથે પણ ખાલિસ મોહબ્બત હશે. તેનાથી ઉલ્ટું જો ખુદાની મોહબ્બત ખાલિસ નહીં હોય તો ઇમામની મોહબ્બત પણ ખાલિસ નહીં હોય. ઇમામના ઝહૂર માટે ઇન્તેઝાર કરનારનો ઊચ્ચ મરતબો એ માટે છે જે ઇમામની સાથે ખાલિસ અને બહેતર મોહબ્બત રાખતો હોય. અને આ ઇમાનના ઊચ્ચ દરજ્જા સુધી પહોંચવા માટેની દલીલ છે. જ્યારે ઇમાન કામિલ હોય ત્યારે તે બંદગીની ઊંચાઈ સુધી પહોંચી જાય છે. ખુદાવંદે તઆલા ઇમામ અલચિહ્સ્સલામનો ઇન્તેઝારકરવાવાળાઓને ઇબાદત અને તેની બંદગીના ઊચ્ચ મરતબા સુધી પહોંચવાની તોફીક અતા ફરમાવે. ઇલાહી આમીન.

માહે મુબારકે રમઝાનની ફઝીલત

રમઝાનુલ મુબારક અલ્લાહ તઆલાનો મહીનો છે જે દરેક મહીનાઓથી વધારે માનવંતો છે. આ મહીનામાં આસમાન, જન્નત અને રહેમતના દરવાજા ખુલ્લા હોય છે અને જહન્નમના દરવાજા બંધ કરી દેવામાં આવે છે. આ મહીનામાં એક એવી રાત્રિ પણ છે કે જેમાં ઇબાદત કરવી હજાર મહીનાઓથી બહેતર છે. તો એ ઇન્સાન તારે વિચારવું જોઈએ કે તુ કેવી રીતે માહે રમઝાનના દિવસ અને રાત્રિને વિતાવીશ. ખબરદાર ! આ મહીનાની રાત્રિઓમાં સુઈ રહેવું

અને દિવસોમાં અલ્લાહની યાદથી ગાફિલ રહેવું શરમીંદગી અને અયોગ્ય છે. કારણ કે રિવાયતમાં છે કે રમઝાનુલ મુબારકમાં ઈફતારના સમયે ખુદાવંદે આલમ હજાર હજાર ઈન્સાનોને જહન્નમની આગથી આઝાદ કરે છે અને જ્યારે શબે જુમ્આ અથવા જુમ્આનો દિવસ આવે છે તો ખુદાવંદે આલમ તેની દરેક ક્ષણોમાં આવા હજાર ઈન્સાનોને જહન્નમની આગથી આઝાદ ફરમાવે છે જે જહન્નમના હકદાર થઈ ચૂક્યા હોય.

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે વસીયતમાં ફરમાવ્યું કે “જ્યારે તું રોઝો રાખે ત્યારે તારા કાન, આંખો, શરીરના વાળ, શરીરની ચામડી અને અન્ય અંગોને પણ રોઝેદાર રહેવું જોઈએ. રોઝા ફક્ત ખાવું-પીવું છોડી દેવાનું નામ નથી, પરંતુ રોઝાની હાલતમાં પોતાની જીભને જૂઠ બોલવાથી પણ સુરક્ષિત રાખો. અરસ-પરસમાં લડાઈ-ઝઘડા ન કરો. હસદ (ઈર્ષા) ન કરો, કોઈની ફરિયાદ ન કરો, ખોટી કસમ ન ખાઓ, પરંતુ સાચી કસમ પણ ન ખાઓ, ગાળો ન બોલો, ઝુલ્મ ન કરો, જેહાલતથી ન વર્તો. પરેશાન ન રહો, અલ્લાહની યાદ, નમાઝથી ગાફિલ ન રહો, પોતાના દિલને ફક્ત તેની જ મોહબ્બત અને યાદમાં લગાવી રાખો. અને પોતાના શરીરોને ખુદાવંદે આલમના દરેક હુકમો માટે ફરમાંબરદાર બનાવો અને જો તમે કાંઈ ઊંચાપ રાખી તો તમારા રોઝાના સવાબ અને ફઝીલતમાં પણ એટલી જ ઊંચાપ આવી જશે.”

શબે કદ્ર

આ મહીનાની ૧૯ મી, ૨૧ મી અથવા ૨૩ રાત શબે કદ્ર છે, આખા વર્ષમાંની કોઈ રાત તેની ફઝીલતને નથી પામી શકતી. આ રાત્રિના આમાલ હજાર મહીનાઓના આમાલથી બહેતર છે. અને આ રાત્રિમાં આખાએ વર્ષના કાર્યો નક્કી થઈ જાય છે અને આ રાત્રિમાં અઝીમ ફરિશ્તાઓ તથા રૂહ (જિબ્રઈલ) પરવરદિગારના હુકમથી નાઝિલ થાય છે અને ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની સેવામાં ઉપસ્થિત થાય છે અને જે કંઈ દરેક લોકો માટે મુકદ્દર (નક્કી) થએલ હોય છે તે ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની સેવામાં રજુ કરે છે.

શબે કદ્રના આમાલ

(૧) સૂર્યાસ્ત પહેલા ગુસ્લ કરવું, અને બહેતર છે કે આ ગુસ્લથી નમાઝે મગરિબ પડે.

(૨) બે રકાત નમાઝ પડે, બન્ને રકાતમાં સૂ.હમ્દ પછી સાત વખત સૂ.તોહીદ પડે, નમાઝ પછી સિતેર વખત અસ્તઝેરૂલાહ વઅતૂબો એલરહ પડે, જે શખ્સ આ પ્રમાણે અમલ કરશે તો પૈગમ્બરે ઈસ્લામ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની રિવાયતમાં છે કે તે પોતાની જગ્યાએથી ઉઠવા પહેલા ખુદા તેને તથા તેના મા-બાપને બક્ષી આપશે.

(૩) ઝિયારતે ઇમામ હુસૈન અલચિહ્સ્સલામ પડે.

(૪) ૧૦૦ રકાત નમાઝ જેની દરેક રકાતમાં ૧૦ વખત સૂ-તૌહીદ પડે.

હદીસમાં છે કે જ્યારે શબે કબ્ર આવે છે તો સાતમા આસમાનનો મુનાદી નિદા આપે છે કે ખુદાવંદે આલમે એ માણસને બક્ષી દીધો જે ઇમામ હુસૈન અલચિહ્સ્સલામની કબ્રની ઝિયારત માટે આવ્યો છે. બીજા વિગતવાર આમાલ માટે મફતિહુલ જિનાનમાં જુએ.

માહે રમઝાનની દુઆ

યા અલિય્યો યા અમીમ યા ગંફૂસો યા રહીમ અનતરે રબુલુ અમીમુલે લગી લયસ કમિસલેહી શયઉવે વહોસે સમીઉલે બસીરે વ હાગાં શહેરને અમીમતહૂ વ કરમતહૂ વ શરફતહૂ વ ફમીલેતહૂ અલશ શોહૂર વહોવશ શહેરલે લગી ફરમીત સંયામહૂ અલયય વહોવ શહેરો રમઝાનલ્લાગી અનઝલેત ફીહિલે ફુરુઆન હોદલે લિન્નાસે વ બચેનાતિમ મેનલે હોદા વલે ફુરકાને વ જઅલેત ફીહે લયલતલે કંદેરે વ જઅલેતહા ખંચરમે મિન અલફે શહેરે ફયા ઝલે મન્ને વલા થોમન્નો અલયક મુન્ન અલયય બેફકાકે રકબતી મેનન્નારે ફીમને તમુન્નો અલયહે વઅદખિલેનિલે જન્નહ. બેરહમતેક યા અરહમરે રહમીન.

નમાઝે સુબ્હ

રાત્રિના છેલ્લા પહોરમાં પૂર્વ દિશામાંથી એક સફેદી ઊપર તરફ જાય છે જેને ફજરે અવ્વલ અથવા સુબ્હે કાઝિબ કહે છે. જ્યારે આ સફેદી પૂરા આસમાનમાં ફેલાય ત્યારે તેને ફજરે દુવ્વમ તેમજ સુબ્હે સાદિક કહે છે. આ નમાઝે સુબ્હનો અવ્વલ વકત છે. આ સમયમાં ફજર સિવાય બીજી કોઈ નમાઝ અદાની નિચ્યતથી નથી પડી શકાતી. નમાઝે ફજરની ફઝીલતનો સમય સુબ્હે સાદિકથી લઈને સૂર્યોદય થવા સુધી છે. ઇમામ મહેદી અલચિહ્સ્સલામે ફરમાવ્યું : “મલઉન છે એ શખ્સ કે જે નમાઝે ફજર આસમાનમાં સિતારા દેખાતા બંધ થઈ જાય પછી પડે.”

નમાઝને અવ્વલે વકતમાં અદા કરવાના ફાયદાઓ : આયુષ્યમાં વધારો, જીવનમાં બરકત, માલ-દૌલતમાં બરકત, ચહેરા ઊપર નૂર, દુઆઓની કબૂલીયત, મલેકુલ મૌતની મહેરબાની, કબ્રમાં નૂર, મુન્કિર નકીરના સવાલમાં આસાની, પૈગમ્બરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલયહે વઆલેહી વસલ્લમ તથા ઇમામો અલયહેમુસ્સલામની શફાઅત, પુલે સેરાત પરથી ઝડપથી પસાર થવું.

જો આપણે અવ્વલે વક્તમાં નમાઝ નહીં પડીએ તો ઉપરોક્ત ફાયદાઓથી વંચિત થઈ જશું. ખરેખર આ બધી બાબતો અલ્લાહની ખુશનુદીનું યાદ રાખવું એ ઈન્સાનને નમાઝ માટે બેચેન કરી દે છે. અને નમાઝની પહેલા નમાઝની તૈયારીમાં મશગૂલ રાખે છે. નમાઝે ફજરનો સવાબ દિવસ અને રાત્રિના બન્ને ફરિશ્તાઓ ગણે છે. નમાઝ પછી સૂર્યોદય સુધી સુવું સખત મકરૂહ છે. એ માટે કે માણસે નમાઝ પછી તાકીબાતમાં મશગૂલ રહેવું જોઈએ.

નમાઝે ફજરની પહેલાના અને પછીના આમાલ

(૧) નમાઝે સુબ્હથી પહેલા નમાઝે શબ પડવી જોઈએ અને નવાફિલ નમાઝો પડવી જોઈએ.

(૨) રિવાયતમાં છે કે નમાઝે સુબ્હ પછી ૧૦ વખત સૂ.તોહીદ પડવાથી ઈન્સાન આખો દિવસ શૈતાનથી બચતો રહે છે.

(૩) તોબા તેમજ ઈસ્તગ્ફાર કરવો જોઈએ.

(૪) આવાવાળા દિવસ માટે આયોજન કરવું.

(૫) દુઆએ અહેદ પડવી.

(૬) નમાઝ જમાઅતમાં પડવી.

(૭) સવારે પહેલા ઊઠીને ખુશનુમા વાતાવરણની સૈર કરવી.

હઝરત અલી અલરિહિસ્સલામ ફરમાવે છે કે : “નમાઝને તેના નક્કી કરેલ સમયે પડો, બેકારી અથવા કાર્યરત હોવાને લીધે તેનાથી પહેલા ન પડો. અને ન તો વ્યસ્તતાના કારણે તેમાં વિલંબ કરો. તમારે એ જાણી લેવું જોઈએ કે તમારા અમલોની કબૂલિયતનો આધાર નમાઝ છે.”

નમાઝને મીઝાન ગણાવવામાં આવ્યું છે. જો નમાઝ કબૂલ છે તો બધા આમાલ કબૂલ કરી લેવામાં આવશે અને જો નમાઝ કબૂલ નહીં થાય તો બધા આમાલ બેકાર થઈ જશે. અલ્લાહ આપણે નમાઝે સુબ્હની ખુસુસિયાતનું રક્ષણ કરવાવાળા તેમજ તે મેઅરાજ (નમાઝ) પર પૂરી તૈયારી સાથે જવાની તોફીક અતા ફરમાવે. આમીન.

દિલથી ઈન્તેઝાર કરવો એ ઊરચ કમાલ છે

એક દિવસ પછી ઈમામ અલરિહિસ્સલામનો ઝહૂર ધારી લેવામાં આવે તો પ્રાથમિક તેમજ જરૂરી એ હશે કે ઈમામ અલરિહિસ્સલામની યાદમાં મગ્ન રહીએ. એક પળ પણ તેમનાથી ગાફિલ ન રહીએ. અને દરેક સમયે તેમના આવાવાની તૈયારીમાં વ્યસ્ત રહીએ. એક સાચો ઈન્તેઝાર કરવાવાળો ઈમામની યાદથી ગાફિલ નથી રહી શકતો અને આ મોઅમિનના દિલમાં હોય જ છે, બનાવટી નથી હોતું. પરંતુ ઈમામ અલરિહિસ્સલામની મઅરેફત, મોહબ્બત અને ઈન્તેઝાર જ તેને આ મંઝિલ સુધી પહોંચાડી દે છે. અને કેટલી સારી વાત

છે કે આ ખાસ વાતને ઇમામન એક સાચા મુન્તાઝિર સૈયદ મોહમ્મદ તકી ઇસ્ફેહાનીના શબ્દોમાં બયાન કરીએ. તેઓ ફરમાવે છે

દિલમાં સંપૂર્ણ ઇન્તેઝાર એ વખતે પ્રાપ્ત થાય છે કે બંદએ મોઅમિનનું દિલ કોઈપણ હાલતમાં, કોઈપણ સમયે, કોઈપણ જગ્યાએ ઇમામ અલચિહ્સ્સલામ અને તેમનું મુબારક આગમનથી ખાલી ન હોય. પરંતુ જ્યારે જ્યારે લોકોની સાથે બેઠક-ઉઠક અને વાતચીતમાં હોય ત્યારે પણ તેનું દિલ ઇમામ પાસે જ લાગેલું હોય. અને તેનું સમગ્ર ધ્યાન ઇમામનો ઇન્તેઝાર તેમજ ઇમામ સુધી પહોંચવાનો શોખમાં જ હોવું જોઈએ. દા.ત. કોઈ માણસનો એક જ ફરઝંદ હોય અને તે દરેક રીતે ગુલાવંત હોય, અને બાપની આશા અને આરઝુ તેનાથી જ લાગેલી હોય. જો આવો ફરઝંદ જ્યારે મુસાફરીએ જાય અને બાપને તેની સફર વિશેની જાણકારી ન હોય તો આવી સ્થિતિમાં શું બાપ તેના ફરઝંદથી ગાફિલ હોઈ શકે છે ? નહીં, પરંતુ દરેક પળ અને દરેક દિન બાપ તેના જ ખ્યાલમાં લાગેલો રહે છે. જેમકે કોઈ શાએરે કહ્યું છે કે “એ મારી આંખોથી ઓજલ રહેનારા, તું મારા દિલમાં એટલો વસેલો છે કે જ્યારે તુ બોલવા માટે માત્ર હોઠ ખોલે છે તો પણ તારો અવાજ મારા કાન સુધી આવે છે.”

આજ રીતે સાચા દિલથી ઇન્તેઝાર જ્યારે કમાલના દરજ્જા સુધી પહોંચી જાય છે ત્યારે તેના જાહેરી ચિહ્નો પણ કમાલના ઊચ્ચ દરજ્જા સધી પહોંચી જાય છે.

ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામ તરફથી તૌકીઅ (પત્રો)

હઝરત ઇમામ મહેદી અલચિહ્સ્સલામના પત્રોમાંથી અમુક ભાગ અત્રે રજૂ કરવામાં આવે છે જે પર એ અંદાજો આવશે કે હઝરતનો પોતાના શીઆઓ સાથે સંબંધ યથાવત જ છે. તેમજ તેઓના કાર્યો અને પરિસ્થિતિથી સારી રીતે વાકિફ છે.

ઇસ્હાક બિન ચઅફ્ફબથી રિવાયત છે કે આપણા મોલા હઝરત સાહેબઝમાન અલચિહ્સ્સલામ તરફથી એક તૌકીઅ વારિદ થઈ છે. જે આ મુજબ છે.

“.....તમારો માલ (રકમ) એટલા માટે કબૂલ રાખું છું કે તમે પાક રહો, જે કોઈ કંઈ ચાહે તો રાબેતો (સંબંધ, સંપર્ક) રાખે અને જે કોઈ ચાહે તો અલગ થઈ જાય. ખુદાએ જે કંઈ આપ્યું છે તેના કરતા વિશેષ જે તમોએ મને આપ્યું છે,જે તમે મને મોકલ્યું છે તે મારી નઝરમાં જે પાક હશે તેજ કાબિલે કબૂલ છે.....મારા આબાઓ અજદાદ અલચહે-મુસ્સલામમાંથી કોઈ એવું ન હતું કે જેમની ગરદનમાં પોતાના સમયના તાગૂત સાથે સંધિ અને સુલેહની રસ્તી ન હોય. પરંતુ હું જ્યારે ખુરૂજ કરીશ ત્યારે કોઈપણ તાગૂત સાથે સમાધાનની રસ્તી મારા ગરદનમાં નહીં હોય (ઇમામ

જ્યારે ઝહૂર ફરમાવશે ત્યારે કોઈપણ તાગૂત સાથે સંધિ નહીં થાય).....વ્યર્થ વાતો વિશે સવાલ ન પૂસો, અને જે વસ્તુ તમારા માટે જરૂરી છે તેમાં કયાશ ન રાખો..... ઝહૂર જલ્દી થવાની ખૂબ વ દુવા કર્યા કરો, કારણ કે આજ તમારી ફરજ છે.” (કમાલુદ્દીન, જિ.૨, પેજ ૧૬૩)

પૈગમ્બરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની ફરિયાદ, કુરઆનથી જુદાઈ બાબતે

એ કુરઆન કે જેમાં બહેતરીન કલામો છે. જેના કિસ્સાઓ બહેતરીન કિસ્સાઓ છે. જે દીનનું માપદંડ છે એટલે કે જેના વિરોધના પરિણામે ફઝ્લવેહ અંલા જેદારનો હુકમ લાગુ પડશે.

જે શિક્ષા તેમજ રહેમત છે, તેની આચતોની તિલાવત કરવાથી જન્નતમાં દરજ્જાઓમાં વધારો થશે, એટલે કે હુકમ મળશે ઈર્કર અં વઅરકં અં કુરઆનની આચતોની તિલાવત કરતા જાવ અને જન્નતમાં પોતાના દરજ્જાઓ બુલંદ કરતા જાઓ. (વસાએલુશ્શીઆ-૬, ૨૨૪)

નબીએ રહેમત સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની પવિત્ર સીરત એ હતી કે આપ કુરઆનના જાણકાર લોકોને સામાન્ય લોકો ઊપર અગ્રતા આપતા હતા. ફરમાવતા હતા આપની નઝદીક માપદંડ કુરઆનથી વળગેલા રહેવા ઊપર છે. એક જંગમાં આપે એક માણસ પાસેથી પરચમ લઈને બીજાને એ માટે થંભાવી દીધો કે તે શખ્સ કુરઆનને વધારે બહેતર જાણતો હતો. જંગે ઓહદમાં પણ આપે એ શહીદોના જનાઝા ઊપર નમાઝ પહેલા પડાવી જે કુરઆનને વધારે પડતા હતા.

વિચારવા જેવી વાત એ છે કે એ રસૂલે અઝીમ કે જેમના અંગોની ઈસ્મતનું સમર્થન કરવામાં આવ્યું છે, તેમની માસૂમ ઝબાન છે : વમા યર્નેતકં અંનિલ હવા તેમનું દિલ પવિત્ર છે : મા ફઝ્લવેહ ફોઆદો મા રઆ તેમની આંખો માસૂમ છે : મા ઝાગંલે બસંર અને તેમના પવિત્ર અસ્તિત્વથી અને તેમના એહલેબૈત અલય્હેમુસ્સલામના ફેઝથી જમીન અને આસમાન કાએમ છે : બેયુમનેહી ફઝ્લવેહ વરા જેમની ઓલાદે દીનને જીવંત રાખવા માટે પોતાની જાન, માલ, ઈઝત, આબરૂ રાહે ખુદામાં કુરબાન કરી દીધી. જેમની શહાદતથી રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ મઝલૂમ ગણાયા, પરંતુ રોઝે મહેશરના દિવસે અલ્લાહની બારગાહમાં આપની ફરિયાદ અઈમ્મએ હોદા અલય્હેમુસ્સલામની એકલતા તેમજ મઝલૂમીયતની નહીં હોય પરંતુ કુરઆનને છોડી દેવાની હશે. આપની ફરિયાદ કુરઆનને ભૂલાવી દેવાના બારામાં હશે.

હઝરત રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની શહાદત

અને મઝલૂમીયતની આપે ખબર પણ આપી છે, પરંતુ મહેશરના મેદાનમાં કુરઆનને ભૂલાવી દેવાના સબંધમાં આપની ફરિયાદ હશે.

આપણે બધાએ આ દુનિયા છોડીને ચાલ્યા જવાનું છે, શું આપણને કોઈ શકાઅત કરનારની જરૂરત નથી ? જો છે તો મૌલા અલી અલચિહ્સ્સલામની હદીસ પ્રમાણે કુરઆન શકાઅત કરવાવાળું છે. જો આપણે કુરઆનને મજબૂતીથી પકડી રાખશું તો જેમકે હુકમ આપવામાં આવ્યો છે કે **مَنْ قِيلَ كِتَابًا لَمْ يَكُنْ يَتْلُوهُ** અને આપણા એક હાથમાં એહલેબૈત અલચહેમુસ્સલામનો દામન અને બીજા હાથમાં કુરઆને પાક હશે તો ઈન્શાઅલ્લાહ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલચહે વઆલેહી વસલ્લમની ફરિયાદ બચી જશું. આપણે એ ખાનદાનથી સબંધ ધરાવીએ છીએ જેમની એક કનીઝ જનાબે ફિઝા અલચહેસ્સલામે ૨૦ વર્ષ સુધી ફક્ત કુરઆનની આચતો વડે જ દરેક વાત કરી. એવું ન થાય કે આપણે ખાલી હાથે ખુદાની બારગાહમાં હાજર થઈએ અને જે પવિત્ર ઝાતોની શકાઅતની ઉમ્મીદ રાખીએ છીએ તેઓ ખુદ આપણી વિરૂધ્ધ કુરઆનને છોડી દેવાની ફરિયાદ કરે. ખુદાવંદે મુતઆલ આપણને આ ફાની દુનિયામાંથી હંમેશા બાકી રહેનાર આખેરત તરફ ધ્યાન આપવાની તોફીક અતા ફરમાવે. આમીન.

અદલ ઝુલ્મથી વિરૂધ્ધ છે

એ વાતમાં કોઈ શક નથી કે ગૈબતના ઝમાનામાં લોકો હઝરત ઈમામ મહેદી અજજલ્લાહો તઆલા ફરજહૂ શરીફની ઈમામત ઊપર અકીદો રાખતા હશે અને આપના ઝહૂરનો ઈન્તેઝાર પણ કરતા હશે જ. તેથી આ લોકો (અગાઉના) ઝમાનાના લોકોથી બહેતર હશે. કારણ કે ખુદાવંદે આલમે તેઓને અક્કલ, સમજદારી અને મઅરેફત એવી રીતે આપી હશે કે ગૈબત તેઓ માટે એવી રીતે હશે કે જાણે તેઓ ઈમામ અલચિહ્સ્સલામની સામે જ હોય. (બેહાઝલ અન્વાર, જિ.પર પેજ ૧૨૩)

હવે જ્યારે આપણે આપણી આસપાસ જોઈએ તો દરેક જગ્યાએ અન્યાય જોવા મળે છે. ચાહે તે રાજ્યમાં હોય કે સમાજમાં કે પછી વ્યવહારિક જીવન હોય. અને આ અન્યાય અને અસત્યના લીધે દરેક જણ ભલે ગમે તે ધર્મનો અનુયાયી હોય પણ આ અન્યાયમાંથી કોઈ મુક્તિ અપાનારની પ્રતિક્ષા કરે જ છે.

અને એજ તો આશ્ચર્યની વાત છે કે અંધકાર ગમે તેટલો ફેલાતો રહેવા છતાં તેને દૂર કરનાર પ્રકાશ (નૂર) ની આશા તૂટતી નથી પણ વધતી જ રહે છે. એહલેબૈત અલચહેમુસ્સલામના દીનને અનુસરનારા પણ આ ઝુલ્મ અને અત્યાચારના યુગમાં ઈમામ અલચિહ્સ્સલામના ઝહૂરની ઉમ્મીદ લગાવીને

બેઠા છે. કારણ કે કૌલે માસૂમ અલચ્હેમુસ્સલામ છે કે જ્યારે દુનિયા ઝુલ્મ અને અત્યાચારથી ભરાઈ ચૂકી હશે ત્યારે ઇમામે ઝમાના અલચ્હેસ્સલામ ઝહૂર ફરમાવશે અને દુનિયાને અદ્લ અને ઇન્સાફથી ભરી દેશે.

પરંતુ પ્રશ્ન એ છે કે આજે દુનિયાની ચોતરફ ઝુલ્મ હોવા છતાં ઇમામ અલચ્હેસ્સલામ કેમ ઝહૂર નથી ફરમાવતા ? કઈ ચીઝ ઝહૂરમાં રૂકાવટ બને છે ?

તો આ સવાલનો જવાબ ઇતિહાસમાં ઘણી જગ્યાએ મળી જશે. જેમકે હાફ્ને મક્કીનો બનાવ, અથવા ૩૧૩ સહાબીવાળી હદીસ. આમ ઇતિહાસ આપણને આવા લોકોની વિશેષતાઓથી ઢંભેળે છે જેના ઊપર માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામને ભરોસો છે. ઇમામ અલચ્હેસ્સલામના અસ્હાબ ખાસ અને વિશેષતર છે.

અનેકવાર ઉમ્મતની બેકદરીને લીધે હુજ્જતે ખુદાને ઉમ્મતથી એ વખત સુધી દૂર અને અળગા રાખેલ છે જ્યાં સુધી હુજ્જતે ખુદાની મદદનો દાવો કરનારાઓ સલમાને મોહમ્મદી જેવી ઇતાઅત, અબૂઝર જેવી સરચાઈ, માલિકે અશ્તર જેવી વફાદારી અને હબીબ બિન મઝાહિર જેવી મોવદૂત ન ધરાવતા હોય. જ્યાં સુધી આપણી હરોળમાં અમ્મારે યાસિર અને મીસમે તમ્માર શામિલ ન થઈ જાય ત્યાં સુધી આપણે હુજ્જતે ખુદાની સોહબતથી મહેરૂમ રહેવું પડશે.

તેથી દરેક મોઅમિનને વ્યક્તિગત રીતે તથા સમાજને સામૂહિક રીતે આ ગુણો કેળવવા જરૂરી છે. આપણે સ્વયં એ માટે તૈયાર થઈ જઈએ કે જેથી ઇમામ અલચ્હેસ્સલામનો ઝહૂર જલ્દી થાય અને ખુદાની અઝીમતરીન નેઅમતને પામી શકીએ. અને હુજ્જતે ખુદાની સોહબતનો ભુલ્ક માણી શકીએ. આમીન.

કુરઆન

કુરઆને મજીદ અનેક રીતે મોઅજિઝો છે. જેમાંથી એક તેની ફસાહત, બલાગત અને તેની પૂર્ણતા છે. કુરઆનમાં સર્વ મૌજૂદ છે, કોઈપણ વસ્તુ છોડવામાં નથી આવી. મહત્વની વાત એ છે કે આપણે કુરઆન અને તેની તફ્સીરને સમજવા માટે અને તેની બારીકીઓને જાણવા માટે ચિંતન-મનન કરવું જોઈએ. કારણ કે કુરઆનમાં અલ્લાહ જગ્યાએ જગ્યાએ ઇન્સાનને ચિંતન-મનન કરવાનું આમંત્રણ આપે છે. જોકે ચિંતન પણ હદીસો તેમજ રિવાયતોની રોશની અને તેની હદમાં હોવું જોઈએ. નહીંતર શક્ય છે કે ઇન્સાન કુરઆનથી માર્ગદર્શન મેળવવાની જગ્યાએ પોતાના વિચારો પ્રમાણે કુરઆન સમજતો રહેશે અને પોતાના મંતવ્ય પ્રમાણે તફ્સીર કરતો રહેશે પરિણામે જહન્નમમાં તે પોતાનું સ્થાન બનાવી લેશે.

રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમ ફરમાવે છે :

“અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું : તે મારી ઊપર ઈમાન નથી લાવ્યો જેણે મારા કલામની તફ્સીર પોતાના મત પ્રમાણે કરી.”

હદીસે સકલૈન પ્રમાણે કુરઆન અને એહલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામ બન્નેથી જોડાયેલ રહેવું તે ગુમરાહીથી બચાવે છે. કોઈપણ એકને છોડી દેવું એટલે કે કુરઆનની તફ્સીર એહલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામની સામે બીજા કોઈથી લેવી, ઈન્સાનને નજાત સુધી નહીં પહોંચાડે.

અફ્સોસ કે એ કુરઆન કે જેનું સ્થાન જીવંત દિલોમાં હોવું જોઈએ તે ફક્ત શરીરો અને જનાઝાઓ માટે મર્યાદિત થઈને રહી ગયું છે. એ કુરઆન કે જે ચિંતન-મનનની દાવત આપે છે તેને બેહોશ દર્દીઓ હોશમાં લાવવા માટે અને ઈસાલે સવાબ માટે તિલાવત કરવામાં આવી રહ્યું છે. અને જે રૂહાની દર્દોની દવા હતી જેનો ફક્ત જાહેરી ઊપયોગ કરવામાં આવે છે. આપણે કુરઆનથી દિલો તેમજ આપણા ઘરોને રૈશન કરવું જોઈએ.

કુરઆન રૂહાની બીમારીઓ માટે શિફા છે, માર્ગ ભટકવાની પરિસ્થિતિમાં દીવાદાંડી છે, મોઅમિન માટે રહેમત, ખુદાનો વાચદો અને વાઅઝો-નસીહત છે. કુરઆન નસીહત કરવાવાળું છે જે કદીપણ ખયાનત નથી કરતું. તે રહેબર છે જે કદી ગુમરાહ નથી કરતું. તે બોલવાવાળું અને વાતો કરવાવાળું છે જે ક્યારેય જૂઠ નથી બોલતું. કુરઆનથી કોઈ બેનિયાઝ (બેપરવાહ) નથી રહી શકાતું. કુરઆન સૌથી મોટા દર્દો જેમકે કુફ્ર, નિફાક, ગુમરાહી, તબાહીનો ઈલાજ કરીને શિફા આપવાવાળું છે.

હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચ્હેસ્સલામ ફરમાવે છે : “કુરઆન પડવાવાળા ત્રણ પ્રકારના હોય છે. પહેલા એ કે જે કુરઆન પડે છે પરંતુ તેને કુરઆનને કમાવવાનું સાધન બનાવી લીધું છે. બાદશાહોને (કુરઆન પડીને) પોતાની તરફ ધ્યાનાકર્ષિત કરે છે અને લોકોની સામે મોટો માણસ બને છે. બીજો કુરઆન પડે છે અને તેના અક્ષરોને યાદ રાખી લે છે. પરંતુ તેની હદો, તેના અહેકામોને નઝરઅંદાઝ કરી દે છે. ત્રીજો એ છે કે જે કુરઆન પડે છે અને તેનાથી પોતાનો રૂહાની ઈલાજ કરે છે. તેને પોતાના દર્દની દવા ગણે છે. દિવસે ભૂખ્યો-ખ્યાસો રહે છે અને રાત્રે ખુદાની ઈબાદત કરે છે. અને પોતાની નમાઝની જગ્યા પર ઈબાદત કરતો રહે છે. એવા જ લોકોના વસીલાથી ખુદા દુશ્મનોના ત્રાસથી સુરક્ષિત રાખે છે, વરસાદ વરસાવે છે. ખુદાએ બુઝુર્ગો બરતરની કસમ ! કુરઆનના એવા કારીઓની સંખ્યા ઘણી જ ઓછી છે અને તે લાલ ચાકૂતથી પણ વધારે અપ્રાપ્ય છે.”

ખુદાવંદે આલમ આપણને દરેકને ત્રીજા ગિરોહમાં શામિલ ફરમાવે. આમીન.

શું હું ઈમામ અલચ્હિસ્સલામનો શીઆ છું ?

આપણે આપણી આસપાસ નજર દોડાવીએ તો ઘણા લોકો એવા જોવા મળશે જે પોતાના નામની સાથે બીજું નામ (કિઝી વિ.) જોડે છે. કોઈ પોતાના નામની સાથે એન્જિનીયર લખે છે, કોઈ ડોક્ટર લખે છે તો કોઈ પોતાની મહેનતોના બદલાના રૂપમાં પોતાના નામની પાછળ LLB, Phd વિ. લખે છે, પોતાના સ્થાનને જાહેર કરે છે. આ નામ લગાડવાનો હક મેળવવા માટે મહેનત અને કોશિષ ત્યારથી જ શરૂ થઈ જાય છે જ્યારે ઈન્સાન ભણવા માટે પહેલા ધોરણમાં પગ મુકે છે. પ્રથમ ૧૨ વર્ષમાં દરેક વર્ષે લગભગ ૧૦ કિતાબો એ માટે ભણવામાં આવે છે કે ઈન્સાન ઊચ્ચ અભ્યાસની શરૂઆત કરવા માટે લાયક બની જાય. એટલે કે લગભગ ૧૨ વર્ષ અને ૧૨૦ કિતાબો ભણ્યા પછી ઈન્સાનને એ વાતની રજા મળે છે કે એન્જિનીયરીંગ અથવા ડોક્ટરીથી સંબંધિત અભ્યાસ કરી શકે. તે પછી ૪, ૫, ૬, ૮ અથવા કેટલાયે વર્ષો ઊચ્ચ અભ્યાસ કરીને છેવટે એક દિવસ ઈન્સાન એ વાતને લાયક બની જાય છે કે તે પોતાના નામની સાથે ડોક્ટર અથવા એન્જિનીયર લગાડી શકે.

સમાજમાં એક નજર દોડાવો તો એવા કેટલાયે લોકો નજરે પડશે જે શીઆ હોવાનો દાવો કરે છે. તે લોકોનું સંખ્યાબળ જોઈને સામાન્ય માણસને એ વાતની સમજ નથી પડતી કે ઈમામ અલચ્હિસ્સલામનો ઝહૂર શા માટે નથી થતો ? સવાલ એ છે કે પોતાના નામની સાથે શીઆ લગાડવા માટે આપણે કેટલી મહેનત કરવી જોઈએ અને કેટલી કિતાબોનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ ? દુનિયાના તુચ્છ નામો પોતાના નામની સાથે લગાડવા માટે ઈન્સાનને લગભગ ૧૫૦ થી ૨૦૦ કિતાબોનો અભ્યાસ કરવો પડે છે તો એ મહત્વનું નામ ‘શીઆને અલી’ પોતાના નામની સાથે લગાડવાનો હક પ્રાપ્ત કરવા માટે કેટલી મહેનત કરવી પડશે ? શું તેણે મોલા અલી અલચ્હિસ્સલામના ખુતબાઓ તેમજ ફરમાનોની ફક્ત એક કિતાબ નહેજુલ બલાગાહ પડી છે ? અથવા સહીફએ સજજાદિયા પડી છે ? અથવા ઓછામાં ઓછું આખી જિંદગી કુરઆન પડીને સમજવાની કોશિષ કરી છે ?

એક માણસે ઈમામ હસને મુજતબા અલચ્હિસ્સલામની ખિદમતમાં અરજ કરી કે હું આપના શીઆઓમાંથી છું. ઈમામે ફરમાવ્યું : “જો તુ અમારા અમ્મો નહીં (સત્કાર્યોની પ્રેરણા તથા બદકાર્યોથી મનાઈ પ્રમાણે) ની ઈતાઅત કરતો હો તો પછી તું તારી વાતમાં સાચો છે. અને જો આ પ્રમાણે નથી તો તું આ ઊચ્ચ સ્થાનને લાયક નથી.” આવો દાવો કરીને પોતાના ગુનાહોમાં વધારો ન કરો. એમ ન કહો કે હું આપના શીઆઓમાંથી છું, પરંતુ એમ કહો કે હું આપના ચાહવાવાળાઓમાંથી છું. આપના દુશ્મનોથી દુશ્મની રાખવાવાળો છું. એજ રીતે તમે ફાયદામાં રહેશો અને તમારો અંજામ બખેર થશે.

ઈમામ અલચ્હિસ્સલામે શીઆ હોવા માટે મઅરેફત, ઈતાઅત અને

તસ્લીમ (માન્ય રાખવું) શર્ત રાખી છે અને બાકીના તમામ દાવેદારોને જૂઠા અને ગુનેહગારો ગણ્યા છે. જરૂરી એ છે કે આપણે આપણા દિલોને એહલેબૈત અલચ્છેમુસ્સલામની મઅરેફતના નૂરથી મુનવ્વર કરીએ. અને દિલમાં એવી સાચી અને ખરેખરી મોહબ્બત પેદા કરીએ, જે ઇતાઅત અને તસ્લીમના રૂપમાં જાહેર થાય. અલ્લાહ આપણને ઇમામે ઝમાના અલચ્છિસ્સલામના સાચા શીઆ બનવાની તૌફીક અતા ફરમાવે. આમીન.

કસરત

આપણામાંથી કેટલાયે લોકો ઇમામ અલચ્છિસ્સલામના ઝહૂરના ઇન્તેઝારનો દાવો કરે છે પરંતુ કદાચ એ વાતનો ખ્યાલ નથી કે ઇન્તેઝાર કરવો એ હકીકતમાં અસ્સે ઝહૂરની તૈયારીનું નામ છે. અસ્સે ઝહૂર એટલે કે ઇમામ અલચ્છિસ્સલામના પરચમ હેઠળ ઇમામ અલચ્છિસ્સલામના દુશ્મનોનો સામનો કરવો. જે માટે ઇમામ અલચ્છિસ્સલામનો ઇન્તેઝાર કરવાવાળાઓનું તંદુરસ્ત હોવું જરૂરી છે. વર્તમાન સમયમાં ઇમામ અલચ્છિસ્સલામનો ઇન્તેઝાર કરવાવાળાઓની હાલત વિશે જાણીએ તો તંદુરસ્તી પ્રમાણે આપણને સાચા ઇન્તેઝાર કરવાવાળાઓ ક્યાંય નજરે નહીં પડે, સિવાય અમુક. આવો આ હાલત વિશે જાણીએ.

પ્રાઈમરીથી હાઈસ્કૂલ સુધી આપણે એક વિષય - સવારે ચાલવા જવા વિશે ભણતા હતા. તે સોનેરી સમય હતો જ્યારે સ્કૂલમાં પી.ટી.ના નિષ્ણાંત શિક્ષક પી.ટી. કરાવતા હતા. ક્લાસમાં એક તાસ ખાસ (પિરિયડ) પી.ટી. માટે હતો. પી.ટી.ના સર ક્યારેક વિદ્યાર્થીઓને મેદાનમાં ચક્કર મરાવતા હતા, ક્યારે રમતો હોકી, ક્રિકેટ અને કુટબોલ રમાડતા હતા. આજ રીતે કોલેજ તેમજ યુનિવર્સિટીઓ સુધી દરેક કોઈને કોઈ રમતમાં ભાગ લેતા રહેતા.

પરંતુ અત્યારના સમયમાં લોકોએ રમતો રમવાનું બંધ કરી દીધું અને તેના બદલામાં કોઈ કસરત પણ શરૂ ન કરી. જેને કસરતનો શોખ હતો તેણે સવારે ઊઠીને સૈર કરતા રહ્યા. એ પણ શાદી પછી શરૂ ન રહ્યું. જેઓએ ખોરાકનું ધ્યાન રાખ્યું અને કસરત શરૂ રાખી તેની તંદુરસ્તી જોઈને તેના મિત્રોએ પણ પ્રેક્ટિસ શરૂ કરી દીધી. ક્યારેક ક્યારેક કોઈને કરસતનો જોશ ચડે તે પરંતુ પાણીના ઊભરાની જેમ થોડા સમયમાં પાછો ઠંડો પડી જાય છે. કરસત ન કરવાવાળો જુદી-જુદી બીમારીઓમાં સપડાય જાય છે. કોઈને કમરના દુઃખાવાની ફરિયાદ, કોઈને બ્લડ પ્રેશરની તકલીફ, કોઈને ડાયાબીટીસ તો કોઈને વજન વધારે હોવાની અને જાડાપણાની ફરિયાદ હોય છે.

કસરતના ફાયદાઓ એટલા બધા છે કે જો આપણને તેની મહત્વતાની ખબર પડી જાય તો આપણે ક્યારેય કસરતને છોડી ન શકીએ.

કસરતથી માનસિક તણાવ કાબૂમાં રહે છે. મગજમાં સ્કૂર્તિ રહે છે. અંગો-ઊપાંગો લાંબા સમય સુધી કાર્યરત રહે છે. જે માણસ કસરત કરતો રહે છે તેને કોઈપણ તકલીફવાળું કાર્ય સોંપવામાં આવે તો તેનું શરીર થાકતું નથી અને ન તો તેનો શ્વાસ ફુલી જાય છે. જે માણસ કસરત નથી કરતો તો પછી તેને થોડા કિલોગ્રામ વજન ઊપાડવામાં પણ તકલીફ પડશે.

આપણા પૂર્વજોએ તંદુરસ્તી સાથે લાંબી ઉમ્મ ભોગવી તેનું કારણ એ જ કે તેઓએ આખી જિંદગી મહેનત - શ્રમ કરતા રહ્યા. આજે કસરતમાં સાયકલનો ઊપયોગ કરવામાં આવે છે, તેઓ પહેલા સાયકલ દ્વારા કામ ઊપર જતા હતા. આજે સવારની સૈર પગે ચાલીને થાય છે તો તેઓ રોજુંદા કાર્યો માટે ચાલીને જતા હતા. તેઓ ખેતીવાડી જેવું મહેનતનું કાર્ય કરતા હતા અને તંદુરસ્ત રહેતા હતા. આજે આપણે ઓફિસમાં કાર્યો તેમજ મુશ્કેલીઓમાં ગળાડુબ રહીએ છીએ. આજે ઓફિસે સવારી ઊપર આવ-જા કરવું, ઘરે આવીને જમવું પછી ટી.વી. સામે બેસી જવું, સમય વધે તો કોમ્પ્યુટર પર ગાળવો વિ. આપણો નિત્યક્રમ છે. આ રીતે મૈદાનમાં રમવામાં આવતી રમતો ધીરે ધીરે બંધ થતી જાય છે અને લોકોએ કસરતોને પણ છોડી દીધી છે.

જો આજ રીતે ચાલતું રહ્યું તો થોડા વર્ષોમાં આપણે માનસિક તણાવનો શિકાર બની જશું અને બીમારીઓ આપણને ચારેકોરથી ઘેરી લેશે. આપણે મોબાઇલ, ટી.વી., કોમ્પ્યુટર વિ.માં વેડફાવાવાળા સમયમાંથી અમુક સમય કાઢીને તંદુરસ્તી વાળી રમતોમાં ભાગ લેવો જોઈએ અને કસરતથી મળતા ફાયદાઓનો સ્વાદ ચાખવો જોઈએ.

ખુદાવંદે મુતઆલ પાસે દુઆ છે કે તે આપણને તંદુરસ્તીની કસરત દ્વારા આપણા શરીરનું ધ્યાન રાખવાની તોફીક અતા ફરમાવે. - આમીન.

ઈમામ અલઘિહ્સલામ ગાએબ છે કે આપણે ? (૧)

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલઘિહ્સલામને કોઈએ ઈમામે ઝમાના અલઘિહ્સલામના વિશે પૂછ્યું કે ઈમામ અલઘિહ્સલામની ગૈબતનો અર્થ શું છે ? આપે ફરમાવ્યું : “ચાદ રાખો ! ગૈબતના બે પ્રકાર છે. પરંતુ અમારા કાએમ પહેલી નહીં પરંતુ બીજી રીતે ગાએબ થશે.” રાવીએ પૂછ્યું : મૌલા એ કઈ ગૈબત ? આપે જવાબ ફરમાવ્યો : “એક ગૈબત અસ્હાબે કહેફની ગૈબત છે. અને એક હઝરત યૂસૂફ અલઘિહ્સલામની ગૈબત છે.” રાવી હેરાન થઈને પૂછવા લાગ્યો : મૌલા મને કંઈ સમજ નથી પડતી. આપે ફરમાવ્યું : “કુરઆનમાં બે બનાવનો ઉલ્લેખ થયો છે. એક અસ્હાબે કહેફનો કે જેઓ સાત વ્યક્તિઓ ગુફામાં સુઈ રહ્યા છે, તેઓ એક જગ્યાએ આપણી નજરોથી છુપા છે અને ત્યાંથી બહાર નથી આવતા. અને બીજું હઝરત યૂસૂફ અલઘિહ્સલામની ગૈબતનો ઝિક છે કે જનાબે યૂસૂફ અલઘિહ્સલામ પોતાના

ભાઈઓથી મળતા હતા, તેમનાથી વાત-ચીત કરતા હતા, પરંતુ તેમના ભાઈઓ તેમને ઓળખતા ન હતા.”

ઉપરોક્ત રિવાચતમાં ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની ગૈબતને હઝરત યૂસૂફ અલચ્હિસ્સલામના બનાવની સાથે સરખાવવામાં આવી છે. ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની ગૈબત દરમ્યાન એ ઇન્તેઝાર કરવાવાળાઓની જવાબદારીઓમાંથી એક મહત્વની જવાબદારી એ છે કે આપણે એ વાતની અનુભૂતિ કરીએ કે ઈમામ અલચ્હિસ્સલામ આપણી વચ્ચે મૌજૂદ છે. આપણને જોઈ રહ્યા છે. અને આપણા કાર્યોથી બેખબર નથી તેમજ આપણી યાદોને ભૂલાવી નથી દેતા. અને ન તો તેમને પોકારનારાઓને મુશ્કેલીઓમાં એકલા છોડી દે છે. પોતાની અમાનતની જવાબદારીને ખૂબસૂરત રીતે અંજામ આપી રહ્યા છે. એતો આપણે છીએ કે જે ગાએબ છીએ અને આપણે તેને એવી રીતે ભૂલાવી દીધા છે કે જાણે કે તેઓ છે જ નહીં. ન તેમને યાદ કરીએ છીએ ન તેમનાથી વાતો (મુનાજાત) કરીએ છીએ. ન આપણી મુશ્કેલીઓ તેમની સામે રજૂ કરીએ છીએ ન તો તેમની મદદ માટે કોશિષ કરીએ છીએ. અલ્લાહ આપણને ગફલતની ઊંઘમાંથી જાગૃત કરે અને એક જીવંત અને મૌજૂદ ઈમામ અલચ્હિસ્સલામના હક્કોને જાણીને તેને યાદ રાખવાનો તરીકો અતા ફરમાવે. આમીન.

નઝમ (સુવ્યવસ્થિત)

હઝરત ઈમામ અલી અલચ્હિસ્સલામે પોતાના ફરઝંદો ઈમામ હસન અને ઈમામ હુસૈન અલચ્હેમસ્સલામને પોતાની વસીયત ફરમાવી છે કે હું તમને તમારા જિંદગીના કાર્યોને વ્યવસ્થિત રીતે અંજામ આપવાની વસીયત કરું છું. ખુદાવંદે આલમે કાએનાતનો પાયો વ્યવસ્થિતતાની ઊપર રાખ્યો છે. અને દુનિયાની દરેક વસ્તુ પોતાની નિશ્ચિત કરેલ વ્યવસ્થા હેઠળ જિંદગી ગુજારી રહી છે. જો આપણે એ આખી વ્યવસ્થા ઊપર નજર કરશું તો એ વાતનો ખ્યાલ આવશે કે જો તેમાં જરાપણ ફેરૂ થાય તો આખી દુનિયામાં તબાહી ફેલાઈ શકે છે. કારણ કે આ આખી વ્યવસ્થા પ્રતિક્રીયાના કાનૂનના આધારે ચાલી રહી છે. એવી જ રીતે ઇન્સાનની જિંદગી પણ ઊચ્ચ વ્યવસ્થા તેમજ આયોજન માંગી લે છે. અને તેને ગતિમાન ન રાખવાના સંજોગોમાં ન ફક્ત વ્યક્તિગત રીતે, પરંતુ સામાજિક રીતે પણ ભયાનક પરિણામો મળી શકે છે. જિંદગીના કાર્યો વ્યવસ્થિત તેમજ આયોજિત રીતે ન હોવાના કારણે આપણે જોઈએ છીએ કે માણસ પોતાના કાર્યોમાં સંતુલન ખોઈ બેસે છે. જેનાથી સમાજમાં બેચેની દિવસે દિવસે વધતી જાય છે. જો આપણે આ કારણો પર ઊંડાણથી વિચારીએ કે જેનાથી આયોજન તેમજ વ્યવસ્થા પર પાણી ફરી જાય છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

હઝરત ઈમામ અલી અલચ્હિસ્સલામની વસીયત તેમજ દુનિયા ઊપર

ચિંતન-મનન કરવાથી અને ઇસ્લામમાં ઇબાદતના સમયમાં ગોઠવાયેલી વ્યવસ્થા (સૂર્યોદય - સૂર્યાસ્ત વિ.) ઊપર મુકવામાં આવેલ ભાર આ સર્વ વસ્તુઓ તેના ફાયદાઓ જાહેર કરવા માટે પુરતા છે. એ સાથે આપણે એ વાત પણ જોઈએ છીએ કે જે લોકોના કાર્યો વ્યવસ્થિત રીતે હોય છે તેઓ બીજા લોકો કરતા લાંબી તેમજ તંદુરસ્તીવાળી અને ફાયદકારક શ્રવણ વ્યતિત કરે છે. ગેરવ્યવસ્થા હોવાનું બીજું મુખ્ય કારણ આળસાઈ છે. જે આ દરેકથી વંચિત રાખી દે છે.

આ વસીયતમાં હઝરત ઇમામ અલી અલવિહિસ્સલામ ફરમાવે છે :
“વંચિત રહેવાના કારણોમાં એક કારણ આળસ છે.”

(તોહફુલ ઉકુલ, પેજ ૮૦)

ઇન્સાન પોતાની કિંમતી જિંદગીને બિનજરૂરી તેમજ વ્યર્થ કામોમાં વેડફી નાખીને ખૂબ જ નુકસાનકારક સોદો કરી લે છે. આદમની ઓલાદમાંથી એક મોટો સમૂહ આ સુસ્તી અને આળસાઈના દરિયામાં ગોથા ખાય છે. તેને પોતાના શ્રવણની કિંમતનો અંદાજો નથી. તે બેકાર બેસીને પોતાની કિંમતી પળોથી હાથ ધોઈ બેસે છે. એ માટે હકીમુલ ઇસ્લામે આવા નુકસાનથી બચવા માટે ખૂબ સરસ ફરમાવ્યું છે કે “કુરસતની પળો પસાર થતા વાદળોની જેમ હોય છે, તેનાથી ફાયદો ઊપાડો.” જેથી પોતાની કિંમતી પળોને ફક્ત અવ્યવસ્થિતતાના કારણે વેડફી નાખવું યોગ્ય નથી. જોકે વ્યવસ્થિતતા એ શરૂઆતમાં સમય માંગી લે તેવું કાર્ય છે, પરંતુ ધીમે ધીમે પોતાના કાર્યો ઊપર મનન કરવામાં આવે અને રોજાંદા કાર્યો અને તેમાં વપરાતા સમયનો હિસાબ કરવામાં આવે તો આ મુશ્કેલીને એક હદ સુધી સરળ કરી શકાય છે. આયોજનમાં સૌથી મોટી રૂકાવટ જરૂરી તેમજ બિનજરૂરી કાર્યોમાં તફાવત ન કરી શકવું તે છે. આ વિષયમાં આપણને હઝરત ઇમામ મૂસા કાઝિમ અલવિહિસ્સલામની આ હદીસથી માર્ગદર્શન મળે છે. આપ ફરમાવે છે :
“પોતાના દિવસ અને રાત્રિને ચાર વિભાગમાં વહેંચી લ્યો. (૧) એક ભાગ ઇબાદત માટે (૨) એક ભાગ શ્રવણ જરૂરી વસ્તુઓ માટે (૩) એક ભાગ સગા-વહાલાઓ માટે (૪) એક ભાગ આરામ તેમજ ઘરના લોકો માટે.”

જો આપણે આ ફરમાન પ્રમાણે આપણા કાર્યોને યોગ્ય રીતે ગોઠવશું તો ખરેખર એક વ્યવસ્થિત જિંદગી ગુજારવાને લાયક થઈ શકશું. જેનું પરિણામ ફક્ત વ્યક્તિગત રીતે નહીં પરંતુ સામાજિક ફાયદાઓના રૂપમાં પણ મળશે. જેમાંથી એક ફાયદો તંદુરસ્ત સમાજ હશે.

ઇમામ અલવિહિસ્સલામ ગાએબ છે કે આપણે ? (૨)

મુકદ્દસે અર્દબેલી (અ.ર.) ના શાર્ગિદ (વિદ્યાર્થી) પોતાના ઉસ્તાદની ઇમામ અલવિહિસ્સલામથી મુલાકાતના સંદર્ભમાં જણાવે છે કે એક દિવસ મેં

મારા ઉસ્તાદને હઝરત ઇમામ અલી અલચિહિસ્સલામના હરમમાં જતા જોયા. હું તેમની પાછળ હરમમાં દાખલ થઈ ગયો પરંતુ મને ખબર ન પડી કે મારા ઉસ્તાદ કોનાથી વાતચીત કરે છે. થોડા સમય પછી તેઓ ત્યાંથી નિકળ્યા અને શહેરની તરફ ચાલવા લાગ્યા. હું પણ તેમનો પીછો કરવા લાગ્યો. થોડા સમય પછી તેમને મારા પાછળ પાછળ આવવાની ખબર પડી ગઈ. મેં તેમને આખા બનાવ વિશે પૂછ્યું. આપે મારાથી વાચદો લીધો કે જ્યાં સુધી તેઓ જીવંત રહે ત્યાં સુધી હું કોઈને ન બતાવું. પછી તેઓએ બતાવ્યું કે કેટલાક અમલી મસઅલાઓ મારાથી ઉકેલાતા ન હતા, હું હઝરત ઇમામ અલી અલચિહિસ્સલામના હરમમાં ગયો અને મારા મસઅલાઓ બયાન કર્યા. મોલા અલી અલચિહિસ્સલામે નારાજગીની સાથે માઝ નામ લઈને મને કહ્યું : “એ અહેમદ બિન મોહમ્મદ અર્દબેલી, શું તમને ખબર નથી કે તમારા ઝમાનાના ઇમામ મારા ફરઝંદ છે, જ્યારે પરેશાની આવે ત્યારે તેમના પાસે કેમ નથી જતા ?” મેં સવાલ કર્યો કે મોલા ! આપના બારામાં વિષયમાં મને ખબર છે, પરંતુ ઝમાનાના ઇમામ અલચિહિસ્સલામ ક્યાં છે તે વિશે ખબર નથી. તેમને મળવા માટે હું ક્યા સ્થળે જાઉં ? મોલાની ઝરીહમાંથી જવાબ આવ્યો કે “મસ્જિદે ફૂફામાં જાઓ, મારા ફરઝંદ અત્યારે ત્યાં મોજૂદ છે.” ટુંકમાં મુકદ્દસે અર્દબેલીની ઇમામ સાથે મુલાકાત થઈ તો આપે ફરમાવ્યું કે “જ્યાં સુધી મારા જટ્ટે હુકમ ન આપ્યો ત્યાં સુધી તમે મારી પાસે ન આવ્યા ?” મુકદ્દસે અર્દબેલીએ કહ્યું કે હું કઈ જગ્યાએ આવતો ? આપે ફરમાવ્યું કે : “હું તમારો ઇમામ છું, જ્યારે તમે કોઈ મૂસીબતમાં હોવ તો કોઈ ખાસ જગ્યાએ જવાની જરૂર નથી. પરંતુ નિર્મળ હૃદયથી અમને પોકારો, તમારી મૂસીબતને દૂર કરવા માટે ખૂદ અમે તમારી પાસે આવશું.”

વિચારવા જેવી વાત છે કે આપણે ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામના શીઆ અને તેમના મુન્તાઝિર હોવાનો દાવો તો કરીએ છીએ પરંતુ આપણું દિલ તેમની જુદાઈમાં કેટલું ગમગીન છે ?? આપણે જોવું જોઈએ કે શું ખરેખર આપણે તેમની હાજરી વિહોળા નથી ? અને ખરેખર તેમની જુદાઈની આગમાં તડપી રહ્યા છીએ ? અથવા એ કે તેમની યાદ માટે આપણી પાસે કુરસત નથી. શું અઠવાડિયે અથવા ઓછામાં ઓછું મહિનામાં એક વખત દુઆએ નુદબામાં (મસાએબમાં) આપની જુદાઈમાં આંસુ વહાવ્યા છે ??

કદાચ ઇમામ એટલા ગૈબતમાં નથી જેટલા આપણે તેમને સમજી રહ્યા છીએ. તેઓ આપણી મદદ કરવા તેમજ ખબર લેવા માટે તૈયાર છે પરંતુ અને આપણે તેમની યાદથી ગાફિલ છીએ. ખુદા જાણે છે કે આવા સમયે મોલાના દિલ ઊપર શું વિતતી હશે ???

ટાઈમ મેનેજમેન્ટ (૧)

શું આપે કોઈ દિવસ એર મેનેજમેન્ટ સાંભળ્યું છે ? લગભગ નહીં. અથવા વોટર મેનેજમેન્ટ અથવા રીસોર્સ મેનેજમેન્ટ અથવા ફાયનાન્સીયલ મેનેજમેન્ટનું નામ સાંભળ્યું છે ? લગભગ તેનું કારણ એ છે કે લોકોને જ્યારે કોઈ વસ્તુની ઓછપ અનુભવાય ત્યારે તે તેનું આયોજન કરવાની કોશિષ કરે છે. આખી વાત અનુભવ ઊપર આધારિત છે. શું ટાઈમ મેનેજમેન્ટ એ આપણા માટે કોઈ વિષય પણ છે કે તેના માટે સમય તેમજ શક્તિ વાપરવામાં આવે ? જેને એ વાતનો ખ્યાલ આવે કે તેની પાસે સમય ઓછો છે તો તેના માટે તે મહત્વનો વિષય તેમજ પ્રશ્ન છે. જ્યારે કે તેનો ખ્યાલ ન રાખવાવાળાઓ માટે એક વ્યર્થ મુદ્દો છે. શું સમયને આયોજિત કરવું શક્ય છે ? લગભગ નહીં. સમય પૈદા કરવો, ખરીદવો કે રાખી મુકવો કે પાછો ફરવો શક્ય જ નથી. હકીકતમાં એ પોતાને આયોજિત કરવાનું નામ છે. પોતાનું આચરણ શુદ્ધ રાખવાનો પ્રયત્ન કરતો મોઅમિન અમુક અનુભવો પછી એ જાણી લે છે કે ફક્ત તકવા રાખવો પુરતો નથી. પોતાના મકદસની પ્રાપ્તિ માટે જેટલી મહેનત તેને હરામ કાર્યોથી બચવા માટે કરવી પડે છે, અમુક સમયે તેનાથી પણ વધારે સારા તેમજ મુબાહ કાર્યોથી બચવા માટે કરવી પડે છે. જે જાહેરી રીતે તકવાથી ટક્કર લેવાવાળા નથી હોતા પરંતુ તેનાથી પોતાની જિંદગીનો ઊંચો તેમજ મૂળ ધ્યેય પ્રાપ્ત નથી થઈ શકતો. માટે તેણે પોતાની બાકી જિંદગી ખૂબ જ સહનશીલતાપૂર્વક અને બીજાને અગ્રતા આપીને વ્યતિત કરવી પડશે.

જો સરેરાશ ૬૦ વર્ષની ઉંમર ધારી લેવામાં આવે, તેમાંથી વર્તમાન ઉંમર કાઢી નાખીને બાકીની ઉંમરનો એક તૃત્યાંશ ભાગ (ત્રીજો ભાગ) ઓફિસ તેમજ કામમાં, એક તૃત્યાંશ ભાગ સુવામાં પસાર થઈ જાય છે. જેથી હવે જે સમય આપના હાથમાં રહ્યો તે જિંદગીનો ત્રીજો ભાગ જ છે. જો એટલી જ જિંદગી માની લેવામાં આવે (કારણ કે ચકીનવાળી ફક્ત એક વસ્તુ છે અને તે મોત છે. બાકી ચકીન તો શ્વાસ લીધા પછીના બીજા શ્વાસનું પણ નથી.) તો ઈન્સાને પોતાના ધ્યેયને સિદ્ધ કરવા તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ. અને અહીંથી જ ટાઈમ મેનેજમેન્ટથી શરૂઆત થાય છે. હઠ્ઠરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહ્સ્સલામનું ફરમાન છે : “દુન્યવી અમલ એવી રીતે કરો કે જાણે હમેશા માટે રહેવાનું છે, અને આખેરતના અમલો એવી રીતે કરો કે કાલે જ મરવાનું છે.” આપણા આયોજનમાં બન્ને વસ્તુ (દુનિયા તેમજ આખેરત) હોવું જોઈએ. હકીકતમાં બન્ને પણ નહીં, દુનિયા એ આખેરત પ્રાપ્ત કરવા માટેનો વસીલો તેમજ ઝરીયો છે. એ હેતુઓ પ્રાપ્ત કરવા માટે નિર્ણય લ્યો કે જેના વગર આપણે પોતાના મહેબૂબ પોતાના રબથી મુલાકાત કરવાનું પસંદ નથી કરતા. કેટલાયે એવા ધ્યેયો છે જેને આપણે પ્રાપ્ત કરવાનું નક્કી કરી શકીએ છીએ, જેમકે અભ્યાસ, ધંધો-નોકરી વિ., કુટુંબ, નાણાકીય, જાતી, અથવા ખાલિસ

દીનના હેતુઓ વિ. એ હેતુઓ પણ આપની જેમ જ મોઅમિન (મીમ - વાવ - મીમ - નૂન) હોવા જોઈએ. મીમથી મુમકિન - શક્ય હોવું જોઈએ, વાવથી વકત - કેટલો સમય લાગશે, મીમથી મુતઅલ્લિક એટલે કે સબંધિત, એટલે કે દીની ધ્યેયો આપના ખરેખરા અન્ય ધ્યેયો સાથે કેટલા સબંધિત હોવા જોઈએ, અને નૂનથી - નાપને એટલે કે માપવાલાયક હોવું જોઈએ કે જેથી જાણવા મળે કે આપે આપનો ધ્યેય કેટલો પ્રાપ્ત કર્યો.

મોઅમિનનો ખરો ધ્યેય તો અલ્લાહનો રાજીપો મેળવવો એજ છે. પરંતુ તેણે જોવાનું એ છે કે પોતે તકવાને ધારણ કરવા માટે સમજદાર છે. અથવા પોતાના મોલા અને આકાના ઝહૂરમાં જલ્દી થવા તેમજ અદલના કાએમ થવા માટે પોતાની તમામ તાકતો અને કોશિષો ઊપર અમલીકરણ કરીને પોતાનો ઊંચો ધ્યેય પ્રાપ્ત કરી લે છે કે નહીં. કારણ કે ઊંચા ધ્યેયો હોય તો નીચું પરિણામ તો મળી શકે છે પરંતુ નાના ધ્યેયના આધારે મોટી સફળતા શક્ય નથી.

ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરની દુઆ કરવાની રીત

અલ્લામા ઇસ્ફેહાનીએ હઝરત ઇમામે મહદી અલચ્હિસ્સલામ તરફથી હિદાયત મળવા ઊપર (તેમના કહેવા પ્રમાણે) ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામ માટે કઇ રીતે દુઆ કરવી એ વિષયમાં એક કિતાબ લખી. જેમાં ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના જલ્દી ઝહૂર થાય તે માટે દુઆ કરવાની હાલત આ રીતે વર્ણવી છે : અલ્લાહથી સ્પષ્ટ રીતે સવાલ કરવામાં આવે. એ રીતે જરૂરી છે કે દરેક મોઅમિન અને મોઅમેનાત તેમજ અવલિયાઓની રાહત માટે અલ્લાહથી સવાલ કરે કે “અય અલ્લાહ ! જેઓ ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના જલ્દી ઝહૂર માટે દુઆ કરે છે તેમની દુઆઓને કબૂલ ફરમાવ. ઝહૂર જલ્દી થવાના કારણોને પુરા ફરમાવ. ઝહૂરના માર્ગમાં આવતી રૂકાવટોને દૂર ફરમાવ. ઇમાનવાળાઓથી થતા એ ગુનાહો કે જે ઝહૂરમાં વિલંબનું કારણ બને છે તેને માફ ફરમાવ. અને અમને બધાને એવા ગુનાહોથી બચાવ. અમને ખુશબખ્તી, ખુશહાલી તેમજ હરિયાળી નસીબ ફરમાવ (જોકે ઝહૂરની પછી જ શક્ય છે.) અને મારા આમાલનો અજર તેમજ સવાબને ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરમાં જલ્દીના રૂપમાં આપ. તેમના જલ્દી ઝહૂરના વસીલાથી મોઅમિનોની મુશ્કેલીઓને હલ ફરમાવ. અને ઇમાનવાળાઓને પ્રભુત્વ અતા ફરમાવ. અને ઇસ્લામને સર્વ દીન ઊપર વિજય અતા ફરમાવ. (સૂ.તૌબા, આ.૩૩ ની તફસીર) આ બધું ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂર પછી જ શક્ય છે. (અલ બુરહાન, જિ.૨, પેજ ૧૨૧) અલ્લાહ પાસે એ માંગો કે દીનના દુશ્મનો પાસેથી બદલો લેવાવાળાઓમાં પોતાની ગણતરી થાય.

કામિલુઝ ઝિયારતમાં હઝરત ઇમામ રઝા અલચ્હિસ્સલામની

ઝિયારતના પ્રકરણમાં ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામ માટે રાહત તેમજ આપના ઝહૂરમાં જલ્દી થવા માટે નમાઝ નકલ થઈ છે તે પડે. અઈમ્મએ તાહેરીન અલચ્હેમસ્સલામ ઊપર સલવાત મોકલ્યા પછી દુઆ કરે : “અય અલ્લાહ ! પોતાની હુજ્જત પર, પોતાના વલી કે જેઓ તારી મખ્લૂક ઊપર કાએમ છે તેમના ઊપર એવી સલવાત મોકલ કે જે સંપૂર્ણ હોય, વધવાવાળી હોય, જેના કારણે તેમના ઝહૂરમાં જલ્દી કર અને અમને દુનિયા અને આખેરતમાં તેમની સાથે કરાર દે.”

ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના રંજો ગમને દૂર કરવાની અને તેમના પવિત્ર દિલને આનંદ નસીબ થવાની દુઆ કરે અને સચ્ચદુશ્શોહદા ઇમામ હુસૈન અલચ્હિસ્સલામના નાહક ખૂનનો બદલો લેવામાં જલ્દી થવાની દુઆ કરે. (મિક્યાલુલ મકારિમ, જિ.૨, પેજ ૩૬, ૪૬)

ટુંકમાં દુઆ જેટલી વિગતવાર માંગવામાં આવે એટલી જ ઇન્સાનની સુધારણા થશે. કારણ કે તે પોતાના બાતિનમાંથી ખરાબ સિફ્તોને દૂર કરીને જ ઝાલિમોથી બદલો લેવાની દુઆ માંગતો હશે જેથી તે તેઓમાં શામિલ ન થઈ જાય.

ખુદાવંદે મુતઆલ આપણને ઇમામે અસ્ર અલચ્હિસ્સલામના સાચા મુન્તઝિરોમાં જગ્યા ઇનાયત કરે. (આમીન)

ટાઈમ મેનેજમેન્ટ (૨)

દ્યેયોની પ્રાપ્તિ થઈ ગયા પછી પોતાના રોજંદા કાર્યોનો હિસાબ લેવો જોઈએ. આવો એ દિશા તરફ આગળ વધવાનો પ્રયત્ન કરીએ. સૌ પ્રથમ કાગળની વચ્ચોવચ્ચ પોતાનું નામ લખીને તેની ચો-તરફ છ-સાત રાઉન્ડ દોરો (એટલે કે ગોળ ખાના બનાવો) તેમાં દરેક એક રાઉન્ડની અંદર પોતાનું કામ લખે, જેમાં તમને કેટલો સમય લાગે છે તે લખો અને કેટલો સમય લાગ્યો તે પણ લખો. જેમકે સ્કૂલ/કોલેજ, ઓફિસ, મુસાફરી, ખાવું-પીવું, ઇબાદત, મનોરંજન, મિત્રો અને ઘરવાળાઓ સાથે ગપશપ વિ. હવે જુઓ કે રોજ આટલી વ્યસ્તતા સાથે તમે પોતાના દ્યેયો પ્રાપ્ત કરી શકો છો ? જો નહીં તો પોતાના કામોને એવી રીતે ગોઠવો કે એ વસ્તુ શક્ય બની જાય.

એ દ્યેયોને હાસિલ કરવા માટે જરૂરી સમય કાઢવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. એ કામોનું લીસ્ટ બનાવવું જોઈએ કે જે આગળના મહીને કરવાથી મક્સદ સુધી પહોંચી શકાય. પછી તેને આગળના ચારમાંથી એક અઠવાડિયે સબંધિત કરી દેવું જોઈએ. પછી પ્રથમ અઠવાડિયાના કામોમાંથી એ કાર્યોનું લીસ્ટ બનાવવું જોઈએ જે કાલે જ કરવું જરૂરી છે. આ રીતે તમારી પાસે એક આખું અઠવાડિયું, આખો મહિનો અને આખા વર્ષનું આયોજન તૈયાર થઈ જશે. દ્યેયો પ્રાપ્ત કરવા માટે સૌથી મહત્વનું કાર્ય પોતાની યાદીમાં અગ્રતા આપવામાં આવે.

પોતાના કાર્યોનો હિસાબ લેવો પણ ધ્યેયપ્રાપ્તિ માટે સાચો પૂરવાર થાય છે.

આયોજન કરતી વખતે એ વાતનું ધ્યાન રહે કે આયોજન ફક્ત કાગળ ઉપર જ ન રહી જાય, અને તેના પર ક્યારેય અમલ ન થઈ શકે. આયોજનમાં ઇલ્મ પ્રાપ્તિ, નોકરી ધંધો, કુટુંબીજનો સાથે બેસવું, મોઅમિન ભાઈઓ, મિત્રો તેમજ જાએઝ મનોરંજન આ બધું હોવું જોઈએ. ક્યારેક એવું થાય કે એવું કાર્ય થઈ જાય જે મહત્વનું ન હોય અને મહત્વનું કાર્ય રહી જાય. જેથી અગ્રતાક્રમમાં ગોઠવી નાખવામાં આવે. એ માટે બે રીતનો ઉપયોગ કરવો ફાયદાકારક બને છે. (1) Matrix important & Urgency (2) ABCD Method ક્યારેક એવું પણ બને કે ઇન્સાન મુશ્કિલ કાર્યોને ટાળતો રહે અને આગળ આગળ ધકેલતો રહે છે. તેનો ઉપાય એ છે કે મુશ્કિલ કાર્યોને સૌ પ્રથમ કરે. સવારના સમયે સ્ફૂર્તિ ભરપૂર હોય છે. જ્યારે ઇન્સાન કોઈ નાપસંદ અને મુશ્કિલ કાર્ય આટોપી ચુકે છે ત્યારે તેને કંઈક મેળવી લીધું હોય તેવો અહેસાસ થાય છે. અને તેની ક્ષમતામાં વધારો તેમજ ઈરાદો મજબૂત બનતો જાય છે. સરળ કાર્યોથી શરૂઆત કરવાથી મુશ્કિલ કામ સુધી પહોંચી તો શકાય છે પરંતુ તેમાં ક્ષમતા તેમજ હિંમત બન્ને મરી પરવાર્યા હોય છે. જેથી તે કાર્ય કાલ ઉપર છોડી દેવામાં આવે છે. ક્યારેક એવું બને છે કે ઇન્સાનનું કાર્ય તેમજ આયોજન બન્ને સરસ હોય છે પરંતુ અચાનક એક એવું કાર્ય ટપકી પડે છે કે જે આયોજનમાં નથી હોતું. અને તેનો આપણા મુખ્ય ધ્યેયો સાથે કોઈ સબંધ હોતો નથી. જો ઇન્સાન તે કાર્યમાં લાગી જાય તો આયોજનનો સત્યનાશ થઈ જાય છે. સમય વેડફાઈ જવાથી ઇન્સાન મુડઓફ થઈ જાય છે તેમજ જુસ્સો પડી ભાંગે છે. જેથી તે વધ્યો ઘટ્યો સમય પણ વેડફી નાખે છે. અચાનક ટપકી પડવાવાળા કાર્યોમાં 5 Ds પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે.

પ્રથમ D - Don't do It એટલે કે એ કાર્યને ન કરે અને થોડું નુકસાન સહી લે. જ્યારે પ્રથમ શક્ય ન બને ત્યારે

બીજું D - Delay It એટલે કે પછી અંજામ આપે.

ત્રીજું D - Delegate It એટલે કે બીજા કોઈને એ કાર્ય સોંપી દે.

ચોથું D - Divide It એટલે કે તે કાર્યના ભાગલા પાડી દે.

પાંચમું D - Do It with Pleasure એટલે કે જો કાર્યને છોડવું, પછી કરવા માટે છોડવું, કોઈને સોંપી દેવું, વહેંચી દેવું એ કંઈ પણ સંભવિત ન હોય ત્યારે તેને ખુશીથી અંજામ આપી દેવું જોઈએ કારણ કે તે ખરેખરમાં કોઈ મહત્વનું કાર્ય હશે.

ઈમામ અલહિસ્સલામની મોહબ્બત

હઝરત ઈમામ હસન અસ્કરી અલહિસ્સલામનો પોતાના ફરઝંદ માટેનો આ ઈરશાદ કેટલો બલાગતથી ભરપૂર છે કે “આપની તરફ એજ

લોકોના દિલો શોખથી ખેંચાઈને આવશે કે જેઓ તકવા ધારણ કરતા હશે તેમજ નિર્મળ હૃદય ધરાવતા હશે.”

અને ખૂદ ઈમામે અસ્ર અલચિહ્સસલામ ફરમાવે છે : “અમારા શીઆઓના (અમને) અણગમતા આમાલ અમારી ઊંચારત (ના માર્ગ) માં રૂકાવટરૂપ છે.”

ઈમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામના આ ઇરશાદથી એ નતીજો નીકળે છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ નફ્સને પાક કરીને, ગુનાહોથી દૂરી ધારણ કરીને, રૂહને પાકો પાકીઝા બનાવીને, શુદ્ધ ચારિત્ર્ય અપનાવે અને પોતાનું આચરણ શુદ્ધ કરવાનો પ્રયત્ન કરે તો શક્ય છે કે ઈમામ અલચિહ્સસલામના ઝહૂરથી પહેલા આપની ઊંચારતથી માનવંતો બની જાય.

સૈયદ ઈબ્ને તાઉસ (અ.ર.) એ પોતાના ફરઝંદને ફરમાવ્યું : “અને તારા ઈમામ અલચિહ્સસલામ તરફથી રસ્તો ખુલો છે, દરેક એ વ્યક્તિ માટે કે જેને ખુદાની ઈનાયતે ઘેરી લીધેલ હોય તેમજ અલ્લાહનો પૂરેપૂરો અહેસાન તે વ્યક્તિ ઉપર હોય.”

અહીં એ સવાલ ઉપસ્થિત થાય છે કે ઈન્સાન પોતાના અંતઃકરણ તેમજ નફ્સને કેવી રીતે પાકો પાકીઝા બનાવે ? તો તેનો જવાબ એ છે કે “ઈમામ અલચિહ્સસલામની મોહબ્બત” તે જેટલી ઊંડી હશે તેટલું જ તેનું અંતઃકરણ પણ પાક હશે. કારણ કે એ વાત ચકીની છે કે જો મહેબૂબની મોહબ્બત ઈન્સાનની રગોમાં ભળી જાય તો ઈન્સાન પગથી માથા સુધી પોતાના મહેબૂબનો ફરમાંબરદાર બની જાય છે. ખરેખર, એ ઈમામ અલચિહ્સસલામથી મોહબ્બત જ છે જે બંદગી માટે તૈયાર કરે છે.

મોહબ્બતમાં અજીબ શક્તિ છે. જ્યાં હોય છે ત્યાં ઈન્કેલાબ (ક્રાંતિ) પેદા કરી દે છે. કઠણમાં કઠણ દિલને પણ નરમ બનાવી દે છે. અને જ્યારે ઈન્સાન મોહબ્બતના ઊચ્ચ સ્થાન પર હોય તો તેને ફક્ત અને ફક્ત પોતાના મહેબૂબની ઇચ્છા હોય છે. અને તે પોતાની જાતને ભૂલી જાય છે. આ મોહબ્બતની અમુક નિશાનીઓ તેમજ અસરો છે. દા.ત. જો કોઈને ઈમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામથી મોહબ્બત છે તો તે તેમની યાદમાં આંસુ સારશે. આપના ઝહૂર માટે દુઆ કરશે. ઈમામ અલચિહ્સસલામને શોધશે. ઈમામથી બેખબર લોકોને આપથી માહિતગાર કરશે. અને લોકોને ઈમામ અલચિહ્સસલામ સબંધિત આગાહીઓથી જાણકાર કરશે.

ઈમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામની મોહબ્બતને દિલમાં મજબૂત બનાવવા માટે આપણે પ્રથમ જવાબદારી એ છે કે ઈમામ અલચિહ્સસલામની મઅરેફત હાસિલ કરે. ઈમામ અલચિહ્સસલામની સિફતો અને ચારિત્ર્યનું બારિક નિરિક્ષણ કરે અને એવો અહેસાસ કરે કે ઈમામ અલચિહ્સસલામની પવિત્ર ઝાત પાસે આપણું વજૂદ કેટલું તુચ્છ છે. જેટલી ઈમામ અલચિહ્સસલામની મઅરેફત વધતી જશે, તેટલો જ મોહબ્બતમાં વધારો થતો

જશે. એજ રીતે રૂહાની ફઝીલતોમાં પણ વધારો થશે. અને નક્સ પાક થતું જશે. જો આપણે એવો દાવો કરીએ છીએ કે અમે ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના મોહિબ છીએ તો તેનો અંદાજો આનાથી લગાવી શકાય કે આપણે ઇમામ અલચ્હિસ્સલામના કેટલા ફરમાંબરદાર છીએ ? પરંતુ કદાચ આપણે જાહેરી મોહબ્બતનું પડ આપણી ઉપર ચડાવી રાખ્યું છે કે જેથી પોતાને અઝાબ તેમજ તકલીફથી બચાવી શકાય. જ્યારે કે મોહબ્બત ઇમામ અલચ્હિસ્સલામથી નથી પરંતુ નક્સની મોહબ્બતમાં ગિરફતાર થઈ ગયા છીએ.

આવો ! આજથી અહેદ કરીએ કે આ ખોટી મોહબ્બતનું પડ ઉતારી લઈએ અને પોતાને ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની સાચી મોહબ્બતથી માહિતગાર કરીએ. જેથી નક્સને બૂરાઈથી પાક કરી શકીએ અને મોલા અલચ્હિસ્સલામની પાસે માનવંતા બની શકીએ. આમીન.

ચિંતન - મનન

સફળતા એ દુરંદેશી ઊપર આધારિત છે અને દુરંદેશી ચિંતન-મનન કરવાથી પ્રાપ્ત થાય છે. (નહેજુલ બલાગાહ, હિકમત ૪૮)

હઝરત ઇમામ અલી અલચ્હિસ્સલામે સફળતાને ચિંતન-મનનથી સબંધિત કર્યું છે. સફળતા દુનિયાની હોય કે આખેરતની તેની પ્રાપ્તિ ચિંતન-મનન અને વિચાર-વિમર્શ કરવાથી જ શક્ય બને છે.

ચિંતન-મનનનું મહત્વ જેમ ઘણી બધી કુરઆનની આયતોથી સ્પષ્ટ થાય છે તેમ ઇમામો અલચ્હિસ્સલામે એક પળના ચિંતન-મનનને ૧૦૦ વર્ષની ઇબાદત જેટલી ગણાવી છે. અગર જોવામાં આવે તો જાણવા મળશે કે કુરઆને પાકમાં અલ્લાહ તબારક વ તઆલા અકલમંદો તેમજ દાનિશ્વરોથી સંબોધન કરે છે અને કાર્યોમાં ચિંતન - મનન ન કરવાવાળાઓની ચોપગા જાનવરોથી નિસ્બત આપી છે.

હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચ્હિસ્સલામે પોતાના સહાબી મુફ્ઝઝલને ફરમાવ્યું : “જેની પાસે અકલ ન હોય તે જાનવરોની જેમ છે, પરંતુ તે વ્યક્તિ ઘણી એવી વસ્તુઓ પણ સમજી નથી શકતો કે જેને જાનવરો સમજી તેમજ જાણી શકે છે.” (તોહીદ મુફ્ઝઝલ, પેજ ૪૦)

અલ્લાહે ઇન્સાનને તંદુરસ્ત શરીર અર્પણ કર્યું છે. પરંતુ ઘણા ઓછા લોકો કસરત તેમજ સંતુલિત ખોરાક દ્વારા તેનું ધ્યાન રાખે છે. જોકે તેઓ તેના વિશે સાંભળતા રહે છે. એજ રીતે અકલ ઇન્સાનને જાનવરોથી અલગ પાડે છે અને તેના કમાલનું માધ્યમ છે. અમુક લોકો જ એવા છે જે તેનો ખરેખર ઊપયોગ કરે છે. જેમકે અલ્લાહ વારંવાર તેમનાથી એ અપેક્ષા રાખે છે કે અફલા ચઅકેલૂન, અફલા તદબ્બરૂન.

અલ્લાહની નેઅમતો સબંધે ઇન્સાનોનો વ્યવહાર કંઈક એવો જ છે.

નેઅમતોને ઈન્સાન પોતાની નાશુકીના કારણે જૂઠલાવે છે. ફહેઅચ્ચે આલોઅં
રબ્બેકોમા તોકઝંઝાન (સૂરહેમાન)

ઈન્ તઉ દેદુ નેઅંમતલ્લાહે લા તુહુંસૂંહા - અને નેઅમતોને ઈન્સાન યાહે તો
પણ ગણી નથી શકતો.

આ સર્વ નેઅમતોનો કમાલ ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામની પવિત્ર
ઝાત છે.

વ અનંત યા મવલાય વયા હુંજેજતલ્લાહે વ બક્કિયતેહી કમાલો નેઅંમતેહી વ
વારેસાં અમ્બેચાએહી વ ખાલફાએહ.

જે ઝાત માથા ઊપર ફક્ત હાથ ફેરવે તો અક્કલો ભેગી થઈ જાય છે
તેમજ અખ્લાક પૂર્ણ થઈ જાય છે. જેમના વસીલાથી રોઝી મળે છે. (બંચુમનેહી
રોઝંકંલે વરા) જેમના વસીલાથી ઝમીન અને આસમાન કાએમ છે. (બંવોજૂદેહી
સંબતતિલ અરઝં વસ્સમાઅ.) (દુઆએ અદીલહ) જે તમામ નબીઓ તથા
અઈમ્મા અલચહેમુસ્સલામના વારિસ તથા દુનિયાના મઝલૂમોની ઉમ્મીદ છે
તેઓ “ઈકમાલુન્નેઅમત” નથી તો શું છે. એક તરફ આપણને અક્લ આપી
છે અને બીજી તરફ ઈમામે અસ્ર અલચિહિસ્સલામ જેવા અઝીમ અને મહેરબાન
વડીલ. જેથી તે બે અઝીમ નેઅમતો હોવાથી આપણે આપણી અક્લના
માદ્યમથી અઈમ્મએ હોદા અલચહેમુસ્સલામના માર્ગદર્શન હેઠળ પૂર્ણવત રીતે
ચિંતન-મનન કરવું જોઈએ. જેથી સફળતા આપણા કદમ ચુમશે.

ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામના ઝહૂરનો ઈન્તેઝાર

અલ્લાહ તરફથી આ હદીસમાં ઈમામના ઝહૂર માટે માર્ગ સંતુલિત
કરવાના ઈન્તેઝારને સર્વશ્રેષ્ઠ ઈબાદત ગણાવવામાં આવી છે. હઝરત ઈમામ
જઅફરે સાદિક અલચિહિસ્સલામ ફરમાવે છે કે “તમારામાંથી જે કોઈ ઈન્તેઝાર
કરતા કરતા મરી જાય તે એ વ્યક્તિની જેમ છે કે જે ઈમામ અલચિહિસ્સલામની
સાથે તેમના તંબુમાં હોય.”

આવા સંજોગ દરેક વ્યક્તિને નસીબ નથી થતા, પરંતુ આ મોટી
નેઅમત ફક્ત એ લોકોને જ મળે છે કે જેઓ ઈમામ અલચિહિસ્સલામની
ગેબતના સમયમાં આપની ઊંડી મઅરેફત ધરાવતા હોય. આ રીતે તેઓ દરેક
સમયના વ્યક્તિઓ કરતા બહેતર હશે. ગેબતના સમયની સૌથી કઠીન
પરીક્ષામાં પણ પોતાના સાચા અકીદા તેમજ ઈમાનના રક્ષણે જ તેઓને સાચા
શીઆ બનાવી દીધા છે.

બહેતરીન ઈબાદત એવા ઈન્તેઝારને કહેવામાં આવે છે કે જે ઉતાવળ
તેમજ ભાવાવેશમાં આવીને ન હોય પરંતુ ઈમામના ઝહૂરમાં જલ્દી થવાના

અનુસંધાનમાં હોય. રિવાયતોમાં ઈસ્તેઅજાલ એટલે કે ઉતાવળ અને ભાવાવેશમાં આવવાની નિંદા કરવામાં આવી છે. જે ઉતાવળિયા સ્વભાવની નિશાની છે. વ્યક્તિ પોતાની જવાબદારી અદા કરવાની બદલે રંજ અને ગુસ્સો કરીને પોતાની શક્તિને વેડફી નાખે છે, અને કોઈ કાર્ય અંજામ નથી આપતો. અને તેનાથી ઉલ્ટું ઝહૂરમાં જલ્દી થવાની ઈચ્છા ધરાવવાવાળા સબ્ર અને ઉમ્મીદની સાથે પોતાની જવાબદારી અદા કરીને અલ્લાહના ફેસલા આગળ માથુ ઝુકાવી દે છે.

જો આપણું ઈમાન એ છે કે તો પછી તેમના માટે અને તેમના ઝહૂર માટે માર્ગ સંતુલિત કરીએ. જો આપણે ઈમામ મહેદી અલચિહ્સસલામનો ઈન્તેઝાર કરવાવાળા છીએ તો આપણે આપણી કાબેલિયતને ચકાસવી જોઈએ, અને આપણા કુટુંબને ઈસ્લામિક કુટુંબ બનાવીએ. આપણા સમાજને ઈસ્લામિક સમાજ બનાવીએ કે જેમાં ધોખો તેમજ છેતરપીંડી ન હોય. લોકોનો માલ નાજાએઝ રીતે ન ખાવામાં આવે. આપણું રાજ્ય ઈસ્લામના રંગો ધારણ કરી લે (ઈસ્લામ પ્રમાણે થઈ જાય) અને તેનો મક્સદ ઈમામ અલચિહ્સસલામના ઝહૂરના મક્સદની સાથે ભળી જાય અને પોતાની તમામ શક્તિઓને અદ્દલના ક્યામના માટે ખર્ચી નાખે. જેથી આપણી પૂરી જિંદગી ખુદાથી સંબંધિત તેમજ તેની દેખરેખ હેઠળ હોવી જોઈએ. જેથી આપણો સમાજ એક વિશાળ ઈબાદતખાનું બની જાય જેમાં બેસવાવાળા તમામ ઈન્સાનો અલ્લાહની ઈબાદત કરે. આપણું ખરીદ-વેચાણ ઈસ્લામિક રીતે હોય. બાલ-બચ્ચાઓ, પડોશીઓ તેમજ મિત્રો-સંબંધીઓ સાથે આપણા એવા સંબંધો હોય જેમાં ખુદાનો ખોફ પલા હોય.

જો આપણે ઈમામ મહેદી અલચિહ્સસલામનો ઈન્તેઝાર કરવાવાળા છીએ તો આપણે જોઈએ કે જે સમજણ તેમજ સિફાતોથી તેમના અનુયાયીઓ, સાથીઓ તેમજ અસ્હાબો ઓળખાય છે તેવી જ સિફતો આપણે આપણી અંદર પેદા કરીએ. કારણ કે આપણી અંદર તે સિફતો નહીં હોય તો નતો આપણે તેમના મુન્તઝેરીનમાંથી હશુ, નતો તે સ્થાન સુધી પહોંચી શકશું. આપણે ઈમામ અલચિહ્સસલામના તરફદારો તેમજ તેમના ઈન્તેઝાર કરવાવાળાઓમાં હોવું જોઈએ. નતો આપણો ઈન્તેઝાર બેખબર લોકો જેવો હોવો જોઈએ અને ન તો એશોઆરામ ભોગવતા લોકો જેવો હોવો જોઈએ. પરંતુ આપણો ઈન્તેઝાર એવો હોવો જોઈએ કે જે ફરજને ઓળખતો હોય અને ઈમામ અલચિહ્સસલામના મિશનથી સંબંધિત હોય.

અંતમાં દુઆ કરીએ કે ખુદાવંદા ! ઈમામની યાદમાં ઊણપ અને એમના હકની અદાએગીમાં અમારી ગફલતના કારણે અમારા ચકીનને છીનવી ન લે. ખુદાયા ! અમને એ ખૂબસૂરત અને નૂરાની હસ્તીની ઝિયારત નસીબ કર અને અમને તેમના અનુયાયીઓ અને એવા લોકોમાં શામિલ કર જે તેમના માર્ગમાંજ

ડગલા માંડતા હોય અને તેમની સાથે સાથે રહીને શહાદતની જામ પી શકીએ.
(આમીન)

અવલોકન

કોઈ દાનિશ્વરે ખૂબ સરસ લખ્યું છે કે જ્યારે હું અવલોકન (અભ્યાસ - નિરિક્ષણ) કરવાનું છોડી દઉં છું તો મારી વાતોનું વજન પડી જાય છે. અવલોકન તેમજ નિરિક્ષણ કરવું એ એક ફાયદાકારક આદત છે. અને ઘણી બધી વૈચારિક બીમારીઓનો ઉપાય છે. નિરીક્ષણ કરવાથી કોઈપણ જાતની તકલીફ વગર દુનિયાના બહેતરીન વિચારો અને દષ્ટિકોણથી માહિતગાર થઈએ છીએ. ચીનની કહેવત છે કે કિતાબ એક બગીચો છે, જે આપના ખીસ્સામાં છે. અને આ વાત કેટલી સાચી વાત છે.

પોતાને ઉપયોગી કિતાબોના અભ્યાસથી વ્યક્તિના આચાર-વિચાર, સુજ-બુજના નવા દ્વારો ખુલે છે. દિલ તેમજ મગજમાં વિશાળતા પેદા થાય છે. અને એ કહેવું ખરેખર ખોટું નહીં હોય કે મૂળભૂત રીતે અભ્યાસ જ કોઈપણ કોમની પ્રગતિનું કારણ બને છે. પશ્ચિમી દેશોના રહેવાસીઓ તેમજ જાપાનનું ઉદાહરણ આપણી સામે છે. જે પ્રમાણે જે કોમના લોકો અભ્યાસુ હશે તેજ પ્રમાણે તેનું રાજ્ય, તેની કોમની પાયાની વિચારધારા તેમજ અક્લ પણ વધારે મજબૂત બનતી જશે. નવા નવા વિચારો તેમજ ખ્યાલો સામે આવતા જશે અને સમાજની પ્રગતિ ક્યારેય પણ રોકાઈ નહીં જાય.

આજના ઝડપી સમયમાં અવલોકનનું મહત્વ વધારે થઈ ગયું છે. કારણ કે આજે મીડીયા ઘણું ઝડપી થઈ ચુક્યું છે. અને તેના કારણે આખો સમાજ ફક્ત એજ જોઈ રહ્યો છે જે મીડીયા દ્વારા દેખાડવામાં આવી રહ્યું છે. જો સમાજમાંથી અવલોકન કરવાની આદત નિકળી ગઈ તો ન ફક્ત વૈચારિક ખાલીપો પડશે અને સમાજની પ્રગતિ રોકાઈ જશે, પરંતુ ઘણું જલ્દી આપણા વિચારો લાઇબ્રેરીઓની સજાવટ બનીને હંમેશા માટે નષ્ટ થઈ જશે. જરૂરી કાર્ય એ છે કે લાઇબ્રેરીઓને જીવંત કરવામાં આવે અને તે તરફ લોકોનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવે કે જેથી ન ફક્ત મદદો લાઇબ્રેરીઓ અને કિતાબો તરફ ખેંચાય પરંતુ બાળકો અને ઔરતો પણ તે તરફ ખેંચાય આવે.

આજે આપણો અને ખાસ કરીને બાળકોનો વધારે સમય નેટ, સર્ફિંગ, ચેટિંગ અને જુદા-જુદા મોબાઇલમાં વેડફાઈ જાય છે. ઔરતો ઘરના કામકાજમાંથી પરવારીને ટીવી સામે બેસી જાય છે અને ઘણો સમય બરબાદ કરે છે. જો આપણે શરૂઆતમાં જ પોતાના બચ્ચાઓના હાથમાં પ્રમાણભૂત કિતાબો આપતા હોત, અને તેમને અવલોકન વિશેને પ્રેરણા આપી હોત અને કિતાબો આપ્યા પછી તેને વાંચવાનો શોખ અપાવ્યો હોત તો આપણે ત્યાં પણ દુનિયાના બહેતરીન વૈજ્ઞાનિકો તેમજ દાનિશ્વરો બની શક્યા હોત. અને

આપણી ગણતરી પણ દુનિયાના પ્રગતિશીલ કોમમાં થઈ શકતી હતી.

અભ્યાસ કરતી વખતે એ વાતનો પણ ખ્યાલ રાખવો જોઈએ કે કઈ પ્રકારની કિતાબનું વાંચન કરી રહ્યા છીએ, તેની આપણા ઊપર શું અસર પડશે ? જ્યારે પણ કોઈ નવો વિચાર સામે આવે તો તેને એકાએક નતો સ્વિકારી લેતા નતો રદ કરતા તેના ઊપર વિચારવું જોઈએ અને પોતાના જ્ઞાન પ્રમાણે એ સમજવું જોઈએ કે લખનાર શું કહેવા માંગે છે. એ વાત પણ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ કે દરેક કિતાબો વાંચવા તેમજ સમજવા માટે નથી હતી, પરંતુ અમુક કિતાબો ફક્ત નજરઅંદાજ કરી દેવા માટે હોય છે અને ખરેખર અમુક કિતાબો એવી હોય છે કે જેને વારંવાર વાંચવી જોઈએ. અને ખરેખર એવી કિતાબો પણ હોય છે કે જેને જેટલી વાર પણ વાંચવામાં આવે, દરેક વખતે મગજમાં કંઈક ને કંઈક વિચારોના નવા દ્વારો ખોલતી હોય છે.

શું ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની મઅરેફત આંખે જોવાથી જ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ? શું તેમની મઅરેફત આંખની ગવાહીની મોહતાજ છે ?

દુનિયામાં ઈમામ અલચ્હિસ્સલામના અસ્તિત્વ વિશે જાણવું એ વાતની મોહતાજ નથી કે તેમને જાહેરી આંખોથી જોઈને ઓળખવામાં આવે. એ માટે કે આપણે એવી વસ્તુઓ વિશે પણ માહિતગાર છીએ કે જે વિશેની જાણકારી વાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયોમાંની એકપણ ઈન્દ્રિય વડે નથી મળી શકતી. ઈન્સાન તો એવી ચીજો વિશે પણ જાણી શકે છે કે જેને માટે કોઈ સ્થળ નથી હોતું ત્યાં સુધી કે (તેની પણ મઅરેફત મેળવી શકાય છે કે) જેનું સ્થળ છુપું હોય તેમજ તેના ભૂતકાળ, વર્તમાન તેમજ ભવિષ્ય વિશે ખબર ન હોય. તો પછી શું ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની મઅરેફત નથી મેળવી શકાતી કે જે છુપી છે ?

અલ્લાહ તઆલાએ નબીઓ અલચ્હેમુસ્સલામને આપણા નબી સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમના (આવવાની) ખુશખબરી તેમના આ દુનિયામાં તશરીફ લાવવા પહેલા આપી હતી.

(સૂ. આલે ઈમરાન, આ. ૮૧)

આજે આપણે કયામત, ફરી વખત ઊઠાડવામાં આવ્યું, કયામતના દિવસે હિસાબ-કિતાબ થવો એ સર્વ વિશે જાણીએ છીએ. આપણે આદમ, નૂહ, ઈબ્રાહીમ, મૂસા અને ઈસા અલચ્હેમુસ્સલામના વિષયમાં પણ જાણીએ છીએ, જ્યારે કે આપણે તેમને જોયા પણ નથી. આપણે જિબ્રિલ, મીકાઈલ, ઈસરાફીલ અને મલેકુલ મૌતના અસ્તિત્વથી માહિતગાર છીએ, પરંતુ આપણે એ ફરિશ્તાઓની નતો વ્યક્તિગત મઅરેફત રાખીએ છીએ, નતો તેમના રહેઠાણ વિશે જાણીએ છીએ. તેમ છતાં અલ્લાહે તેઓની મઅરેફત મેળવવાને તેમજ તેમના અસ્તિત્વને સ્વિકારવાને આપણા ઊપર વાજિબ કર્યું છે.

આપણને જાણવા મળી ગયું કે કોઈપણ માણસની વ્યક્તિગત રીતે

મઅરેફત મેળવવી વાજિબ હોવું એ મસ્લેહતોના આધારે છે. જેનો સામાન્ય જાણકારીથી કોઈ સંબંધ નથી. તે કઈ જગ્યાએ રહે છે, ત્યાં સુધી પહોંચવાનો રસ્તો શું છે આ બધી વસ્તુ તે માણસ માટે સ્પષ્ટ છે જે ચિંતન-મનન કરે છે.

ઈલ્મપ્રાપ્તિ

ઈન્સાન એ અક્કલમંદ મખ્લૂક છે. અને અક્કલનું બહેતરીન ફળ એ ઈલ્મ છે કે જેના દ્વારા કોઈપણ વસ્તુના મૂળ સુધી પહોંચી શકાય છે. ઈલ્મ એક એવો પ્રકાશ છે કે જે કોઈપણ ચીજને પ્રકાશિત કરી દે છે. ઈસ્લામે ચારિત્ર્યના કમાલ માટે અને વ્યક્તિની પૂર્ણતા માટે ઈલ્મપ્રાપ્તિ એ વાજિબ ગણાવી છે. હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલામ ફરમાવે છે કે “ઈલ્મ પ્રાપ્ત કરવું એ હર હાલમાં વાજિબ છે.”

એક બીજી રિવાયતમાં છે કે જ્યારે ઈન્સાન ઈલ્મનો એક ભાગ મેળવી લે છે તો એ અબૂ કોબૈસના પહાડ બરાબર સોનું રાહે ખુદામાં ખર્ચ કરવા કરતા ક્યાંય બહેતર છે.

ઈસ્લામમાં ઈલ્મપ્રાપ્તિનું મહત્વ એ વાતથી જાણી શકાય કે જે પ્રથમ પૈગામ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ દ્વારા ઈન્સાનીયતને મોકલ્યો છે અને પોતાનો પરિચય આ રીતે કરાવ્યો કે “પડો, પોતાના રબના નામથી જેણે ઈન્સાનોને તે શિખવ્યું છે જે તે જાણતો ન હતો.” જો સામુહિક રીતે જોવામાં આવે તો કુરઆનમાં ૭૦૪ જગ્યાએ ઈલ્મનો ઉલ્લેખ થયો છે જે તેનું મહત્વ સાબિત કરવા માટે પુરતું છે.

એ ઈલ્મ જ છે કે જેના કારણે ઈન્સાનને ફરિશ્તાઓ પર અગ્રતા મળી છે. અને તેને ઈલાહી ખલીફાનો માપદંડ ગણાવ્યો છે. પરંતું અહીં જોવાનું એ છે કે શું દરેક પ્રકારનું ઈલ્મ મેળવવું એ ફઝીલત છે ? હઝરત રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમનો ઈરશાદે ગિરામી છે કે “ખુદાવંદા ! હું એ ઈલ્મથી તારી પનાહ માંગુ છું કે જે ફાયદાકારક ન હોય.”

અહીં એ વાત ધ્યાનમાં રહે કે ફક્ત દુન્યવી ફાયદાની વાત નથી પરંતુ આખેરતનો ફાયદો પણ છે. એટલે કે ઈલ્મ મેળવવાનો હેતુ ફક્ત અલ્લામા કે ફહામા (સમજદાર) કહેવડાવવાનો ન હોવો જોઈએ પરંતુ મૂળભૂત રીતે ઈલ્મ દ્વારા માર્ગદર્શન મેળવવાનો હોવો જોઈએ.

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલામ ફરમાવે છે કે “ઈલ્મ એ ખુદાનું નૂર છે અને તે જેને હિદાયત આપવા યાહે તેના દિલમાં નાખી દે છે.”

ઈલ્મનો યોગ્ય ઊપયોગ અમલ છે. કારણ કે સૌથી ફાયદાકારક ઈલ્મ એ છે કે જે અમલી રૂપ ધારણ કરે. કારણ કે ઈલ્મ જ્યાં સુધી કિતાબ અથવા જીભ ઊપર હશે તો તે લાઈબ્રેરી અથવા કોઈપણ વ્યક્તિની જાહેરી ઝીનત બનીને રહેશે પરંતુ જ્યારે અમલમાં આવશે તો સમાજની સુધારણાનું કામ

કરશે.

હઝરત ઇમામ અલી અલચિહ્સલામ ફરમાવે છે : “તે ઇલ્મની કોઈ કદ્દો કિંમત નથી કે જે ફક્ત જીભ ઉપર રહી જાય, અને તે ઇલ્મ ઘણું ઉચ્ચ સ્થાન ધરાવે છે કે જે અંગોઉપાંગોથી જાહેર થાય.”

જેથી ઇલ્મપ્રાપ્તિનું મહત્વ જોતા આ અઝીમ જવાબદારીની અદાએગી ન કરવી એ યોગ્ય નથી. ખુદાવંદે કરીમ આપણને દરેક ક્ષણે ઇલ્મ મેળવવાની કોશિષમાં લાગેલા રહેવાની તૌફીક અતા કરે. (આમીન)

માહે ઝિલ્હજની પ્રથમ દસ રાત્રિઓના આમાલ

ભરોસાપાત્ર સનદમાં હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલામથી નકલ કરવામાં આવ્યું છે કે આપે ફરમાવ્યું કે મારા પિદરે બુઝુર્ગવાર હઝરત ઇમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચિહ્સલામે ફરમાવ્યું કે “અચ ફરઝંદ ! માહે ઝિલ્હજની પ્રથમ દસ રાત્રિઓ સુધી મગરિબ અને ઇશાની નમાઝ વચ્ચે બે રકાત નમાઝ પડો, બન્ને રકાતમાં સૂ.હમ્દ તેમજ સૂ.તોહીદ પછી આ આચત પડો :

و वाअँءنا مूसآا संलासीन लयँलतँवँ व अतँमभँनाहा ढेअँशँरिनँ इतभभ मीकँताँ रढढेही अरँढअँन लयँलतँवँ व कँल मूसआ लँ अपीँहे हाइनअँलुँकुनी डी कँवँमी व असँलेँहेँ वला ततँढेअँ सढीललँ मुँकुँसेदीन.

“અને અમે મૂસાને ત્રીસ રાત્રિઓનો વાચદો કર્યો અને તેને અમે તેમાં દસ રાત્રિઓ (નો વધારો કરીને) પૂરો કર્યો. આ રીતે તેના પરવરદિગારનો વાચદો ચાલીસ રાત્રિઓમાં પૂરો થઈ ગયો. અને મૂસાએ પોતાના ભાઈ હાઝનને કહ્યું કે તમે મારી કોમમાં મારા જાનશીન તરીકે રહો અને તેમની સુધારણા કરો. અને ફસાદ ફેલાવવાળાની રીત ન અપનાવી લેતા.

તાલીમ અને કેળવણી (૧)

સાચા અર્થમાં ખુશનસીબ સમાજ એ સમાજને કહેવામાં આવે છે કે જેની રચના એવી વ્યક્તિ દ્વારા થઈ હોય કે જે નેક, લાયક, ઇમાનદાર તેમજ નિષ્ણાંત હોય. આવા સમાજની તૈયારી માટે બાળકોને કેળવણી આપવી તેમજ ઉછેર કરવા પર ધ્યાન આપવું અને તેઓને ભવિષ્ય માટે તૈયાર કરવા જરૂરી છે. તાલીમ તેમજ તરબિયત વિના કોઈપણ વ્યક્તિ માનવતાના શોભાસ્પદ સ્થાન સુધી નથી પહોંચી શકતો અને તેની અંદર રહેલી હકારાત્મક લાયકાતો પરિણામદાયક નથી બની શકતી.

બાગનો માળી એ કુલો તેમજ ઝાડવાઓનું દરેક રીતે જતન કરે છે. અને તે માટે જે સાધનો વિ. ઉપલબ્ધ હોય તેનો ઉપયોગ કરે છે. વધી ગયેલી

ડાળીઓને તેમજ કાંટાઓને કાપી નાખે છે. ક્યારેક નાના છોડવાઓ માટે વાડ બનાવે છે. અને તેના ઉછેર માટે દરેક રીતે શક્ય તેટલો પ્રયત્ન કરે છે. મા-બાપ પણ દરેક બાળકો માટે એક માળી જેવી હૈસિયત ધરાવે છે. અને ક્યારેક ઠપકો આપે છે તો ક્યારેક સારા કાર્યો બદલ પ્રશંસા કરીને તેમને પ્રોત્સાહન આપે છે. જો મા-બાપ બાળકોને સાચી રીતે કેળવીને તેમને નેક કાર્યો તરફ વાળે અને સતત ધ્યાન રાખીને તેને સારા કાર્યોના આદી બનાવે તો ધીમે ધીમે સમાજમાં એક તાજ અને નવી જિંદગી ફેલાય છે. અને બાળકો જાણે અજાણે નેકીઓ તરફ વળી જાય છે. જે બાળકોને નાની વયમાં જ સાચી અને સારી કેળવણી ન મળે તો તેનાથી ભવિષ્યમાં એક નેક ઇન્સાનની અપેક્ષાઓ નથી રાખી શકાતી. અને તે પોતાના સમાજ માટે ઊપયોગી તેમજ ફાયદાકારક નહીં થાય.

હઝરત ઇમામ અલી અલચિહિસ્સલામે પોતાના ફરઝંદ હઝરત ઇમામ હસન અલચિહિસ્સલામને ફરમાવ્યું : “એક નાની વયના બાળકનું દિલ એ જમીન જેવું છે જેમાં બીજ તેમજ ઘાસ હોતુ નથી. અને તેમાં જે બીજ વાવવામાં આવે, તેને સ્વિકારીને તેને ઉછેરે છે. એ મારા અઝીઝ ફરઝંદ ! મેં તમારા બચપણના સમયનો ફાયદો ઉઠાવ્યો અને તમારું કેળવી શકાય તેવું નરમ દિલ સખત થઈ જાય અને તમારી અક્લ બીજ બાબતો તરફ લીન થઈ જાય તે પહેલા જ તમારી તરબિયતમાં (તમને કેળવવામાં) હું લાગી ગયો.

જીવનનો સાચો માર્ગ ધારણ કરવા માટે બચપણનો સમય એ શ્રેષ્ઠ છે. કારણ કે બાળકોમાં તકલીદ એટલે કે મોટાઓની વાતો સ્વિકારવાની લાગણી તીવ્ર હોય છે. મા-બાપ માટે જરૂરી છે કે જે રીતે તેઓ બાળકોની શારીરિક બીમારીનો ખ્યાલ રાખે છે તે જ રીતે તેની રૂઠ તેમજ લાગણીઓને વ્યવસ્થિત રાખવાને મહત્વ આપે અને એ પ્રયત્નમાં રહે કે તેનું શરીર તેમજ રૂઠ ધીમે ધીમે કમાલની તરફ આગળ વધે.

મા-બાપે બાળકોના જીવનની શરૂઆતમાં જ સરચાઈ, અદબ, મહેરબાની, વિનમ્રતા, જવાબદારીઓની અનુભૂતિ અને બીજી ગમતી આદતો શિખવાડવી જોઈએ. અને પોતાના સાચા તરીકા પ્રમાણે ચાલીને બાળકો માટે અમલી તેમજ અસરકારક ઊદાહરણ પુરૂ પાડવું જોઈએ.

ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામ તરફથી તૌકીઅ (પત્ર) નં. ૩

“.....એ લોકો કેવી રીતે ફિત્નાઓમાં એકબીજા સાથે બાથ ભીડ્યા કરે છે અને માર્યા માર્યા ભટક્યા કરે છે. દીનથી ફરી જઈને આડે અવળે માર્ગે ચાલ્યા જાય છે. એ લોકો દીનથી વિમૂખ થઈ ગયા છે કે દીનમાં શક કરવા લાગ્યા છે કે હકની સાથે દુશ્મની રાખે છે કે સહી હદીસો અને રિવાયતોથી અજ્ઞાન છે કે પછી સઘળું જાણતા હોવા છતાં આ બધું છોડી રહ્યા છે (આંખ આડા કાન કરે છે).....

એ લોકોએ પોતાની ખ્વાહેશાતની પેરવી છોડી દેવી જોઈએ, તેઓએ

પોતાની પહેલાની મૂળ સ્થિતિ પર જ બાકી રહેવું જોઈએ જે બાબત તેઓથી જે વાત છુપી છે એ બાબત ચર્ચા ન કરે, નહીં તો ગુનેહગાર થશે.....મારા તરફથી આટલી વાતને કાફી સમજો. તકસીર કે વિશ્લેષણ કરવાનું છોડી દ્યો અને આ ઇશારા ઊપર સંતોષ પામો. ઇન્શાઅલ્લાહ”

(કમાલુદ્દીન જિ.૨, પાના ૧૯૦)

પત્ર નં. ૪ : શૈખે મુફીદ (અ.ર.) ઊપર હઝરતનો પત્ર, માહે સફર હિ.સ.૪૧૦

બિસ્મિલ્લા હિર્હમા નિર્દહીમ.

“અમ્મા બાદ અચ દીનના મુખ્લિસ દોસ્ત તમારા પર સલામ થાય. એ દીન જે અમારાથી ચકીનની સાથે મખ્સૂસ છે..... હકની મદદ, નુસરત માટે ખુદા તમારી તોફીક હરહંમેશ રાખે. અમારા તરફથી સચ્ચાઈની સાથે બોલવા પર ખુદા તમને ખૂબ જ બહોળો સવાબ અતા કરે. પત્ર વ્યવહારથી તમને શરફ અતા કરવાની અમને ઇજાઝત આપવામાં આવી છે..... ફાસિકોની હુકૂમતને અમારા અને અમારા શીઆ મોઅમિનો માટે ખુદા બહેતર સમજે છે. તેથી જોકે અમે ઝાલિમોના ઘરોથી દૂર છીએ, છતાં પણ અમે તમારાથી બાખબર છીએ. તમારી કોઈ વાત અમારાથી છુપી નથી..... અને નતો તમારી ચાદને ભૂલીએ છીએ. જો એમ ન હોત તો તમારા ઊપર મૂસીબતોની વિજળી પડત અને દુશ્મન તમને પરાસ્ત કરી દેત. અલ્લાહથી ડરો અને તમારા સાથે જે ફિત્નો થયો છે તેનાથી અળગા રહીને અમારી મદદ અને સમર્થન કરતા રહો.....”

તાલીમ અને કેળવણી (૨)

બાળકોની કેળવણી માટે મા-બાપ એ સૌથી શ્રેષ્ઠ ઝરીયો છે. આ બારામાં માનો વિશેષ ફાળો છે. કારણ કે બાળકોના શરીર, રૂહ, લાગણી તેમજ વાણી-વર્તનના ઉછેર માટે મોટાભાગની જવાબદારી માની હોય છે. અને એ કારણે જ માનો ખોળો એ તાલીમ અને કેળવણી માટે પ્રથમ શાળા ગણવામાં આવી છે. જો એ સમયમાં બાળકને સારી કેળવણી આપવામાં આવે તો કહી શકાય કે તે જિંદગીની છેલ્લી પળો સુધી ખુશનસીબ રહેશે. તે લોકો ઘણા ખુશનસીબ છે કે જેઓના જીવનની શરૂઆત માની સારી તરબીચતથી થઈ છે. અને પોતાની અંદર સારી આદતો કેળવી લે છે, જેનાથી તેઓએ કોઈપણ જાતની મહેનત કર્યા વગર જે કંઈ શીખ્યું છે તેનાથી ફાયદો ઉઠાવે છે. ખોટી કેળવણી એ ઇન્સાનની ઇજાઝત તેમજ સ્વતંત્રતાને નષ્ટ કરી દે છે. પ્રગતિ અને નેતૃત્વ કરવાની કાબેલીચત તેની રૂહમાંથી નિકળી જાય છે. તેનાથી સ્વભાવમાં કમીનાપણું, તુરછતા, ખુશામદખોરી તેમજ બેઈઝઝતી આવી જાય છે. તેનાથી જાણવા મળે છે કે મા-બાપની જવાબદારી કેટલી ભારે હોય છે.

ઈસ્લામ બાળકોના ઉછેરના પ્રશ્નને એટલું મહત્વ આપે છે કે તેને છોકરાનો બાપ ઊપરનો નિર્વિવાદ હક ગણાવ્યો છે.

હઝરત ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન અલચિહિસ્સલામ ફરમાવે છે : “તમારા ઊપર તમારા ફરઝંદનો એ હક છે કે તમે જાણી લ્યો કે તેનું અસ્તિત્વ તમારા અસ્તિત્વનો એક ભાગ છે. અને આ દુનિયામાં તેની ભલાઈ તેમજ બૂરાઈ તમારાથી સંબંધિત છે. તમારે એ જાણી લેવું જોઈએ કે તમે તેના સરપરસ્તના અધિકારથી એ વાત માટે જવાબદાર છો કે તેને સાચી તરબીયત આપો. ખુદાની તરફ તેનું માર્ગદર્શન કરો. અને અલ્લાહ તઆલાની ઈતાઅત તેમજ ફરમાંબરદારી કરવામાં તેનો સાથ આપો અને તેની મદદ કરો. તમારે એવા બાપ થવું જોઈએ જે પોતાની જવાબદારીથી માહિતગાર હોય. એવા બાપ કે જે એ જાણતા હોય કે પોતાના ફરઝંદ સાથે સુવ્યવહાર કરશે તો તેને તેની જઝા મળશે અને જો તેના હકમાં ઊંચાપ રાખી તો સજાનો હકદાર બનશે.”

પૂર્વ તેમજ પશ્ચિમના લગભગ તમામ દાનિશ્વરો એ બાબતે એકમત છે કે જો શિક્ષકો તેમજ મા-બાપ જો બાળકને સાચી તરબીયત આપવામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરવા માંગે તો તેણે મઝહબની તાલીમ અને અહેકામોથી ફાયદો ઉપાડવો જોઈએ. અને બાળકોને તેમની જિંદગીની શરૂઆતમાં જ મઝહબ તેમજ દીન સમજાવવો જોઈએ.

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહિસ્સલામે ફરમાવ્યું કે “જેટલું થઈ શકે તેટલું જલ્દી પોતાના બાળકોને ઈસ્લામિક હદીસો તેમજ મઝહબના મસઅલાઓ શીખવી દયો. એ પહેલા કે તમારા વિરોધીઓ તમારા પર અગ્રતા લઈ જાય અને બાળકોના દિલોને ગુમરાહ કરવાવાળી બાબતોથી ભરી દે.” (અલ કાફી, જિ.૬, પેજ ૪૭)

ફક્ત એજ તરબીયતને મૂળભૂત તેમજ સંતોષકારક સમગ્ર શકાય છે. જેનો પાયો મઝહબ તેમજ અકીદા ઊપર હોય. મા-બાપે ફક્ત જીભથી તરબીયત આપવાને બદલે પોતે પણ અમલ કરીને ઊદાહરણ પુરૂ પાડવું જોઈએ. તેમજ એ વાત પણ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ કે બાળકોની તરબીયતના બારામાં મઝહબ એ શ્રેષ્ઠ હિમાયતી તેમજ મદદગાર છે. ઈમાન અને અકીદો એક એવી મશાલ છે કે જે અંધારા માર્ગને પ્રકાશિત કરી દે છે. અને જો કોઈ ભટકી જાય તો ખૂબ જ સરળતાથી તેને સરચાઈ તરફ માર્ગદર્શિત કરી શકાય છે.

ખુદા આપણને તોફીક આપે કે આપણે પોતાના બાળકોને સાચી અને ઈસ્લામી તરબીયત આપીને તેને સમાજ માટે એક ફાયદાકારક વ્યક્તિ બનાવીએ. જેથી આપણે અને આપણી ઔલાદ મળીને ઈમામ અલચિહિસ્સલામની મદદની જવાબદારી અદા કરી શકીએ અને એ રીતે આખેરતને સંવારી શકીએ. (આમીન)

ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામને લોકોમાં પ્રિય બનાવવાનો તરીકો

શેખે સદૂક (અ.ર.) એ ઇબ્ને અબ્બાસથી રિવાયત બયાન કરી છે કે રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું કે “તમે સૌ અલ્લાહના કારણે મોહબ્બત કરો કે તે પોતાની નેઅમતોથી ગિઝા આપે છે અને મારાથી મોહબ્બત એ માટે કરો કે હું અલ્લાહનો મહેબૂબ છું. અને અલ્લાહથી મોહબ્બતના કારણે મારાથી મોહબ્બત કરો અને મારા એહલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામથી મોહબ્બત એ માટે કરો કે તમે મારાથી મોહબ્બત કરો છો, મારાથી મોહબ્બતના કારણે તમે મારા એહલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામથી મોહબ્બત કરો.”

અલ્લાહની નેઅમતો કે જેની ગણતરી શક્ય જ નથી, એ બધું મોલા સાહેબુઝઝમાન અલચ્હિસ્સલામના પવિત્ર અસ્તિત્વની બરકતોથી આપવાને મળી રહી છે. ઇમામ અલચ્હિસ્સલામને લોકોના મહેબૂબ બનાવવા માટે અમુક કાર્યો ઉલ્લેખવા જરૂરી છે.

ઇમામ અલચ્હિસ્સલામનો મરતબો તેમજ ઇલાહી ઓહદો અને અલ્લાહની હુજ્જત છે તે બયાન કરવું.

ઇમામ અલચ્હિસ્સલામ ખાલિક તેમજ મખ્લૂક દરમ્યાન કડી છે, તેના કારણે જ જમીન અને આસમાન કાએમ છે, તેમના કારણે જ લોકોને રોઝી મળે છે.

ઇમામ અલચ્હિસ્સલામ આપણી હાલતોથી માહિતગાર છે. અને આપણા કાર્યોની નિગરાની કરે છે.

આપણા નેક કાર્યો ઇમામની ખિદમતમાં રજુ થાય છે તો ઇમામ આપણા માટે દુઆએ ખૈર ફરમાવે છે.

આપણા બૂરા કાર્યો ઇમામની સમક્ષ રજુ કરવામાં આવે છે તો આપ દુઆએ મગ્ફેરત ફરમાવે છે.

ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની અદાલત તેમજ ઇન્સાફની સિફતોને બયાન કરવી જોઈએ.

એજ રીતે ઇમામ અલચ્હિસ્સલામની ઝિયારત કરવાવાળા તેમજ આપની મદદ કરવાવાળા, આપની સામે શહીદ થવાવાળા, અને આપના પરચમ હેઠળ જંગ કરવાવાળા લોકોને મળતા અજરો સવાબને બયાન કરવા જોઈએ.

આપની હુકુમત અને અદાલતને એવા ખૂબસૂરત અંદાઝથી રજુ કરવું જોઈએ કે દરેક શખ્સ તત્પરતાથી એ હુકુમતની સ્થાપનાની વાટ જુએ અને તેના માટે પોતાનું સર્વસ્વ કુરબાન કરવા અને દરેક તકલીફો સહન કરવાને માટે તૈયાર જોવા મળે.

ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામથી તવસ્સુલ કરવાના અનેક ફાયદાઓ છે : દુઆઓ કબૂલ થવી, ઇબાદતો કબૂલ થવી. તેમજ અન્ય દુન્યવી

ફાયદાઓ : પરેશાનીઓથી નજાત, માર્ગથી ભટકેલા કાફલાઓનું માર્ગદર્શન, ફરિયાદ કરવાવાળાઓની સમસ્યાઓનો હલ અને આપથી મુલાકાત કરવાવાળાઓને આપે જે પ્યાર તેમજ મોહબ્બત આપ્યા છે તે બધાનું વર્ણન કરવામાં આવે.

બસ, આવી જ રીતે આપણે યૂસૂફે ઝહેરા અલચ્હિસ્સલામને લોકોના દિલોમાં મહેબૂબ બનાવી દઈશું.

ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની સલામતી માટે સદકો આપવો

સદકો દેવો એ બહેતરીન કાર્ય છે. તે બલાઓ, આફતો અને મૂસીબતો દૂર કરે છે.

હઝરત રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમ ફરમાવે છે કે “સદકો સિતેર (૭૦) પ્રકારની બલાઓને દૂર કરે છે જેમાં સૌથી સરળ બલા કોઢ છે.”

સદકો એ મુશ્કેલીઓનો હલ છે, ત્યાં સુધી કે મોતને પણ ટાળી દે છે. જેથી પોતાના માટે અને સગા-સબંધીઓ માટે સદકો દેતા રહેવો જોઈએ. ખુદાના કલામ તેમજ માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામની હદીસોમાં જાન, માલ અને તમામ નેઅમતોને ખુદાની રાહમાં ખર્ચ કરવાનો શોખ અને તેની ફઝીલતો એ રીતે પુષ્કળ પ્રમાણમાં છે કે જાણે કે માલ, દૌલત અને ત્યાં સુધી કે ખુદાની આપેલી દરેક નેઅમત ભેગું કરવા માટે નહીં પરંતુ ફક્ત એ માટે છે કે એ સર્વ ખુદાના માર્ગમાં ખર્ચી નાખવામાં આવે. સૂબકરહમાં છે કે ખુદાના માર્ગમાં વાપરવાથી બચવું એ પોતાને તબાહો બરબાદ કરવા બરાબર છે. અબૂ સઈદ ખદરીએ કહ્યું છે કે પેગમ્બરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમ બીજાને દેવાની એટલી તાકીદ ફરમાવતા હતા કે અમને એ ગુમાન થવા લાગ્યું કે કોઈને પોતાના એવા માલ પર હક જ નથી કે જે પોતાની જરૂરતથી વધારે હોય.

હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમે ઇબ્લીસ મલઉનને પૂછ્યું કે “અય મલઉન ! તું સદકો આપવાથી કેમ રોકે છે ?” તેણે જવાબ આપ્યો કે જ્યારે કોઈ સદકો આપે છે તો મને એવી તકલીફ થાય છે કે જાણે કે મારા માથાને કરવતથી ચીરવામાં આવી રહ્યો હોય. હુઝુરે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું કે “અય મલઉન ! તને એવી તકલીફ થાય છે શા માટે ?” તેણે કહ્યું : કારણ કે સદકાથી પાંચ ચીઝો મળે છે. (૧) માલમાં વધારો (૨) બીમારીથી શિક્ષા (૩) બલાઓ દૂર થાય છે (૪) સદકો આપવાવાળો વિજળીની જેમ પુલે સિરાત ઉપરથી પસાર થશે. (૫) હિસાબ કિતાબ વગર જન્નતમાં દાખલ થશે.

મોઅમિનોએ પોતાના આખેરતના સામાનને સદકા વડે વધારતો રહેવો

જોઈએ. સદકો દેવો એ ખૂબ જ મહત્વ અને સવાબનું કારણ છે. અને બલાઓને ઈન્સાનથી દૂર રાખે છે. અને જો ઈન્સાન ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામની તરફથી અને આપની નયાબતમાં સદકો આપશે તો તે ઈન્સાન તેમજ હઝરત બન્ને માટે અસરકારક રહેશે.

યૂસૂફે ઝહેરા અલચ્હિસ્સલામ કે જે જમીન ઊપર પૂર્ણ ઈન્સાન તેમજ અલ્લાહની હુજજત છે. તેમની સલામતી માટે સદકો આપવો એ ઊચ્ચ સવાબનું કારણ છે. હઝરત માટે પણ અસરકારક છે. જેથી અલ્લાહ તઆલા પોતાની ઈનાયતોમાં વધારો કરશે અને પરેશાનીઓને પોતાના ગમઝદા વલીના દિલથી દૂર રાખશે.

ઈમામ અલચ્હિસ્સલામ એ હસ્તી છે કે જેમના ઝહૂરમાં જલ્દી થવા માટે અલ્લાહની બારગાહમાં ગિડગિડાઈને દુઆઓ કરવાનો હુકમ તો માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામના ફરમાનોમાં ઘણી જગ્યાએ મળી જશે, પરંતુ તેનાથી આપણી મોહબ્બતનો તકાઝો અને ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની મદદ માટે જઝબો જાહેર થાય છે. જેથી ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની સલામતી માટે સદકો આપવો બહેતરીન અમલ છે.

ઈમામ અલચ્હિસ્સલામ જેઓ દરેક સમયે આપણા કાર્યો પર નજર રાખે છે પરંતુ તેમની સલામતી માટે સદકા દેવાથી એ લુત્ફો કરમ અને ઈમામની મોહબ્બત એથી પણ વધી જશે.

ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની યાદ નુરાની બનાવે છે

કેટલા ખુશનસીબ હશે એ લોકો કે જેઓ ઈમામ અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂરનો સમય પામશે. આપની ઝિયારત કરશે, અને આપનો સાથ આપશે.

હઝરત રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું કે “ખૂબ જ ભાગ્યશાળી હશે તે વ્યક્તિ કે જે તેમનાથી (ઈમામ મહેદી અલચ્હિસ્સલામથી) મુલાકાત કરશે અને તેના માટે ખુશખબરી છે કે જે આપથી મોહબ્બત કરે અને તે ખુશનસીબ છે કે જે તેમની ઈમામતને તસ્લીમ કરતો હશે.” (બેહારૂલ અન્વાર, જિ.પર, પેજ ૩૦૯ - ઓયૂને અખ્બારે રઝા, પેજ ૭)

લોકોમાં ભાઈચારા તેમજ મોહબ્બતનું વાતાવરણ બની જશે. જે આ પહેલા ફક્ત વાર્તાઓમાં જોવા મળતું હતું. જાણે કે લોકો જમીન પર નહીં પરંતુ જન્નતમાં હશે.

હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “જ્યારે હઝરત કાએમ અલચ્હિસ્સલામ કયામ કરશે ત્યારે લોકો વચ્ચે ખરેખરી મિત્રતા અને ભાઈચારો સ્થપાઈ જશે. અને એ સમયે પ્યાર અને મોહબ્બત એ રીતે ફેલાઈ ગયા હશે કે એક વ્યક્તિ પોતાના ભાઈના ખિસ્સામાં હાથ નાખીને

પોતાની જરૂરત માટે પૈસા કાઢી લેશે અને તે તેને રોકશે પણ નહીં.” (બેહાઝલ અન્વાર, જી.૫૨, પેજ ૩૭૨)

આવા સમયે આપ અલચિહ્સલ્લામના શીઆઓની તો શું શાન હશે !

હઝરત ઇમામ ઝૈનુલ આબેદીન અલચિહ્સલ્લામે ફરમાવ્યું : “જ્યારે અમારા કાએમ અલચિહ્સલ્લામ કયામ કરશે તો અલ્લાહ તઆલા અમારા શીઆઓની તમામ મુશ્કેલીઓને દૂર કરી દેશે. અને તેમના દિલોને લોખંડના ટુકડાની જેમ બનાવી દેશે. અને તેના એક મર્દની તાકાત ચાલીસ મર્દો જેટલી બનાવી દેશે. અને અમારા શીઆઓ આખી ઝમીનો પર હુકુમત કરશે અને તેઓ જ દરેક કબીલા તેમજ કૌમના સરદાર હશે.”

(બેહાઝલ અન્વાર, જી.૨૫, પેજ ૩૧૭)

પરંતુ અફ્સોસ ! ન આપણે તેમના ઝહૂરનો સમય જોયો કે ન તેમની ઋચારત કરી. ન તેમના ખાસ શીઆ બની શક્યા, જેઓ તેમના હાથ તેમજ બાવડા હશે. (મદદગાર હશે)

આ અફ્સોસ અને નિરાશામાં હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલ્લામની હદીસ આપણી હિમ્મત વધારે છે. “પોતાના ઇમામ અલચિહ્સલ્લામની મઅરેફ્ત હાસિલ કરો, કારણ કે જ્યારે તમે તેમની મઅરેફ્ત મેળવી લેશો તો પછી તેમનો ઝહૂર જલ્દી થાય કે તેમાં વિલંબ થાય, તમને કોઈ નુકસાન નહીં થાય.” (બેહાઝલ અન્વાર, જિ.૫૨, પેજ ૧૪૧)

પરંતુ એમ કહીએ કે ગૈબતનો સમય કે જે આપની તન્હાઈ તેમજ મઝલૂમીયતનો સમય છે, જે તે સમય પામે, ઇમામનો હક સમજે, તેમનો ઇન્તેઝાર કરે, અને લોકોને તૈયાર કરે તો તેનું સ્થાન સૌથી અલગ છે.

હઝરત ઇમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચિહ્સલ્લામે ફરમાવ્યું : “નિ:સંદેહ આપ (હઝરત ઇમામ મહેદી અલચિહ્સલ્લામ) ની ગૈબતના સમયમાં જે લોકો આપની ઇમામતને તસ્લીમ કરતા હોય, આપનો ઇન્તેઝાર કરતા હોય તેઓ દરેક સમયના લોકોમાં સૌથી બહેતરીન લોકો હશે. કારણ કે અલ્લાહ તઆલાએ તેમને એટલી ઊંચી અક્લ અતા કરી હશે અને તેમના વિચારો એટલા બુલંદ હશે અને તેઓ મઅરેફ્તના એટલા ઊંચા સ્થાન પર હશે કે તેની નજીક આપની ગૈબત એવી રીતે હશે કે આપ હાજરો નાજર હોય. એટલે કે ગાએબ ઇમામ ઊપર એટલું પુખ્તા ચકીન હોય કે જેટલું જીવંત (હાજર) ઇમામ પર ચકીન હોય છે.” (બેહાઝલ અન્વાર, જી.૨૫, પેજ ૨૨૧ - એહતેજાજ)

ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સલ્લામની મઅરેફ્ત

દિક્શનરી પ્રમાણે મઅરેફ્તનો અર્થ ‘ઓળખવું’ એવો થાય છે. પરંતુ દરેક વસ્તુની ઓળખ અથવા મઅરેફ્તના અલગ અલગ પ્રકાર હોય છે. ખાસ કરીને ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સલ્લામની મઅરેફ્ત સબંધિત આપણા મગજમાં એવા સવાલો ઊદ્ભવી શકે છે.

(૧) શું ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામની મઅરેફ્તથી મુરાદ ફક્ત તેમનું નામ, વંશાવળી અને વિલાદતની તારીખ વિ. જાણવું જ છે ?

(૨) શું ઇમામ અલચિહિસ્સલામની મઅરેફ્તથી મુરાદ એ જાણવું છે કે તેઓ અલ્લાહના પ્રતિનિધિ છે ?

(૩) શું આપની મઅરેફ્તથી મુરાદ એ છે કે આપનું ઇલ્મ તેમજ આપના અહેકામો શીખવા ?

(૪) અથવા શું આપની મઅરેફ્તથી મુરાદ આપની સંપૂર્ણ ઇતાઅત કરવી એ છે ? આ દરેક સવાલોના જવાબો મેળવવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

જવાબ - ૧ : જો ઇમામની મઅરેફ્તથી મુરાદ આપનું નામ તેમજ બાપદાદાનું નામ અને વંશાવળી જ જાણવાનું હોય તો આતો પ્રાથમિક જાણકારી કહેવાય.

જવાબ - ૨ : ઉમર બિન સાદ આશૂરાની આખી રાત એ ખેંચતાણમાં રહ્યો કે ઇમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામ સાથે જંગ કરવી કે નહીં, કારણ કે તે જાણતો હતો કે ઇમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામ બરહક છે, અને તેઓ ઝમાનાના ઇમામ છે. પરંતુ તેણે હુકુમત સાથે રોકડો સોટો કર્યો હતો અને ઇમામે વક્તનો સાથ દેવાથી મળતી જન્નત ઊંધાર સમજીને જહન્નમ ખરીદી લીધી. અહીં એ સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે ઇલાહી પ્રતિનિધિને બરહક જાણવું જ પુરતું નથી, તેમજ તે સાચી મઅરેફ્ત નથી.

જવાબ - ૩ : મૌલાએ કાએનાત અલચિહિસ્સલામનું ફરમાન છે કે “સૌથી તુરુહ ઇલ્મ એ છે કે જે ફક્ત જીભ ઊપર રહી જાય અને સૌથી વધારે કિંમતી ઇલ્મ એ છે કે જે અંગોઊપાંગથી જાહેર થાય.” (નહેજુલ બલાગાહ, હદીસ ૯૨) મૌલાનું આ ફરમાન સાબિત કરે છે કે ફક્ત ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામના ઇલ્મો તેમજ અહેકામોને જાણવા પુરતા નથી.

(૪) જો મઅરેફ્તથી મુરાદ સંપૂર્ણ ઇતાઅત છે તો તે તો એક ખરીદેલ ગુલામ પણ કરે છે. પરંતુ જરૂરી નથી કે તે પોતાના આકાની સંપૂર્ણ મઅરેફ્ત પણ ધરાવતો હોય.

પરિણામ આપણે તારવી શકીએ છીએ કે સાચી મઅરેફ્તથી મુરાદ ઇમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામનો મરતબો તેમજ તેમની મંઝિલ ઓળખવી અને આપની સંપૂર્ણ ઇતાઅત કરવી તેમજ પોતાના દરેક કાર્યોમાં ઇમામ અલચિહિસ્સલામની મરજીને અગ્રતા આપવી.

આ એજ મઅરેફ્ત છે કે જેને તમામ ઇન્સાનો ઊપર વાજિબ કરવામાં આવી છે અને નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમની મુબારક હદીસ પ્રમાણે આપની મઅરેફ્ત પ્રાપ્ત ન કરનાર મરી જાય તો તે જાહેલીચ્યતની મૌત છે.

શૈખે સદુક (અ.ર.) પોતાના કિતાબ કમાલુદ્દીનમાં હઝરત ઇમામ મહેદી અલચિહિસ્સલામની મઅરેફ્ત વાજિબ હોવાના અનુસંધાનમાં લખે છે કે “કોઈ

ઈમાનવાળાનું ઈમાન સહી નહીં હોય પરંતુ એ કે તે એ હાલતથી બાખબર થઈ જાય જેના પર તે ઈમાન લાવી ચુક્યો છે.” જેમકે અલ્લાહ તબારક વ તઆલાનો ઈરશાદ છે કે “પરંતુ જે લોકો સમજીને હક વાતની સાક્ષી આપે છે.” (સૂ.ઝુખ્રૂફ, આ.૮૬)

ખુદાએ કોઈની પણ ગવાહી ત્યાં સુધી કબૂલ નથી કરી જ્યાં સુધી તેને ઈલ્મ તેમજ મઅરેફત ન હોય. બસ આજ રીતે ઈમામ મહેદી અલચ્હિસ્સલામ પર ઈમાન લાવનારનું ઈમાન ત્યાં સુધી ફાયદો નહીં પહોંચાડે જ્યાં સુધી તે આપની ગૈબતના વિષયમાં કંઈ જાણી ન લે. અંતમાં પરવરદિગારે આલમથી દુઆ છે કે તે આપણને મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમ અને આલે મોહમ્મદ અલચ્હેમુસ્સલામના હક્કમાં પોતાની આખરી હુજજતની સાચી મઅરેફત ઈનાયત ફરમાવે.

(નોંધ : હકીકતમાં તો મઅરેફતે ઈમામથી મુરાદ એ જ છે કે તેને અલ્લાહના પ્રતિનિધી જાણે અને ઈખ્લાસ સાથે દિલથી પણ કબૂલ રાખે. ઈખ્લાસના ખુદા ખુદા દરજજાઓ હોય છે. તેનો ઊચ્ચ દરજજો એ છે કે તમામ બાબતે ઈમામ અલચ્હિસ્સલામની મરજીને અગ્રતા આપે.)

ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામનો

પોતાના જટ્ટે મઝલૂમ અલચ્હિસ્સલામ પર ગિર્યા

બેહાઝલ અન્વાર, જિ.૧૦, (નવું પ્રકાશન) કિતાબ અલ મઝારમાં એક ઝિયારત ‘ઝિયારતે નાહિયા’ ના નામથી જે ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના પવિત્ર અસ્તિત્વથી સંબંધિત છે. એ ઝિયારતમાં હઝરત વલીએ અસ્ર અલચ્હિસ્સલામે પોતાના ગરીબુલ વતન જટ્ટે મઝલૂમ ઊપર તીવ્ર મસાએબ તેમજ ગમ વ્યક્ત કર્યા છે. અત્રે ઝિયારતના અમુક જુમ્લાઓ ઊદાહરણ રૂપે આલેખવામાં આવે છે. ખૂબ જ ઉમ્મીદ છે કે ઈમામના શીઆઓ તે અઝીમ અને ગૈબતના પર્દામાં રહેવાવાળા ઈમામની પૈરવી કરતા કરતા હઝરત સચ્ચદુશ્શોહદા અલચ્હિસ્સલામની અઝાદારી એજ રીતે કરશે જેટલી હઝરતની મઝલૂમી છે. ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “એ મારા જટ્ટે મઝલૂમ, હું આપની ઊપર સવાર સાંજ ખૂનના આંસુઓ વહાવીશ. એવું રોવું કે જેનું કારણ તમારા પર પડેલા ઝુલ્મો છે. આ તકલીફ દેવાવાળી તેમજ સદમો પહોંચાડવાવાળી, દિલ બાળવાવાળી મૂસીબતો જે તમારા પર પડી છે અને તેની અસરથી નજીક છે કે ગિર્યા અને બુકા કરીને મારી રૂહ પરવાઝ કરી જાય.”

ઊપરોક્ત વાક્યોમાં સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે હઝરત બકીયતુલલાહ અલચ્હિસ્સલામ પોતાના જટ્ટે બુઝુર્ગવારની મૂસીબતો પર કેટલી નાલાઓ ફરિયાદ તેમજ ગિર્યા કરે છે. અને કેટલા ગમગીન છે. એ માટે આપણી શીઆઓની જવાબદારી છે કે હઝરત સચ્ચદુશ્શોહદા ઈમામ હુસૈન

અલચ્છિસ્સલામ ઊપર રૂદન, વિલાપ કરવામાં ઈમામનો સાથ આપીએ. બીજી ધ્યાન આપવા જેવી વાત એ છે કે જ્યારે દુનિયાનું ઘડકતું દિલ તેમજ જીવ્નાત અને ઈન્સાનોના આકા એટલે કે ઈમામે ઝમાના અલચ્છિસ્સલામ ની મૂસીબતો ઊપર પોતાના ગિર્યાની હાલત એ રીતે બયાન કરે છે કે હું તમારા પર આંસુઓના બદલે ખૂનના આંસુ વહાવું છું. આપના આ બયાનથી એ વાતની જાણકારી મળે છે કે કરબલાનો બનાવ કેટલો ગંભીર અને કડ્ડા છે. અને ઈસ્લામના દાવેદારોએ રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વપાલેહી વસલ્લમના તેમજ બીબી જનાબે ફાતેમા ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલય્હાના ફરઝંદ ઊપર કેટલા કેટલા ઝુલ્મો સિતમ કર્યા અને એહેલેબૈત અલય્હેમુસ્સલામ સબંધે પોતાની ફરજો કેવી રીતે અદા કરી !!!

ઈમામ હુસૈન અલચ્છિસ્સલામની અઝાદારી અને મહેદવીયત (૧)

ઈમામ હુસૈન અલચ્છિસ્સલામ એ સતત એવી કોશિષનું નામ છે કે ઝુલ્મની વિરોધમાં ઉઠનારી અવાજોમાં છુપાએલી છે. અને ઈમામ મહેદી અલચ્છિસ્સલામ એ વારસનું નામ છે કે જે શરૂથી લઈને અંત સુધી તેને પોતાની મંઝિલ સુધી લઈ જાય છે.

ઈમામ હુસૈન અલચ્છિસ્સલામના કરબલાના કડ્ડા બનાવમાં એ સબક મળે છે કે દરેક સમયમાં લોકોએ અમ્બિયાના વારિસોને એકલા છોડી દીધા.

પરંતુ એમ શું કામ ? એ લોકોએ શું કામ આપનો સાથ ન આપ્યો, જેઓ ઈમામ અલચ્છિસ્સલામને ઈમામની હૈસિયતથી જાણતા હતા ? કદાચ એ માટે કે :

- ઈમામના મરતબા તેમજ હૈસિયતને ન ઓળખી શક્યા. ઈમામના મિશનની જાણકારી ધરાવતા ન હતા, અથવા

- ઈમામના મિશનથી તો માહિતગાર હતા પરંતુ નક્સની પૈરવીના કારણે એ તોફાની છીનવાઈ ગઈ.

લોકોએ પોતાના નક્સની પરસ્તિશના કારણે ઈમામને ઘોખો આપ્યો. કેટલું ભયંકર નુકશાન કર્યું, નહીંતર તો દારૂલ ઈમારા પર કબ્જો તો થોડા જ લોકોની વાત હતી ! ઈબ્ને ઝિયાદથી શા માટે ડરતા હતા ? એ કઈ ચીજ હતી કે જેનાથી મંઝિલ સામે હોવા છતા તેને પામી શકવાથી રોકતી હતી ? નક્સ પરસ્તી !!! કારણ કે નક્સ વ્હાલો હતો.

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચ્છિસ્સલામે ફઝલ બિન ઉમરથી ફરમાવ્યું : એક દિવસ હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચ્છિસ્સલામ મસ્જિદે ફૂફાના મિમ્બર ઊપરથી ફરમાવી રહ્યા હતા : “તમે ફક્ત નોમા દ્વારા નજાત મેળવી શકશો, નોમા એવા વ્યક્તિને કહે છે કે જે લોકોને ઓળખી લે પરંતુ લોકો તેને ન ઓળખી શકે. જમીન ક્યારેય ખુદાની હુજ્જતથી ખાલી નહીં રહે,

પરંતુ લોકો ઝુલ્મો સિતમ અને ગુનાહોના કારણે હુજ્જતની ઝિયારતથી વંચિત રહેશે.”

શું આપણે નથી જોયું કે ઈમામે ઝમાના અલરહિસ્સલામ કઈ રીતે દર્દભર્યા લહેજામાં ઈબ્ને મહેઝીયારથી ફરમાવી રહ્યા હતા : “એ અબલ હસન ! અમે દિવસ - રાત તમારી પાસે આવવાની ઈચ્છા રાખીએ છીએ, પરંતુ કઈ યીજે અમને તમારી પાસે આવવાથી રોકી રાખ્યા છે ?”

આજે ખરેખર એ પ્રશ્ન નથી કે ઝહૂર ક્યારે થશે ? આજ, કાલ અથવા આપતા વર્ષે ? તેનો મારી સાથે કાંઈ સબંધ નથી. મને તેનાથી કોઈ લેવા-દેવા ન હોવા જોઈએ. જો હું સાચી મોહબ્બત અને સબંધો ધરાવું છું તો ઈમામ અલરહિસ્સલામ જ્યારે ઝહૂર કરશે તો હું ત્યાં હાજર હોઈશ. હું તો આજે પણ હાજર થઈ શકું છું છે. હું એ સમયે હાજર થઈ જઈશ કે જ્યારે ઈમામ અલરહિસ્સલામની મઅરેફત મેળવી લઉં. મારે મારા મહેબૂબના રસ્તામાંથી કાંટા ઊપાડી લઈને કુલો પાથરવા છે. રસ્તો પણ છે અને કાંટાઓ પણ છે અને કુલો પણ છે. આ કાંટાઓ ઊઠાવીને કુલો પાથરી દેવાનો પ્રયત્ન ઊર્ય કમાલ સાથે કરબલામાં જોવા મળે છે. કરબલાવાળાઓની અંદર એક એવી અજબ તડપ હતી કે જે ઝુલ્મની સામે ઊભા થવાના તેમજ ઝાલિમોથી બદલો લેવાના રૂપમાં હતી. યઝીદના ઝુલ્મો જોતા હતા, તેના વિરોધમાં ઊભા થવાનો જુસ્સો ધરાવતા હતા. અને નફ્સની પૈરવીથી સ્વતંત્ર હતા. એજ કારણે પોતાની ઈચ્છાથી અડગ રહી શક્યા. એ ઈચ્છા તો આપણે પણ ઘણી કરીએ છીએ. શું કારણ છે કે તે માત્ર એક ઉભરો બનીને રહી જાય છે !

શું આપણે કરબલાઈ છીએ ? વિચારો

જો આપણે ખૂદને એહલેબૈત અલરહેમુસ્સલામના શીઆઓમાં ગણીએ છીએ, શું આપણા માટે આટલું જ પુરતું છે કે ફક્ત જીભથી એહલેબૈત અલરહેમુસ્સલામના મોહિબ હોવાનો દાવો કરતા રહીએ અને ફક્ત અમલી રીતે બતાવીએ કે આપણા ઈમામો અલરહેમુસ્સલામ જ રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલરહે વઆલેહી વસલ્લમના જાનશીન છે અને આ રીતે જ ગિર્યા કરતા રહીએ કે રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલરહે વઆલેહી વસલ્લમના જિગરના ટુકડા હઝરત હુસૈન ઈબ્ને અલી અલરહેમુસ્સલામ અને તેમના ઘરવાળાઓ સાથે ખૂબ જ ઝુલ્મ થયો. શું એ વિચારવું ન જોઈએ કે એવું શા માટે થયું ?

જો કુફ્રાના શીઆઓ ઈમામને આમંત્રણ આપીને પછી તેમની સાથે વફાદારી દાખવત અને તેમનો સાથ આપત તો કરબલાનો કડૂણ બનાવ બનત ?? ખરેખર કરબલાનું એક કારણ શીઆઓની ગફલત, ઈમામથી મદદથી પોતાનો દામન બચાવવો એ છે.

શીઆ હોવા છતાં, ખૂદ ઈમામને પોકારવા પછી એ લોકોએ ઈમામને

સાથ કેમ ન આપ્યો ? કઈ વાત હતી જેના કારણે અણીના સમયે તેઓ પાસેથી એ બધી તોફાંક છીનવાઈ ગઈ ? જ્યારે કે કરબલામાં ઇમામની મદદ કરવાવાળાઓને પણ બાલ-બચ્ચાઓ હતા. તો પછી કઈ વસ્તુ હતી કે જેણે તેઓના પગને બાંધી દીધા. ખરેખર તે લોકોની ઇમામ પ્રત્યેની મઅરેફતમાં ઊણપ હતી. જે તેમની બદબખ્તીનું કારણ બની. આ બનાવની રોશનીમાં શું એ સંભવિત છે કે ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામના ઝહૂર સમયે આપણે પણ એજ શીઆઓ જેવું આચરણ અપનાવીએ ? ક્યાંક આવી ખામીવાળી મઅરેફત આપણા પગો માટે બેડી ન બની જાય !

આવો આ બેડીને તોડી દઈએ અને પોતાના દિલોને માસૂમીન અલચ્હેમુસ્સલામના ફરમાનો દ્વારા ઇમામની મઅરેફતથી પુરનૂર કરીએ. આવો કરબલાઈ બનીએ નહીં કે કુફી. આવો સાચા હુસૈની બનીએ, નહીં કે ચઝીદી. જેથી મુશ્કેલીના સમયે દુનિયાની મોહબ્બત આપણને ઘેરી ન લે અને આપણા છેલ્લા ઇમામ પણ એકલા ન રહી જાય.

(નોંધ :- કુફાથી ઇમામ અલચ્હિસ્સલામને આમંત્રણ આપનાર મોટા ભાગના લોકો ફક્ત પોતાના દુન્યવી ફાયદા માટે ઇમામ અલચ્હિસ્સલામને યાહતા હતા. તેઓ દરમ્યાન મુખ્લિસ શીઆઓ ગણતરીના જ હતા.)

ઇમામ હુસૈન અલચ્હિસ્સલામની અઝાદારી અને મહદવીયત (૨)

કરબલાના બનાવથી એક ખૂબ જ સ્પષ્ટ સબક મળે છે અને તે ઝુલ્મથી બદલો લેવાનો જોશ અને ગરમી છે. ત્યાં સુધી કે ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામને પણ કરબલાનો બદલો લેવાનો જુસ્સો છે. તે માટે તેમને સારલ્લાહ કહેવામાં આવ્યા છે.

ખરેખર આપણે ઇમામનો ઇન્ટેઝાર કરતા હોઈશું પરંતુ બીબી ફાતેમા ઝહેરા સલામુલ્લાહે અલચ્હાથી વધારે તો નહીં ?? કે જેમણે ઝખ્મી પાંસળીઆઓ સાથે હઝરત અલી અલચ્હિસ્સલામને નહીં પરંતુ ફક્ત ઇમામે અસ્ર અલચ્હિસ્સલામને ‘યા મહેદી’ કહીને પોકાર્યા હતા. તેઓને ખબર હતી કે બધો બદલો આપ જ લેશે. ઇમામ અલચ્હિસ્સલામનો ઝહૂર આજે થાય કે કાલે, એ થવાનો છે પરંતુ આપણી જવાબદારી ફક્ત એ છે કે આપણા કારણે આપનો ઝહૂર કેટલો જલ્દી થશે, તેમાં આપણી કોશિષો કેટલી છે ?

ઇમામથી સબંધો જોડવા માટે નફ્સનું પાક હોવું જરૂરી છે. દરેક મંઝિલ સુધી પહોંચવા માટે કેટલાયે રસ્તાઓ હોય છે. કેટલાક નુસ્ખાઓ સામાન્ય હોય છે. અમુક નુસ્ખાઓ કારીગરીના હોય છે. અઝાદારી એ કારીગરીનો નુસ્ખો છે કે જો મઅરેફતની સાથે અંજામ આપવામાં આવે તો તે નેકીનું માધ્યમ છે જેમાંથી ઇમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામ પણ નેકી હાસિલ કરતા જોવા મળે છે. જો બાદશાહથી મુલાકાત કરવી હોય અને તેમના સુધી મેળવનાર હાજર ન હોય તો

એવા રસ્તાની પસંદગી કરવામાં આવે કે જ્યાંથી તેઓ સામાન્ય રીતે પસાર થતા હોય. તો આજ એ દર છે જ્યાં સામાન્ય રીતે ઈમામ પસાર થાય છે, પસાર તો શું પરંતુ હાજર થાય છે અને આજેઝીની સાથે હાજર થાય છે. ખૂદ ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામ ઝિયારતે નાહિયામાં ફરમાવે છે : “સલામ થાય આપ પર, એમના સલામ કે જે આપની હુરમતને જાણે છે. જે આપની વિલાયતના બારામાં બિલ્કુલ ખાલિસ છે. અને આપનાથી મોહબ્બત દ્વારા અલ્લાહની બારગાહમાં નજદીકી ચાહે છે.”

સાહેબુઝ ઝમાન અલચ્હિસ્સલામની મુલાકાતનો એક રાઝ એક વાક્યમાં છુપાએલ છે - દિલી તમન્ના હોય તો તેઓના મુબારક વખૂદથી બરકત મેળવી શકીએ.

સાંભળ્યું નહીં કે સૈયદ મહેદી બહેરૂલ ઉલૂમ ઊપર જ્યારે લોકોએ એઅતેરાઝ કયો હતો કે શા માટે આપ બની અસદના લોકોની જેમ ઉઘાડા પગે અહીં તહીં દોડવાના અઝાદારીના રિવાજમાં ભાગ લ્યો છો ? આપ જેવા જલીલુલ કદ્ર આલિમને આ વાત શોભા નથી દેતી. તેમનો જવાબ સૈયદે રોતા રોતા આપ્યો હતો કે “મેં ખૂદ ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામને આવી હાલતમાં તે લોકોની સાથે ઉઘાડા પગે અહીં તહીં દોડતા જોયા છે અને તમે મને મનાઈ કરો છો !”

“આપ આપનો ગમ, આપના મસાએબ માટેની પુરદદ આહો ક્યારેય બંધ થવાવાળી નથી. અહીં સુધી કે આવી જ ગમગીન તેમજ મૂસીબતની હાલતમાં આ દુનિયાથી ચાલ્યો જઈશ.” (નાહિયા)

આપણા સલામ થાય એ કલ્બે નાઝેનીન ઊપર કે જેઓ આ દુઃખ ભરી દુનિયામાં પોતાના મઝલૂમા જદૂ સલામુલ્લાહે અલચ્હાના એ દુઃખોને સમેટીને એ ઘડીનો ઈન્તેઝાર કરી રહ્યા છે કે જેનાથી ‘સારલ્લાહ’ ની સચ્ચાઈ પૂરવાર થાય.

દુઆ કરવી એ મોહબ્બતનો તકાઝો છે (૧)

નિઃસંદેહ ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામનું પવિત્ર અસ્તિત્વ ખુદાના લુત્ફો રહેમતને જાહેર કરે છે. અને જે કોઈ આપની મદદ કરે છે હઝરતની ઈનાયતો તેમજ લુત્ફો કરમ મેળવી લે છે.

હવે આવો આપણે પોતાને સવાલ પૂછીએ કે આપણે ઈમામે ઝમાના અલચ્હિસ્સલામથી મોહબ્બતનો દાવો કરીએ છીએ તેમાં કેટલા સાચા છીએ ? ઈતિહાસમાં અહેલેબૈત અલચ્હેમુસ્સલામની મોહબ્બતના દાખલાઓ ખૂબ અજબ છે. સલમાને મોહમ્મદી, મીસમે તમ્માર, હબીબ ઈબને મઝાહિર, અદી બિન હાતિમ કેટલા કેટલા નામ લેવામાં આવે !

તેઓ એટલે કે સલમાન, હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીનની ઈચ્છાઓને પોતાની ઈચ્છાઓ ઊપર અગ્રતા આપતા હતા. (ઈચ્છાઓને, હુકમ નહીં.)

મોહબ્બત તો જનાબે હબીબ ઈબ્ને મઝાહિરની હતી. ઢળતી વય, વૃદ્ધાવસ્થા હોવા છતાં પણ મોહબ્બત ખૂબ હતી. કોઈને હુકમ થયો કે સળગતી તંદુરમાં કુદી પડો, તેઓ કુદી પડ્યા. શું અદી બિન હાતિમનું નામ લેવામાં આવે, પોતાના ત્રણ દીકરાઓની મોલા અલી અલચ્હિસ્સલામની મોહબ્બતમાં શહીદી પછી પણ એ વાતનો અફસોસ કરતા રહ્યા કે અલી અલચ્હિસ્સલામ ચાલ્યા ગયા અને હું હજી જીવંત છું. આપો, આપણી જાતને સવાલ પૂછીએ કે આપણે ઈમામ અલચ્હિસ્સલામથી કેટલી મોહબ્બત કરીએ છીએ ? શું મોહબ્બતનો તકાઝો નથી કે પોતાના મહેબૂબને ખુશ કરવાની ઈચ્છા પણ વધારે હોવી જોઈએ ? શું ઈતાઅત તેમજ મોહબ્બતનો તકાઝો એ નથી ? મોહબ્બતની નિશાની એ છે કે મોહિબ, મહેબૂબના કારણે ખૂદ પોતાને ચાહે છે અને પોતાનું સર્વસ્વ મહેબૂબ પર કુરબાન કરી દે છે. આપથી મોહબ્બતની નિશાનીઓમાં છે કે આપની તરફ લોકોનું ધ્યાન ખેંચતો હશે. આપને લોકોના મહેબૂબ બનાવવાની કોશિષ કરતો હશે. ઈમામ અલચ્હિસ્સલામ માટે દુઆ કરતો હશે. ચાલો, આ તો આપણી વાત થઈ, આપણામાંથી દરેક માણસ પોતાના માટે બહેતરીન ઈન્સાફ કરનાર છે. પરંતુ શું ઈમામ અલચ્હિસ્સલામ પણ આપણાથી મોહબ્બત કરે છે ? શું આપણા માટે દુઆ કરે છે ? શું આપણી પરેશાનીઓમાં પરેશાન થાય છે ?

હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચ્હિસ્સલામના એક સહાબી ‘રમીલા’ બયાન કરે છે કે હું એક વખત આપની ખિલાફતના સમયમાં બીમાર પડી ગયો. શુક્રવારના દિવસે થોડી રાહત જેવું જણાતા ગુસ્લ કરીને અમીરૂલ મોઅમેનીન હઝરત અલી અલચ્હિસ્સલામની પાછળ નમાઝે જુમ્આ પડવા મસ્જિદ ગયો. આપ મિમ્બર પર ગયા તો મારી હાલત પાછી બગડી ગઈ. આપ જ્યારે મસ્જિદથી પાછા ફર્યા અને ‘કસ્ર’ નામની જગ્યામાં દાખલ થયા તો આપે મને ફરમાવ્યું : “અચ રમીલા ! મેં જોયું કે તમે તડપી રહ્યા હતા.” મેં કહ્યું : જી હાં, અને પોતાની બીમારી અને નમાઝમાં હાજર થવાનો મક્સદ બયાન કર્યો. ઈમામે ફરમાવ્યું “અચ રમીલા ! જ્યારે મોઅમિન બીમાર પડે છે તો અમે પણ બીમાર થઈ જઈએ છીએ, તેનો ગમ અમને પણ ગમગીન કરી દે છે. અને જ્યારે તે દુઆ કરે છે તો તેના પછી અમે આમીન કહીએ છીએ અને જો તે દુઆ નથી કરતો તો અમે તેના માટે દુઆ કરીએ છીએ.”

ઈમામે હુસૈન અલચ્હિસ્સલામની અઝાદારી

આશૂરા અને ઈમામ હુસૈન અલચ્હિસ્સલામના કયામ પર જેટલું પણ ચિંતન-મનન કરવામાં આવે તે ઓછું છે. ખાસ કરીને મોહર્રમુલ હરામના દિવસોમાં અને વર્ષના બાકીના દિવસોમાં એવી અઝાદારી બરપા કરવી જોઈએ કે જેથી ઈમામ હુસૈન અલચ્હિસ્સલામના કયામનો મક્સદ તેમજ કરબલાનો

મકસદ પૂર્ણ થાય. અને પોતાની જાત તેમજ વિચારોની તબદીલીથી કરબલાનો સંદેશો લોકો સુધી પહોંચે. મુસલમાનોનો જે સમૂહ અઝાદારીથી નજીક થયો, તેની રૂઠ પામવાની કોશિષ કરી, તેઓ ઇઝઝતદાર બન્યા. અઝાદારી શરૂઆતથી આજ સુધી મોઅમિનો તેમજ મઝલૂમો માટે નેકીનું માધ્યમ છે.

આશૂરાની યાદથી જેમ ઇમામ હુસૈન અલચ્છિસ્સલામનો ઝિઠ્ઠ બાકી છે તેમ એ આ ઝિઠ્ઠ કરવાવાળાઓને પણ જિંદગી અતા કરે છે. અને તેને અડગતા માટે પ્રોત્સાહન આપે છે. પોતાની પુષ્કળ અસરો તેમજ બરકતોને કારણે ઇમામો અલચ્છિસ્સલામની નજીક અઝાદારીએ સૈયદુશ્શોહદા અલચ્છિસ્સલામ એક ખાસ સ્થાન ધરાવે છે. જે ફક્ત રોવાવાળાઓ સુધી સિમિત નથી. એ સાચુ છે કે કરબલા એક અનોખી ખૂબ જ કઠીન જંગ છે. જ્યાં દુશ્મનોનો ખૂબ વધારો અને દોસ્તોની ઓછપ હતી. દાણા-પાણી વગરનું રણ હતું જેમાં નબીઝાદીઓ અને બાળકો સાથે હતું. પાણી પણ રોકી લેવામાં આવ્યું હતું, અને એવા એવા મસાએબ છે કે ફર્શી અર્શ સુધી બધા હૈરાન-પરેશાન છે. પરંતુ જેમ જેમ કુરબાનીઓ વધતી ગઈ ઇમામ અલચ્છિસ્સલામના યહેરા ઊપર જલાલ તેમજ ઇત્મીનાનું નૂર વધતું જતું હતું.

આ જંગમાં તેમની નજરોની સામે તેમના અઝીઝતરીન ફરઝંદ કુરબાન થયા. તેમના બાળકો, ભત્રીજાઓ, ભાઈ, પિત્રાઈ ભાઈ અને બની હાશિમના કુલ તેમની નજરોની સામે કરબલાની જમીન ઊપર વિખેરાઈ ગયા. પરંતુ ઇમામ અલચ્છિસ્સલામ મઝલૂમ હોવા છતાં કેટલા આઝાદ હતા કે રહેતી દુનિયા સુધી હુસૈનિયત અને હુરિયતના સમાનાર્થી બની ગયા. ઇમામના આ કલામ “ઝિલ્લત અમારાથી ઘણી દૂર છે.” દરેક આઝાદી પસંદ લોકોનો નારો બની ગયો. ઇમામ અલચ્છિસ્સલામે ઝિલ્લતની જિંદગી પર ઇઝઝતતની મોત પસંદ કરીને એવો સંદેશો આપ્યો છે કે તેને અપનાવ્યા પછી દુનિયાના અંત સુધી કોઈપણ કોમ મઝલૂમ નહીં રહી શકે.

આટલા અઝીમ ઇન્સાન, પાકો તાહિર અને મુનવ્વર હસ્તી કે જેમની ઝિયારત માટે આસમાનના ફરિશ્તાઓ એકબીજા પર અગ્રતા મેળવવા કોશિષ કરે છે, જેથી હુસૈન ઇબ્ને અલી અલચ્છિસ્સલામની ઝિયારત કરે અને બરકતી બની જાય. તેવી હસ્તી આટલી તીવ્ર મૂસીબતોનો સામનો કરીને પછી જામે શહાદત નોશ ફરમાવે છે ત્યારે (તિલ્લએ ઝૈનબીયાથી) જનાબે ઝૈનબ સલામુલ્લાહે અલચ્છાએ ફરમાવ્યું : “(યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલચ્છે વઆલેહી વસલ્લમ !) આ આપના હુસૈન અલચ્છિસ્સલામ છે જે ખૂનમાં ડુબેલા છે, જેમનું શરીર ટુકડે ટુકડા છે અને તેમનો અમામો અને રીદા લૂંટી લેવામાં આવી છે.”

અઝાદારી દિલોને જાગૃત કરે છે અને ગરમી પેદા કરે છે તેમજ અમ્મ બિલ

મઅરૂફ અને નહી અનિલ મુન્કરનું માધ્યમ છે. એ નેઅમતે એ કામ કર્યું છે કે ઇતિહાસમાં ઝાલિમ હુકૂમતો આશૂરા તેમજ અઝાદારીના વિચારથી ભયભીત છે. આ ભય બની ઉમર્યાના ખલીફાઓના સમયથી શરૂ થયો અને આજ સુધી શરૂ છે. એ માટે આશૂરાને તલ્વાર ઊપર ખૂનના વિજયનો દિવસ ગણવામાં આવ્યો છે. આજ સુધી લોકો માટે કરબલા એ બુલંદ અને હકીકી દર્સગાહે અમલી બનેલી છે.

દુઆ કરવી એ મોહબ્બતનો તકાઝો છે (૨)

આ ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની મોહબ્બત છે. ન ફક્ત મોઅમિનોની દુઆઓ સાંભળે છે પરંતુ આમીન પણ કહે છે. એટલું જ નહીં, આપણે દુઆ નથી કરતા તો પણ આપણા માટે દુઆ ફરમાવે છે. તો એ એમની મોહબ્બત છે અને આપણી ??

ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની મદદની એક સાબિતી એ છે કે જે ઇમામ અલચિહ્સ્સલામના માટે ખૂશીનું પણ કારણ છે કે ઇમામ અલચિહ્સ્સલામના જલ્દી ઝહૂર માટે દુઆઓ કરવી. દુઆઓ કરવાવાળા તરફથી પોતાના માટે અહેસાન માને છે, એ માટે એ દુઆનો જવાબ અચૂક આપે છે. જે ઇમામ અલચિહ્સ્સલામ માટે દુઆ કરે છે તે એ કામથી ઇમામ અલચિહ્સ્સલામની દુઆએ ખેર તેમજ ઇમામ અલચિહ્સ્સલામનો અહેસાન પામી લે છે.

સૈયદ ઇબ્ને તાઉસ કિતાબ (જમાલુલ ઉસબુઅ) માં તહેરીર ફરમાવે છે : “આપણા માસૂમ હાદી અલચહેમુસ્સલામો ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામ માટે દુઆ કરવાને ખાસ મહત્વ આપતા હતા.” તેનાથી જાણવા મળે છે કે ઇમામે અસ્ર અલચિહ્સ્સલામ માટે દુઆ કરવી એ ઇસ્લામ તેમજ ઇમાનવાળાઓની અહેમતરીન જવાબદારી છે. હઝરત ઇમામ જઅફરે સાદિક અલચિહ્સ્સલામ નમાઝે ઝોહરની તાકીબાતમાં આખી દુઆ ઇમામે અસ્ર અલચિહ્સ્સલામના હકમાં કરતા હતા, પછી પોતાના માટે દુઆ કરતા હતા.

શું ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સ્સલામના મોહિબ હોવાની હૈસિયતથી મારો પણ એ હક નથી બનતો કે હું પોતાનાથી સવાલ કરું કે શું આવી મોહબ્બતનું બીજા મારા દિલમાં ફુટ્યું છે કે નહીં ? જિંદગીના ક્યારેય મારું દિલ ઇમામની યાદમાં તડપ્યું છે ? શું ખરેખર દિલના ઊંડાણમાં ઇમામની કમી મહેસુસ થઈ છે ? શું ખરેખર મને તેમનાથી એટલી મોહબ્બત છે કે મારા દરેક આમાલ તેમનાથી સબંધિત છે ? જો આનો જવાબ હા હોય તો આપણે અલ્લાહનો શુક્ર અદા કરવો જોઈએ, અને જો જવાબ ના હોય તો આ વિચારવા જેવી વાત છે.

હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહ્સ્સલામ ફરમાવે છે “જો કોઈ કોઈ ચીજ-વસ્તુની તલાશમાં હોય તો તેને પૂરી અથવા અમુક ભાગ જરૂર પામશે.”

નિઃસંદેહ આપણા અને માસૂમીન અલવ્હિસ્સલામ અને શીઆઓનો સબંધ હમેશાનો તેમજ દરિયા કરતા ઊંડો અને જન્મતના ડૂળોથી પણ વધારે મીઠો છે.

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલવ્હિસ્સલામનું ફરમાન છે કે : “ખુદાવંદે મુતઆલ અમારા શીઆઓ ઊપર રહેમત નાઝિલ કરે, એ અમારી વધેલી માટીમાંથી પેદા થયા છે. અને તેમનું અસ્તિત્વ અમારા વિલાયતના પાણીથી સુરક્ષિત છે. એ અમારી ખૂશીમાં ખૂશ તેમજ અમારા ગમમાં ગમગીન થાય છે. (મુન્તહુલ આમાલ જિ.૨)

શું આપણે ઈમામ અલવ્હિસ્સલામના શૈખે મુફીદ (અ.ર.) ઊપર લખવામાં આવેલ પત્રો ભૂલી શકીએ છીએ ? જેમાં આપના ફરમાવે છે (ભાવાર્થ) “અમે તમારી યાદથી બેખબર નથી.....”

એટલે કે ઈમામ આપને ફક્ત ત્યારે જ યાદ નથી કરતા જ્યારે આપણે તેઓને યાદ કરીએ છીએ, પરંતુ જ્યારે આપણે તેઓથી બેખબર હોઈએ ત્યારે પણ તેઓ ગાફિલ નથી હોતા.

શું બીજા કોઈના પણ ઈમામો આટલા મહેરબાન છે જે રીતે આપણા ઈમામો અલવ્હિસ્સલામ આપણને મળ્યા છે કે દરેક સમયે આપણી ખબર રાખે છે. આપણા માટે દુઆ ફરમાવે છે. શું આપણાથી વધારે કોઈ ખુશનસીબ છે ? બદલામાં આપણે પણ તેમની મોહબ્બતો અને ઈનાયતોને કબૂલ કરવા માટે પોતાનું દિલ તૈયાર કરી લીધું છે ? શું પોતાના શરીર તેમજ રૂહને તેમની વિલાયત અને મોહબ્બતની ખુશબૂથી સુગંધિત કરી લીધું છે ?

ઈમામે હુસૈન અલવ્હિસ્સલામ પર રૂદનવિલાપ

હઝરત ઈમામે જઅફરે સાદિક અલવ્હિસ્સલામના એક સહાબી અબૂ હાઝન મકકૂફ (કે જેઓ જાહેરી રીતે અંધ હતા અને મકકૂફ કહેવાતા હતા) એક નિષ્ણાંત શાયર હતા અને ક્યારેક ક્યારે ઈમામ હુસૈન અલવ્હિસ્સલામ વિશે મરસીયા કહ્યા કરતા હતા. એક દિવસ તેઓ હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલવ્હિસ્સલામની ખિદમતમાં પહોંચ્યા તો ઈમામે તેમને ફરમાવ્યું : “જે મરસીયા તમે મારા દાદા ઈમામ હુસૈન અલવ્હિસ્સલામ માટે કહ્યા છે તે પડો.” તેમણે અરજ કરી કે જરૂર ! આપે ફરમાવ્યું : “ઔરતોને કહો કે પરદા પાછળ આવી જાય જેથી તેઓ પણ સાંભળી શકે.” ઔરતો ઘરથી આવીને પરદા પાછળ બેસી ગઈ.

અબૂ હાઝને અશઆર પડવાના શરૂ કર્યા જે જાહેરી રીતે નવા લાગતા હતા. એવા અશઆર હતા કે તેમણે પડ્યા તો ઈમામના ઘરમાં કોહરામ બરપા થઈ ગયો. ઈમામની આંખોથી આંસૂઓ જારી હતા અને હાથ કાંપતા હતા. ઈમામના ઘરેથી રૂદન-વિલાપની અવાજો ઊંચી થવા લાગી. પછી ઈમામે પોતે

જ ફરમાવ્યું કે “બસ કરો” કહે છે કે આના જેવા મરસીયા ખૂબ ઓછો જોવા મળ્યા છે. તેના અમુક અશઆર નીચે પ્રમાણે છે.

ઓમૂર અંલા જદસિલે હુંસચને ફકુંલે લે અઅંગીમેહીઝ ઝકીચ્યહ.

અઅઅંગીમલે લા ઝિલેત મિંપે વતફાઅ સાકેબતિરે રવિચ્યહ.

વ અંગાં મરરેત બેકંબેરેહી ફઅતિલે બેહી વકફઅં તિચ્યહ.

વબકિલે મુતંહેર લિલે મુતંહેરે વલે મુતંહેરતિને નકિચ્યહ.

કબોકાઅં મૂઅવેલતિને અતતે ચવમલે લે વાહેદેહલે મનિચ્યહ.

“એ રાહવાર ! એ પવની મંદ લહેરો ! હુસૈન ઇબને અલી અલચ્હેમસ્સલામની કબ્ર મુબારક પાસેથી પસાર થાવ અને તેમના મહેબૂબો અને આશિકોનો પૈગામ તેમને પહોંચાડી દયો. અમારો સંદેશો હઝરત ઇમામ હુસૈન અલચ્હેમસ્સલામના પાકીઝા હાડકાઓને પહોંચાડી દયો. કહો કે એ હાડકાઓ ! તમે હંમેશા માટે ઇમામ હુસૈન અલચ્હેમસ્સલામના દોસ્તોના આંસુઓથી સૈરાબ થાવ. તેઓના આંસુઓ વહે છે અને તમને સૈરાબ કરે છે. એક દિવસ તમને પાણીથી દૂર રાખવામાં આવ્યા હતા તો તેમના મોહિબ્બો અને શીઆઓ તમારા પર હંમેશા પોતાના આંસુઓ કુરબાન કરશે. જો ત્યાંથી પસાર થાવ તો ફક્ત પૈગામ પહોંચાડીને પાછા ન ફરતા, પરંતુ ત્યાં જ રોકાઈ જાઓ.”

હઝરત ઇમામ હુસૈન અલચ્હેમસ્સલામના મસાએબને યાદ કરીને આંસુઓ વહાવવા, આંસુઓ વહાવવા અને આંસુઓ વહાવવા. એ પાકીઝા ઇન્સાન, પાકીઝા બાપના બેટા, પાકીઝા માના ફરઝંદ પર રોવું અને તે ઔરતની જેમ રૂદન વિલાપ કરવું કે જેને એક જ બાળક હોય અને તે પોતાના બાળક પર રોતી હોય તેવી રીતે આંસુઓ વહાવવા. (નફશતુલ મસદુર પેજ ૪૬ અઝ શૈખસે મોહિદ્દિસે કુમ્મી)

ઇશક અને મોહબ્બતનો ચમકદાર મહીનો

જ્યારથી ઇન્સાને આ જમીન ઊપર પગ રાખ્યો છે ત્યારથી એક ભાગ્યશાળી તેમજ સમાજ જિંદગીની આરઝુ કરી રહ્યો છે. આ આરઝુ ફક્ત આરઝુ જ નથી. કારણ કે જો આ પૂર્ણ થવાની જ ન હોય તો હરગિઝ આ ઇરછા અને આરઝુ ઇન્સાનની કિતરતમાં ન હોત. જેમકે ખોરાક અને પાણી ન હોત તો ભૂખ અને તરસ હોત જ નહીં. ભૂખ તેમજ તરસ લાગવી એ કિતરત છે એવી જ રીતે કોઈનો ઇન્તેઝાર કરવો કે જે માયૂસીને ઉમ્મીદમાં ફેરવી દે, જે ફૂલોની સુગંધ પાછી ફેરવી દે, જે અંધારાને અજવાળામાં ફેરવી દે. એ રીતે વલીએ અસ્સર અલચ્હેમસ્સલામનો ઇન્તેઝાર પણ કિતરી અને અલ્લાહની અમાનત છે. સમાજમાં નાઉમ્મીદી તેમજ માયૂસી ખતમ થઈ જવી, નૂરાની ભવિષ્યની

ઉમ્મીદ અને બેબસ અને બેસહારા ઇન્સાનો માટે તાગૂત અને ઝુલ્મથી નજાતનો પેગામ એ મહેદવીયત છે.

હઝરત અલી અલચિહ્સલામ ફરમાવે છે : “ખુદાની કસમ ! ખુદાની હુજ્જત લોકોની વચ્ચે હોય છે, રસ્તાઓમાં (ગલીઓ તેમજ બજારોમાં) ફરે છે, તેઓના ઘરોમાં આપતી - જતી હોય છે, ઝમીનમાં પૂર્વ અને પશ્ચિમ સુધી આવ-જા કરે છે, લોકોની વાતો સાંભળે છે અને તેમના ઊપર સલામ મોકલે છે, તે બધાને જુએ છે પરંતુ તેને કોઈ જોઈ શકતું નથી, એ નક્કી કરેલા સમય સુધી કે જ્યારે ખુદાનો વાયદો પૂર્ણ થઈ જાય.”

ઇશક અને મોહબ્બતનો આ “નૂરાની મહીનો” હમેશા પોતાના શીઆઓનો હમદઈ, પોતાના મુકદ્દસ દરબારમાં મદદ માંગવાવાળાઓનો મદદગાર રહ્યો છે. તે ક્યારે બીમાર લોકો પાસે પહોંચી જાય છે, પોતાના શિક્ષાબક્ષ હાથોથી તેમના ઝખ્મો ઊપર મરહમ કરે છે. ક્યારેક જંગલોમાં માર્ગથી ભટકેલા મુસાફરોનું માર્ગદર્શન કરે છે. એકલતાની વાદી, લાચાર તેમજ બેકસ રહેનાર લોકોની મદદ અને તેની રાહનુમાઈ કરે છે. નાઉમ્મીદીની ઠંડી હવાઓમાં મુન્તાઝિર દિલોને ઉમ્મીદની ગરમી અતા કરે છે. તે બારાને રહેમતનો મઝહર છે અને માયૂસીની શુષ્કતા તેના ઇન્તેઝાર વડે હરિયાળી તેમજ લીલોતરીમાં ફેરવાઈ જાય છે.

વાયદો વફા કરવો (પૂરો કરવો)

જીભથી કરેલ કોલને અહેદ કહેવામાં આવે છે. આજે આપણો સમાજ જે તીવ્ર મુશ્કેલીઓનો શિકાર છે તેનું એક મહત્વનું કારણ આપણા વાયદાને પૂરો ન કરવો તે છે. આપણે વારંવાર કોઈ કાર્ય પુરૂ કરવા માટે કોઈ વાતનો વાયદો કરી નાખીએ છીએ અને પછી તેને એવી રીતે ભૂલી જઈએ છીએ કે જાણે કે કંઈ હતું જ નહીં. હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહ્સલામ ફરમાવે છે : “બેશક વાયદો પૂરો કરવો એ દીનદાર લોકોની નિશાનીઓમાંથી છે.” એ રીતે આપ વાયદાની ખિલાફી અને અહેદ તોડવાને દિલના કુફ્રનું પરિણામ ગણાવે છે. ઇસ્લામ હુકમ આપે છે કે જ્યારે કોઈ માણસ કોઈનાથી વાયદો કરવા માગે તો તેણે પહેલા પોતાની શક્તિ તેમજ ક્ષમતા જોઈ લેવી જોઈએ કે શું તે વાયદો પૂરો કરવા માટે સક્ષમ છે કે નહીં ? અને જો તે વાયદો પૂરો કરવાની શક્તિ ધરાવતો નથી તો તેણે વાયદો જ ન કરવો જોઈએ.

હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહ્સલામ ફરમાવે છે : “એવો વાયદો ક્યારેય ન કરો કે જેને પુરા થવા વિશે તમારું ચકીન ન હોય.” (ગોરૂલ હેકમ પેજ ૩૦૮)

હઝરત ઇમામે જઅફરે સાદિક અલચિહ્સલામે હઝરત રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમથી રિવાયત કરી છે કે આપે ફરમાવ્યું :

“જે અલ્લાહ તેમજ કયામતના દિવસ ઊપર ઈમાન રાખતો હોય તેણે વાયદાઓનું પાલન કરવું જોઈએ.”

આપણા પૈગમ્બર સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ પાસેથી એક માણસે વાયદો લીધો કે જ્યાં સુધી તે પાછો ન આવે ત્યાં સુધી આપ એક પથ્થર પર બેસી રહે. તેના જવા પછી સૂરજ નિકળ્યો અને ગરમી વધી ગઈ પરંતુ તે માણસ ન આવ્યો. સહાબીઓએ અરજ કરી કે યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ ! જો આપ તકડામાંથી છાંયડામાં તશરીફ લાવો તો તેમાં શું હર્જ છે ? આપે ફરમાવ્યું : “મેં તે માણસ સાથે આજ જગ્યાનો વાયદો કર્યો છે, જો તે ન આવ્યો તો હું કયામત સુધી આજ જગ્યાએ રહીશ.”

જેથી મોઅમિનની એ શાન છે કે જ્યારે કોઈનાથી વાયદો કરે તો યાહે દરિયો પોતાની દિશા બદલે, પહાડ પોતાની જગ્યાએથી હટી જાય પરંતુ મોઅમિન પોતાની વાતથી ન ફરે. જ્યારે કોઈ કોઈનાથી કરેલો વાયદો પૂરો નથી કરતો તો તેનાથી આટલા નુકસાન થાય છે.

- તે ક્યારેય ભરોસાપાત્ર રહેતો નથી.
- તેની દરેક વાતો મામૂલી ગણવામાં આવશે.
- તેના ઇરાદા તેમજ અમલ વચ્ચે વિરોધાભાસ હોવાથી તેને મુનાફિક સમજવામાં આવશે.

એક વખત વાયદાનું પાલન ન કરવાથી તેની આદત પડી જશે. આપણે અલ્લાહ, હઝરત રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ, અઈમ્મએ હોદા અલય્હેમુસ્સલામ અને ખાસ કરીને ઈમામે ઝમાના અલય્હેસ્સલામ સાથે કરેલા વાયદામાં કેટલા ખાલિસ છીએ ? શું આપણે પોતાને એ લાયક બનાવ્યા છે કે આપણે ખુદને ઈમામે ઝમાના અલય્હેસ્સલામના નાસિરોમાં શામિલ કરી શકીએ ? આ ચિંતનની પળો છે કે જે આપણને ઈમાન તેમજ તકવાની મેઅરાજ અતા કરી શકે છે, કારણ કે કુરઆનમાં ખુદાનો ઇરશાદ છે કે “જે કોઈ પોતાનો વાયદો પૂરો કરે અને બેઈમાનીથી બચે તો એજ દીનમાં મુતકી છે અને ખુદા મુતકીઓને દોસ્ત રાખે છે.”

આપણે અઈમ્મા અલય્હેમુસ્સલામના નૂરાની નકશોકદમ પર ચાલવાને આપણો મકસદ બનાવવું ત્યારે જ આપણે તેમની નુસરતનો વાયદો પુરો કરી શકીશું. બેશક તેમનાથી વળગેલા રહેવાવાળા જ કામ્યાબ અને દુનિયા તેમજ આખેરતની મુશકેલીઓથી સુરક્ષિત રહેવાવાળા છે. ખુદાથી દુઆ છે કે તે આપણને એ માર્ગમાં કામ્યાબી ઈનાયત ફરમાવે. (આમીન)

ઝહૂરના સમયમાં દુનિયા અમ્નો અમાનનું ઘર બની જશે

રિક્કાઆ બિન મૂસા કહે છે કે મેં હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક

અલચિહ્સલામ પાસેથી સાંભળ્યું કે આ આયત સંપૂર્ણ રીતે ઇમામ મહેદી અલચિહ્સલામના ઝહૂરના સમયે જોવા મળશે. જ્યારે ઇમામ અલચિહ્સલામનો ઝહૂર થશે તો જમીનના દરેક ખૂણાથી ‘લા એલાહા ઇલ્લલાહ, મોહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ’ ની અવાજો આવશે.

ઇબ્ને બુકૈર કહે છે કે મેં ઇમામ મૂસા કાઝિમ અલચિહ્સલામથી આ આયત વિશે પૂછ્યું તો આપે ફરમાવ્યું : “આ આયત ઇમામ મહેદી અલચિહ્સલામથી સંબંધિત છે. જ્યારે આપ ઝહૂર ફરમાવશે તો આપ તમામ ચહૂદીઓ, નસારાઓ, મુરતદ અને કાફિરોને જમા કરીને તેઓને ઇસ્લામની દાવત આપશે અને તે સમયે જે લોકો ખુશીથી ઇસ્લામ કબૂલ કરી લેશે આપ તેને નમાઝ, ઝકાત અને ઇસ્લામના બીજા અહેકામો પર અમલ કરવાનો હુકમ આપશે અને જે લોકો ઇન્કાર કરશે તો આપ તેઓની ગરદનો ઊડાવી દેશે. પછી એવો સમય આવશે કે પૂર્વ તેમજ પશ્ચિમમાં ફક્ત તોહીદ પરસ્ત લોકો જ જોવા મળશે.”

ખરેખર ઇમામ અલચિહ્સલામની તલ્વાર તે સરકશો માટે જ છે કે જે પહેલાના સમયની જેમ હકને રોકી લેવા માટે સાઝીશો તેમજ જંગો કરતા હતા. ઇમામ અલચિહ્સલામ સંપૂર્ણ રીતે પૈગમ્બર સલ્લલ્લાહો અલરહે વસાલેહી વસલ્લમની સીરતનો આઈનો હશે અને તેમની જ રીત અપનાવશે. બહેતરીન અંદાઝમાં લોકોને હકની દાવત આપશે અને એ રીતે દુનિયા અમ્ન, મોહબ્બત અને ખુદાની ઇતાઅતનું ઘર બની જશે.

નફ્સની સુધારણા કરવાનું મહત્વ

જોકે આ વિષય પર લખવા પહેલા જ.અમીરૂલ મોઅમેનીન હઝરત અલી અલચિહ્સલામની તે હદીસ નજર સામે છે કે જેમાં આપ ફરમાવે છે કે “મને આશ્ચર્ય લાગે છે તે શખ્સ ઊપર કે જે લોકોને સુધારવાની જવાબદારી પોતાના માથે લે છે, જ્યારે કે તેનો પોતાનો નફ્સ સૌથી વધારે ફાસિદ હોય છે. તે પોતાની સુધારણા નથી કરતો અને બીજાની સુધારણા તેમજ પાક કરવા માટે મહેનત કરતો હોય છે.” (ગોરૂલ હેકમ, જિ.૨, પેજ ૫૭/૨૦)

ખુદાયા ! અમને તે લોકોમાં ન ગણાજે કે જેના કૌલ તેમજ કાર્યોમાં વિરોધાભાસ હોય ખુદાથી આ દુઆની સાથે નફ્સની સુધારણાના મહત્વના વિષયમાં ચર્ચા કરીએ કે જ્યારે કુરઆન અને રિવાયતોની રોશનીમાં જોવામાં આવે તો જાણવા મળશે કે આ વિષય બુનિયાદી હૈસિયત ધરાવે છે. આપો આ વિષયને એક બનાવ દ્વારા સ્પષ્ટ કરીએ.

એ લોકો કે જેઓ ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સલામની ઝિયારતથી મુશરફ થઈ ચૂક્યા છે તેઓમાં એક નામ અલી બિન ઇબ્રાહીમ બિન મહેઝીયારનું છે. જે સમયે ઇમામ સાથે વાતચીત થઈ તો ઇમામે આમ ફરમાવ્યું : “એ અબૂલ હસન

(અલી બિન ઇબ્રાહીમની કુન્નિયત) અમે દિવસ તથા રાત તમારા અહીં આવવાની અપેક્ષા રાખીએ છીએ, કઈ ચીજે તમને રોકી રાખ્યા છે ?”

અલી બિન ઇબ્રાહીમે અરજ કરી કે મારા આકા ! અત્યાર સુધી કોઈ એવો માણસ નહોતો મળ્યો કે જે આપના સુધી પહોંચાડે.

ઇમામે ફરમાવ્યું : “શું એવો કોઈ નહોતો મળ્યો જે તમને અમારા સુધી પહોંચાડે ?” અચાનક ઇમામે પોતાની મુબારક આંગળીથી ઝમીન પર લખવું શરૂ કર્યું. “નહીં, પરંતુ તમે તમારા માલને વધારી દીધો, વૃદ્ધ મોઅમિનથી નુકશાનના કારણે તેમાં વિરોધાભાસ પેદા કરી ચૂક્યા છો, અને કત્એ રહેમી કરો છો, તો હવે તમારા માટે શું બાકી રહી ગયું છે ?” અલી બિન ઇબ્રાહીમે કહ્યું : તોબા, તોબા, મને માફ ફરમાવો.

પછી આપે કહ્યું : “એ ઇબ્ને મહેઝયાર ! જો તમારામાં એવા લોકો ન હોત કે જેઓ એકબીજા માટે ઇસ્તેઝાર કર્યા કરે છે અને જેમના કૌલ તેમના કાર્યોથી અલગ નથી તો એ ખાસ શીઆઓ સાથે તમે બધા હલાક થઈ જાત.”

આપના આ ફરમાનથી સ્પષ્ટ થઈ જાય છે કે પોતાના નફ્સની સુધારણાની સાથે સાથે બીજા મોઅમિન ભાઈઓનો હાથ પકડીને તેમને પણ મોલાના કદમોમાં લઈ જઈએ. ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામ જ એ રસ્તો છે કે જેના દ્વારા આપણે આપણા તેમજ ઇમામના વચ્ચે પડેલા પર્દાને હટાવી શકીએ છીએ. આવો ! ઇમામ અલચિહ્સસલામથી તવસ્સુલ કરીએ અને આપણા દિલોમાં તેમની મોહબ્બત ખાલિસ કરીએ. ખરેખર એ રીતે આપણે તેમની નાફરમાનીથી બચી શકીશું અને પોતાના નફ્સની સુધારણા કરી શકીશું. (ગાયતુલ મરામ વ હુજજતુલ ગમામ, ૪૬ મો બનાવ)

નફ્સની પાકીઝગી એ ઇન્તેઝાર કરવાવાળાઓનો કમાલ છે

ઇમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામની યાદમાં જીવન વીતાવવું એ ઇન્સાનને કેળવણીમાં જ મળેલ છે. અને તેની બરકતો અને ખૂબીઓ મોઅમિન બંદાઓ સુધી પહોંચી જાય છે. હમેશા ઇમામ અલચિહ્સસલામની યાદમાં રહેવું અને હમેશા તેમના તરફ ધ્યાન રાખવાથી ઇન્સાન દરેક પળ અને દરેક ડગલે પોતાને તેમના હુકમ પ્રમાણે ઢાળતો રહે છે. અને પોતાના તમામ કાર્યોને તેમની પસંદ પ્રમાણે ગોઠવતો રહે છે.

ઇમામ અલચિહ્સસલામને જાહેરી તેમજ છુપા તમામ કાર્યોમાં ગવાહ જાણવાનું પરિણામ એ આવે છે કે ઝહૂરનો ઇન્તેઝાર કરવાવાળો દરેક ભૂલોથી સુરક્ષિત રહે છે. તે જીવન એવી રીતે પસાર કરે છે કે જાણે કે તેણે ઇમામની ખુશનુદી તેમજ રજામંદી પ્રાપ્ત કરી લીધાનો સંતોષ મેળવી લીધો હોય. તે વ્યક્તિ માટે દીનનું રક્ષણ કરવું એ તમામ મસઅલાઓ કરતા વધારે મહત્વનું હોય છે. તે કોઈપણ કિંમત પર દુન્યવી આનંદને ઇમામની ખુશનુદી પર અગ્રતા આપતો

નથી. કારણ કે તે જાણે છે કે મુત્તકી લોકો જ પોતાના મોલાના મહેબૂબ છે. જેથી તે પોતાના નફસને બદઅખ્લાકી તેમજ રૂહની ખરાબીથી પાક કરવાની કોશિષ કરે છે. તે પોતાને એવી હાલતમાં નથી જોઈ શકતો કે ઈમામનો ઝહૂર થઈ જાય અને ઈમામને જોવાથી શરમિંદગીનો અહેસાસ થાય.

જેથી તે હમેશા પોતાને એવી હાલતમાં રાખે છે કે ઈમામ તેને મુસ્કુરાઈને મોહબ્બતની નજરે જુએ, આજ એ મકામ છે કે જ્યાં મુન્તાઝિર માટે નફસની પાકીઝગીનું ખાસ મહત્વ સ્પષ્ટ થઈ જાય છે.

મોઅમિનોની મદદ કરવી

મોઅમિનની સિફાતોમાંની એક મહત્વની સિફાત મોઅમિનના કાર્યોને અગ્રતા આપવી છે. એ માટે તેને લગતું વિચારવું અને તેની મદદ કરવી એ બહેતરીન ઈબાદત ગણવામાં આવી છે. કોઈએ હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચિહ્સલામને પૂછ્યું કે અમારે ત્યાં ઘણા બધા શીઆઓ છે. આપે જવાબમાં ફરમાવ્યું : “માલદાર લોકો ફકીરો સાથે મહેરબાનીથી પેશ આવે છે? અહેસાન કરવાવાળાઓ ગુનેહગારોને માફ કરી દે છે ? અને તેઓ આપસમાં હમદઈ ધરાવે છે ?” તે વ્યક્તિએ નકારમાં જવાબ આપ્યો તો આપે ફરમાવ્યું : “તેઓ શીઆ નથી, શીઆ તે છે કે જે આવા હોય.” (કાફી, જિ.૪, બાબ ૨૦૩, હદીસ ૧૧)

મોઅમિનોની ખિદમત તેમના દિલોને ખૂશ કરે છે અને ખત્મી મર્તબત સલ્લલ્લાહો અલય્હે વસલ્લેમની હદીસ પ્રમાણે મોઅમિનના દિલોને ખૂશ કરવું એ અલ્લાહની રજામંદીની બુનિયાદ છે.

“મર્દે મોઅમિનની હાજતરવાઈ કરવી અલ્લાહની નજીક પ્રિય કાર્ય છે. ત્યાં સુધી કે ૨૦ કબૂલ થયેલી હજથી પણ વધારે.” (કાફી જિ.૪, બાબ ૨૧૧, હદીસ ૪)

હદીસોમાં ખાનએ કાબાના તવાફ કરતા મોઅમિન ભાઈઓની મદદ કરવાને ફઝીલત ગણાવી છે કે અલ્લાહ તવાફ કરનારના નામએ આમાલમાં ૬ હજાર નેકીઓ લખે છે, છ હજાર ગુનાહ ભૂંસી નાખે છે અને છ હજાર દરજજાઓ બુલંદ કરે છે. પછી ઈમામે ફરમાવ્યું : “મોઅમિનોની હાજત પૂરી કરવી એ તવાફ કરવા કરતા બહેતર છે.”

મોઅમિનોની મદદ કરવાની મહત્વતાનો અંદાજો એ વાતથી લગાવી શકાય છે કે આ બારામાં ઈસાર (પોતાની જરૂરત હોવા છતાં બીજાને અગ્રતા આપવી) ની પણ તાકીદ કરવામાં આવી છે. એટલે કે મોઅમિન બંદો પોતાની જરૂરત અને ખ્યાહિશને પોતાના મોઅમિન ભાઈના માટે કુરબાન કરી દે. ઈશ્શાદે કુદરત છે કે “પોતાના નફસો પર બીજાઓને અગ્રતા આપે છે, ચાહે તેને પોતાને તેની કેટલી પણ જરૂરત કેમ ન હોય અને જેને પણ પોતાના

નક્સને કંજુસાઈથી બચાવ્યો તેજ નજાત પામશે.” (સૂ.હશ્ર, આ.૯)

હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહિસ્સલામ ફરમાવે છે કે “અલ્લાહે મોઅમિન માટે જે વાતો મખ્સૂસ ગણાવી છે તેમાંથી એક એ પણ છે કે તે પોતાના ભાઈઓની સાથે નેકી કરે ચાહે તે ઓછી પણ કેમ ન હોય.”

અહીં એ ગેરસમજણ દૂર કરવી પણ જરૂરી છે કે મોઅમિનોની મદદ કરવી એ ફક્ત પૈસાપાત્ર લોકોનું કામ નથી, પરંતુ દરેક મોઅમિનોની જવાબદારી છે કે તે નેક કામોમાં મદદ કરે. મોઅમિનોની મદદ ફક્ત આર્થિક રીતે નથી થતી પરંતુ તેમની ગમગીની દૂર કરવી, તેમના માટે દુઆ કરવી, વાઅઝો નસીહત, સલાહ મશ્વેરો આપવો, તેના કાર્યોની સુધારણા કરવા ખાલિસ પ્રયત્નો કરવા વિ. બધું મોઅમિનોની મદદમાં શુમાર થાય છે. હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહિસ્સલામે ફરમાવ્યું : “જે કોઈ પોતાના મોઅમિન ભાઈઓના ચહેરા પરથી કુડો કચરો દૂર કરશે તો અલ્લાહ તેના માટે દસ નેકીઓ લખશે અને જે મોઅમિનના ચહેરા પર ખુશી લાવે તો તેના માટે એક નેકી લખશે.”

આપણે ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામની મોહબ્બતના દાવેદાર છીએ અને તેમની મદદ ઇચ્છીએ છીએ તો આપણે એ વિશે પણ વિચારવું જોઈએ કે જો આપણે ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામના મોહિબ્બોની ખિદમત નથી કરી શકતા અને મુશ્કેલીના સમયમાં તેમની મદદ નથી કરી શકતા તો એ શક્ય છે કે આપણે તેમના અન્સારોમાં શામિલ થઈ શકીએ ?

હરામ કોળિયો અને ઈમામ અલચિહિસ્સલામની મદદ (૧)

આજે આપણા સમાજમાં રિશ્વત આપીને નોકરી મેળવવાનો રિવાજ સામાન્ય થઈ ગયો છે. પટ્ટાવાળા કે ક્લાર્કની નોકરી માટે પણ લાખો રૂપિયાની રિશ્વત લેવા-દેવામાં આવે છે. આયો જાણીએ કે કુરઆન તેમજ સુન્નતની રૌશનીમાં રિશ્વત અથવા એવી નોકરીઓના પગારથી સખાવત કરવું કેવું છે ? હઝરત ઈમામ જઅફરે સાદિક અલચિહિસ્સલામે એક શખ્સ કે જેની લોકો ખૂબ જ પ્રશંસા કરતા હતા અને તેનો એહતેરામ કરતા હતા તેને બે નાન અને બે સફરજન ચોરતા જોયો. જે પછી તેણે એક બીમારને એ સફરજન આપી દીધા. ઈમામે તેને સંબોધીને આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું તો તેણે કુરઆનથી દલીલ આપી કે બૂરાઈના બદલામાં એક ગુનાહ લખવામાં આવશે અને નેકીના બદલામાં ૧૦ ગણો સવાબ મળશે. હવે મેં ચાર વસ્તુઓ ચોરી એટલે ચાર ગુનાહ મારા આમાલનામામાં લખાણા, જ્યારે તેનો સદકો આપ્યો એટલે ચાલીસ નેકીઓ મારા આમાલનામામાં લખાણી, તેમાં ચાર ગુનાહ બાદ કરતા મારા આમાલનામામાં ૩૬ નેકીઓ થઈ. ઈમામે ફરમાવ્યું : “તારી મા તારા ગમમાં બેસે, તું કુરઆનથી બિલ્કુલ અજાણ છો. અલ્લાહ સૂ.માએદામાં ઈરશાદ

ફરમાવે છે કે “બેશક અલ્લાહ ફક્ત મુત્તકીઓના આમાલ કબૂલ કરે છે.” ચાર વસ્તુઓ ચોરવાના ચાર ગુનાહ થયા અને તેના માલિકની પરવાનગી વગર તેને ખર્ચ કરવાના બીજા ચાર ગુનાહ થયા.” જેથી હરામ રીતે મેળવેલ માલથી નેકીઓ કરવાવાળા એમ ન સમજે કે તેમની નેકીઓ કોઈ કામ આવશે, પરંતુ એ ગુનાહોમાં ગણતરી થાય છે અને તેનો ઊપાય ફક્ત તૌબા કરવી અને હક્કદારને તેનો હક્ક પાછો આપવો તે જ છે.

હઝરત ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન અલચિહિસ્સલામને એક માણસે પોતાને કોઈ ખાસ ગુનાહની આદત હોવાનું કહ્યું જેની માફી માટે તે રોઝો રાખતો હતો. ઈમામે ફરમાવ્યું : “બદબખ્ત, રોઝો ન રાખ.” જ્યારે તે આનો અર્થ ન સમજ્યો તો આપના ફરઝંદ હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચિહિસ્સલામે ફરમાવ્યું કે “ઈમામ અલચિહિસ્સલામના કહેવાનો અર્થ એ છે કે માફી માટે રોઝો ન રાખ પરંતુ તે ગુનાહ છોડી દે.” (બેહાઝલ અન્વાર, જિ. ૬૭, પેજ ૨૮૬)

હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહિસ્સલામને પૂછવામાં આવ્યું કે વાજિબ શું છે અને તેનાથી વાજિબ શું છે ? આપે ફરમાવ્યું : “વાજિબ એ છે કે ખુદાની ઈતાઅત કરવી અને તેનાથી વાજિબ એ છે કે ગુનાહોથી બચવું.” હવે વિચારો કે હરામ કોળિયો ખાવાવાળા લોકો ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામના મુન્તાઝિર તેમજ મદદગાર કઈ રીતે હોઈ શકે છે ? અને આપ અલચિહિસ્સલામ તેની સાથે કેવો વ્યવહાર કરશે ?

હરામ કોળિયો અને ઈમામ અલચિહિસ્સલામની મદદ (૨)

કરબલાના કરૂણા બનાવથી આપણા પર શું ગુઝરે છે ? ઈમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામની આશૂરાના દિવસે મઝલૂમિયતની હાલતમાં હરામ કોળિયા ખાતા લોકોને કરવામાં આવેલી નસીહતની પણ કોઈ અસર ન થઈ. હરામ કોળિયો ખાનારો વ્યક્તિ ઈમામ અલચિહિસ્સલામની વાત સાંભળવા માટે તેચાર નથી હોતો. ઈમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામે આશૂરાના દિવસે કરબલાની જમીન ઊપર ફોજે અશિકિયાને ફરમાવ્યું : “તમને આપવામાં આવતા હરામ તોહફાઓ તેમજ હરામ માલથી ભરવામાં આવેલ તમારા પેટોએ તમને ત્યાં પહોંચાડી દીધા કે અલ્લાહે તમારા દિલો પર મોહર લગાડી દીધી. વાય થાય તમારી પર, શું તમે ખામોશ નહીં થાવ અને મારી વાત નહીં સાંભળો ?”

ઈમામ અલચિહિસ્સલામની મદદ માટે પોતાનો ઘોડો તેમજ તલવાર પેશ કરવાવાળા અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને હુરૈ જોઅફીની મદદને ઈમામે અલ્લાહના આ કલામ દ્વારા ફાયદો ઊપાડીને ઠુકરાવી દીધી. “હું ગુમરાહોને પોતાનો દોસ્ત તેમજ બાઝુ બનાવતો નથી.” (તારીખે તબરસી, જિ.૭, પેજ ૩૦૯)

શું ઈમામે ઝમાના અલચિહિસ્સલામ ગુમરાહો તેમજ હરામ માલ ખાઈને બીજાઓનો હક છિનવી લેવાવાળાઓની મદદ કબૂલ કરશે ? કે તેમની જંગ

આવા લોકોની સામે જ હશે ?

અમુક લોકો એવું કારણ રજૂ કરે છે કે અમે રિશ્વતથી ફાયદો નહીં ઊઠાવીએ તો બીજું કોઈ લઈ લેશે. જરા વિચારો કે શું હરામને હલાલ કરવા માટે આ બહાનું કાઢી છે ? શું ઇમામ હુસૈન અલચિહિસ્સલામે એ માટે જ કયામ નથી કર્યો કે હલાલે ખુદાને હરામ અને હરામે ખુદાને હલાલ ગણવામાં આવતો હતો ?

કરબલામાં જનાબે ઉમ્મે ફૂલસૂમ સલામુલ્લાહે અલચહાના કાનના એરીંગ લૂંટવાવાળો તેમજ આપને ઝખ્મી કરવાવાળો સાથે સાથે રોતો પણ હતો. રોવાનું કારણ પૂછ્યું તો તેણે કહ્યું કે હું શું કામ ન રોઉં, જ્યારે કે રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલચહે વસાલેહી વસલ્લમની મઝલૂમ ઓલાદને લૂંટી રહ્યો છું. બીબીએ પૂછ્યું “તો પછી શા માટે લૂંટો છો ?” તેણે કહ્યું હું નહીં લૂંટું તો કોઈ બીજુ લૂંટી લેશે.

હરામ રીતે મેળવેલો માલ ખુદાની રાહમાં ખર્ચ કરવાવાળો એમ ન સમજે કે તેના ગુનાહો ધોવાઈ જશે અને તેની દોલતમાં વધારો એ ખેરાતના કારણે જ પણ એ માલો દોલતની રેલમછેલ એ માટે છે કે અલ્લાહ તેની રસીને ઢીલી કરી દે છે, જેથી તે વધારે ગુનાહ કરી લે અને આખેરતનો અઝાબ તો તેના માટે છે જ.

હરામ કોળિયો અને ઇમામ અલચિહિસ્સલામની મદદ (૩)

હરામ રીતે મેળવેલ દોલત ભેગી કરવાવાળાઓની સાથે ઇમામે ઝમાના શું કરશે ? શું આપની વર્તાણૂક ઇમામ અલી અલચિહિસ્સલામથી વિરૂદ્ધ હશે ? હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચિહિસ્સલામ જ્યારે જાહેરી ખિલાફત પર બિરાજમાન થયા ત્યારે જે પહેલો ખુત્બો ફરમાવ્યો તેના અમુક શબ્દો જોઈએ. ખિલાફત કબૂલ કરતા પહેલા જ્યારે લોકો ખિલાફત કબૂલ કરવાનો આગ્રહ કરી રહ્યા હતા તો આપે નાજાએઝ રીતે લૂંટવામાં આવેલી દોલત વિશે ફરમાવ્યું : “જે લોકો દુનિયામાં ડૂબેલા છે અને મિલકતો બનાવી લીધી છે, પોતાના માટે નહેરો, ઊમદા નસલના ઘોડા, અને નાજુક કનીઝો એકત્રિત લીધેલ છે, કાલે જ્યારે તેમની પાસેથી એ બધું પાછું લઈને બચતુલ માલમાં જમા કરી દઈશ અને તેમને ફક્ત એટલું જ આપીશ જેટલો તેનો હક છે તો તેઓ એમ ન કહે કે હઝરત અલી અલચિહિસ્સલામે અમને ઘોખો આપ્યો. પહેલા કહ્યું કંઈક અને પછી કર્યું કંઈક. એ માટે હું અત્યારથી જ મારા આયોજનનું સ્પષ્ટ રીતે એલાન કરી દેવા માગું છું.

ભૂતકાળમાં નાજાએઝ દોલત લૂંટવાવાળાઓએ જ્યારે હઝરત અલી અલચિહિસ્સલામના અદલની ઝલક જોઈ તો તેઓએ વલીદ બિન ઉકબા બિન અબી મોઈતને પોતાનો પ્રતિનિધી બનાવીને આપની પાસે મોકલ્યો જેણે કહ્યું : અય અબલ હસન અલચિહિસ્સલામ ! તમે જાણો છો કે આપની જંગોનો અનુભવ કર્યા પછી અમારું દિલ આપથી ખૂશ નથી, અમારામાંથી કદાચ જ

કોઈક એવું હશે જેનો કોઈને કોઈ સગો તે સમયે આપના હાથે કત્તલ ન થયો હોય. ખેર, અમે એ ભૂલી જવા તથા આપના હાથ પર બચત કરવા તૈયાર છીએ પરંતુ અમારી બે શર્તો છે. પ્રથમ એ કે આપ ભૂતકાળનો કોઈ ખ્યાલ ન રાખો અને ભૂતકાળમાં જે કંઈ થયું તેના ઊપર ધ્યાન ન આપતાં દરગુઝર કરો. બીજું : જો આપ આ શરતો મંજૂર નહીં રાખો તો અમે મજબૂરીથી અમીરે શામ પાસે જઈને તેની સાથે ભળી જશું. ઇમામ અલચ્છિહ્સલામે ફરમાવ્યું : “જ્યાં સુધી વાત ખૂનની છે કે જે સાબિકમાં વહાવવામાં આવ્યું તો તે સમયે કોઈ જાતી દુશ્મની ન હતી, પરંતુ તે અકીદાની ખિલાફ હતું. અમે હક માટે લડી રહ્યા હતા, અને તમે બાતિલ માટે. હકને બાતિલ ઊપર વિજય મળ્યો. જો તમને કોઈ વાંધો હોય અને ખૂન વહાવવા માગતા હો તો હક પાસે જાઓ અને તેની પાસેથી બદલો લ્યો, કેમકે હક્કે બાતિલને નિસ્તો નાબૂદ કરી દીધું છે. રહી વાત કે ભૂતકાળને ભૂલાવી દઉં અને જે કંઈ થઈ ચુક્યું તેનો કોઈ ખ્યાલ ન કરું, તો તે મારા ઈષ્ટતૈયારની વાત નથી. એ તો અલ્લાહે મને સોંપેલી એક ફર્જ છે.” આ જવાબ સાંભળીને તે લોકોએ ઇમામની ખુલ્લમ ખુલ્લા મુખાલેફત કરવી શરૂ કરી દીધી. હઝરત અમીરૂલ મોઅમેનીન અલચ્છિહ્સલામ હુકુમતની મજબૂતીના બહાને પણ અદલને એક ક્ષણ માટે પણ છોડવા તૈયાર ન હતા. હુકુમત વસીલો છે અને અદલ એ મક્સદ છે. વસીલા માટે મક્સદને કુરબાન નથી કરી શકાતો. જેથી આપ ભૂતકાળમાં જે થયું તેને નઝરઅંદાઝ કરી દેવા માટે તૈયાર ન હતા.

આપ ફરમાવતા હતા : “કદીમ હક્કને કોઈ ચીઝ રદ કરી શકતી નથી.”

એટલે કે સમય પસાર થયા પછી પણ બાતિલ હક નથી બનતો. અને ન તો તેનું કોઈ બહાનું પેદા થાય છે. ભ્રષ્ટાચાર, રિશ્વતખોરી અને લૂંટમારમાં વ્યસ્ત લોકો કઈ રીતે અહેલેબૈત અલચ્છિહ્સલામના અનુચારી તેમજ ઇમામ મહેદી અલચ્છિહ્સલામના મુન્તઝિર હોવાનો દાવો કરે છે ? જ્યારે કે ઇમામ અલચ્છિહ્સલામનું હકીકત મિશન આની વિરૂદ્ધ છે અને આ લોકો જ ઇમામ અલચ્છિહ્સલામના ઝહૂર સમયે સૌથી મોટા વિરોધી હશે.

દુઆ

દુઆનો શાબ્દિક અર્થ ‘બોલાવવું’ એવો થાય છે પણ સામાન્ય રીતે દુઆ એટલે અલ્લાહની બારગાહમાં પોતાની હાજત માંગવી અને અલ્લાહ સાથે રાઝોનિયાઝ કરવો એ છે. અને ક્યારેક તે કલેમાતોને પણ દુઆ કહેવામાં આવે છે કે જેમાં ફક્ત ખુદાની હમ્દો સના હોય છે અને તેમાં કોઈપણ સવાલ કરવામાં નથી આવતો.

પેગમ્બર સલ્લલ્લાહો અલચ્છે વઆલેહી વસલ્લમે ફરમાવ્યું :

“બહેતરીન દુઆ મારા અને મારી પહેલાના નબીઓની દુઆ છે અને તે એ કે કોઈ મઅબૂદ નથી સિવાય અલ્લાહના કે જે એક તેમજ લાશરીક છે. તેના માટે જ બાદશાહી તેમજ સલ્તનત છે અને તેના માટે જ પ્રસંશા છે. તે જીવન તેમજ મૃત્યુ આપવાવાળો છે અને એવો જીવંત છે કે જેના માટે મૌત નથી. તેની પાસે ભલાઈ જ ભલાઈ છે અને દરેક ચીજ પર તે કુદરત ધરાવે છે.”

હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર અલચિહ્સસલામ ફરમાવે છે કે “બહેતરીન ઈબાદત દુઆ છે.”

અલ્લાહ સુબ્હાનહુએ પોતાની ઘણી બક્ષિસો તેમજ નેઅમતોને દુઆથી સંબંધિત કરી છે અને એ તેનો લુલ્હો કરમ છે કે તેણે ન ફક્ત દુઆની તરફ આપણી રાહનુમાઈ કરી, પરંતુ દુઆ માંગવાને આપણા માટે વાજિબ ગણાવ્યું છે જેથી તેના બંદાઓને તેના કરમથી નવાઝવામાં આવે અને તેની બક્ષિસથી બંદાઓની મુરાદનો દામન ભરાતો રહે.

દુઆના બે પ્રકાર છે : એક દુઆ મૂસીબતો નાઝિલ થવા પહેલા અને બીજી દુઆ મૂસીબતો નાઝિલ થયા પછી. જેથી સલામતીના દિવસોમાં મૂસીબત તેમજ ઈમ્તેહાનથી બચવા માટે અને રોઝી તેમજ ખુશહાલીના સમયમાં તંગદસ્તીથી સુરક્ષિત રહેવા માટે દુઆ કરવા તૈયાર રહેવું જોઈએ. કારણ કે આ સમયે કરવામાં આવતી દુઆ એ મૂસીબતોની આડે ઢાલ બની જાય છે.

દુઆ હમેશા હળવા તેમજ સાદા શબ્દોમાં માંગવી જોઈએ. કારણ કે દુઆ એ દિલ અને ઝમીરની અવાજ હોય છે. જે બેકાબૂ થઈને જીભથી નીકી પડે છે. પોતાના ઈરાદાઓને શબ્દોમાં ઢાળવામાં બનાવટ ન કરવી જોઈએ, કારણ કે તેમાં તકલીફ પડતાં જ રાઝોનિયાઝની રૂઠ ખતમ થઈ જાય છે. ખુશનસીબ છે એ માણસ કે જેના આંસુઓ તેને દુઆ માંગવાની સાથે સાથ ટે.

દુઆની શરૂઆત તેમજ અંતમાં અલ્લાહની બુઝુર્ગી તેમજ તેની હમ્દોસના, રસૂલે પાક સલ્લલ્લાહો અલચ્હે વઆલેહી વસલ્લમ તેમજ તેમની પાક આલ અલચ્હેમુસ્સલામ ઉપર સલવાત મોકલવી જોઈએ. જ્યારે દુઆમાં મા-બાપ, સગા-વહાલાઓ, મોઅમિનો માટે મઝ્ફેરત કરવામાં આવતી હોય તો તો પહેલા પોતાના માટે દુઆ કરે અને પછી બીજાના માટે દુઆ કરે. પરંતુ જ્યારે નેઅમતો મેળવવા તેમજ ખુદાની ખુશનુદી માટે દુઆ કરવામાં આવતી હોય તો પહેલા બીજાઓના માટે દુઆ કરે અને પછી પોતાના માટે દુઆ કરે. આજ ખુદાના ખાસ બંદાઓની રીત છે.

આપણે પોતાની દુઆઓમાં ખોફ તેમજ નિર્ભયતાને ધ્યાનમાં રાખતા દુનિયા માટે રહેમત અને ઝમાનાના ઈમામ અલચિહ્સસલામની મુશકેલીઓ દૂર કરવા તેમજ તેમના ઝહૂરમાં જલ્દી થવા માટે વધારેમાં વધારે દુઆ કરવી જોઈએ. ખુદા આપણને દુઆ કરવાનો સલીકો અતા કરે. (આમીન)

હઝરત હુજત અલચિહ્સસલામથી મોહબ્બત

કેવી રીતે ગુનાહોથી છુટકારો મેળવી શકાય તેમજ કેવી રીતે નફ્સને પાક કરી શકાય ? નફ્સને પાક કરવા માટે મૂળ રસ્તો તેમજ સારા અખ્લાક પ્રાપ્ત કરવા માટે વાજિબાતોનું અંજામ આપવું તેમજ હરામ વસ્તુઓથી બચવું છે. અને મન અહેંબલુકુમ્ ફકદ્ અહેંબલલાહ (ઝિયારતે જામેઆ) નો અર્થ હઝરત વલીએ અસ્સ અલચિહ્સસલામની મોહબ્બત છે. જેટલી જેટલી આપથી મોહબ્બત વધતી જશે તેટલું જ બાતિન ચોખ્ખું તેમજ નફ્સ પાક તેમજ રૂહાની કમાલ મળતો જશે. જે મુસલમાનો ગુનાહોમાં ડુબેલા છે તેમજ ખરાબ અખ્લાક ધરાવે છે ચોક્કસ તે ઈમામે ઝમાના અલચિહ્સસલામથી મોહબ્બત નહીં કરતો હોય. કારણ કે જો મહેબૂબની મોહબ્બત દિલોજાનથી મોહિબના દિલમાં ઊતરી હોય તો તેની નિશાની એ છે કે મોહિબ પોતાના મહેબૂબનો એટલો ફરમાંબરદાર થઈ જાય છે કે કોઈપણ સમયે તેની નાફરમાની નથી કરતો અને દરેક એ કામથી બચે છે જે તેના મહેબૂબને પસંદ નથી. જેથી હઝરત વલીએ અસ્સ અલચિહ્સસલામની મોહબ્બત ઈન્સાનના દિલમાં જેટલી વધારે હશે તેટલા જ તેના અખ્લાક તેમજ ફઝાએલ ઊંચા હશે.

ઘણા લોકો એવો ખયાલ કરે છે કે ખરેખર પોતાને અલ્લાહ તઆલા તેમજ પૈગમ્બર સલલ્લલ્લાહો અલરહે વઆલેહી વસલ્લમ અને તેમના અહેલેબૈત અલરહેમુસ્સલામથી સાચી મોહબ્બત છે. જો તેના દિલના ઊંડાણમાં જોવામાં આવે તો ખબર પડે કે તેણે ફક્ત મોહબ્બતનું પડ ચડાવેલું છે. એટલે કે પોતાના નફ્સની મોહબ્બતનો કૈદી છે અને પોતાને અઝાબથી સુરક્ષિત રાખવા માગે છે અને જત્રતથી નેઅમતોથી ફાયદો ઊઠાવવા માગે છે એટલે અલ્લાહની ઈબાદત તેમજ પૈગમ્બર સલલ્લલ્લાહો અલરહે વઆલેહી વસલ્લમ અને અહેલેબૈત અલરહેમુસ્સલામથી તવસ્સુલ અને તેમની મોહબ્બત ધરાવે છે.

સાચી મોહબ્બતની નિશાની એ છે કે મોહિબ પોતાના મહેબૂબના કારણે પોતાને પસંદ કરે છે, પોતાનું તન મન પોતાના મહેબૂબ પર કુરબાન કરે છે. નકે પોતાના મહેબૂબને કોઈપણ ફાયદો મેળવવા માટે માધ્યમ બનાવીને ઊપયોગ કરવા માટે મોહબ્બત કરે.

જે બીમાર માંદગીના બિછાને પડ્યો હોય અને તે ડોક્ટરને સામે જુએ છે તો તેનાથી મોહબ્બતનો અનુભવ કરે છે. અને તેનાથી શ્રદ્ધા રાખે છે. પરંતુ એ મોહબ્બત તેમજ દોસ્તી સાચી નથી હોતી. હકીકતમાં એ પોતાની જાતની મોહબ્બત છે જે તેને ડોક્ટરના રૂપમાં દેખાય છે. એટલે કે બીમાર પોતાની જાતની મોહબ્બત અને પોતાની સલામતી માટે તે ડોક્ટરથી મોહબ્બત રાખે છે. જ્યારે કે તે ડોક્ટરનો વસીલો અને ડોક્ટર દ્વારા પોતાની તંદુરસ્તી પાછી લાવવાને પસંદ કરે છે નહીં કે ડોક્ટરને. જેઓ ઈમામે અસ્સ અલચિહ્સસલામની

મોહબ્બતનો દાવો કરે છે અને પોતાને રસૂલ સલ્લલ્લાહો અલય્હે વઆલેહી વસલ્લમ તેમજ આપની અહેલે અલય્હેમુસ્સલામનો મોહિબ સમજે છે, જો તેઓ આં જનાબ અલય્હિસ્સલામની ઇતાઅત કરે (ત્યારે પણ નક્સની મોહબ્બત છે) અને કેવી રીતે ઇતાઅત કરે તે જાણે. નહીંતર ખુદાની બંદગી તેમજ પેગમ્બર તેમજ ઇમામો અલય્હેમુસ્સલામની ઇતાઅત પોતાની નજાત માટે અને પોતાની ખુશબખ્તી માટે કરે. અને તે એવું છે કે જેવી રીતે કોઈ પોતાની નજાત તેમજ બીમારીથી બચવા અને મૌતથી ભાગવા માટે કોઈ ડોક્ટરના નુસ્ખા ઊપર અમલ કરતો રહે.

દિલ અરીઝએ ગમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

બે કસીકા આલમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

બે અમલ અકીદે હૈં, બા અમલ જહાલત હૈં,
અદલ કે નહીં ખૂગર, હમ હૈં ચે કબાહત હૈં
ચે ફસાનએ ગમ હૈં, હો સકે તો આ જાઓ.

મિટ ગએ ઝમાને સે, તેવર કરબલાવાલે,
તાજિરાને દીન બને, મિમ્બરો અઝાવાલે,
નક્સ ઉન પે હે હાકિમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

લહેવો લએબ કી ખાતિર, દીન છોડ દેતે હૈં,
ઓર હમ મોહિબ તેરે, દિલ કો તોડ દેતે હૈં.
ગુમરાહી મેં આલમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

હિજર મેં મેરે મૌલા, કુછ અજબ ચે સુનતે હૈં,
મેરી રૂસ્યાહી પર, આપ ખૂન રોતે હૈં,
કરબલા હી ક્યા કમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

કાશ ડૂબતા સૂરજ, ચે ઉમ્મીદ બર લાએ,
અબ તુમ્હારી નુસરત મેં, જાન હી ગર ચલી જાએ,
હક ચે હૈં તો ક્યા ગમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

જવાબે ઇમામ અલય્હિસ્સલામ

દક્કઅતન નિદા મેંને, ચે અજબ સુની જેસે,
કહે રહે હોં ચે મૌલા, મુન્તાઝિર હું મેં સુનલે,
ખવાહિશોં મેં તો ગુમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

મુત્તહિદ જો હો જાઓ, મેં કરીબ હું સફ્દર,
હક પે ચલ પડો મિલકર, કાશ દેખું ચે મંઝર,
ફાસેલા બહોત કમ હૈ, હો સકે તો આ જાઓ.

(સૈયદ અલી રઝા સફ્દર)